

www.e-rara.ch

Ploutarchou Chairōneōs ta sōzomena panta

Plutarchus

Francofurti [Genève], 1599

Universitätsbibliothek Basel

Shelf Mark: Bc I 82-83

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-9882>

In vitas Plutarchi parallelas annotationes

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

IN VITAS PLVTARCHI
PARALLELAS

ANNOTATIONES.

In quibus multi Plutarchi loci emendantur ac restituantur,
multi explicantur: quidam ex aliis quoque auto-
ribus eodem modo tractantur.

G. Xylander lectori S.

EX his meis annotationibus facile eruditi candidoque praealti ingenio lectores intelligant, cum qualis haecenus in manibus hominum fuerit Plutarchus Latinus, tum qualem nos dederimus. Interpretum aliquot insignia errata hic demonstravi, non profecto alia de causa quam ut mei operis rationem redderem, aliosque etiam qui de Graecis libris Latinos facere student, sui officij monerem. Omnia vero & Graeci librarij & interpretum persequi si voluisssem errata, aut ubique edere mea versionis causas, in immensum hac lucubratio excreuisset, atque haud scio an ipsum Plutarchi opus aequasset. Per multa etiam sunt quae uti in Graeco repereram atque apud interpretes, ita reliqui: non quod mihi satisfaceret, aut quod mendum subesse non animaduerteterem: sed quia non veniebat in mentem quo pacto emendare possem. Id praesertim in propriis nominibus saepe mihi vsuuenit. Statueram etiam annotare ubi ea quae a Plutarcho scribuntur, ab aliis bonis scriptoribus eodem vel alio modo referrentur: atque etiam *ἑξ ἀλλοτρίων* addere, si quid (ut sunt non contemnenda quaedam) ad vitam alicuius pertinens Plutarchus praeteriisset. sed longitudo operis futuri molis que me ab instituto retraxit. itaque ea vel aliis indaganda, vel mihi suo commodiori tempore ac loco perscribenda reliqui. Hac ipsa, qualiacunque sunt, grato animo probus lector accipiat, bonique consulat.

✠

IN PLVT. THESEVM ANNOTATIONES GVIL. XYLANDRI ET HERM. CRVSERII, INTERPRETVM. QVARVM

has ab illis discernes hac nota in fine vs

αδρασημώσεως, apposita, Cr.

VILE est admodum, scire qua quis ætate, quibus temporibus vixerit, quorum hominum fuerit æqualis. Id quanuis de Theseo indicare difficilium est, quia ante Olympiadas fuit: tamen quum Helena puella sit ab ipso rapta, quum filij eius in Troiano bello fuerint, quum ipse Herculis amicitiam coluerit, colligi ex iis quæ apud Clementem Alexandrinum lib. 8. apud Dionysium Halicarnass. lib. 1. De antiquitate Romana, apud alios multos historiarum & annalium scriptores demonstrantur, potest, à Romulo & Roma ad AENEAM vsque & Troiam tempora repetentibus nobis, Theseum annis circiter ante Romam conditam ccccl. floruisse. (nam nos quidem initio Romæ pro meta quasi & scopo vtentur, ad quem dirigamus omnes alias historias, & ad hos quasi carceres reuocemus: quando neque de annis à creato mundo elapsis certum & firmum quicquam adhuc traditum est: & si quis ad natales Christi referre tempora velit, nullo id negotio facere possit, quum constet ferè, anno ab V. C. dccc. Christum natum) Plutarchus quidem autor in vita Cimoneis est, ossa Thesei cccc. circiter post exilium eius annis Athenas à Cimone reportata fuisse. id autem apparet circa annum Romæ cclxxx. factum fuisse: vt vix cl. annis, aut ad summum cc. ante Romam conditam viguisse Theseum, inde iudicari possit. Sed & is locus (vt multi alij) mendosus haud iniuria, opinor, censerit potest: & si hoc non sit, aliam à nostra & recepta supputationem sequi Plutarchus potuit: quando non vnam, sed plures, ipse Dionysius refert. Cæterum Sossius iste Senecio cuius tam nobilis est in Plutarchianis lucubrationibus mentio, quatuor sub Traiano gessit consulatus, vt ex annalibus patet. Fuisse eum in summo apud imperatorem honore, Xiphilinus scribit ex Dione.

Pag. 1. b. vt Aeschylus verbis utar] Versus sunt de tragœdia cui titulus, εἰς τὸν ὄπιν ὀνησας.

Ib. pugnaes ambo] Versus est Homericus Iliad. 7. Idem præconis ad Hectorem & Aiace.

Ibid. si qua minime tragœdia dicta uidentur, ad ueritatem faciunt] Lapis hæc verba ad ea quæ de natalibus Thesei sequuntur, retulit. Ego sequutus sum distinctionem Græci codicis. videtur enim Plutarchus hæc dixisse fabulæ causâ remouendæ quæ de Romulo in cælum raptio fertur.

2. b. Euripides] Initio Hippolyti coronati.

Ib. c. vte pedem extantem] In Græco est, -δῆμον ἄφνειον ζε-αφνειδων. Legendum esse ἀφνειδων ratio carminis docet. Iisdem ferè verbis recitat hoc oraculum AEGEUS Medæ apud Euripidem. Isacius in Lycophronem eadem copiosè exponit, & ipsum oraculum hoc modo: (quam quidem genuinam lectionem esse puto) Κοκοῦ πὴν ἀφνειδων ποδῶνα φέρει λαῶν Μη λυσης ἀφνειδων ἄφνειδων ἀφνειδων.

Ibid. 3. a. Sub ingenti abditos saxo] Esse in via ab Hermione Træzenem euntibus, ait & d. scribit Pausan. lib. 2.

Ibid. d. Quod n̄ dicitur Græcè dicitur] Xylander ibi perspicuitatis causa de suo addidit, vtrobique in Græci uocabuli asperitatem. nam (inquit in Annot.) ἰδὲ θεῖς Adoptio dicitur, ἄφνειδων ἄφνειδων: ac ἴσως, Adoptio. & quum ἄφνειδων sit Pono, à monumentis istis repositis dici potuit ὀνησί.

Ib. e. vt de Abantibus memorat Homerus] In Bœotia vocans eos ἐπιθῶν κομῶντας, crinito occipite. Cæterum de more commam deo nuncupandi & consecrandi. Pausanias hæc, τὸ ἱερὸν αὐτῶν κρητὶς πῶν κομῶν παῖδες οἱ ὄπιν τῶν Κυφιστῶν. κομῶνται ἢ οἱ παλαιὸν ἢ πῶν πῶν Ἑλλήσι, τῆ Ὀμῆρι πῶν ἀπὸ τῶν κομῶνται πῶν πῶν, ὅς τῶ Πηλεῖ αὐτῶν φησὶ τῶ Σφραγῶν ἐπὶ αἰσῶν ἄφνειδων οἱ Τροίας Ἀχαιῶν ἢ κομῶν. Atticis. Locus Homeri est Iliad. 4.

4. c. Fruerentur que lærtis ad uiol.] Thucyd. quoque libro 1. p. 2. tellatur Thesei ætatem fuisse latrocinij infestam. Cr.

5. c. Peripheteum] Suid. Periphaneum vocat. Vide Diod. lib. 5. Cr.

Ibid. d. In Isthmo Sinuim Pityocampum] Scribendum potius vnico n Sinin, vt & apud Paus. nec non apud Ouid. Metam. 1. 7. quem vide. nam & ipse eleganter hæc Thesei facinora re-

censet, inter alia de hoc Sinide Pityocampum canens, Οὐκ ἴδεν ἴσινος ἰσινος ἰσινος ἰσινος, Qui poterat curuare trabes, & agbat ab alto ad terram late sparsuras corpora pinus. Peperam enim ibi Scinis scriptum esse, vel ex metro patet.

4. c. Multaque stœbe ex asparagus obstium] Xyl. vertit, Stœbæque herba ex spinis densis obstium. Cur autem (inquit in Annot.) ἀσπαραγῶν verterim spinam, Suidas docebit. Et Eustathius ait in Iliadis 21. esse τὸν ἄσπαραγον ἀσπαραγῶν. Stœbæ ex spinosarum herbarum numero esse, apparet ex Plin. 21. 16.

Ibid. e. Crommyoniae sus] Ouid. Metam. 1. 7. Cromyona vnico m scribit: Quodque suam securus arat Cromyona colonus, Minus opusque tuum est Theseu. Apud Pausaniâ in Atticis legitur ἢ τῶν Κορυμνίων ἢ Κορυμνίων. Sed rursus initio Corinth. Κορυμνίων ἀπὸ τῶν Κορυμνίων τῶν Ποσειδῶνος. Stephano est Κορυμνίων, Plinio Cromyona. vt & apud Ouid. quidam cod. habent Cromyona. Strabo lib. 8. Κορυμνίων habet.

Ibid. e. Sime qui Phæam mulierem latronem &c.] Sic vertit & Xyl. annotans, Lego enim non ληστρίδα, sed ληστρίδα. alioquin fuit vertendum, sunt qui Phæam vxorem Lestridis fuisse pethibeant: quod non admitto.

5. b. Hermione, Damastem Procrustem dictum] Hunc locum ita vertit & Xyl. in eumque sic scribit: Græca sic habent: καὶ μικρὸν ἀφνειδων, Δαμάστῳ δὲ Ἑρμιῶνι τὸν Προκρῆστῳ, αἰσχυρῶς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τῶν κλητῶν, ὡς ἀπὸ τῶν ξένων οὐκ ἴσως. Lapis quum verterit, Quomodo domisset Procrustem, dubitasse mihi de voce δαμάστῳ videtur, aut legisse εἰδαμάστῳ: etsi verbo nihil est opus, quum à superioribus hæc pendeant. aliâ & ipse dubitarem, nisi articulus τῶν ostenderet Damastem nomen, Procrustem cognomentum esse, quum nemo scriptorum, quod ego sciam, Procrustem nomine Damastæ affecerit. Pausanias Atticis, ἀφνειδων τῶν τῶν Κυφιστῶν ληστῶν Ποσειδῶνα ὄνομα, Προκρῆστῳ δὲ ὄπιν κλητῶν, ὀνησί ἀπὸ κλητῶν. Ouid. vidit ex inhumanem Cephisias ora Procrustem. Neque hæc verba, ἀπὸ τοῦ τῶν κλητῶν, sunt admodum euidencia: ideoque (vt arbitror) à Lapo præterita. Videntur mihi hoc significare, Latronem illū hospites in lectum aut culcitram collocasse, & eorum artus tantisper extendisse dum luxatis membris longitudinem lecti implerent, atque ea vi iis mortem attulisset: quod sit ἀφνειδων. Quod idem ferè traditum à Diodoro Siculo lib. 5. inueni. Certè autor argumenti Ἰσθμίων Pindari, (sive is est Triclinius) Procrustæ cognomentum Sinidi tribuit: cum quo tamen reliqui dissentiunt. ἢ Ἑρμιῶνι autem, locum significat in Isthmo, vt apparet ex Plinij lib. 4. cap. 51. & lib. Strabonis 8, & Pausania, atque alijs.

Ibid. c. Quem nunc Heatonibæona dicunt] Quia parum cōstat quo modo Græci, & Attici præsertim, menses Latinis nostris respondeant, & neque interpretibus ea de re cum alijs, neque se cum ferè ipsis conuenit, malui nomen Græcum relinquere. Dicam sub finem totius operis hac de re quædam.

Ib. d. Distinctum cultrum, quasi carnes quæ apposita erant, dissecturus, ostendit a] Lapis Gladium vertit quod est in Græco μάχαιρα: latis inconuenienter, ne dicam imperité. Capulo gladij agnitum Theseum facile concedo, sicut est apud Ouidium: Quum pater in capulo gladij cognouit eburno signa sui generis. Eum ergo vt ostentaret Theseus, educendi cultri gratia protulit. Animaduerti etiam apud Homerum μάχαιρα esse cultrum, ξίφος gladium. Locum adscribam ex Iliad. 7. Ἰσθμίων δὲ ἑρυστῶν κρητῶν χηρῶν μάχαιρα, ἢ οἱ παρὲξ ξίφος μάχαιρα καλεῖται αἰὲν αἰῶν, Ἀργῶν δὲ κρητῶν πῶν πῶν μάχαιρα. Scholion: μάχαιρα τῶν τῶν ἀφνειδων ξίφος μικρὸν μάχαιρα λεγέται. Est & apud Herodotum lib. 2. ἢ δὲ κρητῶν κατὰ τὸ βῶδες ἢ ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἢ μάχαιρα γινώσκται Ἀργῶν: id est cultrum, haud quidem dubiè, ne dicam Halicarnasseum Dionysium lib. 11. non semel scribere, Verginiam, quum vindiciæ essent ab Appio Claudio ab libertate decretæ, à patre suo cultrum lanij confossam: μάχαιρα μάχαιρα. Et nostrates sanè homines qui vulgari & impolito vtuntur sermone, etiam gladios messer nominant: quum culter sic Germanicè dicatur, voce à Græco μάχαιρα deducta, vt apparet. & quidem ipse Plutarchus, quum loquitur de gladio hoc, qui esset γινώσκται Thesei, non μάχαιρα dicit, sed ξίφος.

Ibid. e. vbi nunc in Delphinio septa sunt) *ἀπέλασαν*: lego *ἀπέλασαν*. Delphinium autem templum Athenis erat, Apollini dedicatum: Suidas. & mox ipse Plutarchus Apollinis Delphinij meminit. & Eustath. in *φ* Iliad. *ἀπέλασαν* fuisse Athenis eo nomine scribit, vbi de cædibus iudicaretur. *ἐρμῆς* porro frequenter statuam Mercurialem significat: vnde illa *ἐρμῆς* *ἀπέλασαν* ex Thucydide infra in Alcibiade. & Hermæ Pentelici apud Ciceronem ad Atticum. Lapis Templi partem reddiderat.

Ibid. f. & 6. a. *σφῆττα*. *Γαργετο*) Pagi sunt apud Athenas, de quibus in Stephano dicemus.

6. a. *Inde atque Pallentorum curia cum Agnustus connubium non esse*) Nomina sunt curiarum Atticarum. quod non intellexit corrector iste Latine versionis, qui pro *Παλλενταίων* reponendum arbitratur *Παλλενταίων*: quasi verò curia non ab his nomen habuerit. Idem pro *Ἑκαλιώων*, quod est ab Hecale diminutivum, mallet *Ἑκαλιώνων*. Quasi verò *Ἑκαλιώνων* aliter non potuerit quàm trito illo modo formari.

Ibid. b. *Tetrapolin inolentibus*) Hoc est Atticam, quam quatuor urbibus habebant, OEnoa, Probaliatho, Tricorytho, Marathone, vt refert Stephanus. Sex. Pompeius Festus aliter: *Quadrurbē*, inquit, Athenas Accius appellauit, quod scilicet ex quatuor urbibus in vnum domicilia tulere, Braurone, Eleusine, Sunio, Piræo. sed hæc aliàs. Hinc apud Euripidem populus Atheniensis *ἡ τετραπόλις ἑνωμένη* dicitur, *ἡ τετραπόλις*: quippe quum ex quatuor vnum Theseus composuisset, vt sequetur apud Plutarchum. Cæterum Strabo, grauis autor, Tetrapolim vnam ē duodecim ciuitatibus facit in quas Atticam hominum turbam digesserit Cætopus, & quas in vnam deinde Theseus redegerit. lib. 9.

Ibid. c. *In Attica dolo peremptus*) Diodor. lib. 5, circa Thebas sublatum ait. Cr.

Ibid. f. *In Boticorum rep.*) De Boticis Plin. l. 4. c. 2. Cr.

7. a. *Vel Homerus, tonus appellans discipulum*) Xyl. vertit, *Colloquio tonis usum dicens*: in eundem hunc locum sic annotans: Locus est Vlyssæ 19. vbi *Διὸς ἑραριστῶ* vocat. Horat. l. Carm. oda 28, sic vertit: *Et tonis arcanis Minos admittis*. Est autē *ἑραριστῶ*, Colloqui cum aliquo, non nugas, sed seria, & res arcanas tractandi causa: quod & hinc apparet, & ex eo quod Græci ob hoc vxores *ἑραρις* vocant. quo vocabulo & Homerus ita vsus est libro Iliad. nono, *ἑραριστῶν μαρτυροῦντες ἑραριῶν ἑραριστῶν*.

Ibid. b. *Omnium illum autorem*) Diodorus lib. 4, (quintum alij citant, quod alteram primi libri partē pro secūdo libro, hūc pro tertio accipiūt) ait. Androgeon, ab Aegeo metuente ne is cum Pallantis filiis societate sui regno pellendi coiret, apud OEnoem positis insidiis occisum. Corrector iste annotauit Diodorum scribere, id apud Thebas factum.

Ibid. d. *Attolleret candidum*) Catull. De nuptiis Pelei, *Candidaque intorti sustollant uela rudentes*. Vide locum Cr.

Ibid. e. *In Phalereo*, Portus est Atticæ, vnde Demetrio Phalerei cognomentum.

8. d. *Lemiter ei respondisse Thesea*) Vt sensus constet, sic legendum est *ἡ δὲ ἑρμιότις ἀπέλασαν τὸν ἑρμῆν ἢ ὅτις, παρατίθεσθαι, &c.*

Ibid. *in Thymetada*) In Græco est, *ὡς θυμηταδῶν*, ellipticæ. Amiotus supplet *Oppido* seu *Castello*. vt appareat eam fuisse familiam Atticam Theseo coniunctam necessitate. Aristophan. *Vesp.* meminit *θυμηταδῶν πύρας*: quam schol. denominatam scribit *ἡ δὲ θυμηταδῶν ἡ παροισιῶν ἡ θυμηταδῶν*: hanc autem, *ἡ δὲ θυμηταδῶν ἡ θυμηταδῶν*. Itidem Suidas. Pausan. l. 2. vitium Theseidarum regum Athenis nomen Thymetæ gestisse scribit.

Ib. f. *In Homeri Necyium*) hoc est librū Vlyssæ vndecimum: sic autem cum alij tum Cicero l. Tusc. quart. nominat hunc librum quod Vlyssis ad manes descensum exponat.

9. b. *Mensis Gorpici*) Hunc ferè Septembrē interpretantur. Suidas *γορπία* ait esse *πρὸς ἀπὸ μὲν βελον, & τὸς Μακεδόναι*. Gordicū. Sed & Hesychius in voce *ἑρπία* perhibet: & rectius. nam apud Suidam quoque manuscriptus cod. habet *γορπία*.

10. b. *Eresiona, feres sicus*) Hi versus alibi aliter leguntur. Nam & in primo *φέρει* malo, quod est apud Eustathium, (quē legent studiosi huius rei cognoscendæ, sub finem Commentariorum in xx Iliadis) Varinum, Suidam, & Clementem Alex. initio quarti Stromaton, quā *φέρει*. & quum hīc atque apud Clementem sit *ἀειψήσασθαι*, apud Suidam *ἀειψήσασθαι*, apud Varinum *ἑραριστῶν*, atque etiam *ἀειψήσασθαι*, ex Eustathio hoc legitur. deinde ibidem *κίλικ* legitur, & ὅπως atque *ἡ* pro *ἑ*. Ego sensum obseruaui. Extat de Eiresiona etiam Homeri carmen in vita eius apud Herodotum, (si quidem is est autor) & Suid. Cur verò *ἐραριστῶν* verterim *frondem lemni-*

santem, facile intelligunt eruditi.

11. a. *Aflu & urbem Athenas appellauit*) Sic Cicero in *De legibus*, Atticos Theseus migrare ex agris, & in astu quod appellatur, omnes se conferte iussit. Et Terentius in *Eunuchō*, An ille in astu venit? de Chærea, qui ex Piræo se in urbem contulisset.

12. a. *Tanto spatio quantum nauis theoridis expansum humi uelum occupasset*) *Θρωεῖδος* vnde ego hīc quasi ad verbum verti, *Nauis qua spectatum uenirent*. Est autem Theoris nauis publica Athenientium, vt Paralus, vt Salamina, de quibus alibi. Hæc autem quotannis solebant Delphos mittere ex voto Thesei, qui ea in Cretam vectus reuectusque fuerat: eaque missa, dum rediret, quasi iustitiam Athenis erat. de qua re legatur initiū Phædonis Platonici, Suidas, interpretes AEschyli *ἡ δὲ ὅτι ὁ θεός*, alii. Inde videtur dictus *θρωεῖδος*, qua voce in Camillo est & Demetrio & alibi vsus Plutarchus. Cæterum ex hoc loco apparet, nauim theorida non Delphos modò, sed & aliò publice ad spectacula & sacrificia mitti consueuisse.

Ibid. c. d. *Apollini*) Aliqui legunt *Panori*. Cr.

13. c. *Vbi est rhomboides*) *ῥόμβος* ἢ *ῥομβοειδής*. figura est parallelis, sed non omnibus æqualibus lineis, angulisque non rectis cōtēta quadrilatera. Sed cuius rei figura sit, sepulchrine an alius, an verò proprium hīc sit nomen, in Græco non exprimitur. itaque sic reliquimus.

Ibid. *Theseidis*) poema de Theseo.

14. a. *sub Cadmea*) Id est, arce Thebana, quod satis est notum, cum ex aliis tum ex AEmil. Probo.

Ibid. *Eleutheris*) Oppidum est Atticæ, quod versus Bœotiam pro limite aliquando fuit. Pausan. Atticis.

Ibid. f. *venereunt ambo Theseus & Pirithous spartam*) In Græco est simpliciter *ἡ δὲ ἑρμιότις Σπάρτην ἀμφοτέρω*: ita vt videantur quadam hīc deesse, nulla enim Pirithoi & Thesei præcessit mentio: de quibus tamen autorē loqui, sequentia indicat.

15. a. *Qui uxori Persephone nomen indiderat*) In Græco ita omnino est vti ego reddidi. Lapis tritam (vt opinor) fabulam potius sequendam ratus, reginam Cereris nomine, filia Proserpinam edidit: idēque est apud Amiotum. Alioquin *Aldoneus* Pluto Græcis est, cui non Cererem, sed huius filiam Proserpinam, raptam ab eo, coniugem fuisse fabulæ loquuntur. Atque de hoc etiam illis conuenit, Peirithoum non ad filiam Proserpinæ, sed ipsammet Plutonis coniugem rapiendam auxiliatore Theseo profectum. Plutarchus ergo alios autores, qui mythologiam tradiderint, sequutus videtur. Res non est summi momenti: fuit tamen notanda.

Ibid. b. *Menestheus Petei*) In Gr. est *ἡ Πενεθῆς*, quem libri errorem sequutus Lapis, vertit, *Menestheus Petensis*. Sed scribendū *ἡ Πενεθῆς*. notum est vel ex illo Homero Iliad. β. *ἡ Πενεθῆς Μενεθῆς*. Meminitque eodem modo in Corinth. Pausanias.

Ibid. f. *Matrem eius & Aphidias*) Malè in Græco *Ἀφιδίας* pro *Ἀφιδίας*.

16. a. *Anas*) vide Cic. lib. 3, De nat. d. Cr.

Ibid. b. *Clymenemque uenustam*) Locus est Iliad. 3. Vide quæ ibi annotauit Scholiastes, & Calabrum lib. 14. De Munio multa sunt apud Lycophronem. nam Munium ille vocat *Μύνιμν*. Quo loco quàm & arroganter & stultè (vt sepe numero) doctissimum poetam interpretes Tzetzes, nescio quarum argutiarum ostentandarum gratia, infectetur, suisque oblitum negetur, ostēdam (Deo volente) in Variis meis aliquando lectionibus.

Ibid. d. *Quum comperisset, eos præterquam quod se odissent, insuper timorem abiecit sui*) In Græco legitur, *ἔς ἑρμιότις μισοῦντας αὐτὸν, θύει τὸν τῶ μὴ φοβῆσθαι τὸ μισοῦντες αὐτὸν ἀπειλήσει*. Lapis ita vertit vt haud dubiè legerit, *ἔς ἑρμιότις, μισοῦντας αὐτὸν θύει τὸν τῶ μὴ φοβῆσθαι &c.* Neutram lectionem cur probem, aperiam. Lapi eò locum non habet, quod neque omnes quos reliquerat Athenis Theseus, ipsum oderant: & qui antè odissent, tum demum adducto in contemptum Theseo, etiam non metuebant. Tacitum enim odium contemptui aperto anteire & manifestæ inimicitie solet: non contrā. Quare ne nostri quidem codicis lectio constaret: sed ita est emendanda, *οὐδὲ μὴ ἀπειλήσει μισοῦντας αὐτὸν, θύει τὸν τῶ μὴ φοβῆσθαι τὸ μισοῦντες αὐτὸν ἀπειλήσει*. Hoc vt ita esse intelligas, considera illam vocem tyrannorum, *Oderint dum metuant*. Estque sapienter dictum à Diodoro Siculo lib. 18: *τὸ γὰρ αὐτῶν θυμῶν οὐκ ἀπὸ μίσους, ἔστιν οὐκ ἀπὸ φόβου ἢ τῶν αὐτῶν οὐκ ἐστὶ τῶν ὀργῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν φόβου μισοῦσθαι. Qui, inquit, rebus vt scem secundis aliquem tacitè oderūt: si eius fortuna in aduersam mutata indignatio hæc erumpat, planè aduersum eos qui odio sunt ipsis effertantur. Sed hæc satis.*

19. a. *Fabius pictor*) Fabij Pictoris extat fragmentum, & Ca- tonis. Vide etiam Dionys. Halicarn. & T. Liuium. Cr.

Ibid. c. *Cermanus*) apud Varronem lib. 4 De ling. Lat. & a- pud Sex. Pompeium Festum, Cermalus legitur: quos vide.

Ibid. vel quia pecora ruminantia illic captabant umbram) Ενδύ- ζειν, non ενδύζονται, scribe. Est autem ενδύζειν proprie Meridia- ni, seu, interdiu dormire, aut, Quietis se dare. Sic & in Lucullo, μεταμελει: οσος, & ενδύζονται ενδύζονται ενδύζονται. Eustath. in 4. Vlyss. ad Versum de Proteo, Ενδύζει ενδύζει ενδύζει, ait ενδύζει νο- cari ab Oppiano ενδύζει ενδύζει ενδύζει, nimirum diatribas sub dio.

20. a. *Hic Larentiam complexus est ac dilexit*) Ουπς ενγω πτω Λαρεντίας. Verbum γινώσκω pro Rem habere, seu Corpus misere, fumitur, quemadmodū & in sacris literis. Sic Plutarch. saepe loquitur. vt in Pompeio, παραλαβας Μιθριδάτη εν ενγω. & in Bru- to, πτω Σεβιλίας εν γινώκει Κασαρ. & De mulierum virtutibus, γινώσκω εν γινώσκω εν γινώσκω εν γινώσκω. & initio Eumenis, de Barfina ab Alexandro habita. & in Galba, de matre Nymphidij Latini eodem modo vsurparūt verbum Cognoscere. Ouid. lib. 4 Metam. de Cadmo: - ille sua lambebat coniugis ora, in- que sinus charos, ueluti cognosceret, ibat. Et Julius Cæsar simili modo loquutus est de Germanis lib. 6. Comment. belli Gal- lici: Intra annum vigesimum fœminæ notitiam habuisse, in turpissimis habent rebus. Cæterum Larentiæ eadem historia est apud Plutarchum, Quæst. Rom. 35. & apud Macrob. libro 1 Saturnal.

Ibid. b. *Traiectum uelaturam uocant*) uelaturam facere dicun- tur qui mercede vehunt: & uelabrum, quod ibi uehantur lin- tribus. ex Varronis lib. 4 De ling. Lat. De uelatro vide & Liu. Dec. 3. l. 7.

21. c. *Alueum se ad Iliam ferre*) Αιυες εν πω οωες πτω Ιλιαν. Satis ex ipso sensu liquet, neutri generis demonstratiuum prono- men absolute positum, πτω οκάριω alueum indicare: vt cogita- re non habeam quid Lapo, quum hæc peruerteret, in men- tem uenerit.

23. a. *Herodorus ponticus*) In Græco est Ηρόδωρος, quod uitiū sequutus uterque interpres, Herodotum extulit: quum sit He- rodotus, cuius etiā in Thesæo mentio facta est, Ηρόδοτος. Fuit autem ex Pontica Heraclea: unde apud Athenæum lib. 11. He- racleotes citatur. Quin & apud Plutarchum in Rom. quæst. xciii, ubi iisdem hæc ferè uerbis referuntur, Ηρόδοτος rectè le- gitur.

24. a. *Pahlia uocabant*) Horum, sicut & rituum condendæ vr- bis, est uenustissima descriptio apud Ouid. 1111 Fastorum, & Propertium lib. 4, elegia prima & quarta. Certè Dionysius Halicarn. ενδύζειν αλλια appellare uidetur sub finem primi libri.

Ibid. 4. *Familiaris erat Tarutius*) Cicero 2 De diuinatione, L. quidem Tarutius Firmanus, familiaris noster, &c. Vide locum.

25. b. *Testimonii aduersus patronum clienti, uel patroni aduer- sus clientem dicendi*) Vide hac de re iudicium C. Marij in prætu- ra ambitus rei, ab ipso Plutarcho in eius uita descriptum.

26. d. *De quibus prolixius in Quæstionibus diximus*) εν τις αι- πους. Librū Plutarchi intelligo qui adhuc extat sub titulo Κε- φαλαίων καταγραφῆ, quo explicatio problematum seu quæstio- num continetur. ibi in Romanis quæstionibus & hæc & alia id genus multa pertractantur. Faciunt hæc plurimum ad in- telligendos cum alios, tum Lucani locum libro 2, de Cato- nis & Marcie posterioribus nuptiis, hoc initio: Turritique premens frontem matrona corona, Translata uelut contingere limina planta.

Ibid. e. *Ceninensium rex Acron*) Κενινθη. Magna est uarietas in plerisque propriis uocabulis Græcis & Latinis. Infrā in Marcello Κενινθη legitur. Et Stephanum noui Κενινθη scri- bere, per ai diphthongum: itemque Plinium. vt & Propertius lib. 4, primam produxit, hanc ipsam historiam describens: Acron Heracleus Cenina ductor ab ara. Liuiani libri variant. Apud Dionysium lib. 2 perperam scribitur Κενινθη, pro Κενινθη- τας. Apud Suidam etiam Κενινθη per i.

27. d. *Romulum fallitur Dionysius*, Halicarnassem notat Dio- nygium, cuius hæc sunt uerba lib. Ρωμα. αρχαιολ. secundo: αλλο- τως εν τις παρτις αιπες (Romulus) εν περιεστο εδπη. εν ημε φησε μετος αι- λουρη. εδπη εν κατασκευασ της κομης εν, εν το βασιλειον αζημιμα σιζην, ηδρη πω παρτις αιπες.

28. a. *Neque de Rhymitalæ Thracæ Cæsar*) Augustum intelli- ge. Vide Plutarchum sub finem Apophth. Porro variè is

Rhymitalces Græcis & Latinis scribitur: non summo tamen historiae momento.

Ibid. c. *Istam non Boij*) Τλω εν ουτ Κρβοιοι η. Scribendum est αρ Βοιοι η. Boios enim Gallos fuisse nemo ferè ignorat: Ar- bæos Gallos inuenio nullos. Pro ηρεμιοι, malim ηραμιοι.

30. c. *Ex auentino*) In Græco est Loentino. Annotator in versione Lapi apposuit, uito ab Auentino. hoc uidetur sequu- tus Amiotus. iudicent periti.

Ibid. e. *Romulus ab illu est facta mutatus*) Δυροεις. & ubi uertū Clypeis, αιτοι δας. Videtur autem Δυροεις maior esse quàm sit αι- τοεις: hoc est, scuto clypeus minor. Itaque scutum vsurpabant postea temporis qui lorica non ferebant. Argolicum sanè clypeum non fuisse magnū, ex Virgilio apparet: qui oculum Cyclopi ei comparat, 3 A Encidos, Αργολια clypei aut Phœbeæ lampadis instar. Quod posterius est ex opinione vulgi dictum & eorum qui solem sesquipedalem putarūt. Cæterum Liuius lib. 1, de armatura secundæ classis loquens, scutum ait eis pro clypeo datum. Dionys. lib. 4 hoc ipsum describens, αιτοι εν αι- τοις αιτοι δας Δυροεις. His ex uerbis eorum quæ dixi ratio constat.

31. c. *Pulsare oblatos*) Versus sunt Butæ: quod miror neu- trum interpretum sensisse, eoque elegantiam loci ab iis in- teruersam.

32. a. *vel subito partu*) In Græco est, κλειδων υποβολη. Id quum suspectum esset Lapo, his uerbis expressisse satis habuit, clam furtimque marito. & hæc ad adulterium retulit. Amiotus claus adulterinas intellexit. Ego quum semper mendum esse in uerbo κλειδων putarem, ea maximè ducebar coniectura, vel potius argumento, non esse simile uero, in legibus de matrimo- nio latis, de falsis aut occultis clauibus agi, præsertim ita ut inter ueneficiū & adulterium id crimen medio loco refer- retur. Ergo παιδων legendum censeo, ut cum ueneficium pro- hiberetur, tum ne qua alienam sobolem pro sua supponeret, atque ita decepto marito genus stirpemque uitiaret. Rectè ne ita censeam, uiderint docti, quorum iudicium facio. mi- hi quidem, ne causa eadem, haud ualde metuo. Certè βρεθη υποβολιμαϊη uocari subdititios liberos, satis est notum.

33. d. *Quod septimarium, id est septimam portionem, uocant*) ην Σεπτεμαριον καλοϋσι, οωρ εν εν επιαιμορον. Dionysius rectius ui- detur πω καλαδωροις εν πωρος dicere, septē pagos, (vel septem- pagium) quos & Porfena Etruscus reposcebat, ut lib. 5 Dio- nysius perspicue docet. Cæterum quod apud Dionysium se- quitur, & εν ενδύζειν αποστωαι εν ενδύζειν εν ενδύζειν εν ενδύζειν, (libet enim hoc obiter monere) ex hoc loco Plutarchi uitosum esse intellexi, emaculatiue locum posse, si legatur και εν ενδύ- λαη, &c. Plutar. αλοπηγιων expressius habet. Error librarij is fuit, ut faciliè admitti potuerit.

34. b. *Ac magistratum supremum Albanis quotannis crearet*) In Græco est Σαβιουεις, quod non uideo quomodo locum possit habere. Αλλουεις lege.

35. c. *Aristea Proconnesia*) Προκωννησις. Legendum Προκ. Insula est Propontidis Proconnesus. Lapsus Aristeam protulit, se- quitur (ut opinor) mendosam Plinij lectionem, qui huius si- milem rem de eo narrat lib. vii Histor. natur. capite 111. Vi- de Herodotum in Thalia, ex quo Plutarchus historiam hanc uidetur decerpisse, (ibi quoque Ηελεινε Προκωννησις dicitur) & Suidam. Meminit Gellius 9, 4. De Cleomede lege Eliaco- rum posteriorem apud Pausaniam. Fabula eius, de Sampsonē sacro uidetur, ut multæ aliæ, imitata.

Ibid. e. *Omnium corpus tenetur moræ pallida*) Locus hic Pin- dari non extat in iis quas hodie eius habemus reliquiis. Ipse trochaicis uersibus trimetris hypercatalecticis expressi illos uersus. Non sum ad eò infcius eorum quæ ad considerandos Græcos uersus attinent: scio quæ ab Hephæstione & Tricli- nio, aliisque ad eam rem tractandam sint subministrata ad- iumenta. Sed quod uersus in Græco textu non sunt distin- cti, & variè possunt cum distingui tum scandi, ut aliud sub- inde atque aliud genus carminis præ se ferant: curioso & (se- rè dixerim) inutili labori supersedere uolui cum hîc tum alibi, & mea uti libertate. Lectoris est gratiam nobis huius uel li- cêtia, uel (si ita uult uocare) ignauia facere, alioquin satis ma- gno laboris pondere grauatis.

36. c. *ut Marci, Cneum, Caium*) Xyl. uelut Marci ac Caij: an- notatque, Marcelli est in Græco, apud Lapum & Amiotum. Sed mihi nequaquam placuit qui intelligerem hîc prænomi- na intelligi, quæ omnium sunt apud uulgus, & in huiusmodi

præsertim concursu, vñtatissima. neque verò tam multi erant Marcelli quàm Marci, nedum isto tempore, sed ne aliàs quidem. Verùm in re aperta quid verba facio? Si cui tamen Marcelli pertinaciter placebunt, (nam incuria, non consilio, re- tentos ab interpretibus iudico) non impedio quin suum se- quatur ingeniũ: inodò meminerit, in vita Camilli, vbi ea quæ de Tutola sequitur fabula, repetitur, Marcos rectissimè legi, cum Caiis & Luciis. Historia hæc refertur etiam in Saturnal. Macrobij libro primo cap. II.

37. a. Et ad Capræ paludem tanquam ad mare pergunt) *ὡς δὲ τὴν θάλασσαν*. Quid hoc sibi velit, sane (vt fatear verum) excogitare nondum potui. *ὡς δὲ τὴν θάλασσαν* si fuisset, habuissem quæ dicerem. iudicent hoc acutiores. Amiotus hæc verba accepit quasi Capræ palus versus mare sita intelligatur. quod an sensum dignum autore exprimat, nescio. X. Crusenius quoque planè legendum censet, vt ad sacrificium, quòd id priori narrationi sit congruens.

IN COMPARATIONEM.

37. b. Illud platonis profectò) Locus est in Phædonis secundæ pagine fine, vbi Socrates Simmiæ ostendit, metu malorum omnes homines, exceptis philosophis, fortes esse.

Ibid. d. vnde mihi quidem haud perperam videntur philosophi & morem desuare. Est & hoc apud Platonem in Symposio.

38. a. Nemo ignoscat mentem ei subito tantopere fuisse commotam) Hunc locum Lapsus peruerit planè, neque sensum & verba sequentia considerauit.

39. a. Quippe annis triginta & ducentis) Quid de hoc numero statuã, ambigo. nisi forte disse nisse ab aliis plerisque autori- bus Plutarch. est putandus, in re ita illustri atq; insigni: quo- modo etiam de ætate qua vixerit Theseus, vt supra retuli. Ne ausim mendum dicere, facit quod iisdem ferè literis in comparatione Numæ cum Lycurgo repetitur: & tamen mē- dum suspicor. Nam Dionysius Halicarnass. grauis & diligen- tissimus autor, lib. 2, ait hoc factum Olympiade CXXXV, M. Pomponio, C. Papirio Cossid est, V. C. anno DXXXIII. vt nos & alij ferè numerant. quem annum Gellius numerans, a- lios nominat Coss. lib. 4. cap. 3: & lib. 19, capite vltimo, alium annum, si non fallit codex. Maximæ autoritatis scriptor Ter- tullianus *πρὸς ἰουνοχάμιαν*, & in Apologetico, affirmat, sexcen- tis propè post Romam conditam annis Sp. Caruilius cum vxore diuortium fecisse. Certè trecentis propè annis ab aliis Plutarchi numerus distat. X. Valer. Maxim. (vt annotat Crus.) habet viginti & quingentis. Idem Valer. libro 2, cap. 1, habet Cabillum.

IN PLVT. LYCVRGVM ANNOTATIONES GVIL. Xylandri & Herm. Cruserii, interpretum.

QVo tempore vixerit Lycurgus, si quis disputatum & explicatum accuratius legere desiderat, Clementis A- lexandrini primum Stromateon librum consulat. Huc enim nos transferre quæ copiosè ab eo variis ex autoribus sunt collecta, breuitatis studium non sinebat.

39. f. Præterea tribuit ei Xenophon vetustatis opinionem) Locus est in libello De Lacedæmoniorum republica. Is libellus lectus, multum lucis huic adferet.

40. a. Heraclidas) De Heraclidis multa sunt passim apud Græcos, apud Pausaniam in Laconicis, & alibi, atque etiam apud Herodotum non vno loco. inde peti malo quàm huc infarcire. Et Clemens multa atque docta habet eo quem indicaui loco. Breuiter autem & luculentè res tota est à Diodoro Siculo perscripta atque explicata, lib. 4. Ad eum te remitto. Plutarchus in Solone, ab Hercule vñdecimum fuisse Lycurgum scribit: vt & hic ex Eutychilda.

Ibid. b. Fama est soum, quum in loco aspero & arido circumst- deretur à Clitorius) Iisdem planè verbis hoc refertur in Apo- phthegmatis Plutarchi Laconicis. Sed ibi accusatiuus Σό- ορ, siue Σόλορ, vt ibi scriptum est, perperam cum præcedenti- bus connexus est, vt ex hoc loco satis manifestò apparet. Quæ res interpretem quoque Raphaelem Regium in erro- rem impulit, virum alioqui doctissimum. Itaque post Scæ- bidæ, (pro quo scribendum potius Phæbidæ, vt apud eundem Plutarch. in Pelopida reperimus, & in Age- silao: quanquam hic reclamante serie alphabetica) illud a- pophthegma, *πρὸς τὴν ἠμύραν ἀξίας τῆς*, *διωραμένης πρὸς ἀγαθὸν δει- ξαί*, interpungendum est, spatiosque aliquanto interposito subiungendum hoc nouum Soi apophthegma, *Σοὸν ἀγαθὸν ἐν ἀρεῇ*, & quæ sequuntur. Huius generis eniatorum, & quidem multo grauiorum, aliquot sunt in Græco centuriæ, in Plutar- chi opusculis quæ Moralia inscribuntur & vocantur: inter- pretum verò oscitantæ & crassæ ignorantæ, myriades mul- tæ hic ἀφύσθη erat, pro ἀφύσθη.

Ib. c. Eurytionidas) Pausanias, accuratus in primis atque fide dignus scriptor, libro tertio, qui de rebus Laconicis est, vbi vtriusque familiæ reges enumerat, Eurypontidas hos vocat, (*Εὐρυποντιδῶν*) & filium Soi Euryponτα, (*Εὐρυποντα Σοῦ υἱόν*) atq; ita constanter legitur. Herodotus quoque in Vrania, Leo- tychidæ genus recensens, cum de quo quærimus, *Εὐρυποντα* vocat: sicque etiam in Aldino est libro. Etiã infrà in Lyfan- dro *Εὐρυποντιδῶν* dicuntur: sed vitio librarij, vt quidem existi- mo. Nam mihi Eurytion cum aliàs magis probatur, in Plu- tarchi saltem loco hoc & aliis: (vt paulo antè in compara- tione Pompeij cum Agesilao, initio Agidis, &c. Potest enim fieri vt ab illis disenserit, aliòsque sequutus sit autores) tum ratione declinationis, & obliquorum casuum moueor. dixisset enim *Εὐρυποντιδῶν*: sed legitur hic *Εὐρυποντα*, & in Agide est *Εὐ- ρυποντιδῶν*, quum fuisset scribendum *Εὐρυποντιδῶν*, alioquin *πρὸς* & *τ* scriptio est admodum affinis. sed accentus & vltima syl- laba vocabuli me mouent. Porro idem (vt hoc lectoris gra-

tia addam) Eunomum Prytanidis F. Eurypontis N. facit.

41. a. Nomen dedit Charilao) Herodotus lib. 1. eadem indi- cans, vocat hunc Leoboten, *Λεωβότην*. Eumque locum citans Pausanias quo dixi libro, ostendit Labotam Echestrati F. (*Λαβόταν τῆς Ἐχέστρατου*) aliis dictum: sed ipse dissentit haud dubiè, & Charilum Polydectæ filium disertè post paulo nomi- nat, *Χαρίλλου*. Dionysius Halic. libro 2. Antiq. Roman. ex Sa- binorum historiis Eunomum appellat. *καθ' ὅν* (inquit) *χρόνον ὁπλοποιῶν Εὐνομόν τῆς ἀδελφίδου, Λυσιμάχου, ἔδρα τῆς Σπάρτης νόμοις*.

42. b. Regressus domum est cum celebrato illo oraculo) Ab Hero- doto ibidem refertur ad verbum.

Ibid. d. Chalciæcon) AEdem Mineræ fuisse constat. Suidas ita dictam, vel quòd *ἄρα* (aut verius *ἄρατα*) esset, vel à Chal- cidensibus Eubceensibus condita, scribit. Liuius lib. 35. tem- plum esse Mineræ *ἄρα* scribit: idemque Pausanias. Men- tio eius crebra & nobilis passim. vt & apud AEmilianum Prob. in Pausania, In ædem Mineræ quæ Chalciæcus vo- cat, confugit.

Ibid. e. Quod ferunt eius collegam in regno Archelaum) Pausanias expressè hunc Agesilaum nominat. Lapsus Archelaum le- git: & pro Arithmiada, Artemidam. In libello De discrimine amici & adulatoris, contrario sensu hoc de Charilao iudi- cium legitur: nimirum non dignum eum laude & boni viri titulo esse qui ne malis quidem durum se præbeat. Atque ita etiam in Laconicis Apophth. legitur, nisi quòd ibi Archida- midæ adscribitur.

Ibid. Quem ait Plato) Locus est lib. 3. De legibus. Ibid. e. Sphærus totidem ab initio, &c.) Haud scio sine sit què in vita Cleomenis Sphærum Borystheniten, Zenonis Citi- censis discipulum, Cleomenis que in Philosophia præcepto- rem fuisse scribit. Quæ ad numeri proprietatem attinent, in Arithmeticis traduntur.

43. a. Ioui Sillanio) In hac rhetra vertenda quædam Græca reliqui, quæ quid sint non intelligebam, vt est illud Gamodân & goriân.

Ibid. d. vt ait Plato) Eo quem dixi libro.

45. a. Et poculum Lacedæmonicum quod carbon dicebatur) *Κάρων*, poculum figlinum exiguum atque sinuosum. Describitur venustè apud Athenæum lib. 11. vbi itidem affertur Critiæ testi- monium. Aliquando ponitur pro potu & comotatione: quomodo & *κάρων* vbi verbum. Sic *κάρωνος* vocabulo vsus est autor noster in Pyrrho, vt ibi admonui. & in Timolonte est, *πρὸς κάρωνά διατρέχειν*, Potare: & in Anton Quid *ἀμύων* sit, ex AElia Dionysio Eustathius 9, Odysseæ docet: Ego ita verti vt congruere maximè huc putauit.

46. c. Nam ei qui sacrificasset vel uenatus esset) *θύσαι ἢ κωνοῦν ἐ- φήσαι*. Lapsus & Amiotus retardatum intelligunt: quasi si *ὄλι- σαι* legisent: quæ sanè vox in Lexicis reperitur, alibi legisse non succurrit. *ἐφήσαι* quidem non quadat.

Ibid. e. Fama est quendam regem Ponti) Id factum à Dionysio tyranno refert. Cic. 5. Tusc. quæst. & in Apophth. Laconicis i-

dem est: ut in voce *πικρὸν* videatur esse mendum.

47. c. *ut uult Aristoteles*) Polit. 7, c. 17. Cr.

48. c. *ut ait Plato*) lib. 5. De repub. Geometrica autem necessitas, est vis illa demonstrationum quæ in Mathematicis ita ex primis veris necessariisque propositionibus construuntur, ut ij rectè non persuadere, sed cogere apud Ciceronem dicantur.

49. f. *ut autor est Plato*) Tibi verò, Alcibiade Pericles seruorum deterrimum Zopyrum Thracem pædagogum præfecit. Socrates apud Platonem in Alcibiade priore. Nutricis nomen hîc deprauatè *Κυώλα*, rectè initio Alcibiadis *Κυώλα* legitur.

50. c. *Per brumam lycophonas, quos uocant, substernebant*) *λυκοφονας*. Apud Hefychium & Varinum *λυκοφον* accusandi casu legitur. ait que ille, lingua Messeniorum ita appellari *πὲρ ἐχρόπιδας*. Echinopus autem ab hoc exponitur genus spinæ, seu cardui. In Institut. Lacon. pro hoc *λυκοφονας* scriptum *λυκοφώνας*.

Ibid. d. *Mellirenas*) *Μελίρηνος* enim duplici λ legi, *Μελίρηνος* tamen Suidas quoque vno λ videatur scribere: ut Doricè fortassis extritum alterum λ suspicari possimus. Plutarchus in libello *An seni gerenda res*. scribit, apud Ephesios moris fuisse ut sacerdos Dianæ primo anno *Μελίρηνος*, secundo *Μελίρηνος*, tertio *Μελίρηνος* diceretur. quod institutum ab hoc non valde abludit, ut & Vestalium.

51. a. *In ara Dianæ Orthiæ*) *Lapus* vertit, *ad aram Augurii*. Est enim sequutus mendū Græci libri qui *ὄρθιαι* habet: quom sit legendum haud dubiè *ὄρθιαι*. De Dianæ enim Orthiæ loquitur ara, ad quam flagris conici pueros instituto Lycurgi consueuisse, locuples testis est in Laconicis Pausanias: simulque causam eius instituti aliam quàm vel Cic. libro 2. Tusc. quæst. vel Lucianus ad finem Anacharsidis, vel ipse Plutarchus indicet, refert: quam breuitati studens, ex eo te, si lubeat, petere iubeo. alia etiam in Aristidis vita noster refert. Suprà quoque mentio facta est huius Orthiæ Dianæ, in Theseo: necnon in Institut. Lacon.

52. b. *In quibus manus non tollatur*) *Xyland*. vertit, *In quibus uictoria non potest prodire*: & super hoc annotat, *χρὶς ἐκ ἀσπίδων*, id est *manus non intenditur*. Obscurum est hoc. Causa in Laconicis apophth. subiungitur, *Ut ne quis labori succumbere adsuecat*. Videtur ergo cauisse ne herbam (quod aiunt) quiscquam porrigeret in certando: sed alia ratione certamen dirimeretur. Tale est quod Lucianus dicto libro refert, de pueris in duas partes diuisis, inque loco aqua circumdato pugnantibus, tantisper dum vna pars alteram vsque in aquam compelleret. eo enim pacto nullum porro percute, aut feriri. Latini sanè *manus dare* dicunt pro eo quod est *victum se fateri*. Cicero etiam *manum tollere* dixit: id quod nos hîc *χρὶς ἐκ ἀσπίδων* dici putamus: in libro De consolatione, quom morte Tulliolæ suæ à fortuna superatū se fatens, *Cedo, inquit, en manum tollo*. Locus est apud Lactantium lib. 3. cap. 28. Similiter Virg. 12 Aeneid. *uictam tendere* (nisi hoc

quidem est) *palmis Ausonii uidere*. Neque affirmo merem acutegisse. quod in mentem venit, attuli, *καὶ ἐπιχρῶ*.

Ibid. b. *Alter non audeat plus possidere altero*) *Μὴ μῖσο δῶ ἀπὸς ἑαυτοῦ ἐξελθῆναι*. *ἑαυτοῦ* genitiuo casu lego, non subscripto. In Apophthegm. *πῶς οἱ ἦν*. ut & hîc legi possit *ἑαυτοῦ ἦν* pro *ἑαυτοῦ*. Ibidem *ἐρεῖν* pro *ἐξελθῆναι*. Quorum neutrum quadrat. forsitan legendum *ἐξελθῆναι* aut *ἐξελθῆναι*. apud Hefychium enim reperio *ἐξελθῆναι*, *ἐξελθῆναι*, *ἐπιθῆναι*. nisi forte quis legendum existimet *κρατῆναι*. In iisdem Apophth. habetur *αἰδρῆσι* pro *αἰδρῆσι*: rectius.

Ibid. e. *Ille quem hortabantur ut audiret quendam qui cantum* (c.) *Agessiao* in vita eius Plutarchus hoc tribuit: proximum Arigeo, in Apophth. Laconicis.

53. b. *Nos fortitudine plurimum præstabimus*) *πονώμεν*, quom debeat esse *πονώμεν*: quod & sensus requirit, & ita legitur in Laconicis apophth. *Lapus* mendum retinuit. Rhythmi embaterij meminit Iliad. o Eustathius.

57. b. *spendontis*) *Σπένδωνος*. *spendontis* habet *Lapus*. *πῶς ἀσπιδων* autem, *dominos* verto: ut *dominium* pro domino positum *ματῶν* intelligatur, sicut *φίλων* apud Lucianum & alios pro amico dicitur. Domini autem heilotibus interdixerant carminum Terpantri & aliorum vsu, re maximè apud illos habita liberali. Erasmus in Apophth. *Lacænarum ἀσπιδων* filias heriles vertit, *concaptiuas* scilicet, quarum illi auctoritatem pluris quàm iustum victoris fecerint. Quod commentum non cum vocabulo modò, (nam *ἀσπιδων* Verba est, seu Domi heri sui educatus seruus, teste Eustath. in Iliad. λ: vnde scemininum *ἀσπιδων*, fuerit Serua, non Filia herilis: tamen si idem Iliad. λ, adiectiuè poni hoc modo neget) sed & sententia Plutarchi pugnat, ostendentis musica, re apprimè liberali, interdictum seruis fuisse. Ideò capri non poterant eos versus cantare, quos ut discerent, à dominis eis non fuerat concessum. Cæterum locus qui de Heilotibus necatis paulo antè ex Thucydide citatur, extat libro quarto, vbi de Brasida in Chalcidicam emissio differit.

Ibid. b. *Secundum magnum illum terramotum*) Hunc, & bellum ab Heilotibus vnà cum Messeniis contra Lacedæmonios gestum, describit Diodorus Siculus libro 11. vide & Plutarchum in Cimone.

58. a. *vsque ad Agem Archidami filium*) Is cum Pausania rex fuit quo tempore Lyfander Atheniensibus victis, eos ad pacis duras condiciones accipiendas compulit, & bellum Peloponnesiacum confecit. vide vitam Lylandri, & Pausaniam. Alius fuit Agis cuius vitam Plutarchus scripsit.

Ibid. b. *ver Alexandrum, uel potius Lyfandrum*) Quis hîc Alexander dicatur, (si modò menda locus vacat) nescio: de Lyfandro constat. Fortassis Cleandridem notat, qui se à Pericle est passus corrumpi, & Pliftonacti persuasit ut ex Attica exercitum abduceret. Plutarchus Pericle, & alii. Fuit autem is Pliftonax pater Pausaniæ regis, quem modò nominaui. Sed hæc est coniectura: non tamen fortè omnino vana.

IN PLVT. NVMM ANNOTATIONES GVIL.

Xylandri & Herm. Cruferii, interpretum.

60. a. *Atque ab Numæ seculo quinque ferme remotum ætatis*) Pythagoram philosophum Numa permultis annis posteriorem fuisse, duobusque adèd propè seculis (hoc est, annis ducentis) testatur libro 2 De oratore Tullius: idemque in præfatione quarti libri Tusc. quæst. ait, Pythagoram in Italia tum fuisse quom L. Brutus reges profligauit: quod non dissentit ab eo quod Pythagoram Liuius ait regnante Seruio Tullo primum in Italiam venisse. Dionysius hoc idem ratione olympiadum demonstrans libro 2, quatuor ætatis eum Numa posteriorem fuisse, non rotundo tamen numero, colligit. Plutarchus hic quinq; ætates facit, *πέντε ἡλικίαι* in quibus. Videtur autem innuere, id quod inter regni Numæ initium, & aduentum in Italiam Pythagoræ, qui sub Seruio Tullo fuit, tempus intercudit, annorum circiter CL, ut A. Etas (*ἡλικία*) *triginta annorum* intelligatur, quomodo non Homericum Nestoris tres illæ *ἡλικίαι* lib. 1 Iliadis à Græcis interpretibus exponuntur: atque adèd ab ipso nostro etiam Plutarcho in Catone Censorio, vbi de accusationibus eius refert. (nam Quidius libro 12 Metamorph. fabulam scætatus est, vbi hæc Nestor

— uixi annos bis centum, iam tertia uiuunt ætas. sed & apud Plutarchum in libro Cur oracula deserint, ostenditur, triginta annos de Heracliti sententia *ἡλικίαι* (ætatem) esse *τρεῖς αἰώνες*, hoc est, *uiginti etiam etiam*. & quidem huiusmodi *πενήκοντα ἡλικίαι* meminit etiam Diodo-

rus Siculus prope finem libri 11. Vnde Herodotus non ineleganter centum annos complexam hominis ætatem, *τρεῖς ἡλικίαι*, tres ætates, appellauit: *βασίλειά τε καὶ βασιλευσίν τε καὶ βασιλευσίν τε*, ut ait Eustathius. Quid autem apud Dionysium *ἡλικίαι* sit, non est facile affirmare. arbitror tamen annos eum 25 pro eo intelligere. Nam profectò eius quem dixi libri initio, Romam à Latinis conditam dicens decimasexta post excidium Troiæ ætate, *ἐκκαίδεκάτη ἡλικία*: mox ait, eam anno ab euerso Ilio quadringentesimo secundo extractâ. Sed hæc satis.

Ibid. f. *Comparant inter se centum quinquaginta patres*) *πενήκοντα ἡλικίαι*. Equidem non video ut hoc verum sit, utique consentiat cum eo quod in Romulo dictum est, centum patres de Sabinis centum prioribus istis adscriptos fuisse: quod idem est apud Dionysium. nam Liuius interregnum penes C patres fuisse tradit: ut qui Sabinos istos nō agnosceret. Dionysius autem ducentis patribus disertè tribuit: quod & hîc malim. non enim CL, sed CC, fuerunt etiam ex Plutarchi, ut diximus, sententia.

61. a. *ut loco Quirini*) Hîc de modo interregni cum aliis nō consentit, neque satis credo verba non esse deprauata.

Ibid. c. *Filius fuit pomponii*) *υἱὸς δὲ Πομπωνίου*. Liuius l. 40. de lapideis Numæ arcis repertis: In altera Numæ Pomponium Pōponis F. regem Rom. sepultum esse. Dionysius Halicar. *υἱὸν Πομπωνίου Πομπωνος κατ' ὄνομα Νουμᾶν* vocat: Pompilij Pomponis a. 111.

F. nomine Numã. Pomponẽ Numã F. infrã refert Plutarch.

Ib. d. vnde *calend. Maias* Sic est & in Romulo. Nec video quid sequutus sit Lopus, xiiii cal. scribens. Quod enim hic *αὐτὸς δὲ μὴ* dicitur, ibi planius est scriptum *αὐτὸς δὲ μὴ*. Est autem non xx, vt Amiotus putauit, sed xxi. dies Aprilis. in Romulo xix extulit idem.

62. a. *Phryges de Atte* Atys hic aliã, apud Suid. Attis. *Ἄτις*. apud Lucianum de Dea Syria, scribitur *Ἄτις*, vnde hic gignẽdi casu *Ἄτις*. Ex Ouidio, Catullo, aliis, & hoc Luciani libello, satis de amore eius & Cybeles constat. Notus etiam Endymionis & Lunã amor est. De Herodoto Bithynorum, nihil succurrit.

Ibid. d. Et defuncto alium deum sepulturam perhibent *αἰράσσει* Bacchum nimirum, qui Lacedæmoniorum ducem Athenas obsidentem iussit honorificè funus facere nouã Sireni, hoc est Sophocli. autor in Atticis Pausan. Meminit & Plin. 7, 29.

64. c. Et ministrum in *αἰράσει* pubescentem puerum dicit *Camillum* Idem est apud Dionysium libro 2, & apud Festum in voce Cumerã, atque libro 6, in Flaminius Camillus.

Ibid. d. *Quam uocat æstiuam ciuitatem* *Plato* *φλαμίνου*, lib. De repub. 2.

65. a. *Pythagoram technis captantem* *ἡγήθη ἑπὶ αἰσθητικῶν*. Lopus videtur *ἡγήθη* legisse: sed lectiõnem nostram malo.

Ibid. b. *Tacitam eam nominauit* Græcè hoc Plutarchus exponit, *τακτικῶν ἢ ἡσυχίας*. Sed hoc posterius puto esse mendosum, & *τακτικῶν* legendum, hoc est Mutam. Nihil enim huc *ἡσυχίας*, id est Iuuenis aut Recens.

Ibid. d. *Ab illo Æmiliam quoque gentem patriciam insertam nomen referunt traxisse* nimirum vt Mamercii Æmiliij dicerentur. Sanè apud Liuium lib. 4, mentio fit Mamercii Æmiliij, cuius tres ibi dicitur referuntur. Et apud Suetonium in Iulio Mamercus Æmilius eius propinquus nominatur. Ita initio libri septimi apud Liuium L. Æmilius consul nominatur, cognomento Mamercus. Alij Mamercinum (vt & alibi) legunt: quod probo. Est & apud Diodorum T. Æmilius Mamercus: aut potius Mamercinus.

Ibid. c. *Maxima pars nomen omnium absurdissimum approbant* Etiam Varronem notat, apud quem hoc est lib. 4. De ling. Lat. Lucanus lib. 1, à posse & facere dictos Pontifices, innuisse videtur hoc versu, *Pontifices, sacri quibus est permissa potestas*.

66. a. *Ab rege Ancõ Marcio Numã ex filia nepote* Ancum Marcium intelligit, quartum regem Romanorum.

Ib. b. *Aristonem tyrannidem* Fuit hoc bello Mithridatico, vt cum aliunde tum ex Sylla Plutarchi intelligitur. quòd autem sequitur mentio eiusdem belli, ea mihi ad Vestalem ignem referenda videtur.

Ibid. c. *Succandunt eam scaphis cauatis in æqu.* Xyl. vertit, *Eam ad rem instrumentis utitur quæ scaphis nominant. sunt autem excauata in modum turbinis rectanguli*. Atque in hunc locum sic annotat. Meminit Vitruuius lib. 9. cap. 9. horologij scaphij, quod est hemisphærium excauatum: quod genus hodie etiam vsurpatur. Idem cap. 1. lib. 8, scaphion pro vase aliquo rotundo & cauo posuit. Cæterum turbinis siue coni rectanguli quæ est apud Euclidem libro 11, definitio, occasionem mihi dedit hunc locum ita vertendi. nam Lopus neque perspicuè neque verè extulerat.

67. c. *Vsq̄ ad deam* Sic & Lopus legit. nam perspicuè falsum est in Græco *μέχρι τῆς θεῆς*, pro *δέ*: quod sequentia verba ostendunt, vt aliorum scriptorum testimonia omittã.

68. a. *Siquidem pacis Feciales arbitri erant* Vellem sanè Plutarchum edidisse nobis rationem huius nominis. parũ enim de ea constat, præsertim in tanta scriptiõnis diuersitate. Hic *φαιάλοι* vocãtur, in Camillo *φαιάλοι*: in Problematis autem, quæst. 62, *φαιάλοι* leguntur, haud dubia menda. Apud Dionysium *φαιάλοι* sunt. Latini codices ferè Fæciales, & diphthongo habent. Varro à fide & faciendo dictos testatur: à feriendo Festus, quòd pacis faciendæ essent autores. Itaque feciales sine diphthongo scribo. Cum Plutarcho facit Dionysius. nam Liuius sub Tullo demum Fecialium ministerium retulit. Verba autem quibus vsus fuerit Fecialis in indicendo hosti bello, habes apud Gel. lib. 16, cap. 4.

Ibid. b. *Fama est* Liu. lib. 5. Cr.

69. a. *Eas peltas ancilia ex figura uocant* Ouid. Fast. 1. 3, *ancile uocat* (s. scutum quod leui versatum leniter aura deciderrat) quòd ab omni parte reasum est, Quemque notis oculis angulus omnis abest. Cr.

70. c. *Locum uerò Elicium ab illo appellatum quasi ilicium*, quòd *ἰλιεῖ* Græcè propitium significat) Xyl. vertit, *Loco nomen inde illi fuisse imposuit*. Annotatque, Nempe *ἰλιεῖ* ἢ *ἰλιεῖς*, quod est

Propitius. Sanè Elicium Iouem multo aliter Liuius exponit. Et Ouidius Fast. 3, *Elicium* (inquit) *celo te iupiter. unde nuptores Nunc quoque te celebrant Eliciumque uocant*.

71. a. *Siquidem compedes terminos esse, si seruarientur, iurium* *ἔρ. c.* Xyl. vertit, *Nam intelligebat si quidem à limitum usu sibi caueret, facturum hoc ad suam potentiam firmandam: & annotat: Lopus perperam, si obseruaret, vt & reliqua. Nõ venit ei in mentem *φολακῶν* media uoce esse Vitare, Cauere.*

Ib. c. *A qua exapit eos qui in matrimonio essent* in Græco sensum perturbat menda, *ἡπαρῶν*, quod ad patres referri debebat utique. & Lopus eo deceptus, obscure & nullo sensu vertit, *Patribus illos interuentibus*, *ἔρ. c.* & ne iudicium quidẽ factũ à Numa correctionis reliquit. Fuit autem à Plutarcho scriptũ *ἡπαρῶν*, isque genitiuus ad Numã refertur, quidẽ queis correxerit indicat. Et verò *ἡπαρῶν*, Exceptio, suprà etiam dicebatur de pontificibus: vt *ἡπαρῶν* sit Eximium habere, seu Excipere. nihil minus quàm Interuertere: qua de re etiam in Antonino nostro monueram. Atque ipse Plut. in Catone philosopho, de tribunatu pl. eius loquens, perspicuè ita vsus est *ἡπαρῶν ἡπαρῶν δὲ οὐκ ἔστιν*. & in Artocerxe de eius cum Parysatide lusione, qua Mesabatam eunuchum illa ad eadẽm traxit.

72. a. *Quem Mercedinum uocant Romani* *Μερκεδίνος*. Lopus *Μερκεδίνος* videtur legisse. Infrã in Cæsaris vita vocatur Mercedonius, *Μερκεδόνιος*: quæ lectio videtur uerior. Sanè Festus quoque annotauit, Mercedonios dici à soluenda mercede.

72. d. *Iunium à tempore anni* X. vertit, *Iunium à Iunone*. csi que annotat: *ἡπαρῶν ἡπαρῶν*: Lopus pulchrè, *ab anni tempore*. Maium à maioribus dictum, Iunium à iunioribus, uenustè refert Ouid. initio 5, & 6 Fastorum: ne alios autores ad ducam. Itaque staret lectio *ἡπαρῶν*, quod est Iuuentute aut Iuuenibus: nisi Iunoni cum Hebe de origine mensis disceptanti, uideretur autor accedere. Itaque rectè pro *ἡπαρῶν* legas *ἡπαρῶν*: præsertim quum Maium à Maia dictum audieris, & atatum nomina simul ipse seorsim adducat.

Ibid. e. *Plantisque expiant eo tempore* Xylander vertit, *Mortuis parentant*: legendum ducens *ἡπαρῶν* pro *φυνίς*, nõ enim (inquit) aut plantis utebantur isto quidem in sacrificio, aut in honorem plantarum quicquam fiebat: quorum alterũ Lopus, alterum Amiotu placuisse miror.

73. a. *M. Atilio & T. Manlio* Alij C. Atilium Bulbum vocãt. Fuit hoc anno V. C. dxviii, post perfectum primum Punicũ bellum. Liuius meminit lib. 1, Velleius libro 2, Orofius libro 4, cap. 12: (qui toto anno clausum Ianum fuisse dicit: Varro l. 4. De lingua Lat. eodem anno & clausum & patefactum) Eutrop. initio tertij. Augustum bis clausisse Ianum, nẽpe anno dccxxv, confecto bello Actiaco. & iterum V. C. anno dccxxix, subactis Hispanicis & Gallicis populis, propter quos referatus fuerat, Dion libro 51, & 53, docet.

Ibid. d. *Quam ille non paucis seculis post non dubitauit de rep. proferre* Locus Platonis est lib. 6 de Repub. cuius & libro 1, Epist. 1, ad Qu. fratrem meminit Cicero.

Ibid. f. *Mamercii mamercios* Quod sequitur de regum cognomento, facit locum suspectum & obscurum. De Mamercii Æmiliis suprà auditum est. Sed Mamerciam gentem, & quidem cognomento regum, nullam etiam nõ legi. Marcios reges fuisse Romæ nobiles scio: an verò hic legendũ sit *Μαρκίους* pro *Μαμερκίους*, Marcios, non Mamercios, non satis scio: non enim in promptu dicere est cur à Mamercio statim nomen in Marcia familia mutatum fuerit, quum alioquin tandem in Æmiliis durauerit. Sanè Suetonius ab Ancõ Marcio genus Marciorum repetit in Cæsare, cap. (vt numerant) 6. Sed & huius ipsius Anci genus Plut. hic & initio Coriolani à Numa repetit: ita tamen vt huic loco id parum uideatur mederi. Hæc ego doctiorib. relinquo. Profectò quod statim de Marcij cum Pompilia nuptiis sequitur, huic uidetur refragari sententiæ quam de Mamercii in Marcios mutãdis protuli: quũ quidem id in confesso esse dicat Plutarchus.

74. c. *Cornelio & M. Bebio* Historia est apud Liuium lib. 40, copiosius descripta. Incidit in annũ V. C. dlxxxii. Numam autem anno Romæ octogesimo primo mortuũ constat: quibus si addas quadringetos annos, à Valerio Antiate numeratos, propè cẽtum annis adhuc à summa temporum nostra aberis: vt vel Antiatilii calculus (quod vix crediderim) falsissimus sit, vel hĩc pro *παρακοσίω*, Quadringëtis, *παρακοσίω*, Quingentis, legendum uideatur: idque uero propitius puto. Nam & apud Plin. l. 13, c. 13, scriptũ est, libros eos inuentos P. Cornelio, L. F. Cethego, M. Bebio Q. F. Tamphilo Coss. ad quos à regno Numæ colliguntur anni dxxxv.

75. a. *Tullus Hostil.* Vide Val. Max. lib. 3. cap. 4. & l. 9. cap.

post sacrificare.

12. Vide & Virg. Aeneid. 6. Cr.

Ib. b. Quo morbo magis ac magis alios infecti, ut fama est, fulmine ictus) Xyl. vertit, Confirmavitque eo magis istam de se opinionem. siquidem traditur fulmine percussus conflagrasse. Annotatque locum in Graeco esse suspectum, & ad diuinandum propositum, ob defectum vocabuli alicuius.

Ibid. c. ut saturnalibus una cum dominis) Elegans eius rei mentio est apud Horatiu, Satyra septima libri secundi, & infra in vita Syllae. Explicatur autem copiose à Macrob. l. i. Saturn. 76. d. Quid ignur interest inter haec instituta? &c.) Locus in

Graeco est duriusculus, si modò bene habet: & subobscurus. itaque Lapo imposuit.

Ibid. f. Quae cum choro inueniam &c.) Versus sunt ex Andromache tragœdia: verba Pelei, in Menelaum & Helenam, uxorem eius, Lacedaemoniam, notæ impudicitiae, grauiter & stomachose inuentis. Lopus ἐρημοῦ, Euertere, vertit, quò sit Relinquere: sic & reliqua. Sophoclis versus asterisco notauit: exponam & emendabo vbi inuenero integros. Credo locum totum mutilum esse. Suprà vbi est αἰαπιδάδην & Πολις, facile cuius appareat legendum ἀπλις.

IN PLVT. SOLONEM ANNOTATIONES GVIL.

Xylandri & Herm. Cruferii, interpretum.

Qua ætate Solon vixerit, non est obscurum: quum eum cum Cræso colloquutum & noster, & Herodotus lib. 1, & alij ostendant. Cræsum autem à Cyro, qui regnum Persarum constituit, debellatum, nemo ferè nesciat. Id autem olympiade LVIII euenisse, satis ex temporum rationibus constat. & meminit Solinus c. 7. Polyhistoris. Eodem tẽpore Romæ Ser. Tullus regnabat, quod ex Annalibus liquet. Itaque & Cicero, cui in his rebus plurimum tribui debet, viguisse Solonem Ser. Tullo regnante, in Bruto memoriæ prodidit: & post eum Gellius 17, 21. Sanè floruisse Solonem olympiade XLVI, Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromat. demonstrat. Apparet autem iam ætate prouectiorem cum Cræso colloquutum, vt iuuentus eius à Clemente indicari intelligatur. Itaque quum Suidas vixisse eum XLVII, & aliorum sententia LVI olympiade dicat, vtrunque commodè acceptum cum veritate consentit.

78. c. Omnes enim uno ore ab Exæstide memorant genitum) Ἐξῆκιστον in Graeco est, & apud Suid. Quod moneo propter Lapu, qui (si codex non fallit) diuise ex Exæstide legit. Tota quoq; periodus de amoribus Solonis & Pisistrati, ab eo est omissa.

79. a. Tum ex eo quod scripsit legem &c.) Hæc in oratione Aeschini in Timarchu, eodẽ modo & allegatur & explicatur.

Ib. c. Haud magis est diues) Hi versus habent sententiam haud obscuram, quam & Horatius expressit: si uentri bene, si lateri est, pedibusque tuis, nil diuitiæ poterunt regales addere maius. Postremum distichon est obscurum, & si rem acu non tetigi, veniam oro. Nam Lapo etiam ignoscendum hic arbitror. Dictum Hesiodi cuius paulo post meminit, celebratissimum est ex α ἔργου. Ἔργον δ' ἔδδεν ὀνειδος, ἀεργὸν δὲ τ' ὀνειδος: id est, Non est turpe laborare: est ignauia turpis.

Ibid. e. ut qui Massiliam condidit primus) X. vertit, vt Massalias Massiliae autor. Sicque in hunc locum annotat: Quod in Graeco est ἀγαπηθῆς, Lopus ἀγαπηθῆς legit, & Obseruatus reddidit. Idem ego sum sequutus, & Massaliam proprium nomẽ reliqui. de Massilia autem vrbe eum loqui, ne dubium quidẽ est. Venit in Mentem ἀγαπηθῆς fortassis illud propriu esse nomen: sed nihil habeo certi. Massiliae originem copiose Strabo lib. 4. exponit: & à Phocænsibus ortam eam vrbe in Archidamo Isocrates disertè dicit.

81. e. Nam quum animo quidam insiti sine igniculi) Hæc ineptè Lopus ad solum Thaletem retulit, quum sint in genere dicta de storgis (vt vocamus) naturalibus.

82. c. Pileatus) πῆλιον ὀφειδιδμος. Lopus cæno sædatus, vt si πῆλον legisset. Sed nihil est.

Ibid. d. Ad Coliadem) Atticæ promontorium est, viginti à Piræo stadiis. Paus. initio Atticorum: & Strabo lib. 9. Idem Paus. de Scirade promontorio ibidem.

83. c. Bis sex adduxit &c.) Versus sunt libro Iliadis secundo, Herodotus in Vita Homeri, in Atheniensium honorem ab Homero gratias eis agente factos dicit. Meminerunt & alij, & Aristot. l. 1. Rhetor. c. 15: & Fabius lib. 5. c. De exemplis.

84. a. Neque enim id orator prodidit Aeschines) Locus in oratione in Ctesiphontem extat: vbi quidem consultorem & autorem huius aduersus Cirrhæos & Acragallidas belli Solonẽ, non tamen ducem, refert: historiã verò satis dilucidè ibi exponit. Eadem est in Phocicis Pausaniẽ enarrata (ex quo Suid. in Solone eam indicauit) qui Clisthenẽ belli ducẽ nominat.

Ibid. c. ylonium salus) De hoc Thuc. l. 1, & Herod. l. 5, & Cic. De legibus. Cr.

Ibid. Archon) Vide infra in Pericle.

Ibid. Rupto sua sponne filo) κρόκω Lopus Stimulacri nestem: quasi κρόκω hoc significet. De hoc piaculo vide Thuc. l. 1: Herodot. l. 5. Meminit & Cicero secundo legum.

Ib. c. Myrone Phlyensi) τῷ Φλυσιῶς. Φλυῆς autem curia est Cecropidis tribus, apud Athenienses: quod & ex initio Plutarchiani Themistoclis. & aliunde patet, & Stephan. admonuit. Quod annotauit, quia vterque interpretum lapsus hic est: La-

pus Phlias F. vertens, Amiotus Phliasium, quò id sit à Phliunte Achaia oppido.

Ibid. d. Nouum Cureta) Curetes Iouem enutriuisse in Creta; ibique humasse mortuum ferebantur: iidemque sacrorum & rerum diuinarum peritissimi. Quidã eisdem cum Corybantibus faciunt: à quibus Pausanias in Arcadicis dissentire videtur. Sed quid his opus? Lege potius Lactant. l. 1, c. 21, atque etiã 11. Erat autem Epimenides Phæsto Cretæ oppido ortus: itaque ob rerum diuinarum (quam putabant) peritiam, pro nouo Curete habebatur.

85. a. siquidem Diacriorum &c.) Herodot. Κλαῖν eandem rem narrans, τ' περαχίης vocat; idẽmque Pediasos (sic enim infra habetur Πεδιάσιον, non Πεδίον) τῆς δὲ τῷ Πεδίῳ, quasi Capestres. Suidas in Πάραλλι, Πεδιάσιος nominat: Aristoteles lib. 5, cap. 5 Πολυκῶν, Πεδιάσιος.

86. a. Quod solum inquit, nãtle conseruauit) Versus sunt trochaici tetrametri catalectici in Graeco, idque genus carminis retinui. Idẽmque etiam in sequentibus proximis feci: in quibus ἴφην, ἑσπῆν, ἠδὲ, & ὀππῆσφδαι, cur in ἴφην, ἀἰσπῆσφδαι, ἠδὲ, & κῆππῆσφδαι commutarim, ratio metri & sensus docent. Hæc quum iam olim scripsissem, oblata est mihi occasio variarum lectionum M. Antonini Mureti, viri longè doctissimi, inspicendarum. Is libro 1, cap. 13, Petrum Victorium reprehendit, quòd idem ferè hoc de loco sensisset quod ego mihi video placuisse. Quid de hoc loco alij sentirent, non indagaram, neque opus esse admodum putassem. Sanè meum non est vel excusare Victorium, (non enim caret errore) vel reprehendere Muretum: cum quibus si cõparer, puer profectò sum. Sed tamen illud mei fuit officij, cur ab huius horu versuum lectione dissentirem, indicare: nequid mihi eius autoritas obesset. Sentio enim illos Solonis reprehensores non id dixisse, debuisse Solonem vel acceptis quæ hic proponuntur conditionibus: tyrannidem capessere, (quis enim tam impudens sit, vt hoc alteri consulat, tametsi ipse ita perditẽ sentiat? sed à sese sumpto exemplo, per comparisonem innuisse stultitiã Solonis, qui vltro & honestè oblatam tyrannidem respiceret quum non deessent qui certa proposita pernicie eam essent amplexuri. ἠδὲ, ἠδὲ, ἠδὲ enim prima persona legendum est, non tertia ἠδὲ: & sunt verba de se, nõ de Solone loquentis: id quod ratio versus trochaici euidenter demonstrat: nisi frivolum aliquid afferre (qualia sunt alicubi apud Græcos grammaticas à nobis annotata, suoque tẽpore exigẽtur) velis, quòd læ ante eò produci contendas. Quamuis ne cum his quidem magno opere contenderim, qui existimant malorum hominum eam sententiã fuisse, debuisse Solonẽ certo proposito exitio tyrannidẽ adire: nisi metri ratio meam opinionem assereret, alteram euerteret. Non enim insolẽtes sunt huiusmodi quasi hyperbolicę loquutiones, vt illa apud Homerum (libet enim obiter, quia ad animum accidit, rudiorum causa monere) Anchisæ ad Venerem: Βυλοῖμην κῆν ἔπειτα, γυῖα ἐκίχα θυῖσσι, Σῆς δ' ἠνῆς ὀππῆσφδαι ἴνα δῖμον αἶδος ἴστα. Et quale tandem illud est Theognidis consilium: Χρὴ πῆνίλω φθίζοντῶ ἢ εἰς μετῶκῆπα πῆντον Βαῖμον, ἢ πῆσφδαι Κῆρνε κατ' ἠλιβάτων. Nemo enim hoc simpliciter, sed ad exaggerandam rem inflatius dictum ac figuratè omnes sentiunt. Quo loco qui Βαῖμον pro Seminare exponunt, littus verè arant. Sed hæc hæc tenus.

Ibid. e. Et ciuium ob æs alienum in nexum abductorum) ἀγορήμων πῆς ἀργυρίου γυρότων πολίτῶν. Etiam absquẽ reliqua fuissent, tamen ἀγορήμων infinitis locis, apud Plut. adeò ipsum, ne dicam alios autores, eum significat. In quem ius prehensionis est, & qui in vincula abduci ab aliquo impunè potest. Ita in Lylandri vita lex Spartanorum memoratur, quæ exules Atheniensium ἀγορήμων esse iuberet. Idẽmque noster autor in Catone Minore de Marcello quæsturæ collega loquens: Obnoxij ob verecundiam animi, ita vt quibusuis precibus vinceretur, & petitionem recusare vereretur vilam, ἀγορήμων ἴσῳ αἰδοῦς τῆς δουλοῦς eleganter dixit. Lopus postea

monstrosè perspicuum sanè locum hunc peruertit, nescio quos ciues exportandis pecuniis constitutos, ab eoque officio eos quòd Atticè loqui nescirent, remotos somnians. Idem (quòd minoris, non tamen nullius, est oscitantia) non animaduertit ubi versus Solonis, ubi verba Plutarchi essent: quòd idem in Amiotò desidero.

88. e. *Sed ubique cum Ephetis agit de rebus capitalibus*) Virorum octoginta, quorum nullus quinquagenario minor esset, concilium fuit, qui Athenis in Palladio, Prytaneo, Delphinio, & Phreatis de cæde iudicabant. Sic dicti, quòd ab his prouocari non posset. Hæc ferè Suidas. Iam quæ de Palladio & aliis iudiciis scitu digna habet in Atticis Pausanias, & quæ ex eo & aliis de isto & Ephetis annotauit lib. 1. Vlyssæ Eustathius, huc non ita quadrat: sicut neque is qui Constitut. nouella XCIII, ἐφέτης dicitur, quem Haloander iudicem appellationis reddidit.

89. b. *Quæ puellæ opulentæ orbæ gratiam facit*) Hæc enim simul significare videtur γυνὴ ὀπίκληρος: atque ita exponit Suidas. Apud Aristotelem in Ethicis ad Nicomachum, simpliciter pro benè dotata sumitur vxore: ἐπίσημη καὶ ἀρχαία αἰ γυναικὲς ὀπίκληροι ἔσονται. libro 8, cap. 10. Etenim ὀπίκληρος Athenis dicebatur eā ad quam solam omnis deuoluitur hæreditas, siue iam mortuis parentibus, siue alterius prolis ius hæreditatis habentis spe spoliatis: id est, quæ omnino sit μετακληρονομήσας, siue iam, siue certò futura. Sic Plutarchus etiam de vxore Agidis, filia Gylippi, τὴν οὐσίαν μεγάλην ὀπίκληρος. de hac vocabuli notione etiam Eustathius in v. 11 Iliadis. Legis πρὸς ὀπίκληρων mentio sit apud Aristophanis scholiastem in Auibus: sed quæ ad spurios referatur, non huc videatur quadrare. Certè apparet hunc locum ostendere, beneficio cuiusdam legis certis hominibus licuisse ducere τὰς ὀπίκληρας: sed quæ lex constitutione Solonis sit circumscripta eatenus ne natura repugnaret. Aliæ fuerunt ὀπίκληροι, orbæ & dotis indigæ, quas ducere proximi genere alia lege cogebantur. vnde Terentianus ex Apollodoro transcriptus Phormio, de quibus alio loco.

Ibid. e. *Quòd si iumentum etc.*] Hæc confudit Lapus, interpunctionibus puto falsis Græci libri seductus. Sanè Plin. perdicem interea quæ omnino non pinguescant, numerat I. II, c. 37. Quòd autem ad præcedentem versiculum attinet, fateor me non nihil errasse. Is enim totus vnà cum antecedente apud poetam, legitur in libello Plutarchi Εἰς ἀποβουτήριον πολιπίον. quòd mihi tum demum in mentem venit quum typographo hæc traderem. Constat autem ex eo loco, non reprehendentis, ob contractas nuptias Philoctetam, sed à contrahendo (vtpote senem) dehortantis verba esse. Leue hoc est, sed nolo esse Næuius: alij potius iis quæ multa inter tot labores, curas, occupationes, miseriamque peccare potuimus, ignoscant. Reponant loco mei versiculi hæc verba, partem (vt est & in Græco) versus:

—ecquid coniugium appetis miser?

91. d. *Modum plantandi digess.* Vide Digest. fin. reg. libro vltimo. Cr.

Ibid. e. *Vnde non est semel illis fides abroganda*] Apud Lapum est, Nullam esse iis fidem adhibendam: nisi librarius errauit in eius versione exscribenda: omnino enim falsum est hoc, & verbis Plutarchi pugnat.

92. c. *Hic quum desierit mensis*] Homerus Vlyssæ lib. 14, & 2. libi. De ratione mensium, in fine annotationum aliquid dicam.

Ibid. e. *Ex quibus audiuit (ut autor est Plato) sermonem Atlantium*] Locus est perelegans & prolixus, sub initium ferè Timæi, Ad eum te remitto.

93. e. *Facile enim ipse ille poterat*] Hæc dum ad Cræsum retulit Lapus, quum liquidò de Solone dicantur, quid cogitarit non video. Venustè res hæc narratur etiam apud Herodotum libro 1, vt notum est.

94. b. *Neque ullius suscipere felix.* [Aristot. Ethic. lib. 1. Cr.

Ibid. b. *Fabularum scriptor AEsopus*] λογοποιός. Lapus subito ex Apologorum scriptore historicum redegit. Et verò AEsopum ætate septem sapientum vixisse, vel aliunde, vel ex Plutarchi conuiuio eorum didicisset. Sic apud Lucianum etiam in Icaromenippo ὁ λογοποιός citatur Αἴτωπος. Iulianus quoque Apostata in epistola quadam, Herodotum per ignominiam Θύραον λογοποιόν vocat, nugacem, & fabularum, non historiae, scriptorem. Alioquin haud me latet, Græcos sua historiarum volumina etiam λόγους inscripsisse, cuius rei exemplum, præter cetera, extat Polybianū. Sed quid hoc ad AEsopū? Sanè etiā in Paulo nostro λογοποιόν posuit pro Fabula & falsos rumores spargere: & in Phocione λόγος pro fabula seu apologo ponitur, & in extremo Nicia, is qui de clade Siciliensi incerto autore nuntium retulerat tonsor, δόξας λογοποιός ἦν, infortunium habuit:

Ibid. c. *Postquam uerò acie à Cyro fuit deiect.*] Vide Val. Max. lib. 7, cap. 2, Cr.

95. d. *Nam uos lingua uiri*] Pentameter est à Plutarcho omisus, vt & à Clemente, hos ipsos versus. 1 Strom, ponente: apposui autem sensus gratia: extat apud Stob.

Εἰς ἕρπον ἂν ἴδεν γινόμενον βλάβηται.

96. b. *Rogantibusque qua re fretus adeò loqueretur temerè.*] ἀποροῦμαι. Ita notum est ἀποροῦμαι esse Extremam & quasi insanam audaciam, vt desidiā à Lapo hic subditam, admodum mirer. Sic paulo post πρῶτον ἄνθρωπον vertit, *Qui oculos amisisset*: quali verò id sit πρῶτος, & nemo πρῶτος nisi excæcatus.

Ibid. d. *De Atlantico sermone*] Vide Platonem quo dixi locòs & lege eiusdem librum qui Critias seu Atlanticus inscribitur. Meminit Plutarchus in libello quo ostendit, secundum Epicuri doctrinā nō licere suauiter viuere: quò loco de historiarū tradit oblectatione, testaturq; nō esse perfectū eū librum.

Ibid. c. *Templum totius Olympi* Ολυμπίου. Vide præter alios Plin. lib. 36, c. 6.

IN PLVT. POPLICOLAM ANNOTATIONES

Guil. Xylandri & Herm. Cruferij, interpretum.

DE huius ætate annotare, nihil est necesse: quum notissimum sit tempus quo, regibus exactis, Romæ consules institutum fuit præfesse.

97. b. *Cum tali uiro nos Solone comparamus Poplicolam*] Cur Poplicolam potius quàm (vt vulgò legunt) Publicolam scripserim, nihil attinet dicere: estque iam antè à Sigonio demonstratum. De quo autem hîc Valerio loquitur Plutarchus, ei Volesus prænomen fuit: & eorum trium Sabinorum qui totius gentis clarissimi cum Tatio rege Romam commigrarunt, primus nominatur à Dionysio lib. 2. De genere Poplicolæ vide Liu. lib. 1, & Dionys. lib. 2.

Ibid. d. *Brutus consilium associavit cum Valerio*] Itidem Val. Max. lib. 4, c. 4, scribit, Valerium Bruti in regibus cūciendis socium fuisse. Cr.

98. a. *Legati uenerunt à Tarquinio*] Prima Tarquinij legatio de regno recuperando. Liuius lib. 2, Dec. 1. Cr.

Ibid. d. *Aquiliorum, in qua tres senatores, & Vitelliorum, in qua duo erant*] Xyl. vertit, Aquilliorum & Vitelliorum, ex hac duobus, ex illa tribus consilij sociis sibi adscitis: annotatque Lapus duas aut tres domos corruptas habet. Fateor sanè me ambigere: est enim in Græco τρεῖς ἕχοντας βουλευταί: & ἕχοντας stare non potest, ἕχοντας vel ἕχοντες potest. Posterius hūc sensum dabit: duos in Aquilia, tres in Vitellia senatores familia fuisse, idque non improbo. nam aliter βουλευταίς pro conspirante explicandum est, haud scio quàm commodè: sed sensum utcumque expressi.

99. d. *Brutus utcumque fil.*] Val. Max. lib. 5, cap. 8, Cr.

100. d. *Alius libertis serò diuque post per ambitionem popularem Appius suffragij ferendi ius dicit*] Imò etiam in senatum Libertinos recepit. Vide Liuium ad finem noni: & Diodorum lib. 20, ubi de Appij Claudij Cæci censura loquitur.

101. a. *Insula ea nunc in urbe sacra est*] Dionys. lib. 5, expressus AEsculapio sacram tradit. Historia est lib. Liuij 2, apud Valer. lib. 1, c. De miraculis. Meminit & Plinius lib. 29, cap. 1: & Festus lib. 9, in Insula. Quòd autem Latine Media inter duos pontes vocetur, non memini me vsquam legere alibi. Insulam omnes vocant, vt videantur hæc verba periphraſis insulæ esse, non diuersa appellatio.

Ibid. b. *Quorum alterum Arstam sylvam*] X. vertit, Quorum alterius vsus lucus. Sicque annotat: Οὐρσον ἄλσος. apud Liuium quidem lib. 2, hoc ipsum describentem, & apud Valerium lib. 1, cap. 8, Arstia sylvia legitur, quos Lapus est sequutus. ex Dionysio nihil colligere possum, qui eam pugnam in Vinio prato ad Horati cuiusdam herois lucum factam scribit.

Ibid. d. *ex eo ingentem uocem editam*] Valer. Max. l. 1, c. 8, Cr.

102. e. *Diruit domum*] Val. Max. l. 4, c. 1, Cr.

104. a. *Ad portam quam nunc Ratumentam uocant.*] Sic & Plinius habet l. 8, c. 42, hoc factum commemorans: & Sext. Pompeius lib. 16.

Ib. *Quo facto uidentes obstupescunt*] Eutrop. lib. 1, De G. R. Cr.

Ib. b. *Id Tarquinius eius qui nouerat filius uel nepos extruxit*] Nō otiosè hoc dixit. Nā & Liuius fatetur dubitari, filiūsnē (vt ipse putat) an verò nepos Prisci Superbus fuerit. Posterius

ostendit multis rationibus Dionysius Halicarn. lib. 4.
 Ibid. e. *incaendum bellis civilibus absumpsit* Appian. Belli civ.
 l. 1. Cr.
 105. a. *Columnæ suæ ex marmore Pentelico exarsit quadrato*]
 Πεντελιον, Pentele, pagus est Atticæ, vt docet Stephanus. Pausanias
 lib. 1. Descript. Græciæ, demonstrat esse montem Atticæ
 Pentelicum, vbi sint lapicidinae. Huius lapidis etiam Cic. ad
 Atticum meminit lib. 1. de Hermis Pentelicis. Id propter La-
 pum, & eius correctorem annotavi.
 Ibid. b. *Epicharmo dictum*] De Epicharmo Diogenes Laert.
 lib. 5, & Suidas. Cr.
 Ib. c. *Claram Porfenam*] Liuius habet Lartē, id est regem. Cr.
 Ibid. d. *Oppidum Sigliuriam imminente iam eo condidit*] Sic qui-
 dem est in Græco: sed non video quid sit Sigliuria. Suspicio
 Signiam fuisse scribendum. Non quidem nescio, Tarquiniū
 Superbum eius coloniz autorem à Liuiō poni: sed potuit vel
 alios autores sequutus fuisse Plutar. vel ea colonia tum in-
 staurari, vel augeri & corroborari à Poplicola. Equidem ad
 annum (vt ego & plerique numeramus) V. C. CCLIX, hoc est
 decimotertio post anno, Liuius scribit Signiam coloniam
 quam rex Tarquinius deduxerat, suppleto numero colono-
 rum iterum deductam esse. Apud Dionysium Συγκρίσιον (Syn-
 cerium) deducta colonia legitur, præsidij causa, contra Lati-
 nos & Hernicos in secundo Poplicolæ consulatu.
 Ibid. e. *Herminius & Lucretius*] Xyl. vertit, *Herminius & Lar-
 tius*, ac annotat: Malui Lartium, quàm Lucretium, Liuium &
 Dionysium sequens: & videbatur esse menda, inculcato Lu-
 cretij nomine.

106. a. *Factum C. Mutij*] Valer. Max. lib. 3, c. 3. Cr.
 107. a. De Clælia & virginum Romanarum audacia, Valer.
 Max. lib. 3, c. 2. Cr.
 Ib. e. *Et quum fores illius scadi* &c.] Videndus Plin. c. 15. lib. 36.
 108. a. *Appius Clausus*] Xyl. itidem sic habet, de eo sic scri-
 bens in Annot. Ἀππιος. Hoc reliqui perspicuitatis causa: quia
 is est autor gentis Appiæ. Alioquin Sigonio nihil repugno,
 qui in Annotationibus Liuianis Actium (Attium ego malim,
 Ἀκτιον) legendum docet. Ex Clausis autem Clausios, qui deinde
 Claudij dicti sunt, ortos patet. Vide Dec. 1, l. 2.
 Ibid. d. *Ne persequantur illatas ab Romanis iniurias*] μή δευῖαι
 ἴσως Ρωμαίοις ὡς ὑπέλειπον. Lapis hoc mendo seductus, nullum
 sensum loci extulit. Est autem legendum, id quod faciliè ap-
 paret, Ρωμαίοις, accusandi, non datiuo, casu.
 Ibid. e. *Posthumius Albus*] Balbus est in Græco, Βάλβος: sed
 cognomen ego non esse hoc Posthumiz gentis puto. Post-
 humios autem Albos cognomento fuisse, notum est & tri-
 tum. Posthumius porro scribere malo, etymologiamque se-
 qui quàm Græcos libros.
 109. e. *Poplicolæ, Messalæ, Valerij*] Xyl. vertit, *Præclarissime ad-
 huc profapie, Poplicolarum, Messalarum, aliorumque Valeriorum*,
 annotatque: Καὶ Οὐαλίελοι. Sed ego mendum esse dico, nisi le-
 gas καὶ ἄλλοι Οὐαλίελοι. Valerij enim gentis est nomen, neque
 inter familiarum cognomina reponi potest. Sin ita vt puto
 legatur, nihil erit incommodi: intelligentur enim reliquæ
 Valeriorum, quæ hic non recensentur, familiar: vt Maxi-
 mi, vt Coruini, vt Potiti, vt Flacci, vt Luini, & cæteræ
 siquæ sunt.

IN PL VI. THEMISTOCLEM ANNOTATIONES
 Guil. Xylandri & Herm. Cruferii, interpretum.

Themistoclem floruisse olympiade LXXV, quum apud Sa-
 laminam Perfarum regem nobili illa naumachia vicit,
 notissimum est cum aliunde, tum ex libri 11 Diodori Siculi
 initio. Et, si eum sequi omnino volumus, incidit hoc in an-
 num V. C. CCLXVIII. Consules enim nominat Sp. Cassium, &
 Proculum Verginium. Secundum alios, incidit in annum V.
 C. CCLXXIII, & consules K. Fabium, Sp. Furium, cum quibus
 facit Gellius cap. vlt. libri 17, qui quarto post pugnam Sala-
 miniam anno, trecentos istos Fabios ad Cremeram à Veientibus
 cæsos affirmat. Sanè M. Tullius in Lælio & Bruto (quibus
 locis Themistoclem cum Coriolano componit) demō-
 strat bellum Volscum Coriolani à Persico hoc Themistocle
 non multum abfuisse, & hunc viginti post C. Marcij exi-
 lium annis eandem fortunam expertum. quos locos lectori
 perspicendos mando.
 110. f. *Abrotinum sum Thressa quidem*] Epigrāma est, id quod
 Lapis non animaduertit. Priorem versum ex Athenæo, apud
 quem lib. 13, ex Amphicratis De viris illustribus commenta-
 rio citatur hoc epigramma, ita legendum patet: Ἀβρότινον
 Θρησσιὰν γυνὴν Ἰθίος, Ἰθία &c. Sanè A. Emilius Probus, vel quicumq;
 libri eius autor est qui de excellētium imperatorum vita scri-
 ptus ad Atticum circūfertur, patrē Themistoclis generosum,
 matrē Acarnanā facit: seu Halicarnasiā, vt quidam legūt.
 Ibid. d. *Qua propter quum nobis in Cynofarges conuenirent*] συν-
 ἐπιλοιω. quod vocabulum videri potest fortassis innuere, eos
 sacrificandi causa eò conuenisse. Nam & gymnasium fuit Cy-
 nofarges, & templum Herculis, & lucus ei circumiectus: vt etiam
 Liuius lib. 31, testatur. Suidas quidem ibi exercitatos
 fuisse scribit, idque etiam Plutarchus videtur sensisse.
 112. e. *Quod pariter aduersus duos suos gerat se populus, quum
 fructum vlti à ex eis non capiat*,] Xyl. vertit, *innuente eundem esse
 populi animum in oratores, ubi inutiles ij esse cœpissent*. Atque hæc
 in hunc locum annotat: Oratores & hic & alibi sæpe voco
 quos Græci δημαγωγοί: hoc est, eos qui in republica versantur,
 & orationibus suis populum suadendo dissuadendove tra-
 hunt. Non fallit me, esse qui eo nomine etiam Erasmus
 Roterdamum reprehenderint, quod ita vertisset: qua de re
 alibi dicam. Neque ego nunc me Gellij autoritate tueor, que
 non vbiq; valet: & fortassis vbi de latinitate disputatur, ni-
 hil nisi propter alios. Is libro 3, c. 13, δημαγωγόν oratorem in re-
 publica transfert. Ipsum vocabulum quid significet, notum
 est. Est enim δημαγωγία, si verbum de verbo reddas Populum
 trahere siue ducere. Id nulla re alia quàm dicendo, hoc est o-
 ratione, magis fieri notum est. Iam Cicero præclare disputat,
 totam oratoriam ciuilib rationis partem, & quidem mag-
 nam, esse: vt iam non in scholis aliquis desidens sophista,
 puerisque præcepta artis dicendi tradens rhetor, aliquando

oratoris nomine intelligi debeat, sed is qui grauibus de re-
 bus, adeoque publicis, disserat. Etenim oratores quoque di-
 cuntur qui alias legati: hoc est qui reipub. nomine de pace,
 bello, alijsve grauibus rebus tractandis mittuntur: neq; hoc
 apud Virgil. modò, alijsve poetas, sed apud summum orato-
 rem Ciceronem: vt de Fabricio ad Pyrrhum misso: & secun-
 do De legibus, de scialibus, atque alibi. Tribuni quoq; ple-
 bis δημαγωγοί Plutarcho & aliis crebrò dicuntur, non alia de
 causa quàm quòd orationibus suis populum ducerent quòd
 vellent: quarum exempla postulare nemo nisi inruditus de-
 bet. Vt mirum videri aut absurdum minimè debeat, si eos qui
 in repub. versantur, à præcipuo instrumento Oratores dica-
 mus: (nam Gellianum illud in repub. vbiq; addere, parum
 scitum erat: & alioquin ex circumstantiis faciliè intelligitur)
 Quod qui reprehendunt, aut non legerunt, aut non intelle-
 xerunt, illud apud Ciceronem Næuium, vbi reipublicæ
 tam citò amissæ causas percontanti, inter alia sic responsum
 fuit: Proueniebant oratores noui, stulti, adolescentuli. Quid
 quòd ῥήτωρ nonnunquam eo modo ponitur vt δημαγωγός in-
 telligatur, non in scholis declamitans aut docens, sed in foro
 & concione populo suadens aut dissuadens. Sic certè Plutar-
 chus ipse, eum alibi, tum in Pericle: ἦν δὲ πρὸς ὅσων δὲ δέου ῥητόρων
 κατακούωντων τῷ Περικλεῖ, &c. Sed satis hæc: sciolis tamen quibus-
 dam occurrendum fuit, & monendi rudiores.
 113. a. *Stesilaum Cea oriundum*] Xyl. vertit, *stasilium Teium*. Sic-
 que annotat: Cur Lapis stesileam Chiam verterit, ipse viderit.
 Vel ex Aristidæ vita intellexisset, maris hoc esse nomen. Τεῖον
 est in Græco: lego Τεῖον, vel Τεῖον. est enim à Teo nobili Asiæ
 vrbe deductū gentile. Τεῖος, Teius, Paphlagoniæ vrbs, Tianum
 facit, vt Cios Cianum. Stephanus autor, & confirmat exem-
 pla quæ huc adferre non est opus. Idem infra Simonidi acci-
 dit, non Cio Phrygiæ vrbe, sed Ceo insula, æquali propè spa-
 tio à Sunio Atticæ & Eubœa distante, oriundo: hoc est Ceo
 vel Ceio, non Ciano. Sanè in Aristida Σπείλιος hic ex eodem
 Aristonne Κεῖος appellatur, hoc est Ceus, non Teius. Verum
 rectius hic an ibi legatur, difficile est pronuntiare. Cæterum
 Lapi errorem etiam ij qui magni nominis Onomasticon edi-
 derunt, sequuti sunt: & de muliere acceperunt atque expo-
 fuerunt quæ de mare Plutarchus (eum interim testem citant)
 scribit. Quid est, si hoc non est, fumos vendere?
 Ibid. c. *Ac primum uelligal Laureoticum Λαυρεοτικόν*. Sic etiam
 est in Nicia. Et Pausanias initio Atticorum, Laurium locum
 maritimum Atticæ inter Sunium & Peiræcum vidit, vbi ar-
 gentifodinæ Atheniensibus fuerint: Λαυρεον. Thucydides li-
 bro 2, Λαυρεον in ora maritima montem indicat (ἐν τῷ περὶ Ἰσθμῶν γῆ
 καλλυδίῃ) vbi argentariæ essent Atheniensibus secturæ. Suid.
 Λαυρεον scripsit, quo modo & apud Herodot. legitur in huius

tiam rei narratione, lib. septimo. Lapis totum omisit.

Ibid. d. Pro statuariis pedibus, ut ait Plato] Locus est libro 4 De legibus, in tio.

115. b. ut uerò classis barbarorum Aphetas applicuit] Intelligendas esse Magnesiæ Aphetas, qui locus est iuxta Pagafas in sinu Pelasgico, (de quibus Strabo lib. 9, & Stephanus) liquet vel ex descriptione Artemisij quam mox addet Plutarchus: vel hic ex mentione Sciathi, quæ est insula è regione Magnesiæ ac Pelasgici sinus. Quod annoto cum explicandi gratia, tum nequis Suidæ loco quem apud Stephanum adduxi, deciperetur. Diodorus quoque Siculus disertè classem Xerxis ad Aphetas in Magnesiâ applicuisse ait, quum prius esset passâ naufragium apud Sepiada Magnesiæ promontorium, quod idem est in Polymnia Herodoti.

Ibid. c. ut tradit Herodotus] initio Vrania.

116. e. iam oraculo populum tractant] Id de ligneo muro & de diuina Salamina oraculum, integrum est apud Herodotum in Polymnia.

117. a. In simulacro Minervæ desideratam ait fuisse ægidem] τὴν γοργόνιον, intelligo γοργόνιον, aut tale aliquid. Lapis, Ἀρίαν Gorgonis: haud scio quàm benè. Atq; ubi est δόρυ καὶ αἶς, quæ sunt Exercitus impedimenta, idem thesauros nescio quos habet.

118. a. Qui sicut loligines] Xyl. vertit, Qui instar testudum. annotans: Piscis est genus, quod ut Latine dicatur, non satis intelligo. inspidum & vilem fuisse, innuit hic locus, & testatur Schol. Aristoph. in Equit. Habuisse prominentem proboscidem, etiam hoc ex loco colligitur: & est eius descriptio apud Athen. haud procul à fine septimi.

Ibid. ut uerò class. host. Herodot. l. 8. Cr.

120. d. Et suffragia duos ab ara tulerunt] Infrà in Pericle mētio fit eiusdem consuetudinis. Mos Græcis fuit, præcipuè Atheniensibus, ut iurandi causa ad aram accederēt. quod cum alias, tum ex historia Xenocratis patet, quem iurare prohibuerunt Athenienses, quum testimonium dixisset, & (ut mos Græcorum est) iurandi causa ad aras accederet. Cicero pro L. Cornelio Balbo, & Valerius Max. in fine secundi.

121. a. Quum exprobraret ei Seriphius quidam] Herodotus in Vrania, Timodemum Aphidnæum nominat. Ut est apud Plutarchum, ita Plato etiam in capite libri I De republica, Cicero in Catone & alij.

Ibid. d. Poliarcho ab Aegna misso] Xyl. vertit, Missusque consulto ab Aegna urbis præfectus. Et annotat. Πολιάρχης, Poliarcho: si quid sit proprium. dubitari enim potest. Interpretes quidem proprium retinuerunt.

Ibid. e. ut comicus ait Aristophanes] Locus est ἰπποδ. ibi, καὶ πρὸς τὴν πύλιν ἀρτίσιον (τὴν πύλιν Πιραιᾶς) πρὸς ἐμάξιν. Sicque etiam

hic legendum est, non πρὸς ἐμάξιν.

122. a. Pagafas] Alij Pagafam. Cr.

Ibidem. Atheniensibus ut eam uni aperiret Aristidi in bene] De hac Atheniensium æquitate Cicero De off. lib. 3. Cr.

Ibid. d. Leutychedam] Leutychedas pro Leotycheda dicitur etiam apud Herodot. intelligiturque rex Spartanorum qui cum Xanthippo ad Mycalen barbaros vicit. Herod. l. 9, alij. De Ialyso, vel Ielisso, (vtrunque scribitur) vrbe Rhodi, diximus alibi. Cæterum vsus hic sum mea libertate, & eo genere carminis verti versus Timocreonis quo imitatione Alcæi Horatius multas scripsit odas, quarum primæ initium, vides ut alta etc. Alteri versus, sunt trochaici catalectici senarij. postremos elegis reddidi, omisos planè à Lapo. Quod si in his omnibus vertendis alicui non satisfacere, is sciat me diuinasse magis quàm affirmasse: & æquus sit, ipsèq; (si quid habet) meliora afferat.

123. a. In melitis] Locus est Athenis quæ curia tribus Cecropidis, seu Oencidis, (hoc Stephanus habet, illud Suidas) habitabat. Mentio est suprâ in Solone de Salamina & Aiakis filiis. Meminit & Demosthenes in Actione iniuriarum adversus Cononem, & in Ranis Aristophanes, dicens, — ἰ ἐκ Μελητῆς Μασσηίας. De Hercule ibi schol. Et Phocionis ædes in Melita fuisse, Plutar. in Vita eius affirmat. Hoc dico ne quis de Melita insula cogitet. Porro autè de exostracismo, seu ostracismo, nihil attinet commentari, quum multis alijs locis, in Aristida præsertim & Cimone, copiosius rem exponat Plutarchus. Originè eius & morè eleganter Diodorus quoque in huius ipsius historię narratione explicat, neq; inepta sunt quæ ea de re in Miltiadis vita A Emil. Probus scribit. De Pausaniæ prodicione perspicuè Diodorus libro II, & prope finè libri I Thucydides. obiter Iustinus in fine secundi, & noster in Aristida.

Ibidem b. Institerunt ei deannale exilium] De hoc Themistoclis exilio Valerius Max. libro 5, De ingratis. Cr.

124. a. Abiecit se ad faciem eius] ἐς τὴν. Fororum, Vestæ, & Larum, seu Penatum, nota est religio. Probus, eum se cum filia parvula regis in sacrum, quod summa colebatur ceremonia, cõiecit scribit.

Ibid. c. Thuc. mane consc.] Thuc. l. I. Cr.

125. b. Filio eius] Artaxerxi. cui Longimanus fuit cognomè. Thucydides lib. I, Probus, alij.

128. b. Plato philosophus] Locus est in Menone.

128. a. Hæc, ut fama est, taur. f.] De mortis genere quo periit Themistocles, Valerius Max. lib. 5, cap. 6. Cr.

Ibid. d. Ab Alcimi promontorio] Xyl. vertit, A promontorio quod est pone Alcimum. & annotat hæc, Videtur monumentum cuiusdam Alcimi, fortè herois, indicare. Sed nihil habeo.

IN PLVT. CAMILLVM ANNOTATIONES

Guil. Xylandri & Herm. Cruferii, interpretum.

Notissimum est, Romam à Gallis anno V. C. ccclxv, captam esse, & à M. Furio Camillo receptam: quo maximè facinore nobilis est. Qui scire cupit quæ alia in Græcia atque alibi eadem tempestate acta sint, Polybij libri I initiū legat. Camillus autem vnde sit cognomen, suprâ in Vita Numæ est expositum.

129. b. In causa f.] Vide Liuium lib. 5, dec. I. Cr.

Ibid. d. In magno conera AEquos & Volscos certamine] A. Posthumius Tubertus dictator AEquos & Volscos vicit anno V. C. cccxxiiii. Describitur historia apud Liuium. lib. 4. Αἰκάρως esse AEquos, & notum est & alibi dictum. Lapis imperitè hic & infrâ Secanos, nescio quos, substituit.

Ibid. e. Hos quidam Venetanos appellane] Quod in Græco additur ὅτι οἱ ἐνίοι Οὐνετανὸς καλεῖται, Lapis ita reddidit, Hos quidam Οὐνετανὸς νοοῦσι. Amiotas Venetaniens reddidit, nihilo planè rectius. De Οὐνετανίς istis ipsi viderint. Βηίσι, Veij, sunt vrbis nomen. Οὐνετανὸς scripserat Plutarchus, uti existimo, ostensus ita Veientes (hi sunt Veiorum incolæ) ciues eius vrbis quæ Βηίσι dicitur, à nonnullis scribi: Zonaras Οὐνετας habet. Nam & Οὐνίσι alij scribunt, ut Οὐνίσιον, Σερβίσι, Οὐνίσιον: quum alij rectius (meo sanè iudicio) qui pro v consonante, consonantem valde affinem quàm diphthongum, hoc est nihil minus quàm consonantem, ponere malint, Βάρβιον, Σερβίσι, Οὐνίσιον: (etsi ipse in Fabio Οὐνίσιον scribat, Ouicula: itémque Οὐνίσιον & Λιδίσι, & alia id genus: si non hoc librorum potius est quàm autorum) eoque respexisse videtur Plutarchus hoc loco. Græci v consonantem non habent, nisi quod βήτα propius quàm è diphthongum eò accedere apparet, & Latine prononciationis ignorationi hanc acceptam referen-

dam putem. Πρόσημα autem non esse propugnaculum, ita liquet ut pro hac versione neminem propugnaturum credam.

130. c. Nisi si qua diuina] ἀπ' ἑδνὸς αἰῶνος πλὴν αἰῶνος θνητῶν. Oñon aliquando sulphur est: hic adiectiuum, ac ad αἰῶνος substantiuum pertinet. Lapis nescio quod sulphuris augmentum, contra & sententiam autoris & rationem, commentus est.

131. b. Atque inus pellicis causa casus] Inus fabulam, ut propter sororis suæ Semeles filium Bacchum educatum à Iunone sit afflicta, ex Ouidio require libro tertio Metamorphoseos, & in Fastis, & apud alios. Eam esse Leucotheam & Matutam, Cicero etiam in Tusculanis quæstionibus libro I, & 3 De natura deorum, testatur. Pellex hic Semele dicitur, quod ex Ioue Iunonis marito Bacchum concepisset.

Ibid. d. Qui hostia eius exta profecisset] κατὰ κοιλίαν αὐτῆς, ad verbum subsequeretur: vel verius, Exequeretur. Apud Liuium est, Qui exta profecisset. Est autem idem ac si diceret, Eum qui sacra ista peregisset. Fabulam autem hoc esse quod narratur, etiam Liuius putauit.

132. b. Auertisse se ex nocturnis esse] Xyl. vertit, vultum terræ defixisse: hæc que ibi annotat, Καταμύσεις. Lapis, Quandoque sese expurpasse. Ego aut καταμύσεις legendum, à verbo καταμύω, quod est Oculos ad solum flecto, In terram obtueor, (qualis apud Virgil. Diana solo fixos oculos auersa tenebat) aut verbum μύω aliquando idè quod μύω significare, credendū puto. Excepta horū portetorū sunt obuia: quæ ex historiis & poetis huc cõducere, nō est nostræ breuitatis: & sub finè Coriolani est hac de re breuis Plutarchi disputatio. Iā quod mox sequitur, ἰσχυροῦς αὐτῶν, nō est profectò Lautè ac luxuriosè viuere, verū Ludibrio haberi, & præ fastu ab aliquo cõtēni: sed mitto persequi pleraque.

135. b. *Ille quem diras ciuibus suis ut Achilles imprecatus, solum vertisset* Prouerbiū vide, *Ἀχιλλεύς δ' ἄρ' ἔστιν*, Achillis votum. Res est ex primo Iliadis libro nota. Secus Aristides votum fecit, in exilium pulsus.

137. d. *Prope flumen Aliam* Poetę Aliam duobus ll scribunt, quę scriptio vulgō obtinet: quum nostra & Gręca sit verior, vt in Liuianis annotationibus iam antę docuit, Sigonius. Addam obiter, quod ad eam sententiam confirmandam facit. Alconius in Tullianam diuinationem, hęc exponens verba, *Habet Alienum*, ostendit dubitatum fuisse propriumne id nomen an verō appellatiuum fuerit. Quo ex loco satis constat, & Aliam fluuium (nām inde nomen factum videri ait) vnico l, & in oratione ista Ciceronis eodem modo Alienum scribendum fuisse: alioquin in voce Alienum nihil erat scrupuli, quę vt ab Allia deduceretur, ita appellatiui & adiectiui vim non habebat.

Ibid. e. *De diebus nefastis, habendi necne sint* Locus totus est à Lapo malę versus. Disputat autę hac de re Plutarchus in *Questiōibus Romanis*. Habet & lectū digna Macrobius Saturnaliorum primo, ca. 16, & alij. Hesiodi De diebus sententia, ex eius de ea re libello cuius potest innotescere. Quod autem tertio suprā versu legitur *ἡ δὲ τῶν δεινῶν*, ego *Post solstitium* verti: vt ostenderem, vel illud *ἡ δὲ τῶν* quā alioquin sumendū: vt significet, Haud diu post, vel *ἡ δὲ* (quod putō) scriptū fuisse. non enim ignorauit, Quintili mēse mēdio pugnatū fuisse: quod paulō infrā & in Prob. Ro. monet.

138. a. *Leuētricam, & alteram antę annis amplius ducentis, ad Geraston* Locus exempla obscurum reddunt. Nihil Leuētrica Epaminondę Thebanorum ducis de Lacedęmoniis victoria notius. De altera illa contra Thessalos & Lattamiam, meminit Plut. noster in libello De improbitate Herodoti, atq. Thessalos, quum Gręciam ad Thespias vsq; occupassent, à Bęotis victos esse pręlio, Lattamia (sic enim ibi scribitur) Thessalorum duce etiam interfectū: idq; paulō ante pugnam ad Thermopylas factum, ibi ostendit. Sanę hac de re alibi nihil me legisse recordor. Herodotus in Vrania Phocensibus videtur hanc victoriam adscribere, iniquior aliās etiam Bęotis, vt Plutarchus ibi docet. Sed in nostro quem tractamus loco, duę voces sunt mihi mendi suspectę, *Γεραστῶν* & *ἡ δὲ τῶν*: quarū altera Geographię videtur repugnare, alteram certa temporum ratio improbat. nisi fortę Gerastus etiam Bęotię locus est apud Thespias. nam Euboicus nihil huc facit. Cęterum inter pugnā Thermopylensem (cui hęc Thessalorum clades non multum antecessisse dicitur à Plutarcho, & Leuētricam Epaminondę victoriam, anni c v i i i, non plures, interuenerunt: quod ex Pausania, Diodoro Siculo, Polybio, aliisque autoribus demonstrari facile potest. vt verum non sit quod hic dicitur, neque *ἡ δὲ τῶν* stare possit. *ἡ δὲ τῶν* malim, itaque verti: cuius fortassis nota, à librario in *σ* conuersa, falsę lectioni occasionem prębuerit. quod non hic modo, sed sæpe alibi commissum iudico. Cęterę historię notę sunt, de victis ad Marthonem à Miltiade, ad Platęas à Pausania, ad Mycalen à Leotychida & Xanthippo Atheniense, ac post ad Arbela ab Alexandro Magno, Persis: neque opus est locus scriptorum indicare. Chabrias apud Naxum Spartanos vicit. Xenophon ad finem quinti *Ἐλλην.* Diodorus libro 15, Plutarchus in vita Phocionis. Ibidem de pugna ad Cranonem, hoc est, bello Lamiaco: & Diodorus lib. 18: de Chæroneis, libr. 16. Archidamus Agefilai filius fuit: nemini Plutarchus in Agidis initio, & in Laonicis Pausanias. & Diod. Siculo lib. 16. ostendit eodem anno factum quo hic Plutarchus affirmat.

Ibid. d. *Quo die mysticam pompā Bacchi educunt* Xyl. vertit, *Sacra pōpa in honore Bacchi ducuntur*: & annotat, Hoc enim est *ἡ δὲ τῶν ἱερῶν ἑλευσίνων* vel *ἡ δὲ τῶν ἑλευσίνων*: quę pōpa ab vrbe Eleusinē ducebatur, vt in vita Phocionis hanc ipsam rē scribens Plutarchus docet. Meminit & aliās non semel. Canebatur autę simul hymnus, qui & ipse Iacchus dicitur. Vide Arrianum lib. 2. De expeditione Alexandri, vbi de Hercule Tyrio disputat. Porro non *Σακπῶν*, sed *Κακπῶν* legendum & intelligendum est de Cępione, vt aliās ostendimus.

139. c. *Vnde locus adhuc doliorum seruet nomē* Vocatur enim Doliola. Pompeius Festus lib. 4. Paulo alia nominis origo à Varrone traditur lib. 4. De lingua Latina: sed Pompeius planē Plutarchum tuetur, & Liuius.

141. e. *Ad verbum tranauit* Mirum dictū quām nullum aperti loci sensum Lapsus extulerit.

142. e. *Qui sustulerat securim, quam copida vocant* *κοπίδα* *διρρηθῶν*. *κοπίς* aliquando Securis est, aliās Gladius leuiter curuatus, falci similis, *ain* *sabel* oder *tusacz*. Curtius lib. 8.

Hic nihil erat periculi vtrum poneretur. Pro gladio vsurpauit infrā in vita Aristidis, pręlium Plataicum describens, *καὶ πρὸς τὰς ἑφουλίαις ἐχέουσι οὐκ ἀργῶς, ἀλλὰ τὰς κοπίσι καὶ τοῖς ἀκινάκιοις χροῦσθαι*. Et in vita Alexandri, Spithridatis Alexandro intentata *κοπίς*. deinde à Clito in cōuiuio *ἕριος* dicitur. *ἕριος* autem, aliud est, quod oratorem versutum significat ac calidum: quod nomen in Hecuba Euripidea Vlyssi tribuitur, *ποικιλόφρον κόπις*. & in Lycophronis Alexandra. vbi Zezēs *κόπις*, ὁ ῥήτωρ ἢ ἑμπειρος, ὁ ὑπὸ πολλῶν πραγμάτων κακομμένος. *ῥίσι* *ἡ δὲ τῶν κοπίων*. Eustathius in *Odys.* monet, antiquis *φλύαρι* sonasse.

144. a. *Progressusque ad octauum lapidem via Gabina castra metatus est*. Xyl. vertit, *Sexaginta stadia progressus ad Gabina*. & annotat: Liuius habet, *Ad octauum lapidem Gabina* via In Gręco est *Σαβινίας*, malę pro *Γαβινίας*. Nam ad miliarē, hoc est octo stadia, & ad primum lapidem, idem est: & Liuiana summa quatuor stadiis, dimidio scilicet miliarī, quā Plutarchiana, est maior. Ita suprā nonaginta stadia ad Aliam processisse Romanos, dixit Plutarchus: Liuius, ad vndecimum lapidem Romanos Gallis occurrisse. quod spatium duobus à Plutarchiano stadiis superatur. Cicero Miliarium eodem significatu dixit vt in Bruto: Quum plebs prope ripam Anienis ad tertium miliare confedisset. De qua re Liuius libro secundo, Tria ab vrbe millia passuum dixit. Idem Quintum miliare dixit, libro sexto ad Atticū, *τὸ μίλιον ὀκτὼ σταδίων ὀλίγον ὑπερβαίνει*, inquit Plutarchus in C. Graccho.

Ibid. b. *Paucis diebus post Idus Quintiles* Quo die ad Aliam pulsi sunt Romani, video non satis conuenire inter auctores. Liuius initio sexti, & Cornelius Tacitus prope finem x v i i i, A. D. xv. Kal. Sextiles factum tradunt. Is mensis eius dies, erat decimus octauus. siquidem instituto Numę Quintilis x x i. dies habuit. Dissentire ab his Macrobius lib. 1, cap. 18. Saturnalium, & Plutarchus in *Problematis* videtur, qui Aliensem diem posttriduanam faciunt: id est pugnatum posttridie Idus Quintiles aiunt. Sed is dies mensis erat 16. Autor libri De viris illustribus, habet x v i Calend. Augusti. (ita enim in Aldino legitur) id est, Iulij die 17. Fortassis scripserat x v i i, quod cum Macrobio consentient. E quidem & Macrobius harum fuit rerum apprimē diligens & nostro auctori hoc in genere plurimum docti tribuit: & tamen grauius scriptor Liuius, & nihilo minor Tacitus, dissentiant. Nam receptam lectionem (est enim ea in omnibus, quos equidem viderim libris, etiam in Florentino Tacito) conuellerē, temerarium sit: cō magis quōd ipsos quoque, si hoc sensissent: posttridie Idus Quintiles scripturos fuisse probabile est. Iudicent doctiores. Ego satis habeo monuisse.

145. d. *Ad Martis curiam* Xyl. vertit, *Ad Martis turrium*. hęc annotans, sic est ad verbum *ἡ δὲ τῶν ἑλευσίνων*. Latini Saliorum curiam appellant, vt Cicero libro 1, De diuinatione: Lituus (inquit) Romuli, quum situs esset in curia Saliorum, eaque deflagasset, inuentus est integer.

Ibid. *Huius in calis regionibus describendis usus* In Gręco est *καλῶν*, vt & supra eadem de re in Romulo. Lapsus mirificē ad artificia & fundamenta detorsit: quasi verō *καλῶν* laterem coctum significet, ac non potius certam figuram: quomodo etiam in re militari suum habet vsum.

Ibid. c. *Ad Martium montem* Apud Diodorum quoque, ad finem libri 14. quum hęc ipsa res describitur, *καλῶν ἑλευσίνων* *Μαρτίου* *καπῶν* *πῶν* *ἑλευσίνων* legitur. Liuius, *Ad Martium* (pro ad Marcium) *is locus dicitur*, vitio librariorum habuit: quem locum hinc restituit Sigonius. Meminit & Suidas Marcij montis in suo Lexico. Quę de Philotide sequitur narratio, est etiam in Romulo suprā: vbi non Tutula est. sed Tutola. in Macrobianis libris Tutela etiam legitur. habet enim hoc libro 1, cap. 6. Saturnaliorum.

149. a. *Expugnatum Sutrium à Tuscis* Xyl. habet *Satricum* coloniam. Annotatque, Sic est constanter apud Liuiū hęc *Σουτρίαν* est inculcatum ex superioribus. Ego Liuium sequi, quām mendum ab interpretibus retentum malui.

151. b. *Pugnatum tredecim annis à Roma capta ferunt* Xyl. vertit, *Anno post Romam captam x x i i i*. Atque in hunc locum hęc annotat. Est quidem in Gręco *τρισκαίδεκα*, id est Tredecimo, quod & Amiotus retinuit. Lapsus Tertio habet, nisi librarius vocem Decimo omisit. Ex Liuiō, & ratione magistratuū à Plutarcho etiam annotatorum, satis constat, Vigesimo tertio legendum: & notę numerorum. (nā ne Gręci quidē iis carebāt) multorū sunt mēdorū causa.

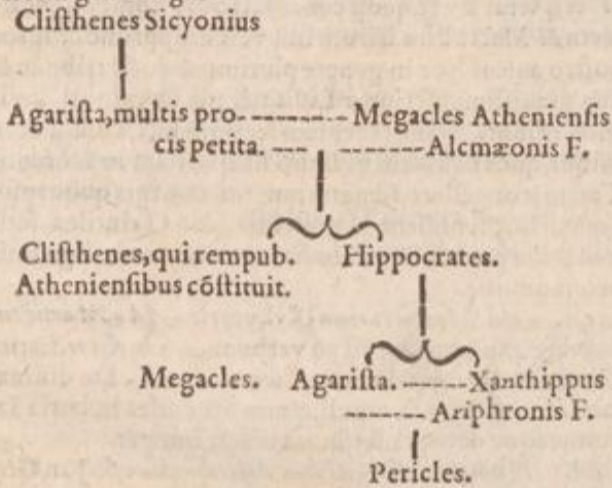
152. a. *M. Emiliū* Xyl. habet *Emiliū Mamercinum*, annotans ita legi ex Liuiō, (is L. prænomen addit) & iis quę in Numa de Mamercio & Mamercino habentur.

IN PLVT. P'ERICLEM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Cruferij, interpretum.

Ipsum exordium graue, sententiisque ex intima philosophia depromptis exornatum, Lapus parum recte ac perspicue conuerterat: praesertim ubi ostendit Plutarchus, quid inter nostram & eam quae nonnullis bestiis innata est dicendi cupiditatem, atque spectandi, interfit. Sensus quoque perturbatione moueri, nescio quam sit commodum dictum: quum παθος affectionem verius, hoc quidem loco, significet. Et quod consideratione animum ali Plutarchus dicit, eo respicit, quia perfectio & ενέργεια το νοου, est εν παθ θεωρειν, quo modo voluntatis in agendo. Ita Cicero etiam loquutus est in Lucullo. Est enim, inquit, animorum ingeniorumque naturale quoddam quasi pabulum consideratio contemplatioque naturae Erigimur, latiores fieri videmur, humana despiciamus: & quae sequuntur. Caeterum quo tempore vigerit Pericles, non est difficile scire, quum belli Peloponnesiaci autorem fuisse compertum sit. Id autem cepit anno altero Olympiadis LXXVII, si Diodorum Siculum sequimur. Vide Gellium quoque lib. 17, c. vlt.

153. b. Est decimum hoc volumen] Locus hic ostendit, solitum Plutarchum Graeci & Romani (quos inter se compararet) vitam vno libro completi. Ea ratione hic non esset decimus, sed quintus demum liber. Quod maximo est argumento, mutilum & magna parte decurtatum opus hoc ad nos peruenisse. Qua de re diximus in praefatione.

148. a. Neprem Clisthenis] De hoc cum alij, tum in Terpsichora & Eratone copiose Herodotus: ubi gentilitas Pericliam perspicue explicatur. Fuit autem Clisthenes hic, si Herodotum sequimur, Agarista huius patruus. Apposui partem genealogiae.

Fuit ergo Agarista Clisthenis ex fratre (vt loquuntur) neptis. id Plutarchus εγγονος vocat, quod alias vocabulum nepotem significare tradunt.

135. c. Cephaleregetes] Iouem Homerus νεφεληγερέτην, Nepheleregetem vocat, quod nubes ille contrahat, & tempestatibus praesit. Ad sonum eius epitheti comicus poeta alludit, κεφαληγερέτην vocans Periclem, quasi capitonem. Iouem autem alioquin cum vocabant comici. Versus Graecos disponere, quum poemata ipsa non extent, laboriosius est quam tutius: ideo mea libertate sum usus. Quid autem verficulus alter, qui ex Nemese citatur, sibi velit, non equidem intelligo. Locum esse mutilum, & reliqua ad Periclem attinentia deesse suspicatus, asteriscum adieci. μακρεια, longue teſte vertit Amiotus. quid legerit, aut sequutus sit, nescio.

Ibid. c. E capite hendecaclino] εν δεκακλίνου, Lapus Vndecimio ad verbum est, vndecim (hoc est multos) flexus habens. Tale erat nimirum Periclis poetis, oblongum & incompositum. Sanè etiam apud Aristotelem εν δεκακλίνοσ. λέγουσιν. legitur: εν δεκα κρήνη πε εν Παδικαίς της Σικελίας, εν δεκακλίνοσ. quod videtur mensarum aut lectulorum decem capax esse. Diodorus Siculus lib. 31, de carcere Albano, μέγας εχον οικου μάκρην εν δεκακλίνοσ.

Ibi. c. Eupolis in Demis] Xyl. vertit, Eupolis in Populis. Annotatque, δήμοις. quod etià In curiis potest exponi: & videtur curiatim in ea comœdia vexasse Athenienses poeta. δήμοις enim, vt partes tribuum, Curias vertere, quam vel Populos vel Oppida, malo. Nam Cicero lib. 8, ad Atticum, ostendit

etiam Oppida verti posse δήμοις istos: sed nimirum quum de habitatione hominum dicitur: quum de hominibus sermo est, praestat, opinor, Ciues & Curias quam vrbes & oppida dicere.

154. a. Zenonem quoque Eleatem] Elea Lucaniae in magna Graecia vrbs, vide Strabonem initio sexti. In vita Bruti Pedestri itinere per Lucanos Eleam ad mare perrexit. Porro Timonis de Zenone versus (vt ferè alios omnes) peruerſe extulit Lapus, Apud Diogenem Laertium libro 9, in Vita Zenonis, paulò aliter est: pro ἀπατηλον, Fallax habet, ἀλαστον, Imbecille, & non πάντων ὀπλιητορες, Omnium reprehensoris: sed Πλατωνι πλιητορες ενδὲ Μελιουσου, Platonem Melissumque reprehendentis.

155. b. Discorum crepitum] Locus hic facit ad prognosticorum naturalium defensionem, in quibus res quae certam aliquam habent causam, certam ipsa quoque rem vel praemonstrant vel efficiunt, cuius generis sunt medicorum φερίπτες, & tempestatum apud Aratum & Maronem praesagia, & similia. Quid autem sonitus discorum designet, nò satis intelligo. Videtur quidem robur impellentis, & tenorem iactus demonstrare: cuius rei exemplum est Vlyſſeae lib. 8. Τὸν ῥα (sub. δισκον) ἀεὶ πρέζας ἢ καὶ σιχαῖς ἀπὸ χειρὸς. Βόμβησιν δὲ λίδος, καὶ δὲ ἐπλήξαν ποτὶ γαῖην Φαίπκας δὲ λιχθηροί μοι ναυσκλήντοι ἀδρες Λαῶσ ἄσπαι ῥήπες. ὃ δὲ ἄσπαιτο σήματα πάντων. Nam quod ex Pollicis libro 9, Erasmus hoc ad vraniam refert, quam fidem mereatur, in commentariis Homericis docui. Est enim Vrania pilae lusio, quum discus pila non sit, sed lapis molae ferè instar formatus, rotundus scilicet, non globosus: in cuius medio per foramen traiectus erat funis quo circumageretur & proiiceretur. Nisi fortè disci sonitu signum dabatur exercitationum, vt ad eas qui vellent, se conuerterent: cuius rei apud Cicronem haud procul initio libri de oratore secundi, est mentio.

Ibid. d. Detrahunt enim familiaritates illa, &c.] Sententia est satis obscura: ostendit autem, quotidiano conuictu assiduâque conuersatione auctoritatem amitti. Similis locus est etiam in vita Pompeij.

Ibid. e. Cetera per amicos transigebat & oratores familiares] Aliis legit Lapus: non Sociis, ἐπίτροποις, non ἐπαύροις. Nostram lectionem retineo cum Amiotto: etsi parum interest. De Salaminia naui dicam in Alcibiade.

Ibid. f. Vt ait Plato] Libro De republica VIII. ubi elegantissimè disputat quomodo Democratiae abusu res ad tyrannidem deuoluantur.

156. a. Ut diuinus Plato ait] Locus est in Phædri penultima pagina

Ibid. b. Tonare enim] Cicero in Orat. ad Brut. Cr.

Ibid. d. Ut quum tanquam lemam Aeginam iubet à Piræo auelli.] Xyl. vertit, Quum iussit Aeginam tanquam oculis Piræei officientem auferri. Sicque in hunc locum annotat: ἡμίμητος Πιραϊκῶσ, Lemam Piræei, seu lippitudinem: quamquam ἡμίμη non lippitudo verè est, sed lippitudinis causa: scilicet humor aliquis in oculo concretus. itaque quum proprium deesset vocabulum, vtcunque sensum extuli, translationis tamen vi (vt puto) non admodum imminuta. Est enim in hoc dicto metaphora seu translatio, ὅς ἀναλογίας, vt lib. 3. Rhetor. Aristoteles docet, c. 10.

Ibid. Prætores, Sophocle] Cic. De offic. lib. 2. Cr.

Ibid. e. Thucydides] Locus Thucydidis est l. 2

Ibid. Ad sportulas theatrales] Xyl. At pecunia publica quae à spectaculis quibus impendebantur theoricæ dicuntur) distributionem &c. Sic dicebantur pecuniae quae Panathenaeis & Dionysiacis feriis populo ex ærario tribuebantur, vt spectare ludos conducto in teatro loco, & sacrificia obire etiam tenuis fortunæ ciues possent. Vide Suidam & Hesychium, & Libanium in primam Olynthiacam. Est autem θεωρεῖν, Spectare. Mentio horum est etiam infrà in Aristida.

157. a. Demonidis Iensis] Τοῦ Ἰνδου. Oeteum Lapus fecit, nescio quid sequutus. Amiotus ex Insula Io ortum censuit, ego opinor (nam nihil nisi coniecturam affero) δήμον, hoc est curiam, aut pagum aliquem Atticæ patriam eius fuisse, iam fortè, aut las, aut simile.

Ibi. c. Nec archon, nec thesmothetes] Nomina sunt magistratuum Athenienses propriorum: & quae nò vertere quam

peruere praeferat. non enim video quae Latina vocabula
 is verè & propriè respondeant. De Areopago in Solone
 dicta sunt ab autore satis multa: quibus addi possunt quae sunt
 apud Isocratem in oratione de eo consilio scripta & alios
 Archontes Athenis nouem fuerunt qui rempublicam admini-
 strarent, quasi praetores. Ex his vnus Eponymus dicebatur:
 de quo in Aristida. Sex alios legibus quotannis corrigend-
 dis, totoque anno curandis destinatos fuisse, Suidas ex aliis
 & Aeschinis contra Ctesiphontem oratione affirmat: qui
 Thesmothetæ dicerentur. Rex autem βασιλεύς, quid officij
 habuerit, ex sine Acharnensium Aristophanis & Scholia-
 sta eius apparet. Ibi Dicæopolis, quasi victor certaminis,
 vtrém victoriæ præmium sibi tradi postulat, eoque nomi-
 ne regem inuocat: rex ubi est? *Mibi tradite vtrém*. Ibi Scholia-
 stes: Indicat, inquit, hoc loco, regem certaminum quæ
 Choarum, seu libationum, festiuitate edebantur, procura-
 torem fuisse, vtrémque victori præmium dedisse. Est au-
 tem rex, magistratus quidam, mysteriorum, pomparum &
 sacrificiorum curam gerens. Hæc ille. Ergo regem sacro-
 rum, aut regem sacrificulum dicere licet, de quo alibi. Sa-
 nè in Solonis vita, vbi de Areopagitis disputatur, verba
 cuiusdam legis referuntur quæ indicare videntur, eos re-
 ges etiam in prytaeo de grauibz causis iudicium tu-
 lisse. quò fortassis hæc respicitur. Lapis omisit hunc magi-
 stratum, quòd (vt existimo) non intelligeret eius offi-
 cium, & reges Athenis Periclis tempore non præfuisse
 cogitaret. Certè & Suidas in voce ἀρχων, quatuor hæc magi-
 stratum nomina, vt hic noster autor, coniunxit. Re-
 stat Polemarchus, quem Prætozem peregrinum vertissem
 nisi nouum hoc & inuidiosum ob nouitatem futurum
 metuissem. Sanè haud absimilis ratio eius fuit. Siquidem
 (vt ex Suida & aliunde patet) & ipse vnus de nouem istis
 prætoribus seu archontibus fuit, atque inquilinis, vt re-
 liquis ciuibz, ius dixit, alioquin etymon indicat. belli
 præfectum etiam fuisse: quòd genus Polemarchi etiam
 Spartanis fuerunt. Hæc, vt omni munere fidelis interpre-
 tis perfungeret, annotanda semel duxi: quum plerique
 omnes interpretes aut non animaduertissent, aut osci-
 tantes in similibz locis fuissent. Qui plura volunt, ex
 Suida, Harpocrate, Græcisque aliis interpretibus pe-
 tant.

157. c. *Quum in manipulo se tribulium suorum centu-
 rianisset*] ἔδειτο μετὰ τῆς ἐπιπέρας εἰς λόχον τὸ ὄπισθα. Obscurius-
 culum est hoc, neque à Lapo expressum. in Cimone
 planius dixit, μετὰ τῆς ἐπιπέρας ἔκειν εἰς τὸν αὐτὸν ἐπιπέρας ὄπισθα, &c.

158. b. *Itaque aduersarium ei obiecerunt affinem Cimonis,
 moderatum virum, Alopecezem Thucydidem*] Exponam hunc
 locum, qui me aliquando vexauit torsitque: & (vt opinor)
 non omnes hanc rem statim rectè suo Marte intelligent.
 Id primum obiter monendum duxi, καὶ δὲ non modò (vt
 vulgo putatur) Soceram: sed & quocunq; modo vel Af-
 finem, vel Agnatum Græcis significare: sicuti & γαμβρὸς
 non tantum Generum, sed etiam Sororis maritum signifi-
 cat, & πατρὸς Affinem. neque id absque omni ratione, vt
 aliàs ostendimus. Iam in vita Cimonis Plutarchus tradit,
 fuisse materna ab origine coniunctum Cimoni Thucy-
 didem: & quidem ibi disertè additur, scriptorem historia-
 rum: quòd ipsum & Suidas & quicunq; alij vitam eius
 autoris scripsere, haud obscure annotauerunt. Potuit hoc
 in eam suspicionem perducere hominem minus attentum,
 historicum Thucydidem eum esse de quo hic autor lo-
 quitur, nempe qui in republica aduersarius Periclis fuit.
 Accedit eò quòd & hunc ipsum historiae parentem exilio
 mulctatum fuisse, multi graues autores tradiderunt. Cice-
 ro libro De oratore secundo, à repub. remotum & in exi-
 lium pulsum, scripsisse suos libros testatur. Idem est apud
 Plinium libr. 7, cap. 30, apud Pausaniam in Atticis, apud
 Dionem libro Histor. Rom. xxxviii: apud alios. ne-
 que ipse hoc dissimulauit. Fuisse aduersarium Periclis,
 opinari potuit: qui & cognationem illius cum Cimone
 qui à Pericle grauitè oppressus fuit) reputaret, & aqua-
 les in eademque ciuitate versatos fuisse cogitaret: quòd
 quidem posterius est extra omnem contouersiam, & plu-
 rimum ad hunc errorem facit. Porro Plutarchus hic,
 vbi de Thucydide cum Pericle certaminibus & exi-
 lio loquitur, Milesij patris nomen non addidit: vt tam
 facillè hunc ab isto diuersum quam cum scriptore hi-
 storiae eundem fuisse, suspicari quispiam potuerit. Nam
 curiarum in Cimonis & Periclis vita additam distin-
 ctionem non aduertisse, aut non intellexisse, vulgare fuerit.

verum mihi hoc ipsum primum altius cogitandi occasio-
 nem dedit. Nam historicus, Alimus in Cimone Plutar-
 chi, inque vita sua in inscriptione columnæ cuiusdam di-
 citur. Est verò Alimus Leontidis tribus Curia. Is autem de
 quo in præsentia sermo nobis est, Alopeceus curia per-
 hibetur: hoc est, tribu Antiochenis: siquidem Stephano &
 aliis credimus. Sunt ergo diuersi, vt nomen & exilium
 commune tulerint. Ratio autem temporum hoc ipsum de-
 monstrat, quum post pugnam ad Amphipolim se in exi-
 lium abiisse, libro 5, Thucydides scribat, mortuo pridem
 Pericle. Thucydidem autem Periclis aduersarium, eundem
 cum Milesij F. supra nominato esse, & historia innuit, &
 demonstrat Scholiastes Aristophanis in Vespas, ad versum
 ὄπισθ' ἄρα τὸν ἐπὶ τῶν ἐπιπέρας ἔκειν εἰς τὸν αὐτὸν ἐπιπέρας, *Quod exulans olim accidit
 Thucydidi*. vbi quidem & quatuor Thucydides enumerat,
 & hunc Alopecezem Milesij (historici verò pater Olorus
 seu Orolus, vt Marcellinus in vita Thucydidis, etiam teste
 Didymo, contendit, notus est) filium fuisse docet. Atque
 huius Thucydidis Milesij F. in sine Theagis, initio Lache-
 tis, & in Menone, meminit Plato, et si Μελαχίου falso legitur,
 vt persuasum habeo, pro Μελαχίου. Quòd addendum vti-
 que fuit, vt Μελαχίου supra intelligas non gentile esse, sed
 ἴδιον vocabuli vtitata omissione prolatum. nam id ambi-
 guum more suo Lapis reliquit: Amiotus omnino Mile-
 sium fecit, id est Mileto oriundum: non rectè. Initio Ni-
 ciaz etiam huius, vt optimi & suorum amantissimi eius, sit
 mentio.

158. c. *Octo menses ara merens*] Xyl. vertit, *Octo mense
 mercede conductorum*. Sicque annotat: est quidem in Græco
 ὀκτὼ μῆνας ἰεραμεδοί. Verum Lapis legit non μῆνας, sed μηνάς: non
 Menses, sed Minas. Me ratio mouit. Quid enim attinebat
 ad octo menses conducere, & stipendium nò exprimi? quum
 quidem quotannis istæ triremes emitterentur.

Ibid. d. *Sybaris, quos appellauere Thurius*] Ratio huius
 rei & historia extat elegans apud Diodorum Sicu-
 lum l. 12.

Ibid. e. *Neque vulgari videri Græciam affici iniuria*] Mi-
 rum quàm ineptè hæc Lapis transcripserit. neque enim
 animaduertit verba hæc esse calumniatorum, siue accusa-
 torum Periclis. Et qui in margine annotauit, quò lucem
 scilicet versioni Lapi adferret. (*Loquitur de Atheniensibus
 quibus se adnumerare videtur*) absurdum absurdo auxit. Non
 enim hæc à Plutarcho, sed (vt dixi) à Periclis inimicis di-
 cuntur. quòd in promptu est videre si quis eruditus verba
 Græca inspiciat. Mutationem autem personarum, & obli-
 quæ orationis in directam qui ignorant, non sanè video
 qui se excusare possint: quum nihil Latinis & Græcis fa-
 cundis autoribus sit magis vsitatum. Mox est τὰς ἀλλοτρίων
 ναῦς, Lapis perinde ac si ναῦς esset scriptum, pro templis
 naues dedit.

159. c. *Lapidaria*] Xyl. vertit, *Textores*. Annotatque, λι-
 θουργοί. Lapis, *lapidary*, at lapicidæ supra sunt nominati. Sul-
 picor λιθορροί legendum, propter vela & alias res non nauis-
 bus modò & curribz, sed & hominibus ea tractantibus v-
 tiles, itaque & Sutores posuit.

Ibid. e. *Hecatompodon parthenona*] Xyl. vertit,
Parthenonem hecatompodum: (*virginis templum centum pe-
 des, undique patens Latine dixeris*) sic ibi annotans. Hæc
 quidem interpretatio est etymo vocis consentanea. & Eu-
 stathius Iliad. 4. versum hunc exponens. Πόιντος δὲ τὸ πρῶτον ἐκα-
 τὸμπεδον ἔειπε καὶ ἐνδεῖ, αἰτ' ἐκατὸν ποδῶν ἔχειν ἕκαστον πλάτος, cui adsti-
 pulatur Varinus, Suidas enim non à magnitudine, sed pul-
 chritudine & concinnitate dictum ait: de quo ipse viderit.
 Fanum fuit Mineræ. meminit Pausanias libro 1. Plinius
 lib. 34, cap. 8, nomine Parthenonis, vt & Plutarchus infra
 in Demetrio. Per virginem autem notari deam Miner-
 uam apud Athenienses, omnibus constat.

Ibid. f. *Xypetius Metagenes*] Ὁ Ξυπέτιος. *Oxyptius* malè
 Lapis. Xypeta curia est Cecropidis tribus autore Steph.

160. a. *Odeum*] Lapis Orchestram vertit, non quidem
 adeo malè, sed minus tamen propriè. Græcum ego relin-
 quendum duxi, quum eo etiam Latini scriptores vtantur.
 Cicero ad Atticum lib. 4. Suetonius in Domitiano. Locum
 fuisse choris & cantilenis destinatum, ipsa vox ostendit, &
 verba paulò post sequentia: pro quo imperitè apud Sueto-
 nium librarij, & apud Xiphilinum in Adriano Merula,
 Methodium supposuisse videntur.

Ibid. b. *Arcis absoluta propylea*] Xyl. vertit, *Vestibu-
 lum arcis*. sicque annotat: τὸ πρὸς τὴν ἀκρῶν. Propylea. Vestibulum
 puto verti rectè posse. Sanè Cic. libro 2. Offic. Græcum

vocabulum, hac ipsa de re loquens, retinuit.

Ibi. c. *Mingrua in somnio* ἰδὲ, ut sæpe alias, κατ' ἔξοχὴν. herba autem, Parthenium, vel Perdicium, fuit Pericli ab ea demonstrata. Vide Plinium lib. 22. cap. 17.

Ibid. *Phidias signum Minerua aureum fecit* χρυσῶν ἰδὲ. Nam & Pollux videtur testari initio libr. 1, & testantur Eustathius, Hefychius, Varinus, aliique, ἰδὲ interdum esse ἀγαλλία. atque ita in Aristide Plutarchus vitur de Minerua Plataica, ἰδὲ ἔστιν. In Coriolano, de fortuna muliebri, pro Pulvinari, quæ diis sacra passim à Livio & aliis commemorantur, posuisse videtur. & quod hîc ἰδὲ, id pòst de Phidiæ calamitate, ἀγαλλία dicitur.

161. c. *Plato ait*] In Phædro & Gorgia. Locus Thucydidis est libro 2.

162. b. *Ceterum hac abhorrebant omnia ab Anaxagora sapientia*] Sensus non est obscurus, sed mutilus in Græco locus, non varius.

Ibid. c. *Ibi Anaxagoram aperto capite*] Xyl. vertit, *Tum Anaxagorâ reducta esse &c.* Annotatque: καλεῖται ἰδὲ: ut antè σὺν κελυμῶν, Velato corpore. Lopus Expirantem veterat.

163. a. *Tolmidem Tolmai*] Is enim in Laconicam incursionem fecerat, Cephalem occuparat: & rebus satis prospere succedentibus, tandem ad Coroneam fuit à Bœotia maxima Atheniensium clade victus & cæsus cum exercitu. Diodorus lib. 11. fine, & 12. initio ferè. Meminit Thucyd. lib. 1.

164. c. *Mox Megarensis ad arma nuntiatum est missis*] ἀπὸ γάλλωντο Μεγαρεῖς ἐκ πελοποννησίου. Legendum arbitror ἐκ πελοποννησίου. Bellum mouere defecisse. Lopus diverso sensu, *Megarensis civitate exaltor*: quasi verò ἐκ πελοποννησίου, passiva quavis inclinatione, id significet. Thucydides hac de re loquens lib. 1, Megarenses ait Corinthiis, Sicyoniis, & Epidauriis adscitis, ab Atheniensibus defecisse, præsidiumque eorum obtruncasse. ut videas quàm rectè Lopus intellexerit, aut quàm de re sollicitus fuerit. Et quidem paulo pòst iterum dixit Plutarchus eodem modo, ὡς ὅσον οὐδέ τι πελοποννησίου ἐκ πελοποννησίου πρὸς αὐτοὺς.

165. c. *Fœminasque ad audiendam eam duxerunt familiares*] Xyl. vertit, *Et mulieres ad eam audiendam mittere solebant propinqui aut parentes.* Et Annotat: Locus in Græco est mancus. diuinaui igitur.

Ibid. e. *De quo in Demis Eupolis*] Δημοσίου. Lego Δημοσίου: sicut & supra citatur hæc comedia, & apud Athenæum aliquoties. Lopus errorem Græci codicis retinuit. Vbi est Pyronides, fuit haud dubiè Myronides. Paulò pòst, de Phocæa Phocensem fecit Lopus: de Æolica Parnasiam scilicet.

Ibid. f. *Precibus adductum Aspasia Periclem suasisse*] Thucyd. lib. 1. Cr.

167. d. *Quando anus es, unguentis tibi conuenit*] Xyl. vertit, *Ne corpus unguentis anus tuum linas.* Annotatque: Ne hîc quidem quicquam nisi coniecturam attuli. Existimaui autem sensum huius Archilochij carminis esse: non esse mulieri, iam prouectæ præsertim ætatis, de rebus gestis & administratione reipub. iudicandum aut disputandum. Hoc modo alij etiam versus Homericos vsurparunt. Fuisse autem iam tum vetulam Elpinicem, & ex temporum ratione, & ex Plutarchi loco, vbi de eius pro fratre apud Periclem deprecatione dixit, liquet: & Horatius quidem haud absimili modo vetulam quandam reprehendit, 3, Od. 15.

168. a. *Hosce versus Aristophanis*] Extant in Acharnensibus. Ibidem disertè commemoratur decretum in Megarenenses factum de quo pulchram historiam habet Gellius libr. 6, cap. 10. Citat & Athenæus libro 13, eisdem versus: quo ex loco apparet, non duas Aspasia (id quod Aristophanis commentator, & cum sequutus Suidas tradunt) raptas fuisse: sed duo scorta, quæ ab Aspasia, nempe Iena, quæstus causa alebantur. Nam in Græco Ἀσπασίας ambiguum est, quum & genitiuus singularis & accusatiuus pluralis esse possit. Sed id posterius loco non conuenit admodum, quum Plutarchus (ut & in Aristophane Florentino est) πύρρα scripserit duali numero, cui malè cohæret plurale Ἀσπασίας. Neque tamen non annotaui huiusmodi apud Homerum & alios multa exēpla: sed (ne quid aliud dicam) Ἀσπασίας hoc non est. & verò Athenæus Ἀσπασίας πύρρας legit, vbi prius genitiuum singularem esse, ipse etiam intellexit. Postremum versum arbitror à Plutarchiano librario omissum: addidi ex Aristophane, sicut & Lopus:

169. d. *Violata religionis*] ἀσέβειας: Lopus, *lenocinii*, nescio quid sequutus. Est quidem & apud Athenæum in hac historia κατὰ ἀσέβειας: & lenocinij crimen auctuarij loco priori accessisse, Plutarchi verba palàm demonstrant.

Ibid. e. *Apud Prytanias*] Senatus Atheniensis ex quingentis personis constabat. decem enim erant Athenis tribus: ex his quinquaginta electi, senatum quingentum virorum constituiebant. Ex hoc senatu quinquaginta vnius tribus (ut ordo ferebat) viri, decimam anni lunaris partem omnia senatus munera obibant: hoc est, per dies xxxv. tum alij, atque deinceps alij, decem, ut singulis annis per omnes tribus circumiret ea administratio, quum quidem quatuor reliqui dies (nam annus lunaris 699 diebus constabat) in quatuor tribus singuli distribuerebantur. Et ij quinquaginta, quibus tū forte tēpus illud administrationis obtigisset, prytanes vocabantur. Hæc ferè ex Suida. Morem verò ab ara iudicium ferendi, etiam supra in Themistocle commemorauit, vbi de honore ei à Græcis ob victoriam Salaminiam habito scripsit. iuratum & quasi sacrum iudicium intelligi debere, ibi dixi.

170. a. *Iusserunt eis piaculum euicere.*] Locus Thucydidis est lib. 1. Intelligitur autem Cylonium piaculum, de quo extat & in Solone Plutarchi historia. Porro autem Periclis mater à Megacle Alcæonidis F. genus trahebat, qui eius facinoris autor fuit. id supra est demonstratum.

Ibid. d. *Cur ferre Satyrum rex, &c.*] Versus mei sunt anapestici, trimetri, acatalectici, excepto vltimo qui est catalecticus. Sicubi non satisfeci lectori, sciat me ne mihi quidem ipsi satisfecisse: sunt enim Græci versus obscurissimi. Teletem videtur innuere hominem timidum: sed de quo nihil compertum habeam. Bipennes sermonum ad vim dicendi referuntur: nisi fallor, quo modo Demosthenes Phocionem solebat suorum κομίσσας sermonum nominare, quod quæ ipse proposuisset, ea Phocion breui, sed vehementi oratione refutaret, ac quasi diffunderet.

172. c. *Qui venditi sunt.*] ἐπιδόσαν. Sed profectò mihi locus hîc suspectus est. neque, tum præsertim, venditos, sed numero ciuium eos exclusos spurios existimaui.

177. d. *Dum locum quem incolere deos aiunt*] Locus est libro 6. Vlyssææ Homericæ, ad quem hîc alluditur.

IN PLVT. FABIVM ANNOTATIONES

Guil. Xylandr. & Herm. Cruse-rij, interpretum.

Q. Fabius Maximus quo vixerit tempore, non est obscurum: nihil enim bello Punico secundo, quod & Annibalicum dicitur, notius est atque insignius. Liius libro 30, ostendit mortuum duobus Seruiliis Coss. anno V. C. D L I.

174. a. *Ex nympha memorant &c.*] Initio statim Guarinus impingit, quum Fabium Maximum nymphe filium facit: neque animaduertit loqui autorem de Fabio qui ex Hercule & vel nimpha vel Latina muliere natus Fabij stirpis autor fuerit.

Ibid. b. *Quia fossis feras capiebant*] Quis huius etymis autor, non scio. Sanè probabilius est quod habet Sext. Pompeius, Fabios antiquitus Fouios dictos, quòd princeps eius gentis ex ea natus sit cum qua Hercules in fouea concubuit: vel quòd primas ostenderit quemadmodum viri & lupi foucis caperentur.

Ibid. *A Rutiliano*] Xyl. vertit, à *Fabio Rullo*: atque hæc in eum locum annotat: Ρύλλου est in Græco. Itaque Guarinus Rylaum finxit. Ego sequutus sum Plutarchum, apud quem in Pompeio, vbi de Maximi & Magni cognomentis disputatur, Ρούλλου rectè legitur pro eo quod hîc est mendosè Ρύλλου. Historia est apud Liium in fine libri noni. Neque sum nescius, quem Plutarchus Rullum dixit, eum apud alios Rallianum: apud quosdam: sed vitiose, puto, (tametsi hîc correctorem Guarinianę translationis videretur Amiotus sequutus) Rutilianum legi. Sed (ut dixi) Plutarchi hos locos ego sequor.

Ibid. c. *Quam securitatem alij rebantur.*] Xyl. vertit, *Non socordem se.* Annotatque: In Græco est ἀπειρίας, quod non sanè video quid hîc loci habeat. Vtique ἀπειρίας, aut ἀσπείρίας, aut ἀπειρίας, mallet. Quæ de Oratione Fabij sequuntur, omnia sunt peruersa à Guarino.

Ibid. c. De Liguribus] *Λιγύων*. Sed est legendum *Λιγύων*, quod & interpretes senterunt, & historia docet. Simile mendum erat in Pertinace Xiphilini, & in aliis locis.

175. d. Ad huius primum nuntium cladis prator Pomponius] Vterque enim consul ad bellum exiuerat: itaque prator munus consulare sustinebat more maiorum, cuius & alij meminerunt, & Cic. lib. 10. epist. ad Plancum.

Ibid. e. M. Minus] Hic est in Græco *Μίνος*, pro *Μίνος* infra *Μάρκου*. pro *Μάρκου*. Marcum & Liu. constanter vocat.

176. b. Vouit diis immortalibus quod eo anno ver attulisset ex caprino, &c.] Hic vnus est de iis locis qui interpreti suscepti muneris sedulo scrupulos iniiciant, caputque scabere & vngues rodere iubeant. Faciamus saltem quod possumus. Votum hoc sceturæ, alias Ver sacrum appellatur Liuius. vt in hac ipsa historia, lib. 22. & alibi. & libro 34. Ver sacrum videri, quod natum esset inter Kalend. Martias & pridie Kal. Maias. Ita Nonius quoque & Festus: Iam quod ad summam pecuniæ eius quæ in ludos votos impendenda statuitur, attinet, Guarini versionem omitto: quam Budæus, hunc ipsum locum libro præstantissimi De arte operis tertio tractans, eo nomine reprehendit quod *πεντημισίον* tertiam partem verterit. Ego (quod saluo Budæi honore dixerim) ambiguè magis quam falsè vertisse Guarinum censeo: quod non addiderit quò ea tertia pars respiciat: hoc est, totiùsne summæ (vti Budæus accepit: ideoque improbat) an verò denarij tertiam partem significet τὸ πεντημισίον.

Ac tametsi rectè Budæus ex Plutarcho ostendere videatur, posterius hoc esse intelligendum: eadem tamen ambiguitas restabit, si pro tertia parte reposueris trientem. Nam & triens de totius summæ tertia parte tam intelligi potest quàm de triente denarij. Ego addito vno vocabulo eam declinaui. Alioqui Plutarchi interpretibus allucinari, & omnes rationes conturbare in vertendis pecuniæ summis, nouum non est: idque nos annotare non semel coacti sumus. Restant tamen alij adhuc scrupuli. Plutarchi summæ inter se quadrabunt si illud *συσπρίον* non per sestertios nummos, sed per sestertia (sestertia quum dicuntur, milleni sestertij nummi intelligi debent: hoc est libræ seu minæ sestertia, vel millia æris, duo cum dimidio: qua de re alibi) exponas: id quod ipse feci, casuum mutatione ambiguitatem euitans, quæ in Græco apparet. Nisi quis inde solui dubium dicat quòd *συσπρίον* tanquam maior summa, ante *δυναρίων*, vt minore, posita est. Vnum (ita dicere liceat docendi causa) sestertia, ducentos & quinquaginta denarios, seu, quod idem est, drachmas valet. ergo 333 sestertia, erunt 83250 denarij. Adde iam his 333 denarios, & trientem, (hoc est, duos obolos, seu vnum scrupulum, drachma enim tres scrupulos, scrupulus duos obolos continet) erit summa denariùm 83583, ad vnguem ita à Plutarcho annotata. quam & ipse eodem modo expressi, solitus aliàs Latinum morem in summis pecuniæ concipiendis seruare. Sed hic omnino ad ternarij numeri mysterium erat respiciendum, (id quod & ex Liuius apparet, vti mox dicam) cum quo nihil admodum commune erit summæ huic, si omnia vel ad denarios vel ad sestertios nummos redigantur. Enimverò Plutarchi summa cum Liuiana minimè conuenit. Eiusdem inquit, rei causa ludi magni voti æris CCCXXXIII millibus, triente. Hic operam & sententiam doctissimi Sigonij desidero, qui infinitos Liuij locos restituit. Nam mihi non minus quàm ante me Budæo, locus est suspectus. Budæi quidem emendatio scita esset, eo quòd præclarè mysterium ternarij continet, (sic autem suspicatur legendum: CCCXXXIII millibus CCCXXXIII assibus triente) si vel cum Plutarcho conueniret, vel aliqua autoritate scriptoris aut codicum confirmaretur. Itaque eam in medio relinquam. In ea quæ extat Liuiana summa, si locus sit integer, quæso quid sibi vult triente? non est enim minus Guariniano illo ambiguum, quum aut ad totam summam, aut ad mille æris, aut (quod vix fieri possit loco non manco) ad assen referendum videatur. Sed agendum (quando in hanc tractatione ingressi sumus, neque nobis indignam, neque lectori, opinor, φιλομαθεί inuicendam) Plutarchi summam ad millia æris reuocemus, vt quid intersit videamus: quo nihil est expeditius. Nam sestertia cum millibus æris collocata, proportionent constituent sesquiertiam seu sestertiam, qualis est quinarij ad binarium: eo quòd in vno sestertio nummo insunt duo asses & semis. Itaque totum mysterium ternarij iacebit. Et vt maximè credo id

(CCCXXXIII. assibus) Liuianæ summæ inferendum, ita neque hac tamen neque vlla (quam ipse videam) alia ratione Plutarchi cum Liuius summa componetur. Restat vt aut alios sequutum autores Plutarchum dicamus, aut lapsus in Liuiana summa vertenda: hoc est ignorasse quid inter millia æris & sestertia differret. quorum alterum in eam difficultatem incidit, quòd haud facillè tum temporis summas per sestertia conceptas fuisse credi potest: alterum dicere, hominis est impudentis, ac de Plutarchi eruditione sinistrè iudicantis, qui sanè in Camillo satis demonstrauit (vt alia loca præteream) scire se quid assis, mille æris, denarijque essent. Itaque ἐπίχρη: & hortor doctiores, vt, si quid habent, promant: mea candidè protuli. Porro autem Liuius magnos ludos votos fuisse scribit, noster *θίας μοισίης καὶ θυμολίης*: quæ ego Spectacula & musica certamina verti, quòd non putem magnis ludis hæc quadrare. Scenicis fortasse licuit vertere, (de quibus Liuius præclarè in initio septimi) quum in Sylla etiam *θυμολίης* pro scenico pulpito vsurparit, atque etiam alij ita sumi testentur. Neque tamen peccasse me in vertendo ne sic quidem arbitrò, quando etiam Terentius suam artem, Musicam vocat. Hoc ipsum argumentum esse possit, Plutarchum non ex Liuius sua descripsisse. De ternario hic disputare nihil attinet. Hæc Xylander. Crusenius quum vertisset *Simul ludi magni voti. CCCXXXIII millibus nummum & CCCXXXIII denariis triente*. Ita (inquit) locus est emendandus, alioqui non constabit sibi metipse Plutarchus.

178. d. Cuius rei autor & suæ Metellus præcipua fuit.] Xil. vertit, *Instinctu maximè Metelij*. Annotatque *Μετῆλου* in Græco constanter est, interpretes Metellum ex Liuianis libris sepposuerunt. Ego Sigonium laudo, qui Metilium legi debere monuit.

180. a. Comprobauitque Philosophorum placitum] Sententiam valde elegantem non rectè extulit Guarinus. Est autem germana Menandri ei versiculo noto, & quo apud Lucianum louem consolatur Mercurius, *Οὐδὲν πένονδας δεινὸν ἀπὸ καὶ ἀποροπῆν*. Nil passus es mali, si dissimulaueris.

181. a. Tum percusso femore] Gestus est grauiter indolentium & indignantium: vt apud Homerum de Marte (si rectè memini) filij necem comperiente, -- καὶ ὁ πεπλήρητο μῆρος. Sic & in vita Pompeij de piratis, qui metuere se ob captum Romanum sibi simularent, τὸς τε μῆρες ἐπαίοντι & de Pompeio legis Maniliæ nuncium accipiente, ἰσχυρὸν λέγουσιν αὐτομαρτυρῆν, καὶ τὸν μῆρον πατάσσει. Pro eo Cicero Frontem ferire videtur dixisse, ad Atticum lib. 1. & notus est locus Ciceronis pro Q. Gellio, vbi M. Calidius ei atrociam crimina obitientem ita redarguit. Nulla perturbatio animi, nulla corporis, frons non percussa, non femur: pedis, quod minimum est, nulla suppositio. Ex Ciceronis Bruto, & Quintiliano lib. 11. cap. De pronuntiatione.

Ibid. d. Quum signa tolli imperasset, ἀνοίξαι ἀπὸ δαίμονος lego cum interprete, ἀνοίξαι: quod nihil valet.

182. a. Quorum primi Fabij artibus] Non sunt hæc de alterius anni consulibus intelligenda: sed de Cn. Scruillio, & M. Attilio qui in C. Flaminij locum suffectus post Fabij dicta: uram, reliquum anni consulatum gessit. Hoc ex Liuius, Appiani Alexandrini Annibalico & ratione temporum liquet: obiterque monendum duxi ne quis secus accipiens scrupulum sibi ipse iniiceret.

Ibid. c. Eo quòd iudicio publico damnato his estimata fuerat,] L. Æmilius Paulus cum M. Liuius Salinatore consul annis ante tribus fuerat, & damnatione collegæ & sua propè ambustus euaserat. Liuius lib. 22. Apparet autem ex Frontini lib. 4. ob prædam non equaliter militibus diuisam id iudicium factum.

183. d. Quis historias fuisse prodiderunt] *διεξοδικῆς ἱστορίας*: id est, eas in quibus non capita tantum rerum, sed singula ordine & accuratè exponuntur. Guarinus peregrino sanè sensu, Peregrinas dixit.

184. a. Barcam Pænum,] Liuius habet Maharbalem. Cr.

185. a. ἀγερῶν] Frequens apud Homerum epitheton. vt Iliad. 7. -- Ροδίων ἀγερῶν. & in decimo, -- Μυσοὶ τ' ἀγερῶν. Ibi Scholiastes, ἀγερῶν, ἀγερῶν, ἀγερῶν, ἀγερῶν. ἔστι δὲ οἱ δολοὶ ἢ λήξαι τοὺς ἀγρῶν ἀγερῶν καὶ ἀγερῶν, παρὰ τὸ ἄν' αὐτοὺς οἱ τοῦ γένους ἀγερῶν. quod ipsum inter alias explanationes etiam Eustathius recepit. Id sequutus sum, vt huc maximè quadrans. Est & apud Ioannem Zezem in Alpha Chil. 1 x. 257.

Ibid. d. Blandè agendo censetur] De Fabij lenitate in corri-

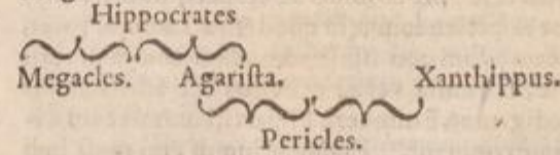
gendis delictis, Valer. Max. lib. 7. cap. 3. Cr.
 186. a. *Piros sylvestres*] ἀγρίαις. Est autem, ἀγρία, Pirafter, cui opponitur ἀμός, Pirus, hoc loco, vt & aliàs & apud Stephanum in *Αμια*. Amiotus Guarini errorem sequutus est, qui malum malè vertit.
 Ibid. c. *Tarento hac ratione potitus est*] Docet & Liuius quomodo Tarentum receperit. Dec. 3. lib. 7. Cr.
 187. d. *Atque in his quidem longè videtur*] Contrà de his Liuius. Cr.
 Ibid. c. *M. Liuius, quo profecto Tarentum Annibali proditum fuerat*] Λικίος est in Græco, Lucius: quod quum sit prænomen, quis non videat mendum esse? Sed M. Liuius Salinator hic indicatur. éstque hæc res non ex historicis modò, sed & Ciceronis Catone maiore notissima, vt mirer Guarinum non animaduertisse.
 Ibid. *Ridens hic Fabius*] Cicero De oratore lib. 2. de ridiculis. Cr.
 Ibid. f. *Fabio pop. Rom.*] Liu. Dec. 3. lib. 7. Cr.
 188. b. *Fabij proauum*] Q. Fabium Rullum (vt suprà dixi) Maximum quinquies consulem fuisse, ex Liuius etiam patet: sicut & de tribus eius triumphis constat. Filio autem Gurgiti legatus fuit bello Samnitico: Liuius lib. 11, alij. Quod de triumpho hoc scribitur, est etiam apud Valerium lib. 5, cap. 7.
 189. e. *Non attigit viuis ex b.*] Valer. Max. lib. 1. c. 2. Cr.
 189. f. *Præter veru minutum ferreum*] Obeliscus Latine significat Paruum veru, seu (vt Plinius loquitur) Verucu-

lum. Fuisse pauperrimum, & delectatum sua paupertate Epaminondam, multis autoribus traditum est: sed nullam, vno excepto veruculo, in domo eius fuisse supellectilem, credere durum est & vt puto, stultum. Itaque obeliscu non conuerti, sed Græcam vocem reliqui, qua alio significatu vtuntur etiam Latini. Hic ego ferreū nomifina minimi pretij intelligo, & facile meam sententiam videor tueri posse Plutarchi ipsius testimonio, cuius ex vita Lyfandri verba apponam: κινδυνόθεν δὲ τὸ πικρὸν ἀρχαῖον οὗτος ἔχεν, ὀβελίσκους γὰρ ἰδίῳ νομίσματι σιδηροῖς, ἐνίοτε δὲ χαλκοῖς, ἀπ' ὧν ἄλλοι οὐκ ἔτι νῦν ἴσιν κινδύων ὀβελούς κινδύουται.
 190. d. *Nam ipsam quidem Capuam Fuluius & Appius consules subiugauerunt*] οἱ δὲ φεβύειοι: scribendum Φουβέιοι. Sed Guarinus mendum sequutus est, historia contrarium: eumque Amiotus. Capuam à Q. Fuluio Flacco & Appio Claudio proconsulibus, id est, qui superiori anno consules eam obsederant, receptam esse, cum omnes historici, tum præcipuè Liuius lib. 26. demonstrat.
 191. c. *Ad sex talenta*] Captiuorum quos sua pecunia redemerit Fabius, numerum Plutarchus suprà retulit CCXL, Liuius VII addit. Redemptos singulos CC L denariis, inter eos conuenit. ita fiet vt præcisè decem talenta impensa sint pro eis, si Plutarchianum numerum tenemus: non sex tantum, quod hic mendosè fortassis legitur. quippe sexaginta libræ, seu pondo, seu minæ, hoc est sex denariorum millia, talentum vnum constituunt, vt alij ostensum est.

IN PLVT. ALCIBIADEM ANNOTATIONES
 Guil. Xylandri & Herm. Crusenij
 iaterpretum.

Bellum Peloponnesiacum qui scit quo tempore fuerit, is qua ætate vigerit Alcibiades, facile intelliget. Cæterum vel hic liber ostendit quàm incommodum sit & difficile eorum consiliū qui non de nouo verti, (quod ipsi actū agere vocant) sed castigari modò vitas Plutarchi Latinas volunt. Equidem operam ludet qui id conabitur. tametsi conatum esse scio hoc vnum atque alterum: qui quid effecerint, iudex sincerus & diligens æstimet. Certè plerumque transmissio camelo, culex in cribro deprehenfus hæsit: hoc est, maximis & perniciosis erroribus præteritis, leuicula quædam annotantes, officio se probè functos crediderunt. Quod vt verum est, ita in neminis dico contumeliam, scio enim non omnium esse idem studium, neque omnes qui interpretandi munus, aut repurgandi autores sibi sumunt, tanta sollicitudine eo in opere versandum sibi opinari. Alcibiades Plutarchi nondum est (quod sciam) Latine redditus. Quod enim extat, paraphrasis videretur, si cum sensu autoris congrueret: videreturque is interpret nihil pensi habuisse dum suam (si diis placet) eloquentiam ostentaret. id quod magna cum iniuria Plutarchi fecit, eius verba plerumque peruertendo, & sæpissime aliena ineptaq; de suo intermiscendo. Nos id præcipuis in locis ostendemus, malèque tractato libro lucem pro virili auxiliūmque feremus. Et initio statim Euryfacis mentionem Donatus omisit, non rectè. Hunc filium Aiæ Telamonij fuisse, notum est vel ex Sophocle. Alcæonidem verò Dinomacha genitum ne somniauit quidem Plutarchus: hoc dixit, Dinomacham Megaclis filiam, Alcæonidarū stirpe procreatā, Alcibiadis matrem fuisse. Verba in Græco sunt planissima: vt quæ monstrorum causa fuerit, ne suspicari quidem possim. Cæterum Alcæonidarum nobilis erat gens Athenis, originem à Nelei posteris trahens, nimirum Alcæone Silli F. Thrasy medis N. qui, quum eum Herculis posteri in Peloponnesum reuersi Messena & auito regno eiecissent, Athenas profectus, isti prospiciæ nomen & originem dedit. Autor in Argolicis Pausanias. Mentio horum haud ignobilis est etiam in Herodotea Terpsichora & Eratone. Meminit huius familiaritatis etiam interpret Aristophanis, *περὶ Νέβουλα* in Nubes. Quin & apud Plutarchum in Solone Megaclis Alcæonis F. & Alcæonidæ, optimatum contra Pisistratum partes fouentes referuntur. Megaclæm Andocides ἐν τῷ κρητ' Ἀλκιβιάδου, sicut & patrem Clinix, Alcibiadem ostracismo iussos solum vertere refert. Demosthenes in oratione aduersus Midiam, paternum Alcibiadis genus ad Alcæonidas, maternum ad Hipponicum refert: & de vtroque sunt ibi annotata quædam ab Vlpiano. Plutar-

tarchus alios sequi autores maluit, atq; in primis Ilocratem. Is enim in oratione *περὶ Ἑλλήνων*, palam ita scribit sub persona filij Alcibiadis, ὁ γὰρ πατὴρ ἐν πρῶτῳ ἰδὼν ἀπὸ τῶν Εὐρυσακιδῶν, ὅτι τῷ Ἀλκιβιάδου ἔξ αὐτῆς τῆς ἐπινομίας ἴσθαιον γένεσθαι, πρὸς γυναικῶν δ' Ἀλκιμασιδῶν. & quæ sequuntur de eius gentis in rempublicam officiis, quæ sunt etiam apud Thucyd. lib. 6. in historia Pisistratarum. Pro Εὐρυσακιδῶν malè ibi legitur *Δωριεῖδων*, quod à sciolo suppositum est iucio. Sic & in eadem oratione paulò post, Clinias dicitur ad Charoneam occubuisse, quum non *Χερωνεία*, sed *Χορωνεία* legi debeat, vt ex historia & Plutarchi hoc loco constat, & Platone, qui idem in Alcibiade priore commemorat. Suidas quidem (nescio quibus autoribus fretus) refert, matrem Alcibiadis, Periclis sororem fuisse. quod si verum est, vtique vterina fuerit, quum hic Xanthippum patrem habuerit. Autor libelli De excellentibus imperatoribus, qui ab Emilio Probo ad Atticum scriptus fertur, Periclis priuignum Alcibiadem fuisse tradi à quibusdam affirmat. Sed id absurdum videtur. Suprà Periclis genus ex Herodoto retulimus ita:

Hunc ego Megaclem patrè esse Dinomachæ, omnino persuasum habeo. Si igitur verum est quod Suidas (nescio quæ sequutus autor) tradit, Agarista vel ante vel post Xanthippum Megacli nupta vt fuerit, necesse est. Patrem Alcibiadis Cliniam suo sumptu militasse aduersus Persas, Herodotus ante Plutarchum in Vrania scripserat. Platonis locus est in priore Alcibiade, de eius pædagogo.

192. a. *De venust. Alcib.*] Iustinus l. 1. Cr.
 Ibid. *Vt Euripides dixit*] Locus non succurrit: si tamen est in iis quæ extant tragædiis. En tibi interpretem: adultæ hominis ætatem esse pulcherrimam. scilicet hoc volebat Euripides.
 Ibid. b. *Aristophanes*] Versus eius interpr. mutilauit. Locus est ad initium Vesperum. Celin pro cernisne posui, vt balbutiem exprimerè. sic Theolus est pro Theorus: & Colacis dixerat Alcibiades, quum vellet Coracis: hoc est corui. Nam alluditur hic ad adulatorè qui *κόλαξ* colax, Græcis est, & *κόραξ*, corax, coruus. quæ affinitas multis dicteris Græcorum in adultores occasionem præbuit.
 Ibid. f. *In maledictis Antiphontis relatum est*] λυσιδορίας est vocabulum malæ partis. itaque Criminationes malui quàm Accusationes vertere. Citatur hic liber etià apud Ath. lib. 12

hoc modo: Ἀπὸ τῶν ἐν τῷ 197. Ἀλκιβιάδου λοιδορίας. Quo ex loco videri possit oratio fuisse qua ob cōiuitia sibi facta accusaret Alcib. quomodo sunt orationes καὶ Ὁ γῆρας ἐξούλης, καὶ Κόρυθος αἰκίας, καὶ Ἀλκιβιάδου λοιποπαξίου, apud Demosth. & Lysiam. Sed ego Plutarchū sequutus sum. Locus alioquin satis obfcurus est, neque intelligo vt Acciaoli versio quadrare possit. Meam, si quis melius aliquid ostendat, libenter mutabo. In Græco ἐστὶ τὸν falsum est haud dubiè δὲ τὸ legendū.

194. b. *Ac Cleanthes, ἄφ' ἑαυτῶν*, quum sit reciprocum, ad Cleanthem retuli. Donatus ita vertit ac si legisset ἄφ' αὐτῶν: tametsi ἑαυτῶν iterum legitur.

Ibid. c. *Nam illa qua à Thucydide refertur, &c.* Locus est libro 6, ante orationem eius qua bellum Siciliense suavit.

195. a. *Iam pugna in Delo* De hac in Lyfandro dixi.

196. a. *Inter oratores disertissimus* Demosthenem intelligit. Extat locus in ea oratione, vbi Alcibiadem punitum refert, & eius laudes amplificat, vt eò magis inuisam Midiaë petulantiam redderet.

Ibid. b. *Te Clinia verò patris* Græci neque compositi, neq; mendorum vacui apparent. ἀ γινεσθαι legi pro αἰεσθαι.

Ibid. *Hanc eius gloriam fecit munificentia hostium illustriorem* Zyl. vertit, *Hunc splendorem auxerunt honores, illi certatim à Græcis Asiaticis habiti.* Atque sic in hunc locum scribit: In Græco est ἡ ἐξ ἐπιπέδων φηλοσημία: idque sequutus est cum Donato Amiotus. Sed ἐπιπέδων non video vt locum habere possit. neque enim hi hostes aut inimici Atheniensium vel Alcibiadis eo tempore erant, Ephesij Chij, Lesbij. Itaque quòd non assequebar quid restituendum esset, sensum malui consentaneum vt cunq; reddere.

Ibid. e. f. *Quadam in Alcibiadem & Phæacem scripta oratio* Haud satis video quid sibi hæc verba velint, nisi si fortè legendum sit ἄφ' αὐτῶν, à Phæace: & hoc argumento obtrechandū studium ineptum Phæacis indicare velit Plutarchus. Sed vehementer dubito.

Ibid. f. *Thucydides* Lib. 8, vbi eum in Samo occisum scribit.

197. b. *Quauis suis sit digna passus moribus* Hos versus miserè confudit Donatus. In Nicia autem de hac re fusius, atque alibi etiam Plutarchus.

Ibid. c. *Sphaëteria* Insula exigua, Pylo opposita, nonnulli Sphagiam vocant. Hystoria est apud Thucydidem διελθεῖν κῆρας percripta lib. 4, apud Plutarchum in Nicia, Diod. lib. 12.

198. a. *Imperandi & extundendi vobis nullum faciet modum* ὅσοις τῶν ἐν βίᾳ ἀζήμιος, ἀγνοῦσιν. mendum subest. Quid legerit Donatus, existimare non possum. ego ἀγνοῦσιν arbitrator rectum esse, nisi si illud ἀγνοῦσιν absolute positum contendas: quasi diceret, Hoc vestrum propositum impudentia est. Quomodo Dauus apud Terentium loquitur in Andria, 1. 3, — fuit olim quidā senex Mercator: nauim i. fregit apud Andrum insulam. Is obiit mortem: ibi tum hanc eiectam, Chrysidis Patrem recepisse orbam, paruam: fabulæ. Nam ad totum commentum illud narrationis *Fabula* refertur. Sed hoc loco durius cadet: itaq; ἀγνοῦσιν legerē. In versione vtrunq; extuli.

Ibid. c. *Secundum pugnam mille viri Argis &c.* Xyl. vertit, *Post eam pugnam principes urbis.* Et annotat, ἡλιαρχοί. Si rectè legitur, belli & exercituum duces, seu tribunos militum significat. haud scio an ἡλιαρχοί fuerit scriptum. Indicat vtiq; eos qui oligarchiam affectabant: vt etiam ἡλιαρχοί legi possit. Pugnam autem cuius mentio hic fit, apud Mantineam factam, in qua Argiui succubuerunt, describit lib. 5, Thucydides, & lib. 12, Diodorus.

Ibid. e. *Agraulis* De Agraulo Stephanus. Mirum quæ monstra hic Acciaiolus introduxerit, totū hoc ad Patrenses sua paraphrasi detorquens.

199. a. *Aristophanes* In Ranis est locus, quod dixi Per ambages, τῆς ἁπλοῆς est in textu: hoc est, Allegoria. Donatus alieno admodum ab hoc loco sensu, suspicionem vertit. Plutarchus in libro De audiendis poetis, docet antiquis ἀπλοῆς vocabulo τῆς ἁπλοῆς solitā dici. neque abludit etymon: quippe quum in eo tropo intelligatur aliud quàm dicatur apertè. Quomodo & hic vtitur Plutarchus, allegoriam Aristophanicam adducens, à quo nomine Leonis Alcibiades notatur. Tzetzes quoque Lycophronis interpres fatetur ἁπλοῆς cum allegoria idem esse.

Ibid. b. *Agatharcum pictorem* Donatus ineptè, vt iam falsitatem taceam, conuertit. Causam huius flagitij reddit Vlpianus in orationem Dem. suprā citatam: nempe quòd is cū pellice Alcibiadis rem haberem deprehensus fuisset.

Ibid. *Quum pinxisset Aristophon Nemeam* Nemeæ picturam Plinius tribuit Nicia Cr.

Ibid. d. *Qui prorsus eum inflammavit ard.* Thuc. l. 6. Cr. 200. b. *Quum deliberaretur de cop.* Thuc. l. 6. Cr.

Ibid. d. *De prophanatis Cereri: & Proserpina sacris* Xyl. vertit, *De prophanata religione deum.* Annotatque: Cereris & Proserpinæ. Est enim legendum, non τὸ δειῶν sed τὸ δειῶν, vt paulo post legitur in formula accusationis.

201. d. *O signum amabile, Herme, &c.* Xyl. vertit, *Charissime Mercuri.* Et annotat: Erant enim hermæ isti, statuae Mercurij. Versus in Græco non sunt distincti: sed sunt senarij iambici, & facile est eos ratione scansionis diuidere. hæc autem, ἡμεῖς ἐξομεῖς, respondentur à Mercurio.

Ibid. e. *Androcides* Emyl. Probus Androcydem vocat. Cr.

202. b. *Triremem Salaminiam* τὴν Σαλαμῖνίαν. Donatus, vt videtur, quid rei Salaminia esset non intellexit: aliàs non ita vertisset, *Quosdam elegit qui Salaminiam ad Alcibiadem mitterent.* Fuit autem Salaminia triremis, nauis Atheniensium publica, (sicut & Paralus, de qua in vita Lyfandri annotauimus) publicoque negotio, præsertim reos peregrinè agentes ad iudicium euocandi, destinata. Itaque & Thucydides lib. 6, & Diodorus lib. 13, idem hac ipsa de re quod Plutarchus, scribunt: nempe missam τὴν Σαλαμῖνίαν nauem qua ad iudicium adueheretur. Estque elegans Critolai proverbium hac de nauis apud Plutarchum in Pericle, quod vsibus eam certis destinatum fuisse ostendat. Meminit & Suidas.

203. d. *Non iste Achilles filius* Duobus vtitur prouerbis, diuersitatem inter id quod simulabat, & id quod erat Alcibiades expressurus. Horum posterius rectè Donatus ad Helenam retulit: quam Elestra apud Euripidem (Oreste) in legenda matre comis & formæ parentem, redire ad antiquū ingenium iisdem verbis dicit. Prius est sumptum de versiculo qui tacito autoris nomine refertur à Plutarcho in libello De amici & adulatoris discrimine, οὐ παῖς Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτὸς ἐστίν, Es ipse Achilles, non Achilles filius. Quo versu quomodo scite vti possimus veluti prouerbio, hic locus demonstrat.

204. e. *Hæc quum cereret Alcibiades* De reconciliatio- ne Alcibiadis cum Atheniensibus, Thuc. lib. 8. Cr.

205. a. *Clam id classis hostium præfelo Astycho significauit* Lacedæmoniorum, vt euident est ex octauo Thucydidis. Nam Donatus eum à Tisapherne classi eius præfectum falso dixit. Paulò antè, *Unus è ducibus nomine Phrynicus*: adde gentile nomen *Diradiotes*, ὁ διεραδιώτης. Id nescio quomodo me fugerat vocabulum: neque dissimulo, mendū mihi id esse suspexitum. Atheniensem quidem fuisse Phrynicum liquet. Diradiam tribum vel curiam (nam inde solebant nominari, vt Demosthenes Pzanicus, Agnon Alimusius, &c.) nullam noui. Diradiotes Apollo Argis cultus in Dirade, (Διραδῆς Iugum montis significat) de quo in Argolicis Pausanias, nihil huc facit. ἐπιπέδων ergo mihi.

Ibid. c. *Vnus excubitorum* ἑνὸς ἐξ ἐπιπολάων. Seruum vertit Donatus, sed ineptè. ἐπιπολάων hoc loco, vt & apud Thucydidem in hac ipsa historia, & aliàs, ἐπιπολάων, & aliquando ζυμπαῖον, Excubitorem, Vigilem, Explorantem significat. testis Suidas, qui & versum Aristophanis ex Auibus citat, & verba Scholiastæ ponit, isque Thucyd. testimonium addit. Hinc apud eum loco dicto ἐπιπολάων est, Vigiliarum præfectus.

Ibid. d. *Et rerum sunt potiti illi qui quinque millia dicebantur* πέντε παραμόλλοι. Omisit hoc copiosissimus paraphrastes noster: & Diodorus quoque horum nullo apice meminit. Diligenter totam hanc reipublicæ mutationem descripsit Thucydides. Nostri autem vocabuli *Quinquemillium* viri duritiem & nouitatem, necessitas (puto) excusauit.

209. b. *Alcibiades iam visere cupiens penates* De Alcibiadis honorifico in patriam reditu, Iustinus lib. 5. Cr.

Ibid. c. *Statis, xystide* [Xyl. vertit, *Tragico vestitu & cothurnis.* Annotatque: Multa Donati errata omisi, neque enim, vel debent vel possunt commemorari omnia. Hoc loco mirificè ense, hastam, & arma histioni aprauit: boui clitellas, nimirum enim τῶν δὲ ἐξυτίδων intellexit ἐξυτίδων quidem contum seu hastam nouimus: sed ἐξυτίς, vestis genus est, tragicæ etiam, vt Suidas & alij annotauerunt. Interpres Aristophanis in Nebulas propè initium, in versum, ὄσπερ Μεγακλῆος ἐξυτίδι ἔχων, annotauit, ἐξυτίδα esse purpuratam vestem, vel (vt alij velint) προκατὸν ἱμάτιον, qua in pompa vterentur athletæ vel morum rectores: atque etiam ea qua tragici reges. Alioqui vestem etiam muliebrem significat. Theocritus Pharmaceutria, Καί ποσειδάωνος β. iij.

των ἑστὶ δὲ τὰς Κλαρίους. Vide ibi Scholia, si lubet, *καὶ* cothurnum verti, nescio an rectè: sed tamen quid aliud sit, nescio, *ἐναργίως* *κῆρυξ* est, qualis in certamine cuiuscunque generis habetur.

210.b. *Phlynteria*] Mineræ sacra esse dixit: quòd ita Plutarchum innuere liquet, *πῶ* *δὲ* dicentem *κατ' ἔργον*. Varinus quidem annotauit, in Aglauri Cecrope natæ honorem ea peracta, citato ad id Lycurgo in oratione de sacerdotio: & est idem apud Hesychium. Sed Xenophon, longè fide di-

gnissimus autor, palàm ad Mineruam refert.

213.b. *Es imago secundum quietem*] De Alcibiadis somnio ante necem, Val. Max. l. 1. c. 5. Cr.

Ibid. c. *Sustulit Timandra cadaver*] Vide Æmil. Prob. Cr.

Ibid. d. *Hyccaris Sicilia*] *Ἰκκάρων* scribendum est, non *Ἰκκάρων*, quod non Geographi modò demonstrant, sed & infrà sic in Nicia legitur, & apud Athenæum libro 13. Paraphrastes hoc omisit: retinuit mendum Amiotus.

IN PLVT. C. MARCIVM CORIO-
lanum annotationes Guil. Xylandri &
Herm. Cruferij, interpretum.

QVA ætate vixerit Coriolanus, neque ignotum est, & à nobis ad Themistoclis vitam annotatum. Ceterum Coriolano Marcij nomen, (de qua familia etiam in Numa dictum est) Caij prænomen fuisse, satis & ex Plutarcho & ex Dionysio, qui libro 6, sub finem, & deinde crebrò, *Γαίον Μάρκον* dicit, & ex Liuij emendatis codicibus constat. Nam error quasi inueteratus, & plurimorum librorum est communis, etiam Valerij, Eutropij, libri De viris illustribus, Gellij, aliorum. Quod autem verti, *Ancus Marcus filia Numa natus*: id in Græco est vitiosè, *ὃν καὶ Μάρκος καὶ Γαῖος ἐνομα διγατείδος, καὶ καὶ Τυλλίου*, &c. En tibi Guarinum: *Ex quibus etiam Marcus Caius nomine nepos extitit, qui post Tullum regnavit Hostilium*. Iam quis non itomachetur quum annotatorum illorum & emendatorum (hoc enim nominis sibi sumunt) cum inscitiam tum oscitantiam deprehendat? Est enim hoc loco à nescio quo annotatum in margine, Marcium istum Caium Guarini apud Liuium esse Cn. Marcium. Hoc erat palmarium reperire: nimirum aliquis apud Liuium rex Romanorum, Tulli successor, Cn. Martius legitur. Annotare hoc visum est vt impudentiam nimis impunem multorum impostorum notare, qui emendatos à se & illustratos libros crebrò edunt atque deducunt: est enim iis fumorum venditoribus emendare, pro Caio Cneū reponere: pro Clæliis fossis, nescio quas Cluilias, & alicubi notam interrogationis aut maiusculam literam signare: illustrare, quum aliquid omnibus in promptu situm, margini allinunt. Verbi causa, idem esse apud Gellium, aut Valerium, vel aliter ibi legi, & similia: quæ & rarò & ineptè plerunque, aliquando falso indicant. Quod si isti, quicumque tandem fuit, correctori in mentem venisset, apud Liuium quærere (tametsi id pueri sciunt, qui nondum ære lauantur) quisnam post Tullum Hostilium rex Romanorum fuisset, non Ancum modò Marcium inuenisset, sed & rationem locum hunc deprauatum restituendi. Verba sunt Liuij: Ancum Marcium regem populus creauit, patres fuere autores. Numæ Pompilij regis nepos filia ortus Ancus Marcus erat, &c. Idem est apud Dionysium lib. 3, vbi Ancus huius *μνηστῆρας*, Auis maternus, Numa Pompilius fuisse disertè traditur: nisi quòd ibi noto & frequenti librarij lapsu *Μάρκος* passim pro *Μάρκος* legitur. quod ita placuit isti correctori, vt hunc librum M. Coriolani titulo insigniret: corrupto & prænomine & nomine. Ergo apud Plutarchum hic pro *Γαῖος ὄνομα*, restituendum est, *Αἰγῶνος ὄνομα*: & leuissima ac propè nulla mutatione constabit locus. pro *Τυλλίου*, *Τόλλου* scribe.

214.c. *In conspectu dictatoris*] Is fuit A. Posthumius Albus. Res gesta ad Regillum Lacum, V. C. CCLVIII. Liuius libro 2, Dionysius initio sexti.

Ibid. *Qui glandiuori sunt ab oraculo appellati*] Oraculum est passim apud autores citatum, & extat apud Herodotum libro 1, Pythiæ adscriptum: *Ἀρχιδίου καὶ αἰτίες μέγα καὶ αἰτίες, οὗ τῆς δόξης. Πολλοὶ ἐν Ἀρχιδίῳ βαλαντιοῦτος ἀνδρες ἴαται*, &c. Postcis me Arcadiam? nimium petis, haud tibi dono: Glandiuori Arcadiæ multi dititione fruuntur. &c. Porro autem, Aborigines, à quibus orti & aucti sunt Romani, ex Arcadia in Italiam venisse, Dionysius libro 1, Antiquitatum Romanarum demonstrat: vt eum honorem quasi autoribus sui generis habuisse Romani videri possint. De corona autem querna legatur caput quartum libri 16 Historiæ naturalis Plinij. Quòd autem mulsam à quercu suppeditatur, ratione mellis intelligitur. Est enim notum, apes frequenter mellificium in quercubus exercere. De quercus præstantia & Liu. lib. 8, Dec. 1.

215.c. *Volumnia non satiabatur*] Contrà Liuius, Volumniâ,

vxorem Coriolani, matrem, Veturiam appellat, atque itidem Dionysius lib. 8. Noster vxorem Vergiliam nuncupat. Xyl. De Coriolani insigni in matrem pietate, Val. Max. lib. 3, c. 2. Cr.

Ibid. d. *M. Valerius*] *Μάρκιον* malè, pro *Μάρκον*, aut *Μάρκον*. Nam Dionysius lib. 6, Manium dicit, apud alios Marcus, nimirum mendosè legitur. De hoc infrà in Pompeio sit mentio.

216.b. *Princeps legationis fuit*] Liuius Dec. 1. l. 2. Cr.

Ibid. c. *Junium Brutum & Sicinium Vell.*] Liuius habet C. Licinium & L. Albinum: ni mendosus sit locus. Cr.

218.a. *Eum insign. tulit laud.*] De honoribus Marcio habitis Valer. Max. lib. 4, c. 3.

Ibid. *T. Larcium*] *Μάρκιον* in Græco legitur, pro *Λάρκιον*: quod & Guarinus sensit. Est autem circa hæc tempora Larciorum nobilis mentio, & Marcium oscitans scriptor hic inculcauit iterum.

Ibid. e. *Alteri Battorum*] Cætera cognomina ferè Ptolemæorum, reliquorumque Alexandri successorum fuerunt, & notiora sunt quàm vt annotare multa oporteat. Ptolemæi fuerunt, Soter, Physcon, Evergetes, Philadelphus, Seleucus, Callinicus, *χρυπὸς* Græcis est *ὁ χαμπυλίρριον*. Antiochi cognomen fuit, (sicut & alia ex his Antiochi & Demetrii tulerunt) teste Appiano, sine Syriaci. & Iustianus lib. 36. à magnitudine nasi ductum ait. Porro autem Ptolemæum Lamyrum, quem noster dicit, eum (nisi fallor) alij autores, atque etiam Plinius lib. 6, cap. 30, Lathyrum vocant: Strabo libro vltimo *Λάθυρος*, Lathyrum: si quidem rectè legitur. Est aliàs leguminis genus *Λάθυρος*, cuius & Plutarchus meminit Quæstionum Romanarum 95, & Eustathius in Iliadis. Ceterum haud scio an Plutarchus *Λάθυρος* scripserit. *Λάθυρος* enim non à conuitio, sed næuo fortè corporis nomen, aut crebra vsurpatione certi cibi, vel eius leguminis colendi studio, vt Ciceronis quidam volunt. Itaque nolui mutare. De Antigono Dosone, vide in Æmilio Paulo. Ceterum de Batto Cyrenes conditore, eiusque successoribus, qui legere volunt, interpretem Pindari sumant, in quartæ odæ Pythiorum exordio. Videndus & in Melpomena Herodotus, & in 13 Iustinus. Quòd ad Syllam attinet, quòd à vitio corporis cognomentum esse tractum affirmat, id in vita Syllæ ab initio statim explicat: nempe ob horrendum quasi ruborem albedini faciei eius admixtum, hoc cognominis ei factum. Vnde quidam Atheniensium subsannatorum dixerit in eum, Syllam esse morum farina conspersum. Itaque minimè assentior doctissimo & rerum Romanarum peritissimo homini Sigonio, qui mendum hoc loco esse putat, & *σύλλας* pro *σύλλας* substituendos. Nam & constat sibi Plutarchus, idem etiam initio Marij referens de Sylla: & Macrobius ne ipse quidem Sigonius ei contulerit. Macrobius lib. 1. Saturnaliorum cap. 17, in hanc sententiam scribit: Cornelium Rufinum decemvirum bello Annibalico inspectis libris Sibyllinis, primò Sibyllam, post Syllam cognominatum: idque cognomen in eius posteritate retentum fuisse. Primùm quis credat Macrobio, autorem non nominanti, potius quàm Plutarcho? Deinde Liuius eadem historiam describens libro 25, iam tum Syllam prætorem nominat, haud (opinor) præteriturus nouitatem cognomen ti, si tum aut ea de causa extitisset, quum quidem libri Sibyllini sint à decemuiris inspecti, vel (ipso Macrobio teste) Sulla Marcij vatis carmina habuerit. Denique Quintilianus etiam Plutarcho ad stipulatur, vtique fide quàm Macrobius dignior, lib. 1, cap. 7. Itaque Macrobius sua cum opinione missum facio, neque iam disputo vter rectius senserit. In loco quidem Plutarchi, cuius ipse autor lectionem

alio(vti demonstratum est) loco confirmat & tuctur, nihil mutandum duxi. Neque ego hæc annotavi vt Sigonium reprehenderem, quem admiror hercle, & in hoc studio- rum genere nemini postpono, meque ipsius scriptis pluri- mum adiutum libenter & ingenuè confitebor: ipse alio- quin & obseruans insignium virorum, & ingenio, consilio, adeoque conditione vitæ à reprehendendo abhorrens. Quia tamen in tantum quoque hominem ἀλάλια propè μνημονικὸν potuit cadere: neque ipse, cur eius repudiasset coniectu- ram, debui dissimulare, ne aut non animaduertisset, aut obi- ter vertisse putarer: & ipsam æquo animo passuram existi- mo, in re leui, meo tamen instituto coniuncta, improbari suam à nobis opinionem. De Claudis autem planè ei sub- scribo. neque enim ignorauit Plutarchus originem Clau- diæ gentis. Cruferius quoque hoc loco sic annotat, Co- gnomina vnde imposita: Plin. l. 18, c. 3: Macrob. Sat. l. 1, cap. 6.

220. b. Anythum Anthemionis] Historia hæc est apud Diodorum Siculum paucis per scripta, lib. 13.

Ibid. d. Vt dixit Plato] In epistola ad Dionem. Vide quæ de hoc in eius vita annotauimus.

221. b. Sed sine imperio agentes duces suos magistratus appel- lant] Xyl. vertit, Magistratibus sublatis ductores suos eo nomine insigniat: & appositis verbis Græcis, ἀρχῶν ἔχοντας ἀρχαίους ἰ- διούς ἀρχοντας ἀποκαλεῖται, annotat, Quod superiorem de con- tumacia disputationem, & alia quædam minus dextrè in- terpretatus est Guarinus, obscuritate excusari potest eius loci. Hic nihil nisi iululentum est, & tamen ita vertit, In- domitos esse, & patronos suos vocare principes. Posterius vtcun- que ferri potest, si quis per patronos, turbarum autores & duces, ἀρχαίους videlicet, tribunos plebis statim intelli- gi putet. ἀρχῶν autem est, quum imperia iustorum magistra- tuum detrectant subditi, dignitasque & auctoritas magistra- tuum iacet, multitudine licentiam nacta omnia pro libidi- ne sua augendi: cuiusmodi ἀρχῶν ναυπηγῶν quasi prouerbia- liter vocat apud Euripidem Hecuba, ἐν ἀκαλίῳ ἔχλη. Talem Coriolanus Romæ tum esse dicebat, consulum maiesta- te deiecta, & plebe solis suis ductoribus & turbatoribus tribunis intenta: quæ quidem tribunatus plebis ne sit qui- dem, si propriè dicendum sit, magistratus: vt aliàs o- stenditur.

223. d. Tribus dānatoria superauerunt] In Græco est, αἱ κριθεῖ- εῖσαι βίβη ἐβύοντο. hoc est damnauerunt. a que hoc sequutus est etiam Guarinus. Fuisse eo tempore Romæ tribus vigin- ti vnā ex Dionysio & Liuii patet, nisi quod vitiosè apud Liuium triginta pro viginti legitur, vt & Sigonius no- tauit. Locus apud Liuium est non longè ante historiam Co- riolani, libro 2. At maior pars si absoluebat, id quod fiebat si tres tantum tribus eum damnassent: certè damnatus non fuisset Coriolanus. Itaque intelligendum est, Coriolanum à nouem tribubus absolutum fuisse, à duodecim (hoc est, ternario pluribus) damnatum. Dionysius paulò aliter idem indicauit, vt mox dicam. Sed tamen apud eundem li. 8, Co- riolanus ad Volscos verba faciens, ποσούτων, inquit, ἀρὰ μοι πέλει τὰ μὲν ἀδικαῖν, ὡς ἐν ἔχλη κρινὸ ἰδὲ θύ, οὐ τὸ πλεον μισόχρηστον λῶ, καὶ δὲ τὸ ἐχθερῶ μοι, δυοῖ μόνον ἑάλων ἑήροισ, Duobus tantum suffragiis damnatus sum: id est, damnantia quàm absoluentia puncta duobus plura fuerunt: absoluerant enim nouem damnauerant duodecim tribus. Qui locus planè Plutar- chiano huic germanus est. notandumque studiosis litera- rum humanitatis est, quid sit apud bonos autores Tribus suffragiis damnari, aut similia: quod iam ex his satis intelli- gi potest. Nihil est de hac damnatione apud Liuium, nisi quod absens damnatus in Volscos exulatum abiisse dici- tur. Dionysius totam rem formamque iudiciorum cum centuriatorum tum tributorum, diligentissimè per scriptit lib. 7. cuius hæc sunt ad extremum verba, αἱ δὲ ἐπι- ἑρήσαν ἀπαιτες, δὲ ἐβη μὲν ἰδὲ ἑήρον, οὐ μὲν τὸ δὲ ἐλλαγμα ἑφάνη, μὲν δὲ καὶ εἰκοσι τὸ τε φυλαῖν αὐσάν, αἱ δὲ ἑήρον ἀπεδῶν, τὰς ἀπελευσάσαι ἑήρον ὁ Μαρμῖος ἐγγία ὡς τε εἰ δυο ἀποστῆλλον αὐτῆ φυλαί, δὲ πῶ ἰσο- ἑρήσαν ἀ- πάλυτο αἱ, ὡς πρὸ νόμος ἑήρον. Sensus est, de XXI tribubus fuisse nouem quæ absoluerent, reliquas damnasse, parumque ab- fuisse quin æquatis suffragiis absolueretur. Vt satis constet, quid aut quem nofter sit sequutus: & qui em permultū lu- cis hæc loco huic afferūt. Tamen si priori loco pro δυοῖ μόνον, malim τειοῖ legere, Tribus pro Duobus. In posteriore ἰσο- ἑρήσαν latius sumitur. Suffragiis autem paribus reum ab- solui, (vt hoc obiter addam (testatur etiam in Marij propè initio Plutarchus, & in quæstura Catonis minoris: fitque similis legis apud Athenienses mentio etiam apud Aristo-

phanem in Ranis de Cleophonte: -- vti nā pereat, Æquales liceat sint. Neque est ab re, adscribere interpretis verba, la- tina tamen facta. Æquales, (inquit) nimirum calculi, hoc est paria suffragia: quum totidem alba sunt quot nigra. Al- ludit autem ad eam cōsuetudinem quod absoluebatur reus si æqualia ferrentur suffragia. Idque repetitum est à iudicio Orestis, de quo in Iphigenia Taurica Euripides, sub perso- na Mineræ ad Orestem dicentis: Quod & antehac tibi salu- tem ego attuli, In Martio campo, paria suffragia Diuidicans -- Hoc obiter docere volui, quum hic se eius occasio ob- tulisset, & mihi aliàs foret annotandum.

224. b. Tullio Aufidio erat nomen] Xyl. vertit, Nōmine Tul- lius & Aufius. Et annotat, Αὐφιδῶ, Amphidius, est in Græ- co: sed Dion. l. 8, initio, & Liuium sequi præstabat.

Ib. c. Vt Vlysses] Is enim eo modo Ilium intrauit. Locus est apud Homerum Vlyssæ 4.

225. a. T. Latinus] Sic & apud Dionysium legitur, lib. 7, & apud Valerium Maximum lib. 1, cap. 7. apud Liuium La- tinus, apud Macrobiūm lib. 1. Saturnaliorum, cap. 6, An- nius. Cicero idem narrans lib. 1, De diuin. nomen omisit.

Ibid. c. Factum tamen nemo vindicauit] Guarinus Disce- debat. Discessit autem ipse à Græco. οὐδὲν δὲ ἐπιβλήθη, quod hic, vt & alibi, pro Vindicare, Punire, aut Reprehendere ponitur.

Ibid. e. Quod pleraque mortalium coactu & c.] Xyl. hunc locum ita transtulit, Hoc age. qua voce animum aduertis sacris iuberet, neque quicquam operis interici illis, aut aliud quodcun- que negotium: ostenderitque pleraque res humanas necessitate quadam & vi peragere. Atque hæc in eum annotat: Locus in Græco est perobscurus, neque (vt videtur) integer. Ego verba expressi sensum non satis assequor, nisi si id vult in- telligi, Debere nos in sacris faciendis toto animo, ei quod agimus, intentos esse, id quod in aliis humanis actionibus & negotiis à nobis vix præstari potest, ob necessitatem, & extrinsecus accedentes subinde nobis perturbationes. Sed hæc est coniectura.

Ibid. Thensæ] Thensæ est in Græco pro θήσους, vt opinor: Sunt autem Thensæ, vehicula argentea, quibus exuuiæ deorum ludis Circensibus per circum ad puluinaria vehe- bantur. Festus.

227. b. Toleriensis, Vicellensis] Inter Latinos qui in monte Albano soliti essent carnes accipere, etiam Toleriensis nu- merat Plin. lib. 3, cap. 5. Laucos verti, Liuium sequutus: quæ in Græco sit οὐκ ἔγνω, Vicanos apud Guarinum: ego Λαυί- κηνοίς, legendum censui. apud Dionysium est Λαβηκηνί. Siquis contendat οὐκ ἔγνωίς scripsisse Plutarchum, Vicellenses in- telligendi erunt, de quibus Plinius ibidem. Sed mecum ar- gumentum præfero.

Ibid. Postquam Bolis oppidum] Bolanos supra dixit Βολα- νοίς, o longo. Nunc Bolas urbem, o breui, quasi diuersam po- nit, sequutus Dionysium. nisi quod hic malè Βόλλας est, apud Dionysium Βολαί: aliàs nihil de hac vrbe habeo. Quod dixi intra decimum tertium lapidem, centum stadia sunt in Græ- co, millia nempè 11.

Ibid. e. Fossas Clæliæ] Liuius habet Fossas Ciuilias, vel Cluilias: nisi, quod suspicor, mendum sit. Cr.

229. b. Quum enim ille] Guarinus locum hunc mirificè confudit & peruertit. Est autem grauis ac propè dixerim pia disputatio, qua Homeri sententiam devoluntate nostra animique impetibus diuinitus oblatis explicat & defendit: qua de re hic commentari non licet.

Ibid. c. Matrem Marci Volumniam] Liu. appellat Ve- turiam. Cr.

230. c. Pueros & Vergiliam secum trahens] Valer. Max. l. 5, c. 4. Liu. l. 2, Dec. 1. Cr.

232. b. Ex aere] Xyl. Ab eo quod est circumpositum. Et anno- tat, Εἰς ἀεὶ χροῖτε. Guarinus aërem vertit. Sed ego istam hu- ius vocabuli significationem non satis commodam ratus, malui generalem ad verbum exprimere: vt vestes etiam, ferta & alia id genus intelligantur, à quibus quàm ab aere, facilius colorem accipiant laturæ.

233. b. Cum Æquis sociis & amicis] ἀεὶ Σικανούς. Legendum est Αἰκωνούς, qui sunt Æqui: quod & Dionysij ac Liuij auto- ritas, & ipsa ratio ostendit. Nihil enim huc attinent Sica- ni, vtcunque antiquitus Itali: & tamen eos Guarinus leuif- simo mendo inductus retinuerat, vt & alibi.

Ibid. e. Ut autor est Thucydides] Historia est lib. 5. Locus Dionysij est initio lib. 8.

234. a. Erga Themistoclem præcipuè Aristidis] Val. Max. lib. 6, cap. 5. Cr.

IN PLVT. TIMOLEONTEM AN-
notationes Guil.Xylandri & Herm.
Cruferij,interpretum

Subsequitur hæc historia vitam Dionis à Plutarcho no-
stro descriptam. Eadem apud Diodorum Siculum extat
lib. 16. quem nonnulli Philippum inscribunt. Quo ex libro
fatis apparet, res gestas eius in Olympiadem 108 incidisse,
quo tempore bellum sacrum siue Phocicum à Philippo A-
lexandri Magni patre confectum est. Apud Romanos æ-
qualem habuit M. Valerium, qui primus Coruinus dictus
est. Timoleontis res gestas Timæum peculiari opere ex-
ornasse, autor est ad Luceium Cicero: sed id nihil ad nostrum
institutum. Videri sanè potest Æmilij vita ante hanc po-
nenda, quod & ex præfatione istius apparet, & sequutus est
interpretis Gallicus, quia etiam in Latino libro Paulus ante
Timoleontem ponitur. Sed nos exemplar nostrum, & mo-
rem aliàs Plutarcho vsitatum sequi maluimus, præsertim
quum nihil obstent ea quæ dixi Plutarchi verba: & ipse in
Demosthene videatur ostendere, se ætate superioris vitam
solutum priori loco exponere.

236.b. *Et dissensio orta est inter eos qui Dionis in liberandis
Syracusanis socii fuerant* Xyl. vertit, *Dissipatis iis qui in adseren-
da libertate Syracusarum Dionem adiuuerant.* Et annotat, *Δι-
σσησιον* est in Græco, quod Antonius Tudertinus interpres
contra vocabuli naturam & historię rationem, Insurgere
reddidit. Idem nullo sensu extulit quod de militibus ceteras
vrbes obtinentibus dicitur: & (vt vno verbo dicam) plera-
que & hic & alibi negligentissimè transtulit, sicuti locis o-
stendat aliquot. Paulo post pro *αμύμων*, legi *εμυιδων*. nam
militēs non solebant nullo stipendio tyrannis inser-
uire.

Ibid.e. *Occulta iam colloquia habuerat cum Carthaginensi-
bus* Xyl. vertit, *επιρρησιον*, quod fuit *επιρρησιον*, Colloqui. Nam
nihil est sensus in Tudertina versione.

237.a. *Timoleonem Timodemus*] Timæneti est apud Dio-
dorum Sicul.

Ibid.c. *Atque his in rebus erat ei Timoleon adiutor*] Absur-
dè ad Timophanem isthæc retulit Antonius: & quod est in
Græco, *αδελφικη* *εξουσια*, admodum infacetè ad vrba-
nitates nescio quas & facetias detorsit. Vocat autem *αδελφικη*,
elegantia & quæ commendare hominem possent. *τι οπου-
δουον* & *δουμουτος* *αδελφικη*, *αδελφικη*, hoc vocabulo notari te-
stantur etiam lexicographi, id est rem alicuius precij, admi-
ratione, veneratione, gratia dignam: quomodo Stephanus
apud Lucam cap. 7. Act. Apost. de Mose, *ετι δωρεαν* *απο θεου*,
eratq. gratus seu acceptus Deo. Sic de veratro vsurpauit
Strabo, nō indifertus autor, lib. 9. Post Crissam, inquit, An-
ticyra est. Hoc nomine & alia est vrbs ad Maliacum sinum
sub Oeta, vbi præstantem elleborū (*ελλεβορον τον ασεινον*) nasci
aiunt: sed in hac Anticyra rectius præparari, &c. Interpres
ibi Vrbanum elleborum vertit, admodum inurbanus ipse.
Isti autem (quos supra notauimus) emendatores neglexerunt hoc,
vt innumera alia. nihil enim curat Hippocrides. Et verò
qui Latinum legeret Strabonem, aut Græci sermonis esset
imperitior, dubitare poterat quidnam rei esset vrbani ve-
raturum, ruraline opponeretur, an sponte sua nascenti, quum
hoc videatur vocabulo vrbani indicari. Latine enim vix
dices Vrbanum vinum, Vrbanam carnem, pro bona &
præstanti. Vide, si lubet, Plinium l. 25, cap 5. Hoc obiter
monere, neque ab isto loco neque à proposito nostro vi-
sum fuit alicui.

238.d. *Latarer quidem, inquit, si hæc gessissem*] Paulo planius
in vita Phocionis hoc dictum proponitur, & in Apoph-
thegmatis. Val. lib. 3, cap. vltimo, explicat fufius ac diser-
tius. nam hic nonnihil est obscuritatis, quam auxit inter-
pres.

240.a. *Et illas quæ cum scete erant, quarum ad ducatum ve-
nerant, copias*] Xyl. totum hunc locum sic vertit, *Videbatur
autem fieri non posse vt vel barbarorum naues duplas ad ipsorum
classis numerum, vel si arte, iis eustatis, insulam tenuissent, scete
copias superarent.* Et annotat: *η στρατηγικη τις ηκοιεν*. Omisit hanc
particulam Tudertinus: id quod fieri sine magna sententiæ
iactura non potuit: quum altera pars deliberationis in
eo fuerit posita, si Siciliam attigissent, quomodo bel-
lum aduersus tantas hostium copias deberent gerere.
Est autem non *η*, sed *ει* legendum. Et significat hoc
loco *επιτηρησιον*, Arte vel consilio imperatorio (quod Strata-

gema dicitur) vt: quali astu deceptis Pœnis in Siciliam per-
uenit Timoleon. Inde est compositum *επιτηρησιον*, vox
Plutarcho non inusitata: estque paulo post *επιτηρησιον*,
Callido imperatoris consilio superatum esse.

Ibid.e. *Indigne ferentes impostum sibi esse, iocum præbuerunt
Rheginis quod Pœnis displicerent fallacia*] *διαπειλιω τις* *Ρηγινος*
παρειρον. Nimis quàm ineptè & imperitè Tudertinus, *Car-
thaginenses Rheginos admonebant, quod si Phœnices sint, iis qui
per fraudem abierunt, inimicentur.* quasi verò Pœnos petiisse
à Rheginis vt si ipsis faueant, Corinthiorum inimici fiant,
Plutarchus scripserit: aut hæc interpretis verba absque in-
terprete intelligi possint. Sensus est: Pœnis stomachantibus
quod fraude essent à Timoleonte circumuenti, subiit Rhe-
ginis ridere & iocari de eorum perversitate, qui omnium
hominum infidissimi & fraudulentissimi, in aliis reprehen-
derent id quod propè sibi laudi ducerent, vnicèque vsurpa-
rent. Nam Pœnorum astus & fides lubrica, etiam prover-
biis nobilitata est: & tunc contra Cretenfes cretizauit Ti-
molcon. *Φεινους* aliquoties hic vocat Pœnos Plutarchus,
cuius rei causa vulgò nota est: scilicet à Didone ex Phœni-
cia in Africam deducta coloniâ, & còdi tam Carthaginem.
διαπειλιω autem materiam risus & iocorum ac facetiarum
significare, non est nouum: & sic in Perile de Damone di-
xerat Plutarchus, *ελεωρακιδω*, *και παρρησιον τις καμικος διαπειλιω*,
& in vita Arati, *διαπειλιω ει τε διοφρονος η γλωσση πολλω φηγορον*
τις απηλαζωσι. Sic & Dio noster lib. 47, de M. Varrone, *ει ο*
ιδω διαπειλιω η γλωσση οτι τοντο απηλαζωσι.

244.a. *Quidam alterum eorum gladio secundum caput vul-
nerat*] Totam historiam quæ profectò ostendit quid casus
in rebus humanis possit, Tudertinus deprauauit, & Timo-
leontis socium dixit ab altero percussorum icum: quum al-
ter percussorum à quodam sacrificijs adstante, casus apertè
dicatur. Neque enim est *επιρρησιον* in Græco, sed *επιρρησιον*: & si illud
fuisse, quid voci *αυρι* fieret? aut quid significaret? aut cur
Timoleontis socium potius quàm percussoris indicaret?

Ibid.b. *Corinthy huic homini præmium decem minas donau-
erunt*] *εστρατιωτικη* *δωρα*, *μισθωσι*, quod ad verbum est, Coronauerunt
decem minis: vt videri possit de corona accipiendum. Ego
tamen puto vocem *εστρατιωτικη* in genere hic esse Præmio affi-
cere. Sicut coronæ erant facinorum, aliquando & victoria-
rum, præmia. Ita etiam in Dione noster autor loquitur, *ει*
ιδω *εστρατιωτικη* *τοις εστρατιωτικη* *εστρατιωτικη*.

Ibid.d. *Ut omnes decantatam olim & denunciata, qua occu-
patura Siciliam esset, existimaret iam adesse barbariem*] Xyl. ver-
tit, *Quare omnibus iam videbatur fore id quod du ferbatur me-
tuebaturque, vt Sicilia planè in potestatem barbarorum venret.*
sicque in hunc locum annotat: *τιω* *παλαι* *λεγομενη* *εστρατιω-
τικη* *εστρατιωτικη*. En quàm insulse locum apertissimum
noster. Tantam inquit visam fuisse Punicam classem, vt om-
nem prisca futuramque barbariem (hoc enim vocabu-
lo populum barbarum, aut nationem barbaricam intelli-
git) in Siciliam trahere putares. Est autem *εστρατιωτικη*, ni-
hil tale, sed quum à barbaris occupatur regio aliqua, & in
barbariem quasi redigitur: sicut maiorum & nostra ætate à
Turcis Vngariæ & Illyrici partes quædam. Hanc calamita-
tem qui accipiunt, *εστρατιωτικη* multis Græcis scriptoribus
dicuntur: & vocabulo *εστρατιωτικη*, In barbariem redigere,
mox ipse vtitur Plutarchus: & de Epheso initio Lylandri,
και ενδουσαν *εστρατιωτικη*. & est aliàs etiam *εστρατιωτικη* pass.
Barbarus fio. Hinc illud Tyndarei ad Menelaum propè a-
dagium apud Euripidem Orestæ, *εστρατιωτικη* *χεινους* *αν εν* *εστρα-
τιωτικη*. Non multo post, id quod de Syracusis dicitur, eam ex
multis constare partibus, & quasi vrbibus, miserè depraua-
ta loci totius sententia, ad Achradinam detorsit. Quod e-
nim *εστρατιωτικη* (Brutios) Bracteos vertit, ridiculum est: sicut &
infra *λευκανους* Leucanos dixit, pro Lucanis.

246.d. *Vt qui hoc audiant, celebrent felicitatem eius quàm vir-
tutem impensius*] *ηδ* *επιτυχη* *μεγαλη* *τα* *μακαριωδωτα*. Tudertinus
obscurius: *Quo felicitatem viri magis qui audiant, quàm laudes
eius mirentur.* Alludit autem Plutarchus ad id quod in phi-
losofia explicatur, felicitatem esse aliquid virtute subli-
mius & perfectius: & vt virtus laudem meretur, ita in illam
laude aliquid præstantius, nempe honorem & admiratio-
nem secum trahere. Qua de re disputat Aristoteles cum a-

libi, tum lib. ad Eudemum secundi initio, & cap. 12. lib. 1 Ethicorum ad Nicomachum. Porro autem hic prospera fortuna largo vulgi iudicio pro ipsa felicitate sumitur, & πρὸς τὴν εὐχαιρίαν: quæ quid differant, alibi docetur.

247. d. *Vt est Athanes autor* Ως Ἀθῆναιος ἔφη. Sed & interpres Ἀθῆναιος legit, & ita legendum conicio ex Diodoro Siculo, qui proximè finem lib. 15 eius meminit, Ἀθῆναιος, iniquiens, ὁ Συρακούσιος. vbi ostendit quot libris quorum temporum historiam is exposuerit. De victoria Gelonis de Carthaginiensibus, vide Diodorum lib. 11.

248. d. *ad Crimifum amnem* Κριμισσὸν reliqui, eo quod constanter ita hic legitur. Sanè Crimifum per ἰώτα malim, ex Strabonis lib. 6: Dionys. Halic. lib. 1, vbi de Ægefta Sicilia loquitur: ex Suida & aliis. Apud Virgil. ferè in omnibus codicibus lib. 5, & in Seruianis etiam commentariis, Crinifus, N pro M posito (sed vitiosè) inuenias. apud Lycophronem & eius interpretem Zezem, duplici ὁ Crimifus legitur.

249. b. *Has sequebantur decem millia peditum armatorum clypeis candidis* μυρία δέκα χιτωνιστά. Puto autem certum (vt & aliàs fieri assolet) numerum hic significari: idque etiam ex Diodoro apparet. nam interpres incertum accepit.

250. a. *Quibus Pæni impediri afflictabantur* χαλεπῶς ἀπέλασσον. Tudertinus, seu oscitantia seu ignorantia Græci sermonis, difficulter liberatos reddit. Est enim ἀπαλλάττειν, Liberare, sed quum transitiuum (vt vocant) est & accusatiuo constructur. Absolutè positum aliter significat. Sic paulò antè dixerat noster hoc ipso libro, ἐπιπραλαΐς ἐξ χαλεπῶς ἀπέλασσον, Erant in extremo discrimine constituti. Sic & Polyb. lib. 1, de nauibus, χαλεπῶς ἦδη ἀπαλλάττειν. Sic alij.

251. a. *Ut inuictos & omnium mortalium fortissimos* Quod quid sit, est nimis quàm notum. Interpres, Fide dignissimos extulit, non optima fide. Iam quòd conspirationem Messanæ factam esse ait, est contra verba autoris. Philomelum autem Philodemum (Φιλόδημος) vocat Plutarchus constanter, nisi si fallunt codices. ad stipulantur certè Diodoro & Iustini exemplaria, lib. 9: & in Phocicis Pausanias.

Ibid. c. *Atque ita ultio* Xyl. vertit, *Adeo vindicta diuina*, annotatque, Sic τὴν δίκην verti posse arbitror. Interpres locum peruerterat. ἀνδραμία est, non ἀνδραμῶ, legendum: & post in Mamerci versu mensura postulat χρυσιλευραντὴ λέξις. ὁρῶδαicum in hoc genere admitti nemo negauerit, nisi qui ne Latinos quidem scriptores cognouit.

Ibid. *Dum in Calabria Timoleon castramouit* Xyl. vertit, *Quum Timoleon Calauriam exercitum duxisset*: annotatque, Non est obscurum, notari aliquem hoc nomine Sicilia locum, tametsi nihil dum de eo nobis aliunde constet. Ad Calabriam quidem Italiae regionè detorquere, vt fecit Tu-

dertinus, aut insulam Pelopōnesi Trœzeni oppositam (quod possit fortassis somniare Geographiæ imperitus) historia non finit. Ne cetera quidem noster rectè reddidit.

252. b. *Corinthia exissent domo si femina* Xyl. vertit, *Corinthia mulieres exissent domo*: annotatque, Non satis expressit scomma Tudertinus, nescio quàm rectè intellexerit. Exprobrarat autem Corinthiis molliciem Euthymus, & curiositatem, quòd imbelles ipsi, domi tamen se non continerent, sed alienis rebus ingererent. Atque ad hoc dicterium abusus erat versu Euripideo, quanquam aliò detorto, & (vti solent hoc modo faceti homines facere) criminibus quasi attracto. Est autem in Medea tragœdia versus iste, exordiū excusationis qua Medea se Corinthiis matronis purgat, quod eò, relicta patria accessisset. ibi ἔχθρῶν primæ personæ est, singularis numeri: Euthymus pro tertia persona pluralis numeri (nam eodè modo & hæc enunciatur) arripens, diuersissimo sensu in Corinthios torfit, vocatiuis quoque illis Κορίνθια γυναικες, nominatiuorum loco acceptis: atque ita versiculum quasi prouerbialem fecit. Argutum sanè cauillum, nisi materia formæ officeret. Martialis minori periculo ad Homeri versum alludit, in coqui nomine subfando:

Quum tibi Mithyllu coquus Emiliane vocatur, Dicatur quare non Taratalla mihi? Est enim apud Homerum in vltima maçtanda de ministris, Μίθυλλον τ' ἄρα τ' ἄρα. vti notum est.

Ibid. d. *Cum pecunia & familia commigrare* Xyl. vertit: *Bona sua & liberos restituerent*: annotatque, χρηματα & ἑταίρας. Sic in Pompeio etiam loquitur de piratis, ἑταίρας αὐτῶν & χρηματα ἐν φρεσείοις ἀπὸ τῶν Τάμεσιν εἶχον. atque ita alibi etiam.

253. d. *Domi extructo sacello Casius, sacrificabat ei* Xyl. vertit: *Et quum apud domum suam fanum conderet, Forti fortuna aram posuit*. annotatque, Ἀυτοματίας ἔδυσεν, Tudertinus videtur αὐτοματίας legisse. Æmilius Probus in Vita Timoleontis, hoc ipsum referens, Domi (inquit) suæ sacellum Automatias constituerat, idque sanctissimè colebat. Ego fortis Fortune, Latine verti rectè cenfeo. Sed & Plutarchus in lib. Quomodo citra inuidiam se quispiã laudet, & in Ciuilibus præceptionibus, meminit aræ τῆς αὐτοματίας à Timolonte dedicatæ. Itaque hic lego, ἐστὶν ἰδρυσαμένη αὐτοματίας, ἔδυσεν. quod verbū facilè intelligitur, etiam omissum. Nam ob id ponebatur ara vt in ea sacrificaretur. Laphystium, Probus Lamestium, vocat: sed non multum ei libro fidei adhibeo contra alios.

255. a. *Leto denique in rogam illato* Xyl. vertit, *Feretro in rogam improposito*. & annotat, Hoc enim vult sibi τῆς κλίτης ἐπὶ τῶν πυρῶν τεθείσθαι. non, Iam cremato corpore: id quod noster Maronis versu supposuit, μύεσθαι, vt aiunt, ἐπὶ τῶν πυρῶν.

IN ÆMILIVM PAVL. ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Cruferij, interpretum.

L. Æmilij Pauli etas nota satis est, præsertim ob Perseum regem Macedoniae ab eo debellatum: de quo triumphauit anno v. c. DXXXVII.

255. d. *Democritus enim optandū ait* Locus est hic nequaquàm omnium intelligentiæ patens: ideòque Aretinum etiam, hominem, vt accepimus, doctissimum fefellit, ignorantem aut non recordatè quænam Democriti idola essent. Finxit autem Democritus imagines quasdam (ἰδωλα sic exprimo, Ciceronem sequutus) à natura fufas, quæ vbiq; in toto orbe terrarum suos haberent circuitus, & vbiq; omnibus obuersarentur, iisque animi hominum pulsarentur: quam sententiam & explicat copiosè, & disputando ventilat lib. De natura deorum primo M. Tullius. Neque grauior verba eiusdem adscribere, de epistola quadam ad C. Cassium, (quem fuisse Epicureum, ex Cicerone & Plutarchi Bruto constat: sicut & hoc notum est, Epicurum Democriticam habuisse philosophiam, mutatis & adiectis quæ vellet) quæ extat in libro Familiarium epistolarum decimoquinto. Fit enim (ait) nescio qui, vt quasi coram adesse videre, quum scribo aliquid ad te: neque id κατ' ἰδέσθαι φαντασίας, vt dicunt amici tui noui, qui putant etiam ἰσχυροῦς φαντασίας spectris Catianis excitari. Nam, ne te fugiat, Catus Insuber Epicureus, qui nuper est mortuus, quæ ille Gargettius (sic vocat Epicurum, à Gargetto Attica loco, eius natali) & antè Democritus ἰδωλα, hic spectra nominat. His

autem spectris si oculi possent feriri, quòd vel iis ipsa occurrunt, animus qui possit, ego non video. Quibus verbis opinor plurimum lucis nostro loco adferri, & vicissim. Iam ἰδωλα οὐλοῦσα, si omnino sit legendum, (nam & in lib. Plutarchi De oraculis defectis ita legitur, & haud scio an eo sit vsus hic vocabulo Democritus: vsus quidem etiam aliàs verbis minimè in communem consuetudinem loquendi receptis, vt exempli causa ῥοσμή ἔσπῃ, διαδύη, quæ Aristoteles libro 1 primæ Philosophiæ, interpretatur ὄψια, θέσιν, τῶν ἐν, alioquin ἄλογα fortassis prætulerim, si qua autoritate id confirmare liceat) si inquam ἄλογα rectè legitur, licebit sumpta ex sequentibus Plutarchi verbis coniectura ἄλογος interpretari τὸ οἰκῶν ἢ ἀπὸ τῆς οἰκῆς, hoc est commodum & quasi familiare. Neque enim abluet ἔπιον si πρὸς τὸ λοῦσθαι deducas, quod est Sorte obtinuisse aut accepisse, à verbo λοῦσθαι medio: vnde illud apud Theocritum Idyll. 4. Αἰεὶ τὸ πᾶν μάλ' ἀδύμονος ἢ ἐλελογγῆ, *Heu quam me duro subiecit fors mea fato*. Itaque εὐλοῦσθαι erat, Quod nobis bona fortuna & prospera sorte obtigit, nempe opportunum & commodum. Quòd facit quòd in eo quem dixi, Plutarchi loco, hisce διατάγματα & μοχθηρὰ opponuntur Tristitia & aduersa, seu praua.

256. a. *Mamercum* Μάμερκος in Græco, non Μάρκος legendum ex Numa patet.

Ibid. c. *Primum ex maioribus magistratibus aditus can-*

didatus] Omisit hoc Aretinus. In Græco est δὲ παλαιός, Insignium magistratum. Curules intelligi possunt haud incommode. sunt enim & alij quasi minoris dignitatis magistratus: vt viginti viratus, (quem primò omnium peti solitum, apparet ex Cornelij Taciti lib. 3, de Nerone Germanici filio) vt quæstura, vt tribunatus plebis, vt ædilitas plebis, testante hoc nostro Plutarcho in vita Marij, vt alij: de quibus hîc dicere non est occasio.

257. a. Massonis viri consularis filiam] Xyl. Mnaſonis viri consularis filiam: annotatque Μνάωνος. Intelligo C. Papirij qui consul fuit anno D X X I I I. Cuius etiam meminit Livijs initio lib. 25, C. Papirij, L. F. decem vir sacrorum. Sed ibi Masso cognomentum est. sicut & in codicibus Ciceronis legitur, lib. 9 Fam. epist. ad Pætum, L. Masso ædilitius. atque sic legit hoc loco Amiotus. Sigonius apud Livijs Maso legit, vnico S. cuius cognomenti quæ sit aut esse possit ratio, non intelligo. Mnaſo quidem, Μνάων, Græcum est nomen, cuius cum alij testes sunt, tum Eustath. in Odyss. 14, cuiusdam Phocensis Mnaſonis meminit, qui plures mille seruos possiderit: quem familiarem fuisse Aristotelis, ait Athenæus lib. 6. Commemorantur & alij Mnaſones. Quo autem modo in cognomentum Romani venerit, non assequor. Cogitandum harum rerum doctioribus relinquo vtro modo rectius legatur: & Plutarchine hic locus emendandus, an ad alios corrigendos adhibendus sit.

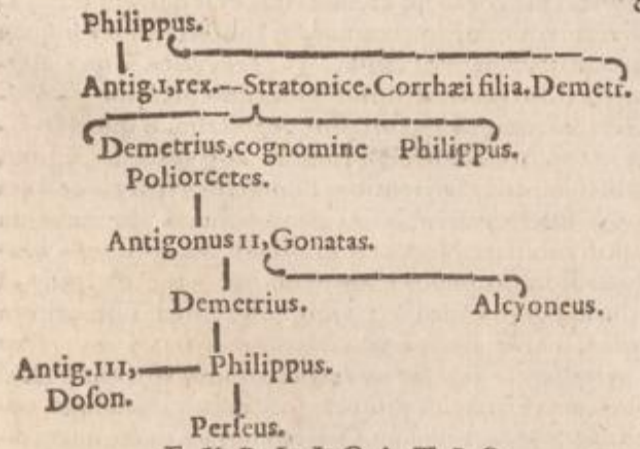
257. b. Romanus quispiam nuncium uxori remisit] Xyl. vertit, Romanum virum uxori sua nuncium remisisse: annotatque, Sic est ad verbum in Græco, ὅς ἀπὸ Ρωμαίων ἀπεπέμπετο τῷ γυναικί. Pro quibus interpres subiicit hæc: Sed videtur aliqua efficax ratio affuisse. Quæ sanè verba vt optimè loco huic quadrant, ita non satis tamen id quod est in Græco explicant: totumque illud quod modò Græcè & Latine adscripsi, omittitur. Amiotus ita vertit quasi quod de calceo sequitur, non Paulus sed alius quidam Romanus causam diortij interrogatus responderit. quod mihi non probatur. Vt meam coniecturam (nihil enim habeo certi) exponam, videtur mihi Plutarchus hoc velle, quia eius diortij causam nemo comprisset, & certum tamen esset, haud ab re Paulum tale aliquid facturum fuisse, vulgi sermonem extitisse, dimissam à Romano viro coniugem, atque hoc quasi proverbium fuisse. nam λόγος sæpe etiam proverbium significat. Romanum autem proverbium liter intelligi virum gravem severumque, & propositi tenacem atque ἀμεταμέτην, quales prisca illi fuere Romani, rigidi homines etiam in plectendis capitali supplicio liberis. Hæc est mea opinio: sed quam doctiore aliqua coniectura obliterari, non iniquè sim laturus. Nā profectò responsum de calceo, Æmilianum esse apparet.

Ibid. c. Maiorem Fabij Maximi] Xyl. Alterum Fabij Maximi filio: annotatque, Hic Fabius sanè deinceps Q. Fabius Maximus Æmilianus dictus fuit: sicut frater eius, quem Scipio Africanus F. adoptavit, P. Cornelius Scipio Æmilianus: quem morem paterni nominis retinendi cum alij tum Dio noster lib. 46, & 55, explicat. Ac de Scipione quidem Æmiliano res obscura est, neque verbis opus habet. De Fabio quærendum. Nam quod in Græco legitur,

τὸν ἰδὲ ἀποστέλλειν εἰς Μαξιμου Φαβιου, mendosum est. Aretinus ab ipso Maximo Fabio, eo qui quinquies consul fuit, nempe eo qui cunctando restituit rem, adoptatum, plusquam absurdè dixit: vtunque id sequente Amiotus. Quòd à filio Fabij Cunctatoris adoptatum verti, eò factum est quòd hoc scriptum à Plutarcho suspicabar, inque eius locum ἄλλο subrepsisse, & quàm proximè hæere Plutarchianis vestigijs statuissim. In hac sententia esse alios quoque non mediocriter doctos, scio. Quòd si quis non ab eo qui consul fuit, & ante patrem mortuus est, adoptatum dicat, (id quòd consentaneum certè est, quum ante annum v. c. D I. iste obierit, Æmilianus anno demum D C I X. consul sit factus) fortassis à Q. Fabio Maximo qui patri Cunctatori superuixit, inque eius locum (vt Livijs lib. 30 affirmat) augur est creatus, adoptatus fuerit. Tametsi admodum puerum oportuit in stirpem eam adscitum esse, etiam si hoc ipsum statuamus, idque illo ipso augure, prouecta iam satis ætate. siquidem maximo natu Cunctator decessit: Fabius Æmilianus bello Persico adolescens adhuc fuit, vt infra Plutarchus tradit. Relinquitur, vt à nepote huius arrogatum statuamus: quòd & ipsum sentire nonnullos intelligo. Quia in re id inest difficultatis, quòd neminem id antiquorum tradidisse sciamus. Q. Fabium Labeonem, quum anno v. c. D L X X I. cōsulatum gessit, opinio est aliquorum, fuisse nepotem Cunctatoris, ab eoque in filij locum assumptum Æmilianum: sed quibus id testibus probare possim, quis contra dicat, haud sanè video. Equidem nusquam memini me legere, Labeonem magni illius Fabij nepotem fuisse. & Quinti prænomen ita Fabijs vsitatum fuit, tamque etiam ampla illa gens, vt tametsi Q. F. Q. N. is dicatur, tamen habuisse auum Cunctatorem necesse non sit. Et quidem vterque Cunctatoris Fabij filius, & is qui consularis viuo patre mortem obiit, & is qui auguratum patris accepit, Quinti prænomen habuerunt, si Livijs & alijs credimus. nam in Lælio Ciceronis prior Marcus perhibetur in quibusdam libris: Neque verò non potuit adoptatus fuisse Pauli filius à nepote illustri illius Verrucosi, si non fuit à Labeone, non enim (vt quidem ipse censeo) evidens aut verum est, sine liberis vtrunque, vel omnes eius filios, decessisse. Sanè Labeo & L. Paulus (cuius vitam hîc tractamus) æquales fuerunt, proximòque post illum anno hic consularium primum gessi: siquid hoc ipsum in se habet argumenti. Verum in re incerta, atque in qua non sint fortuna (vt ille dicebat) Græciæ posita, nimis fortè anxius verfor: quum vnumquemlibet sequi liceat quòd probauerit, sine summo historici detrimento. Tamen quæ in vtramque partem cogitasse m. veloi annotare: si fortassis hæc ipsa alios ad extricandū hoc quòdcunque est, sint stimulatora. Quòd statim sequitur d. Ælio Tuberone, ἡ μεγαλύτερη περὶ τα τῆ πατρίδος χροιά ἰδύσθαι, dictū est perquā veniūt, & ab Aretino peruersum.

258. d. Antigoni, qui in Alexandri successoribus, &c.] Operæ precium fecerim, si hanc successionem regum Macedonia ob oculos ponam, atque non nihil explicem. facit enim ad multa aliorum, nostri etiam quædam in Pyrrho, Demetrio, & alibi intelligenda loca. Prius tamè typo delincentam rem oculis subiiciam.

REGVM MACEDONIAE Genealogia post Alexandrum Magnum.

EXPLICATIO quorundam.

Quod ad partem attinet Antigoni primi siue magni, eum fuisse Philippum satis constat. ita enim nominat Plutarchus in Demetrio, Arrianus lib. 1. De expeditione Ale-

xandri, Iustinus lib. 13, Orosius lib. 3, cap. 23. Quis autem fuerit ille Philippus, non facile dixerim. In Onomasticis reperies, Antigoni primum, fratrem fuisse Alexandri Magni: idque esse apud Plutarchum in Pyrrho. Quorum & prius existimo falsissimum esse: & posterius quid est nisi mendacio & falsa citatione imponere simplicibus? Ego, quum de patre Antigoni Philippo dicitur, nequaquam intelligendum iudico regem Macedonia, patrem Alexandri: sed alium quendam, nisi si quis adeo stultus est vt quum Arrianus quo dixi libro, in pugna ad Granicum descriptione Philippum Amyntæ F. nominat, de eodem velit accipere. Idem alium præterea Philippum commemorat, Menelai filium. Pausanias in Atticis, Philippum Casandri fratrem refert, qui cum Æacida Epiri rege prælio dimicauerit: qui an idem sit cum eo quem ante Ptolemyz Berenices maritū fuisse, in Pyrrho Plutarchus scribit, haud scio. Certi autem nihil habeo: & Amplius hîc. De matre quoque Antigoni Gonatæ non sum certus. nā pater eius Demetrius, cuius vitæ scripsit noster, plures habuit vxores: quarū primam fo-

rorem Pyrrhi Deidamiam, matrem Conate fuisse suspicor. Habuit autem prater eam etiam Antipatri filiam Philam, ex qua ei nata est Stratonice, quae Seleuco Magno est collocata ab ipso: & Ptolemaidem, Ptolemaeo & Eurydica Antipatri filia natam. Quin & Eurydicen quandam Atheniensem, & Lanassam Agathoclis filiam, Pyrrho marimonio iunctam, duxisse legitur. Alcyoneum Antigoni Conate filium fuisse, in fine Pyrrhi noster ostendit: quid ei factum sit, non memini legere. Demetrius quidem eius frater decem annis rex Macedonibus fuit, ut u. 2 scribit Plutarchus. Antigonus Dofon (quasi cuncta orem in representando promisso dicas) cognomento, tutor fuit & αὐτῶν (forte patruo eius natus) Philippi eius quem Romani debellauerunt: post etiam vitricus, & in regno antecessor. Hunc Antigonum, Seruatorem Graeci & Benefactorem vocabant multaque de eo sunt in Arato & Cleomene Plutarchi, & apud Polybium.

259. b. *A matre sartrice quadam Argolica, Gnathania nomine* Xyl. itidem *Argina sartrix Gnathania* annotatque, Aretinus pro sartrice medicam reddit *πύλας αἰσίου*. Ceterum *ἀκαίη*, oratoribus est Suere. Sarcire. Hinc ille apud Lucianum in Menippo Philippus rex, *ἀκούειν τὰ σατρά τῆς ἑσπερίας*, inde *ἀκέρως*, Acus, & *ἀκέρως*, Sartrix: hoc est, *σατρία*, seu *υπαίτη* etiam: ut est apud Eustath. in Odyss. 3, explicantem illud, *Νῆας ἀκείβωμον*: & fusius in lib. 10. Gnathen autem nomen, diminutivum facit Gnatheniam, est idem in fine Arati. Crus. hic annotat, In Arato ad finem est Gnathenio.

Ibid. d. *Quem per Elimiam* Xyl. vertit, *Eumque vi apud Elimiam*: annotatque, *κατὰ τὴν Ἐλιμίαν*. Verbs est Macedonia Elimia, *Ἐλίμια* vel *Ἐλιμία*. (vtrunque enim scriptum reperit, quidam Elymam, *Ἐλυμας*, habent) à qua *Ἐλιμίαις*, Elimiotis, regio dicitur, infra Apolloniam ad ionium mare pertinet: cui Saso obiecta est insula. Strabo, Stephanus, alij. Ptolemaeo verbs *Ἐλυμας*, regio *Ἐλυμαῖα* dicitur lib. 3. Aretinus sensum huius loci non reddidit.

260. c. *Rumores ne ferant* Xyl. itidem, *Neque rumores fereret*: annotatque, *Μὴτε λογοποιῖν*. Verba facere Aretinus, non recte. Est enim *λογοποιῖν*, Nugari, & rumores vanosque sermones comminisci. vnde Iulian. apud Suidam Herodotus & *λογοποιῖν*, fabularum parentem, dixit Similem locum ex Epistolis (ut opinor) Graecis ab Aldo impressis. Erasmus citans, in ultimo proverbio primae centuriae, leui admodum codicis mendo in errorem abductus est. Sic enim adducit: In epistola Iuliani ad Leontium, *ὁ λόγος πῶς ὁ θεός ἐστιν*, &c. Allucinatur etiam in explicando cui Thurius vocetur Herodotus. Quod si vel ex Suidae verbis, vel proprietate sermonis Graeci animaduertisset *λογοποιῖν* esse legendum: ac quae de Herodoto Suidas & Plin. lib. 12, cap. 4, tradiderunt, atque alij, meminisset: nunquam in re ita aperta & facili incurrisset in aliorum iustas reprehensiones. Sed de his alijs. Livijs ita habet: Rumores vestra crudelitate ne alatis, quorum nemo autor extabit.

Ibid. e. *Par nunerius peditum qui iungebant cursum equis, & invicem prolapsorum equitum vacuos capiebant equos* Xyl. vertit, *Ac totidem peditum, qui equitibus adiuncti, vsu ita ferente, vicem eorum gererent*: inque eum locum haec annotat, *Παραβάται*. Aretinus oppidò negligens sui muneris, transfugas vertit: sed eum missum facio. Quid sibi velit *παράβαταις*, non est adeò in promptu. Itaque explicabimus, idque ex autoritate Grammaticorum *Παραβάταις* (quem carminis gratia constituendi *παραβάταις* etiam poetae dicunt, sicut *παρὰ* & *παρὰ* pro *παρὰ* & *παρὰ*, & alia id genus nonnulla) inter alia significat eum qui de curru pugnat. Varinus in praestantissimo suo dictionario, *παραβάταις* inquit, ab Homero dicuntur qui de curribus pugnant. & eisdem alijs ab eodem *κίβητες*, id est aurigas, appellari a dicit. Dignus autor cui credas: sed addam testimonia. Hom. est versus Il penultimo libro, *Ἄνδ' ἔσαν ἐν δίοχοισι παραβάταις κίβητες*. Scholiastes vocabulum id hoc modo exponit: *παραβάταις, οἱ δὲ τῶν ἀρμάτων συμπορευοῦντες, ποτ' ἔστ' ἕως κίβητος τῶν ἀρμάτων* Porphyrius philosophus, summi nominis doctor, in *Questionibus Homericis*: *παρὰ τῶν ποικίλων*, inquit, *τῶν δὲ τῶν ἀρμάτων, οἱ δὲ ἀπὸ ἀρμῆς, παραβάταις, οἱ δὲ τῶν κίβητων, κίβητες*. A quo non dissentiant. Eustathij expositiones in γ & λ Iliadis. Atque eodem planè modo vsus est Euripides *ἰκετῶν*, qui vnus locus & quae diximus confirmare, & vocabuli vsus in militia docere potest. itaque adscribam. *—παραβάταις δ' ὄχρον Τετρακόρον χαττορον ἐν τῶν μαρμαί. Πύλας δὲ διελάττω τῆς ἀλλήλων ὄχρους, παραβάταις ἔστησαν ἐς τῆς δούρας. Χ' οἱ μὲν στήθηρ διεμάχοντ', οἱ δ' ἔπρεπον Πύλας*

ἐν ἀλλήλων ὄχροις ἐς παραβάταις. Apollonius Argon. lib. 1, in chlaena Iasonis, de duobus curribus, *καὶ τὸν μὲν παραβάταις Πύλας ἰδὺναι πύλας Ἡρία, οὐκ οἱ ἔσχε παραβάταις ἰπποδάμεια*: improprie vtitur hoc vocabulo, idque non dissimulavit interpres. Ceterum hoc loco Plutarchus aliter vrsurpavit eam vocem. nam Balternarum *παράβαταις* erat non in curru, sed pedes equiti permixtus, & qui re ita ferente, equitis officio fungeretur. Id manifestum est ex Livijs verbis, quae hac ipsa de re sunt lib. 44. Veniebant, inquit, x millia equitum, par numerus peditum, & ipsorum iungentium cursum equis, & in vicem prolapsorum equitum vacuos capientium equos, &c. Quia Livijs ipse vno vocabulo id genus militum non expressit, ne mihi quidem id tentandum duxi. Alioqui non adeò absurdum erat, eos velites equestres nominare: ut intelligeretur, nonnullam iis fuisse similitudinem cum velitibus qui equitati immisceri solebant à Romanis, instituto Q. Nauij centurionis, quum bello Annibatico Capua obsideretur. Livijs initio lib. 26: Valer. lib. 2, cap. 1. Vide etiam quae in Phocionem de vocabulo *παράβαταις* annotavi.

261. a. *Quibus prater alium apparatus centum millia militum erant parata* Xyl. vertit, *Qui alium apparatus, centum millia erant collecta & ad vsu belli parata*. Eranotat: Locus in Graeco nostro libro mutilus erat: itaque, quod vnus potui, asterisco notavi. De hoc apparatu Romanorum satis copiose Livijs 44. Nam quae annotata sunt in margine antiquae versionis, vbi per decem millia legiones intelligi dicitur, nihil agunt. Amiotus paulò ante, vbi est Sordidus homo, locum esse inane annotavit: quod mihi non videtur.

Ib. c. *Illyriorum regem Gentium* Hic est ille Gentius à quo Gentiana & inueta & nominata fuit: ut Diof. lib. 3, & Plin. lib. 27, cap. 7, testantur. Cr.

262. d. *Secundum Pythium atque eam rupem* Xyl. vertit, *Iuxta Pythium & Petram* annotatque, Apud Livijs legitur Pythoum. Ptolemaeus lib. 4, urbem Pelasgiotidis Πύθειον, Pytheum, nominat, haud procul Gonno & Atracae sitam: quam hic intelligi puto. estque etiam à Sophiano in tabula Graeciae expressa. Stephanus cum nostro Πύθειον scribit. de Petra nihil habeo.

263. a. *Iuxta Heracleam* Xyl. vertit, *Apud Heracleam* annotatque, Ex Livijs. Nam neutro genere hic τὸ Ἡράκλειον, nescio an sine menda, legitur. nam & apud Stephanum videtur indicari, neutro genere eam urbem dici posse. Amiotus quidem pro Herculis fano accepit, vocabuli etymon sequutus: quum Aretinus simpliciter Heraclium posuisset. Intellego autem eam Heracleam quam primo loco in ora Macedoniae posuit Pinius libro 4, cap. 10.

Ibid. a. b. *A fano Pythij &c.* Versus hi de altitudine Olympi, & mendosi sunt & satis obscuri. ut mirum non sit, eos ab interprete mutilatos atque corruptos. pro *δέξω*, *πέδρον*, & *μετὰ*, legi *δέξω*, *πέδρον*, & *μετὰ*. Ostendunt autem hi versus, Olympi altitudinem supra decem stadia, impleuisse iugeri spatium, demptis, tamen ei quatuor pedibus. *πέδρον* iugerum significat, quod in agricultura longitudine est cccxl pedum, latitudine cxx: Varro, Columella, Plin. l. 18, cap. 3: Quintil. lib. 1, cap. 17, alij. Sed quum longitudinis tantum, ut hoc loco, mensuram significat, quaeri potest quid sit. Ego sextantem stadij verti, sequutus communem sententiam, quae est apud Eustathium in λ Vlyssae, & Suidam, & alios. Idem Eustathius in Iliadis λ, ait pedum cxx esse mensuram: quem ego locum corruptum puto, quum idem Iliad, e, centum modò pedes ei assignet, atque ita etiam legatur apud Suidam. Quo facit quòd ibidem 100 pedes 66 cubitis aequantur: ut cubitus sit (quod etiam Suidas fatetur) pedis vnus & semis. Stadium esse cubitorum cccc, idem Suidas tradit: nimirumque pedum dc tantum intervallum fuisse curriculi Olympici, ex Plutarcho refert Gellius initio Noctium Atticarum. Interpres Pindari in xlii Olymp. ccc cubitorum fuisse tradit: alios scilicet sequutus. Certè apud Latinos stadium cxxv passuum erat, pedum (nam quinque singulis passibus tribuuntur) cdxv, Plin. l. 2, ca. 23. Inde miliarium octo erat stadiorum: qua de re alibi diximus.

Ib. c. *Et occuparet saltum* Xyl. itidem, *Salutis que occuparet*, annotat, τὴν ὕλην. Ego nò dubitèter *πύλας* repono, hoc est po-

tas. Notissimum est, montium fauces & claustra, per quæ aditus in regionem alienam aperitur, vocari Pylas. Hinc Pylæ illæ quæ & Thermopylæ. Vnde Pylagoræ Græcorum, & alia à nobis aliàs explicata. Sylvas Arctinus vertit, reticendo. Amiotus rectius.

264. c. *Hostius viginti non litavit*] Xyl. vertit. *Primis hostiis non perlitavit.* & annotat, *ἐκ ἀλλήλων.* En tibi (non enim possum non Ilomachari) correctorem. Rectè verterat Aretinus τὸ ἀλλήλων, litare. Corrector, quicunque tandem fuit, id quasi errorem notavit, inque margine adscripsit Græca, & interpretatus est, haud auspicata sacra expertum esse. Nimirum verò hic virum se præstitit, & officio emendatoris coronam meruit: quin & Suidam (vt ille in morsu pulicis Herculem) inuocat. Ex hoc quidem suam Latinæ linguæ ignorationem non potuit cognoscere, homine Græco. Est autem omnino Litare, ἀλλήλων, adeoque id quod ille Auspicata sacra experiri dicit: quod demonstrare piget, quum nihil sit notius. Tullius 2 De diuinat. Quid quum pluribus diis immolatur, qui tandem euenit vt litetur aliis, aliis non litetur? Idem Perlitari dicitur. Liuij verba apposui de lib. 4. 1. ne multos locos adducendos haberem: Territis eo prodigio & alter consul curam adiecit, qui se quòd caput iocinori defuisset, tribus bubus perlitasse negauit. Senatus maioribus hostiis, vsque ad litationem sacrificari iussit. Cæteris diis perlitatum ferunt. Saluti Petilium perlitasse negant. Vocabulum dictum πῆλα τὸ καλὸν ἔστι, patet: & quorum hostias probassent dii, illi ἀλλήλων dicebantur. Testatur id etiã Eost. in 2 & x Iliadis & Odys.

Ibid. c. *Directas frameas ferro graues &c.*] Xyl. vertit, *Romphæam ferro grani præfixam:* remittens ad suas in Cleomenem annotationes.

Ibid. *Pelignorum & Marrucinorum*] Παλιγῶν & Μαρρωνίων. Prius pro Pelignis accipiendum est, haud scio an malè scriptum, sicut & paulo antè pro Παλιγῶν legerim Μαρρωνίων. Liuius: Duæ cohortes à parte Romanorum erant, Peligna & Marrucina, &c. Corrector nescio quid Tarracinorū annotauit, eòq; interpreti Gallico imposuit.

267. c. *Adaquare equum*] Xyl. vertit, *Equo potum subministrare:* & annotat, *ἰσχυρὸν ἀρδν.* Aretinus Equum stabulari, non modò non fatis Latinè, sed & contra Græci sermonis veritatem. Est enim ἀρδν idem quod ποτίζεν. quod & notum est, & ex Herodoto docet Eustathius in 8 Iliad. ἡ γυνὴ ἐπι ἀρδν τὸ δῖον ποτίζεν, ἄρδν τὸν ἵππον. ὁ δὲ ἵππος, ἐπιπίζεν. Inde ἀρδν, & alia quæ ibi & alibi exponit.

Ibid. c. *Inde Alepsum*] Xyl. vertit, *Atque hinc Galepsum:* annotatque, *Ἀλεψία* est in Græco, sed viciòsè nam neque vlla iis in regionibus vrbs Alepsus à quoquam (vti arbitror) autore nominatur: & apud Liu. lib. 44. extremo, est aperte, Galepsum eo die postero Samothracam perueniunt. De Galepso est apud Stephanum, & alios.

268. c. *Ad Sagram amnem*] Xyl. vertit, *Apud Sagram fluium.* annotatque, De cæteris satis constat. Pugnam apud Mycalem descripsit Herod. lib. 9: Diod. lib. 11. alij. De Tarquiniensi victoria etiam in Coriolano retulit. Sed de hac apud Sagram pugna explicandam videtur. Sagram fluium Italiæ eius quæ magna Græcia dicitur, inter Locros & Caulonem fuisse, Plin. l. 3, cap. 10, asserit. Ibi pugnatum fuit à Locris aduersus Crotoniatas: hi ex xx millia, illi, x millia in aciem eduxerant. Vicerunt tamen Locrenses. Nuncius victoriæ eadem die Olympiam, Spartam, Corinthum, & Athenas perlatus est. Hæc ferè Strabo libro 6, in

descriptione Calabria: Cic. lib. 2 & 3 De natura deorum, Suidas, Iustinus lib. 20: qui tamen locum non nominat, historiam perspicuè describit. Atque inde ortum prouerbium, Strabo & Cicero, & Eustathius in secundum Iliadis, & Suid. ostendunt, vt de re certa incredulis diceremus, Certiorem esse rem iis quæ apud Sagram gesta sint: ἀλλὰ δεσπερα ἦν δὴ Σάγρας. Sic Cicero: De Sagra Græcorum est vulgare prouerbium, qui quæ affirmant, certiora esse dicunt quàm illa quæ apud Sagram. Hæc vim & vsum prouerbij satis indicant. Sed quo tempore pugnatum sit, non facile cognoscitur: tamen id maximè in historia desideratur. Ego ex Laconicis Pausania, quo loco is Crotoniatarum de Achille & Helena fermonem commemorat, deprehendi Stefichoriam tum excæcati tempestate rem eam gestam fuisse: quem natum Olymp. xxxvii. mortuum lvi, Suidas, ad stipulatorem Eusebio, tradit: vt haud longè ante aut post quinquagesimam olymp. & Tarquinij fortè Prisci temporibus pugnatum id pugnatum fuisse, coniectura esse videatur. Huius rei ignoratio Aretinum in eum errorem induxit, vt Παλιγῶν Romand verteret, iisque pugnam hanc falsò adscriberet: quæ nobis annotandi causa fuit. De Antonij rebellionis Xiphil. in Domitiano, Suctonio, Tacitus, Martialis.

Ibid. d. *Cn. Octavius, qui vnà cum Paulo bellum administrabat*] Xyl. vertit, *Cn. Octavius præfectus classis.* annotatque, *Ὀκταύριος Ἀιγυπτίου,* id est collegæ. Legatum vertit Aretinus, non pessimè. Neque enim consul, neque pari cum Paulo potestate fuit: tamen ne legatus quidem eius, nisi fortè quòd prætor cum classe ducenda adiuit. Itaque malui exprimere.

271. b. *Vt quodammodo triumphalem pompam prælibaret populus Romanus*] Xyl. vertit, *Vt & ludis extra quod vi Romani ante triumphum ea fruerentur.* & annotat, Hæc mutila, & nisi ex libro insanabilia, omisit Aretinus: pro ἀεσαυτοῦ, ἀεσαυτοῦ substituit.

272. c. *Cornua*] Xyl. vertit, *Pocula in cornu firmata.* annotatque, *Κέρατα.* Antiquitus cornibus animalium pro poculis utebantur. inde Κερασαι, Vinum miscere: & Bacchus cornutus dictus. Vide omnino Athenæum lib. 1: & Eustathium in principium Iliad. 13.

273. e. *Vt est apud Homerum*] Locus est Iliad. vltimo lib. Verba sunt Achillis ad Priamum, humanam sortem & conditionem ex rebus prosperis & aduersis commixtam describentia quæ obiter Latina facta apposui: *Hanc misero sortem superi iniunxere, dolorum Experte, hominum generi. nam dolia in ipso Limine caelestis primo duo sunt posita aula, Unde duum generum Iupiter mortalibus effert. Mænera: in hoc bona sunt, aduersa recondita in illo. Cui commixta Tonans depromit dona fræctur Nonnunquam aduersis, rebus quandoque secundis. Sed cui sola dedit de leuo vrisia vase: Is miser est, neque diis, hominum neque amabilis vlli, In terræque suos lugubriter exigit annos.*

275. c. d. *Et Licinius Philonicusque*] Xyl. itidem, *Licinnio & Philonico.* & annotat, Philonicum hunc fuisse publicanum, ex Politicis Plutarchi præceptis constat: vt hic copula desideretur. Aretin. declamatorem vertit: quasi id φιλονεικος significet.

Ibid. e. *Elea oppidum Italia*] Xyl. itidem, *Elea Italia vrbe:* annotatque, Aretinus Veliã posuit, quum sit in Græco Ἐλευσίον. nò video quid ille, aut cur ipsum Amiotus sit se quutus. Est autè Lucaniæ vrbs vt ex intio l. 6 Strabonis liquet, & supra ostendi. Paulo post *Ἐλευσίον*, non *Ἐλευσίον* scribendum.

IN PELOPIDAM ANNOTATIONES

Guil. Xylandri & Herm. Crusenij, interpretum.

Pelopidas Epaminondæ æqualis sociusque fuit, maximè Leuctrica pugna nobilis, qua Spartanis Thebani principatum Græciæ eriperunt sedecim circiter annis post captam à Gallis Romam, vt ex Polyb. lib. 1. initio, Diodoro Siculo lib. 15. Pausan. Bæoticis, & Gell. l. 17. c. vlt. patet.

277. e. *Cato maior*] Est & hæc vita ex earum numero quæ ita fuerunt deprauatæ malè vertendo, vt emendare velle, non magis sit consilij quàm laterem lauare. Quàm enim nullo sensu Catonis venustissimum in temerarios nimisque audaces homines dictum extuli? an verò ἀλογοί πρὸς τὸν πρῶτον is est qui Strenuus Latinis dicitur? quum hoc virtutis, illud vitij sit. Et quidem nihil apertius potuit hoc apophthegmate cogitari: quod tamen etiam sequentia exponunt, quæ eodem ferè modo tractant:

Cæterum & hic & in Fabio, vbi de Marcello autor loquitur, *ἰσχυρὸς* audacem significat: aliàs proteruum.

279. b. *Vt Euripideus Canopeus*] Xyl. *Exemplo Capanei Euripidei.* Et annotat: Locus est in Supplicibus, aureus profectò, quem adscribam Latinis versibus expressum. (si tamen hoc est exprimere) nam & exemplum continet hoc seculo rarum, & officium potentis amici fideliter definit. Verba sunt Adrastii: *Tenerum vid' sine hunc qui traelus fulmine est? Capaneus is erat, opes habuit amplissimas: Mimè superbiebat his, neque spiritus Trahebat tamen vnquam altiores paupere: Vitare luxum suctus, & vulgaria Fastidientes: non rarus in gula sitam Virtutem, & esse modica natura satis. Præsentibus fidelis, atque absentibus Amicus (hoc per pauci præstant nunc) fuit.*

280. b. *Posthac quum Lacedæmonij cum Thebanis in specie vt amicis & sociis agerent*] Xyl. *Socios & amicos Thebanorum*

banorum ostenderent:annotans,περὶ βεκαρίας. Becarias: Quam Spartani se ad Thebanos contulissent. Qui error totam historiam involuit, omniaque obscura reddit de apertissimis. Porro περὶ βεκαρίας πύ, ὡς φίλος, ὡς ἐχθρὸς, dictio est neque insolens, & intellectu facilis.

Ibid.c. Indicitur exilium] Xyl. Exilio damnati sunt, annotans, ἐξελκυσθῆναι, omisit interpres. Sic & in Gracchis vsus est Plutarc. ἀκρίτων ἐξελκυσθῆναι. & iterum Περὶ τῆς τοῦ Τιβερίου φίλου στρατιῶν ἐξελκυσθῆναι.

281.c. Et pauci quidam ex iunioribus] Xyl. itidem, Pauci quidam ex natu minoribus:annotans, Et hunc locum pervertit, ita ut ad Pherenicum retulisse videatur quæ ad Pelopidam pertinent. Omisit autem τὸ ἐξελκυσθῆναι: in quo summa sententiæ est. ἐξελκυσθῆναι est media voce Periculosum aliquid aggredior, In discrimen me committo: unde πειροβόλος, Audax:quod vocabulum vsurpauit initio huius libri Plutarchus malè ab Antonio versum.

Ibid. Et varros ferebant] Xyl. itidem, Et varros secum ferentes:annotans, ἐσλίκεται, Venabula, Becarias: sed indoctè. Sunt autem ἐσλίκες, ligna quibus retia attolluntur & fulciuntur. Latini varros appellant. Tryphiodorus Γαίου αἴου, ὧς δ' ἐπὶ τῆς σαλίκεσι λίνοι ὀρεοκλάσαντες ἄνερος ἀχρότητες. Lucanus alicubi: Sic dum dispositis attollat retia varris Venator, &c. Pollux lib. 5, cap. 3, σαλίκεται & σαλίκεται vocat, ut quidem in Aldino lib. legitur.

282. b. Hic multo antè in eum diem ostenderat Archia] Xyl. It ad eam diem:annotans, Corruptit historiam Becarias, nescio quæ festa & solennes ludos Thebanorum commentus: quum verba luculenter ostendant, Philidam domum suam ad eum diem tyrannos multo antè inuitasse ad computandum, scortis etiam promissis. ὑπεσθῆναι γυναικῶν, (omissum ab isto) adulteræ videntur, & in sacris literis γυνὴ ὑπεσθῆναι dicitur, quæ marito est iuncta, Rom. 3. Cæterùm tota hæc Thebarum & libertatis ab exulibus duce Pelopida recuperatæ historia, mira & copia & elegantia est à Plutarcho descripta eo in libro cui titulus est De genio Socratis.

284. a. Ergastulis quæ erant circa domum Charonis, ubi hasta & gladij parabantur] τὰ περὶ οἰκίαν ἐργαστήρια, arbitror intelligi esse tabernas operarias. Neque enim vel ἐργαστήριον instrumentum Græcè significat, (quod ἐργαστήριον dicitur) vel δόρυ, hastam, aut μαχαίρας, mucronem, sed hastarum vel gladiorum fabrum. Quæ quum nemo non videat, quis non miretur versionem Becariæ, qui Thebanos non lanceis, sed furcis, (ut apparet) non gladiis sed veribus aut securibus domestico vsui paratis, nulla necessitate compulsus, armauerit?

486. c. Quum verò qua data via erat, duceret Pelopidas, &c.] Xyl. Sed Pelopidas perrumpendi consilio misso. & annotat, ἐπι δὲ τῆς δευτέρου ἐπίτητος. Illud δευτέρου videtur aut mendosum esse, aut arguere mutilatum locum: quasi si fuisset hic ommissum ἐξέτασεν χάρον ἐπίτητος, aut tale aliquid. Ego sensum vtcunque me expressisse puto.

287. c. Et tribus tribus] est libro Iliadis secundo. ἐπιπύλαι autem quàm rectè Societates vertantur, quid attinet dicere?

289. a. Menæcea Creontis] De hoc lege Phœnissas Euripidis, & de Macaria Heraclidas. Leonidæ historia ex Herodoto & aliis notissima, & de Themistoclis sacrificio supra dixit. De Pherecyde non memini alibi legere.

Ibid. e. Praefectorum & manipulariorum munus obeuntes] Xyl. vertit, Iuxta ac post se positi certo ordine milites, annotatque, Est in Græco ζευγίται ἢ ὀπισθάται. Magistros & Decanos vertit Antonius: quod quid sit, non video. Equidem Latina vocabula quibus explicem verba Græca, non succurrunt: fingere neque ausim, neque fortassis commodè possim. Opinor autem ζευγίται dici, qui iuxta alios positi: ὀπισθάται, qui post alios collocati in acie, adsistentibus, vel ante se stantibus auxilium ferre, si vsus ita ferret, iubebantur, ζευγὰ quidem paulo antè pro ordinibus aciei transuersis, seu ab vna parte in alteram pertinentibus posuit Plutarchus, De Gorgida & sacra cohorte loquens.

291. c. Item Menecida estimavit pecuniam] Xyl. vertit, Thebanosque interrogabat ecquid non alia quoque res praclare gesta fuissent. * * ut multa pecuniaria Menecida irrogarent. annotatque, Locum in Græco mancum esse, facile apparet, tametsi interpres id dissimulauerit, eoque sententiam confuderit. Sed mederi, nisi optimi libri alicuius

praesidio, non possumus.

Ibid. e. Ptolemaeus enim intulevat Alexandro] Is est Ptolemaeus Alorites cognomine, (frater huius Alexandri & Philippi, filius Amyntæ) qui deinde fratre necato regnum Macedoniae obtinuit. Diodorum vide lib. 15.

292. d. Non ignarus quidem nefarium hominem & latronem esse] Xyl. vertit, Perditum sceleribus hominem, & parricidam. & annotat, ἐξὸν ἢ μεταφύον. nolter, Immanem & sanguinolentum. Proprie autem μεταφύον dixit hic Homicidio flagitioso contaminatum. Polydorum enim Pheræum, Thessaliae principem, fratrem suum, inter pocula veneno dato necauerat, inque eius locum successerat, ut scribit Diodorus ibidem. atque eò respicit Plutarchus.

293. a. Magnitudinem eius non sileo] Xyl. vertit, Animi magnitudinem, quippe mulier. & annotat, τὸ μὲν κέρδος τὰ εἶδος. Sic est malè scriptum, pro ἄδεις, idque animaduertisse Becarias videtur. Quod autem κούραῖς iuuentutem effert, nescio quid fiat. tonsuram enim significat, & crines, ut hic. neque tam iuuenis erat Pelopidas. Iason, ut hoc obiter dicam, frater Alexandri huius fuit, Thessaliae princeps, ante Polydorum fratrem, à quo casus est. Diodorus ibidem.

294. b. Intra Taygetum & Eurotam] τὸ ἐν τῆς τῆς καὶ τῆς Ευρώταν, Intra Getam & Eurotam, interpres. Qui Getam loci nomen in Laconica, aut etiam tota Peloponneso agnoscat, autorem nullum esse noui: neque verò fines Lacedæmoniorum obscuros & ignobiles nominari consentaneum esse potest. Superest, ut in voce τῆς τῆς mendum esse affirmem: cui facile mederi potuimus ex Geographiæ autoritate. Est enim mons Taygetus in Laconica finibus, à Messenia eam dirimens, nobilis apud Græcos Latinosque cuiuscunque generis scriptores. Arctos itaque limites ciuitatis Spartanae indicat, quam ab occiduo latere mons Taygetus, ab ortu Eurotas amnis terminarent: quum latus Austrinum Arcadia, Boreale, mari claudatur. Ergo in locum verbi τῆς τῆς, Ταυγέτης restituito. Nam de varia huius vocis terminatione & inclinatione, hoc loco dicendum non erat.

Ibid. d. Et seruos lectis sterniatores] Xyl. vertit, Et famulos stratores. & annotat, ἐρώτας στράτωντας. Strotas seruos habet Becarias. & quidem annotator ille seu corrector in margine alleuerat ex Suida, Στρώτες, ἴθνος: id est, Strotas, nomen gentis. Ego autem, tametsi haud sum ignarus, posse Στρώτες (si praesertim a scribas) dici pro Στρώτες, quod gentile est vrbis Africae quæ Στρώα, Stroa, appellatur apud Stephanum Byzantium ex Hecataeo: non video tamen quid huc aliquid tale quadret. Neque animaduertit corrector iste, ἐρώτας accusandi casum, non à nominatiuo ἐρώτης esse (is enim ἐρώτης a breui facit, uti profodiæ gnaris non est obscurum) sed à ἐρώτας, cuius singulare est ἐρώτης. Et quidem suspicor sua illum verba pro Becariæ verbis subiecisse, sequutum (si diis placet) Suidæ autoritatem. Nam profectò Cælius libro Antiq. lect. 16, cap. 11, aliam interpretationem citat atque reprehendit, quasi seruilia strata interpres hic edidisset. quod nuper obiter vidi, quum eos libros inspicerem. nisi fortassis etiam alius quidam Pelopidæ vitam conuertit. Verbum est ἐρώτας, Sternoinde ἐρώτης, Strator, formari potest: ut à πλάω, πλάωτης. Esse autem genuinum hunc loci quem tractamus sensum, & ἐρώτας huiusmodi famulorum genus, qui vestes stragulas componerent atque concinnarent, euidentissimum est ex verbis Athenæi, quorum sententiam Latine adscripsi de libro Dipnosophistòν secundo, Primi (inquit) Περσῶν, uti est ab Heraclide traditum, eos qui strotæ (ἐρώτας) dicuntur, inuenere, uti vestes stragulae ab his ordine & concinnè componerentur. Itaque Timagoræ Cretensi, vel (ut Phaniæ Peripateticus autor est (Eutimo Gortynio, qui se Themistoclis exemplo ad regem contulerat, Artoxerxes honoris causa tentorium, insignis cum elegantia, tum magnitudinis dono dedit, & lectum argenteis pedibus fultum, vestemque stragulam magni precij, simulque famulum qui ea sterneret, Græcos sternendi ignaros dicens, &c. Et quidem infra in Artoxerxe de eodem Timagora quum dicitur, qui hic ἐρώτας, ibi ἐρωτωνύτης participio dicuntur. Meminit etiam Eustath. in 3 Vlysi. Persas primos ἐρώτας excogitasse: ex Athenæo, ut multa. Stratorem aliis, ipsique Budæo, intelligi eum qui equum adornet, & principem in eum imponat, (Græcis est is ἀναβολῆς) noui: quomodo & Vlpianum in Pandectis de officio Procos. & in Caracalla Spartianum, vsurpasse, annotatum est

Egolicere mihi putavi verbum de verbo, etymologia adtipulante, exprimere. Idemque in vita Alexandri feci: vbi Proxenus *προματοφύλαξ* dicitur, ego stratorem extuli, hoc est qui lecto & stragulis regis præfesset. Guarinus, sarcinarum custodiæ præfectum verterat.

Ibid. Cruf. annotat, *Leclis sterniatores*. Sic appellat Plautus quos Græci *στρωματες* vocant.

Ib. e. *Quem archontum loco*] De his in Pericle dictum, & initio Aristidæ.

297. d. *Insidias ei ad hunc modum struit*] Cic. de offic. li. i. Cr.

IN MARCELLVM ANNOTATIO-

nes Guil. Xylandri & Herm. Cruferij,

interpretum.

Marcellus bello Annibalico floruit, quo nihil est notius, & cuius tempus Accuratè à Polybio lib. 3. ostenditur. Obiit consul infidiis Annibalis anno ab v. c. **DXLVI.**

298. c. *Vt ait Homerus*] Libro Iliad. 14. Verba sunt Vlyffis de se & Græcis, aduersus Agamemnonem, qui fugam suadebat.

299. a. *Mensam argentariam*] Xyl. vertit, *Mensam nummulariam*. & annotat, *ἀργυρομοίσιαν* est in Græco. quod quid hoc loco sit, non planè intelligo. Id facillè apparet aliquid argentei ex mulcta Capitolini confectum, idque dedicatum. verbum videtur mensam nummulariam seu abacum significare: sed improprie (ni fallor) hic pro quavis accipiendum. Nisi fortassis mutulus est locus, & scripsit Plutarchus Marcellum pecuniam mulctæ loco exactam in argentum conuertisse, (nam id non incommodè Græcis verbis dici puto, *ἀργυρομοίσιαν πείδιον*) & donarium cuius hic interciderit nomen, ex eo fecisse. Iudicij huius meminit Val. lib. 6, cap. 1. & reum C. Scantinum Capitolinum tribunum plebis nominat. vnde facillè apparet variè hanc rem narratam fuisse. quid de mulcta statutum fuerit, nusquam reperio.

Ibid. b. *Iberes, qui regionem Italia subalpinam incolebant*] Xyl. vertit, *Insubres gens Gallica*: annotatque, In Græco est *Ἰνσπρες*, idque retinuit etiam Guarinus: quum tamen neque gens vlla Gallica iberi sint, & quomodo scripserit Plutarchus ipsa historia doceat. Insubres enim Galli fuerunt, de quibus hic dicitur, quod ex Polybij lib. 2. (ibi enim hæc historia copiosè describitur, & *Ἰνσπρες* appellantur: à Plutarcho mox *Ἰνσπρες*) patet, & Floro lib. 2, cap. 4, Zonara, aliis. Itidem hic Cruf. annotat, Legendum arbitror Insubres: quorum hic meminit Epitome Liuij.

Ibidem. *Qui Gæfata vocantur*] In Græco hic *Γεφάτας* falsò, infra *Γεφάτας* nominantur. Polybium sequuti, Gæfatas scribimus. Quod autem à militiæ mercede sic nominatos idem perhibet, vix ei adfentior. non enim grammatici modo Græci annotarunt, *γείσι* esse *ἀκοντάσια*, pili genus: sed & Propert. lib. 4, hoc ipso de bello ita vsurpauit, *Viridomari genus hic Rheno sacclabat ab ipso, Nobilis erectis fundere gæfatarotis*. Maro gæforum alicubi etiam meminit: — *duo quisque Alpina cornuscant Gæfamanu*. — & meminit Nonius etiam. Itaque verisimile est, à genere armorum dici Gæfatas: vt funditores, vt lancearios, vt certatos, vt alios. Sed hæc nihil admodum huc pertinent. Seruius (opinor) alicubi tradit, fortes viros à Gallis Gæfos dici. Porro autem de belli istius apparatu & Romanorum & sociorum, lege Polybium eodem libro, epitomam Liuiam 20: & Plin. lib. 3, cap. 20.

300. a. *Libros ad sacra populi pertinentes*] Xyl. vertit, *Commentarios militares*. & annotat, *στρωματικῶν ὑπομνημάτων*. Intelligo ephemeridas, hoc est librum in quem quid quoque tempore gessisset, scriptum referret. Apud Ciceronem lib. De diuinatione 2, eadem historia narratur: ibi simpliciter scriptum est *Libros*. Valer. lib. 1, cap. 1, idem referens, ex libris ad sacra populi pertinentibus animaduersum errorem suum à Sempronio inquit. Ciceronis locum adscribam, vt aliquid lucis adferat, aliquid accipiat. E provincia (inquit, loquitur autem de T. Sempronio hoc qui Ti. & C. Gracchorum pater fuit) literas ad collegium misit, se, quum legeret libros, recordatum esse, vitio sibi tabernaculum captum fuisse in horto Scipionis: quod pomærium postea intrasset, senatus habendi causa, in redeundo quum idem pomærium transiret, auspicari esset oblitus. Hunc morem capiendi tabernaculi Plutarchus disertè exponit hoc loco: qui sanè videtur ostendere Ciceronis locum rectè legi, vt adduximus, & hæc verba, *In horto Scipionis*, non esse in *Aruspæctionis* commutanda. Nullam enim video necessitatem quæ hoc nobis imponat: neq. Manutius istius correctionis autor (vir de Ciceronis & multorum optimorum scriptorum monumentis præclarissimè meritis) causam ostendit, cur à conductione tabernaculi extra pomærium

horti Scipionis magis quàm alius loci cuiuspiam fuerint alieni. neque fortassis, si Cic. *Aruspæctionis* scripserit, sciolus id non intellectum statim *In hortos Scipionis*, ac non potius nõ aliud quiduis mutasset, Meminit & Liu. lib. 4, ad annum v. c. ccc. x, de tribunis militum. Non tamen pro firmato iam stetit magistratus eius ius, quia tertio mense quàm inierant, augurum decreto, perinde ac vitio creati, honore abiere: quod C. Curiatius, qui comitiis eorum præfuerat, parum rectè tabernaculum cepisset.

Ib. c. *Minutio dictatori*] *Μινυκίου*. Valerius loco iam iudicato non Minucium, sed Fabium Dictatorem nominat: estq. id verò propius. siquidè bis Dictator Fabius fuit, vt Liuius disertè, & antiqua inscriptio quæ Sigonius descripsit, docent.

Ib. d. *Inde Gæfatarum rex Viridomarus*] Xyl. vertit, *Viridomarus*. & annotat, *Βερόμαρος*. Sic & Guarinus: sed vitiosa est lectio. in vita Romuli *Βερόμαρος*: & Britomartis aliàs etiam apud Latinos vt barbaricum nomen legitur. Hic Liuium, Florum, Eutropium, Propertium, alios huius belli scriptores sequi malui.

Ibid. e. *Iuxta Clastidium*] *Καπιδίου*. & hoc mendum retinuit vterque interpret: (sæpe enim videtur antiqua translatio Amiotum in errorem abduxisse) quum quidem neque sit vllum vsquam nominatum Capidium: & Clastidium, *Κλαστίδιον*, disertè nominet Polybius eadem tractans. cui adstipulatur antiqua inscriptio, quam Sigonius in Epit. Liuij 20, refert. Meminit sanè huius Clastidij Liuius lib. 21, & lib. 32, vbi Ligurum ditionis fuisse perhibet.

301. e. *Ex quercus eximia excelsa & recto stipite detruncato parauit in modum trophæi ferculum*] Xyl. vertit, *Quercus enim votiuæ truncum montanum ingentem excisum in trophæi formam dolauerat*. & annotat, *ἀκταίου*. omissum hoc est à Guarino verbum. Ipse *ἀκταίου* legi: non profectò quòd mihi satisfacerem planè, sed quia votiuam quercum existimo dici intelligiq. posse, quæ ad eam re destinata esset. Quid legerit Amiotus ignoro: quercum montanæ excelsam & rectam vertit.

302. a. *Ad nostram vsque memoriam*] Xyl. vertit, *Ætatem*. & annotat, *ἄχρι τῆς νῦν αἰώνος*. imposuit interpreti mendum, tamen nullo sententiæ detrimento. Legendum est *αἰώνος*.

Ibid. c. *Premiumque sit primis, asses trecenti, secundis ducenti, tertiis centum*] *τῶν δ' ἀντιπρῶτον π'*. idque sequutus est Guarinus, *Secundo octuaginta*. Sed contra rationem videtur esse, vt qui tertia spolia opima retulerit, plus eo accipiat qui secunda. Itaque in locum *π'* (quæ est nota numeri *LXXX*) litteram *σ* reposui, quæ *CC* indicatur: eo quidem liberius quòd in *π'* & *σ* summa est figuræ similitudo: & nobiscum sensit Amiotus.

304. a. *Liuius non tantam affirmat victoriam fuisse*] Aut hic, aut apud Liuium, aliquantum verborum intercidiisse videtur: nisi *ἡντιμωτικῶν* Plutarchi *ἀμείωρτημα* esse credamus. Neque enim Liuium noster numerum refert, neque nostri fit vlla apud Liuium mentio: & verò longè amplior atque admirabilior victoria fuisset, si id quod Liuius ita narrat, vt fidem non habeat, verum putaretur. Verba Liuij sunt: *Vix equidem ausim affirmare quod quidam autores sunt, duo millia & CCC hostium caesos, non plus vno Romanos amississe*. Siue tanta, siue minor victoria fuit, ingens eo die res, ac nescio an maxima illo bello gesta sit. non vinci enim ab Annibale vincere solito, difficilior fuit quàm postea vincere. Lib. 23.

Ib. c. *Ceciderunt ex iis quinque millia*] Liuius hic quoque aliter: vt, nisi si alios autores noster sequutus sit, in alterutroque librum menda inuecta videatur, præsertim in numeris. Hostium, inquit, plus mille caesi eo die, capti *MDCC*: & signa militaria *XXX*, & duo elephanti, quatuor in acie occisi. Romanorum minus mille interfecti. mox, Tertio post die mille *CCLXXII* equites misti Numidæ, Hispanique ad Marcellum transfugerunt. Neq. repugno Sigonio: priorem numerum ex Plutarcho, posteriorem ex Liuiio emendanti, vt hic legatur *ἑξ ἑκὼς τοῦ χιλίου ἑξακοσίου*.

305. b. *In fimbriis Leontiorum* &c, Xyl. vertit, *Occiderat* * * * apud *Leontinos*. & annotat, Intercidisse hoc loco non vnum

atque alterum modò verbum, sed haud paucos versus, facile intelliget qui historiam lib. 24. Liviij legerit, vel Græca verba considerauerit. Quæ autem de receptis Leontinis dicuntur ad Marcellum pertinere, ex Liviio intelligitur.

Ibid. d. *Et propositiones à demonstratione, &c.* Xyl. vertit, *Et ea problemata & annotat, Si Commentarios scriberem, non Annotationes, profectò adferre lucè huic loco & vellem, & fortassis possem: nunc libet Platonem cum illud præscribere, Geometria inficius nemo huic accedat.* Quid enim intelligeret hîc *ἡ ἀνεπιπέδων ἀκρίτως*; certe Guarinus nihil minus videtur quàm sensum cruisse horum verborum, haud scio reïne ignoratione an oscitantia. Problemata Græcam vocem reliqui, quando eius ne Ciceronem quidem pœnituit: & dari Latinum, quod idem exprimat vocabulum, vix potest. Problemata in Geometria sunt eæ propositiones quæ efficere aliquid docent, & quasi vsum theorematum (hoc est earum quæ tantùm in cognitione hærent propositionum) ostendunt. Verbi gratia: Circuli naturam & proprietates, quas ratione centri sui & ductarum in ipso linearum habet, cognoscimus ex tertij libri apud Euclidem multis Theorematis: dati circuli inuenire centrum, segmento dato totam circumferentiã complere, & quæ alia id genus effectione aliqua constant, Problemata sunt. Quòd autem dixi, *Absoluentes*, in Græco legitur *ἀποδείκνυσι*, nullo planè sensu. legi ipse *ἀποδείκνυσι*, suffulcientes. Iam exemplū quod affert Plutarchus de duobus mediis Geometrica proportione inter datos duos terminos interserendis, siue id fiat in numeris, siue in lineis, siue in superficiebus, siue in corporibus, non in duplicatione modò cubi, (de qua historia nota est, & passim iactata) sed & in alijs Arithmeticis Geometricisque rebus immensum obtinet vsum: vti possem demonstrare nisi commodius aliò referuari scirem. Res est non obuia. Videant studiosi quæ doctè annotauit Philander ad Vitruuium lib. 9, cap. 3. nam & *μικροδελον* instrumentū, & lineas semicylindrorum, (quorum hîc obliquè meminit Plutarchus) diligenter explicauit. Ipsum problema nemo, quod sciam, Stifelio ingeniosius, certius & facilius dissoluit: quem lege libro secundo Perfectæ arithmet. cap. 7. Porro autem Platonis indignatio eam causam habuit, quòd in contemplatione positas scientias, quæ ab omni materia abstractas species quantitatis per seipsam considerarent, nolebat materiæ & sensilium rerum quasi contagio affici & contaminari. Hinc illa apud eū in Philebo mathematicum diuisio, in pura & impura: quam ne Aristoteles quidem dissimulauit. Sed hæc non sunt huius loci.

306. b. c. *Vbi tormenta Archimedes laxauit* Livi. lib. 4, Dec. 3. Cr. Vide & Polyb. lib. 8.

Ibid. d. *Basin conuulserunt machina, laxaueruntque compaginem atque à ponte diuiserunt* Deest aliquid in Græco, tamen Guarinus lacunam dissimularit. Quid enim redditur ad *ὅτι οἱ ἰσθμῶν*? vt ne dicam, mutilatam narrationem statim apparere.

308. a. *Apud Accillas* Apud Liviū Accillas est, hîc *Ἀκίλλας*. Stephanus *Ἀκίλλας* scripsit, quod series literarum rectè legi satis demonstrat. Id sequutus sum hîc, sicut & apud Liviū Sigonius. De Archimedis sepulchro vide quæ sunt apud Ciceronem lib. 5. Tusc. quæst.

Ibid. *Turrim qua occultè capere milites posses* Sanè apud Liviū contrarium inuenies, qui ob id ipsum intentius custoditam scribit turrim eam, lib. 25.

Ibid. c. *Sub luce Marcellus Hexapylo ingressus urbem est* *ἡμα φαδρία*, quod vocabulum ob insolentiam mihi est suspectum: & miror planè hanc Syracusarum *ἄλωσιν* ita concisè à Plutarcho describi. Liviū lib. 25, Sub lucem, inquit, Hexapylo effracto, Marcellus cum omnibus copiis urbem ingressus.

309. a. *Horologia, sphaeras, angulos* Xyl. vertit, *Sciothera, sphaeras & quadrantes*. & annotat, *οὐρανία* dicta à *οὐρᾷ* vmbra, & *θία* venatio, apparet: vt horologia intelligi possint, eãue instrumenta quibus ex ratione vmbrae horas, aut alia etiam vestigare solemus. quos dixi quadrantes, id in Græco est *γωνίας αἰετῶν* *ἡμετέρας* *ἡμετέρας* *ἡμετέρας* *ἡμετέρας*. ad verbum: Angulos quibus magnitudo solis ad oculos accommodatur. quod quid sit, per obscurum est. Ego quadrantes verti, quo non est aliud vsitatus apud mathematicos instrumentum, quum per dioptras sole inspecto, aliquid istarum rerum per angulorum præsertim doctrinã indagatur. Crucetius quoque, quum verisset *Angulos*, annotat, Quadratis mathematici vi detur esse descriptio.

Ib. b. *Vt siquid de Aetnensibus* In Græco est *ἠῆται*, hoc est Aetnaeis, aut Aetnae accolis, vel vrbi Aetnae. Non sum neciscius, oppidum Aetnam etiam à Strabone nominari, ad montis Aetnae radices: sed de qua dixerim apud Stephanum, & quæ huc nihil faciat. Quomodo Ennam urbem Siciliae L. Pinarius praesidij praefectus, perfidia oppidanorum coactus, necessario facinore retinuerit, casis Ennensibus, historia est apud Liviū lib. 24. qui id facinus non improbatum à Marcello, imò eum prædam militi concessisse scribit. Quòd mihi videtur hîc respicere Plutarchus: neque *ἠῆται*, sed *ἠῆται* scripsisse, quod tamen sciolus aut oscitans librarius corruerit. Etenim Strabo lib. 6, Stephanus & alij *ἠῆται* scribunt: quum in Liviij plerisque codicibus hætenus Anna dicto loco lectum sit. Plutarchum quidem itidem *ἠῆται* scripsisse, non facile dixerim. De Megarensibus, Plut. antè, & Livi. ibidem: Marcellus Megaram vi captam diruit ac diripuit, ad reliquorum, & maximè Syracusanorum, terrorem.

Ibid. e. f. *Et contumelias Enguinorum* Guarinus Engiates. Græcus liber *ἠῆται*, malè vtrunque. Nam & ex Stephano liquet, hîc *ἠῆται* legendum: & Latine Enguinos dici, ex Plinij lib. 3, cap. 9.

310. b. *Vt Pindari verba vtar* Locus est initio secundæ Pythiorum odae, de Syraculis.

Ibid. c. *Addidit etiam id quod v. f.* Livi. 1. 7, c. 3. Cr.

Ibid. d. *Et in oculos hominum incideret tertius triumphus* Xyl. vertit, *Inuidia obnoxius erat secundus triumphus*. & annotat, *ὁ τρίτος* est in Græco, id est tertius: quomodo & Guarinus, & (vt alijs sæpè) post eum Amiotus vertit. Sed de Gallis triumphauerat tantùm, neque (nisi admodum fallor) quisquam alium porro eius triumphum agnoscat scriptor. Itaque ergo aucter secundum dixi.

Ibid. f. *De onatione* Vide & quæ Liviū scribit lib. 6, Dec. 3. Vide & Gell. 1, 5, c. 6. Cr.

311. b. *Subornarunt Syracusanos inimici Marc. Valer. Max.* lib. 4, cap. 1. Cr.

312. b. *Undecim tribunis militum* Historia est apud Liviū lib. 27, initio, sed ibi duodecim legitur. Sigonius, vndecim reposuit.

Ibid. d. *Vt dictatorem diceret Q. Fabium* Xyl. vertit, *Q. Fuluium*, & annotat, *Φούλιος* est in Græco pro *Φούλιος*, vti Guarinus etiam ex Liviio deprehendit.

313. b. *Dextro cornu laborante duodecimam legionem in primam aciem iubet induci* Xyl. vertit, *Dextra enim ala laborante, vnam de legionibus in primam aciem prodire iussit*. hæcque in hunc locum annotat, *ἡ δεξιὰ ἡ τριμύτων*. deest *ἡ*, quod Guarino errandi causam præbuit, quum verteret, *Ordines in primam succedere aciem iussisset*. Verba Liviij adscripti: *Cedere inde à Romanis dextra ala & extraordinarij cœperunt, Quod vbi Marcellus vidit, duodeuigesimam legionem in primam aciem inducit, &c.* Pleraque autem ex Liviio vertisse hîc Plutarchum satis constat.

314. d. *Et cum Elephantis capite puerum natum superstitem fuisse* *ἡν καραλὸς ἐλίφαρτος*, forte *καρὰ*, aut *ἐλίφαρτος*. sed & quæ sequuntur mendosa videntur.

315. b. *Disputabantque inter se, &c.* Xyl. vertit, *Iamque curiose rationes inibant, &c.* & annotat, *καὶ διεπραγματοῦν*, id est, quod imperatoris erat reputare, quàm commodus locus foret, ipsi curiosè inquirebant. sic supra in Paulo, *καὶ ἐπὶ πρὸς διαπραγματοῦν* *ἡ ἀπελάττων*, de exercitu. Sic multis alijs locis.

316. b. *Quos Cabiros* De his qui cognoscere cupiunt, legant interpretem Apollonij in *ἠῆται*. Paragraph. 34. Plutarchum Osiride, Diodorum & alios.

Ibid. c. *Iam Annibal terribilis hostis & durus* Xyl. vertit, *Romanis terrori*. & annotat, Locus est in Græco turpiter fœdatus, quem emendare possem, si quis emendatum esset agnitus: si sententiam (quam historia claram redigit) meis verbis Græcè extulisset, aut Plutarchiana meo iudicatu mutasset.

317. a. *Apparet autem falsum aliquo modo in illis certaminibus fuisse Pœno* Xyl. vertit, *Vt in illis conflictibus illuisse Pœno videri possit*. annotatque *ἠῆται*, est vocabulum non nisi mendosum, vti opinor, Impositum Pœno, Guarinus: ego amplius cenfeo deliberandum. Nam tota hæc comparatio malè est tractata à librariis.

Ibid. c. *Ille Sparta potiunda spe frustratus est* Xyl. vertit, *Lacedæmone potiundi conatus irritus fuit*. annotatque, *ἠῆται*. Quid sit *ἠῆται*, notius est quàm vt Guarini error sit refellendus.

Ibid. d. *Commendo etiam in Cyropædia Chrysanthe* Xyl. vertit,

Miror & Chryfantam, quem Xenophon annotatque, & γαίλα τὸν
ὡς τὸ πᾶσι Χρυσαίαν, Guarinus, Atque in hac disciplina Chry-
fantam probō: imperitē. Non enim intellexit, πᾶσι δὲ hic ci-

tari Xenophōtis opus de Vita & disciplina (vti Cic. in Bru-
to exposuit) Cyriū cuius operis libro quarto ad initium
hæc historia refertur.

IN ARISTIDEM ANNOTA-
tiones Guil. Xylandri & Herm. Cru-
ferij, interpretum.

Aristides æqualis fuit Themistoclis, Plataica præfer-
tim pugna, & translato secundum eam à Spartanis ad
Lacedæmonios imperio nobilis. Quadriennio propè post
eiectionem Athenis Themistoclem decessit. autor Æmilii
Probus.

318.d. *Vnum arbitratum summum magistratum, à quo annus
nomen habet* Xyl. vertit, *Magistratum, qui Eponymus appel-
latur.* & annotat, τὸ ἐπὶ ἑνὶ μὲν ἀρχῆ. Interpres, Magistratum
insignem. Quem? Apud Athenienses nouem fuerunt anti-
quitus in magistratu collegæ. prætores fortasse dixeris La-
tinè. quorum vnus forte ad id lectus, publicis literis & actis
inscribatur: quemadmodum apud Romanos consules
Latios signabant nomine Fastos. Id quod sic habere, paulo
infra in hoc lib. Plutarchus ostendit, vbi disputatur quædo
Eponymus fuerit Aristidides. Horum ἐπὶ ἀρχῶν fit etiam
suprà mentio in vita Pelopidæ, & in lege quam recitat Æ-
schines καὶ Τιμαρχοῦ, Ἐὰν τις Ἀθηναίων ἐπιτιμῶν, καὶ ἄλλων αὐτῶν ἐπὶ
ἐπὶ ἀρχῶν ἦν ἴδω. Cætera ferè Pausan. Laconicis cui plus
quàm vlli grammaticorum tribuo fidei.

Ibid. f. *Hic puerorum chorum quem cyclium vocant* Xyl.
vertit, *Cyclicor pueros.* & annotat, Ita apparet dictum fuisse
chorum qui dithyrambos caneret. Vide Suidam.

319. c. *Ac Themistocles in sodalium se coniciens* Xyl. vertit,
Ac Themistocles in sodalium se coniciens Xyl. vertit, *Ac Themistocles in sodalium se coniciens* Xyl. vertit,
Sic vocat amicorum & sociorum suorum
quasi factionem. Facilitatem Barbarus, valde ineptè sed &
pleraque incommodè verterat. Quid esset ἐπιτιμία, etiam a-
pud Lyfandrum indicauimus.

320. a. *Nisi & Themistoclem & se male perderent* Xyl. ver-
tit, *Nisi ipsum vnâ cum Themistocle in barathrum precipitaf-
sent.* & annotat, Βαράθρον, quasi foueam si diceret. malui ta-
men Græcam vocem relinquere. Carcer fuit, aut fouca ve-
rius, in Attica, in quam solebant fontes conijci, tanquam
in puteum aliquem, & ibi perdi. Vide Suidam, Harpocra-
tionem, & Comment. Aristoph. Pluto, ad versum, Οὐκοῦν
Βαράθρον σὺ τὸ βαράθρον γίνεσαι. Suprà in Mario, de Iugurtha
in carcerem coniecto, noster eodem est vsus vocabulo. Et
quidem extat fragmentum Diodori Siculi lib. 31, in quo ea
est carceris descriptio, quæ optimè his congruit quæ de ba-
rathro Græci habent.

Ibid. b. *Quum facti in Amphiarum ab Æschylo iam* Extant
in Tragedia quæ inscribitur Ἐπὶ Ἀσκάδῃ Ἰσχυρῆς: habent au-
tem absolutam boni viri descriptionem.

321. d. *In quibus Callias cadit* Xyl. vertit, *Facifer, quod genus
sacerdotum.* & annotat, Δαδελχός, is est qui sacris solennibus
facem gereret: qui erat honor magnus, & sacerdotium ni-
mirum. Nā & Pausanias pro magna felicitate refert quòd
in progenie Leontis ad quartum vsque gradum ea digni-
tas permāsisset: in Atticis. Interpres Antistitè vertit, minus
rectè. quod notauit etiam Cælius lib. 28, cap. 26, Antiq. le-
ctionum.

322. a. *Expugnatores* Xyl. vertit, *Poliorcete.* & annotat, Vt
Demetrius Antigonis F. reliqua Ptolemæorum & Seleuco-
rum cognomina. Aquila Pyrrhus à suis est cognominatus.
Plutarchus in vita eius.

323. a. *Et diuersa sanè fecit atque Achilles vota* Qui iniuria
ab Agamemnone affectus, nihil aliud in votis habuit quàm
vt ipso se præliis abstinente, grauibus cladibus affecti Græ-
ci ipsum desiderarent. Locus est Iliad. a.

325. a. *Ad Oresteum* Arbitror oppidum Arcadiæ intelli-
gi: de quo Pausan. Arcadicis & Eurip. extremo Orestia. Por-
rò autem hostes suos Spartani ἕξινος, hospites seu peregri-
nos, ita ἑσπέρωνος vocabant, lenitate verbi tristitiam rei
mitigante: quomodo Tullius ait, apud Latinos hostem dici
eum qui esset perduellis. antiquitus enim hostem eundem
fuisse atque peregrinum: Off. Eadem sunt apud Herodo-
tum lib. vltimo.

328. c. *Non ut illis pro agro & vrbe tantum* Xyl. vertit, *Pro
agro & vrbe, vt Spartanis.* annotatque, ὡς ἐκείνους, est in Græ-
co libro. Barbarus, *Ut maiores nostri,* vertit. quòd minimè
probo: quum inter hanc & Marathoniam pugnam non
plures tredecim anni intercesserint, vt ex historiæ ratione
apparet. itaque illud ἐκείνους malui ad Lacedæmonios refer-
re, qui in partem gloriæ Salaminicæ & Marathonicæ non ve-
niebant. nam ad Persas referre non video quàm commo-
dè possem. Locus qui ex Herodoto paulo antè citatur, est
in Calliopa.

329. c. *Itaque multis obiectis cæuis* καὶ ἀσπίδων ἢ γόβων,
γόβων, cratem vimineam significat, seu (vt Cæsar vocat) vi-
neam: vt apud Polyb. lib. 8, Arrianum lib. 1. id huc non per-
tinet, τὸ γόβων autem, vox est multa significans, precipuè au-
tem parmam corio inductam: quomodo cum alijs, tum Ar-
rianus lib. 4. ἀσπίδα. Ἀσπίδα, vtitur: ἡ δὲ δὴ διὰ τὸ γόβων καὶ τὸ
ἀσπίδος διακρίσθαι τὸ γόβων. Plutarch. in Æmilij de Perseo trium-
pho, inuecta ait inter cætera arma, etiam Ἰσχυρῆς γόβων. Lucianus
Anacharside, καὶ γόβων ἐστὶν ἀσπίς. Eustath. in Dyony-
sium ait quadrangulum esse scutum, non rectangulum, sed
rhombi figura contentum. Pilum autem seu missile telum
etiam significare constat: & in Antonio sic autor noster v-
titur, in Actiacæ pugne descriptione. Hic priorem notio-
nem, vt loco huic congruam, posui. interpres dissimulauit.
De cupidibus dixi in Camillo. τῶν ἀνιδύων non puto rectè
legi, sed τῶν, vt aliàs: sicut & Latini, Horatius, alijque.

330. c. *Vindictis hanc quondam* In meo codice hoc epi-
gramma mutilatum est. Nam & primus versus est depraua-
tus, & pentameter ei subiectus deest. Ego vnde restituiam,
in præsentia nō habeo. Sensem integrum extuli. Paulo post
Μυρατίδων legi, & Ἰσχυρῶν. Cur ita, non est obscurum. Eos au-
tem versus sic est interpretatus idem Xylander, *Hanc quon-
dam Græci superatis hostibus aram, Libertas patria quum sua
tuta stetit. Et prostigatis seruata est Græcia Persis,
Munus Eleutherio constituere Jouis.*

332. b. *Ad cœnas & inferias inuitat* Xyl. vertit, *Ad cœnam
& sanguinem fufum vocat.* annotatque, Interpres ἡμικῶν infer-
rias dixit. In Græco autem non αἱμοκῶν, sed αἱμακῶν le-
gendum. quomodo Pindarus ἡμι δαίμων. a. & ipsius Scholia-
stes & Varinus habent. Vox est & Dorica & Bæotica. nam
Bæoti Doricam ferè habebant dialecton: quod ostendere
exemplis possemus, si locus ferret.

IN CATONEM MAIOREM AN-
notationes Guil. Xylandri & Herm. Cru-
ferij, interpretum.

Catonem hunc maiorem inscribo, vt ab Uticensi di-
stinguam. vocatur etiam Censorius, à censura, & ab a-
liis & sæpe à Plinio. Fuisse eum Tusculanum, cum aliunde
tum ex oratione Ciceronis pro Plancio constat. Gentilitia-
tem autem & seriem Catonum explicat Gellius l. 13, cap. 18,
quod dignum est, & vtile etiam lectu. De ætate eius paulo
infra annotauimus. Floruit maximè tempore belli cum re-
ge Antiocho.

336. c. *Sicut alterum corpus* ὡς πρὸς ἀλλήλων σώματα. quæ sequun-
tur καὶ ἐπὶ καλῶν, virgula sunt distinguenda, vt intelli-
gi possit esse dictum hoc: orationem non modò necessariam,
sed & in bonis ac honestis per sese rebus facundiam ef-

se, ὡς ἐπὶ καλῶν. Crufer. lectorem admonet vt videas
num legendum sit, Organum virtutum. vnicum & ne-
cessarium.

337. a. *M. Curij* Manius, non Marcus, prænomen fuit
Curij: quanquā & hic & sæpissimè alibi Marcus libris pro
Manio sit ab imperitis ingestus librariis. In cōparatione &
expressè & rectè scribitur Μάνιος Κούρειος. Triumphauit autem
cum aliàs, cum de rege Pyrrho, neque ter modò, sed quater,
vt ex historiis ostendit Sigonius: Plutarchus ter modò
triumphasse dicit, quòd ouationem inter triumphos non
retulit: ouauit autem, deuictis Lucanis. Itaque Cicero
etiam in libro De Senectute eū de Samnitibus, Sabinis ac

Pyrrho triumphasse memorat, omiſſis Lucanis.

337. d. *Exomide*, *Ἐξομίδα λαβών*. Etymon vocabuli ostendit tunicam fuisse breuem, quæ brachia & manus nequaquam integeret, sed ab humeris desineret. Gellius lib. 7, c. 12, tunicam substrictam breuemque citra humerum desinentē interpretatur. Sext. Pompeius Festus ait etiam comicū fuisse vestitum, exertis humeris. Locus Gellij huc multum facit.

339. e. *Dicacen*] in Græco est *Ἰππευκός*. Satyra autē mordax fuit & fallum genus carminis, quod sale multo perficere homines, ut notum est. Sic autor in Pericle veteris comædiæ scriptores *Ἰππευκούς τοῖς βίαις* appellat, qui vitæ genus id sectarentur quod in acerbè exagitandis hominibus versaretur. Cæterum quod paulo antè verti Vas ad sacrificia in Græco est *σπορδίων*, quod ita verti originis causa, potes etiam in genere pro poculo accipere.

340. a. *Lysie orationi*] Est apud Ciceronem hoc in Bruto.

Ibid. d. *Aut non multos consulatu ducere dignos*] *ἢ μὴ πολλοὶ τοῦ ἀρχεῖν πολλοὶ* est legendum, ut in Apophthegmatis legitur, alioqui sententiæ elegantia deperditur.

343. c. *Cato verò reuocata in mentem circuitione & ambitu Persarum*] Quæ à Xerxe missus exercitus, Leonidam Thermopylas obtinentem circumuenit, Ephialte Malienſe iter demonstrate. Nota est historia, & apud Herodotum copiosè descripta in Polymnia. *Mox, ob arbores, notivos, oleastro*, sed ego genus posui.

Ibid. e. *Firmanos*] *Φερμιανός*, Firmianos. Firmum colonia fuit Romanorū, deducta initio primi belli Punici. Velleius volum. priore. Inde dicuntur Firmiani, si rectè legitur, (quod tamen & ratio videtur probare) apud Liuium lib. 27, ubi horum fit mentio inter alios colonos: & apud Plin. lib. 3, c. 13, qui in Piceno fuisse indicat. Quin & apud Cic. Firmiani leguntur in 7. Philipp. & L. Taratius Firmianus in libris De diuinatione. Amiotus *Formianiens* vertit, haud scio quid sequutus.

344. c. *Paulo minus quinquages*] *Quadrages & quater*, est apud Plinium, lib. 7, c. 27, & in lib. De viris illustribus.

345. a. *Sergium Galbam annos natus octoginta accusauit*] In Græco est *Σερουκίου* mendosè, pro *Σερουίου*. Galba enim cognomentum est Sulpiciorum: quod vel ex Suetonij Galba pateret, si cæterorum deessent testimonia. Sergius autem nihil minus est quàm prænomen, quum sit patriciæ familiæ nomen, quæ Catilinam protulit. sed Seruius prænomen est, & huic de quo agitur Ser. Sulpicio Galbæ conuenit. Is quum prætor in Hispania Lusitanorum xxx milia contra interpositam fidem interfecisset, à Catone est accusatus. Ex Cic. De claris oratoribus, & Suetonio quo dixi loco. Cæterum eodem in lib. Cicer. à Plutarcho dissentit, lxxv annos natum Catonem è vita excessisse scribens, idque Coss. L. Marcio, M. Manilio: qui in annum V. C. DCV videntur competere, ut verum sit & quod Plin. libr. 29, cap. 1, dicit, hoc eum ante obiisse, & quod ibidem Cic. scribit, eum mortuum lxxxvi ante suum consulatum annis. Nam de ætate Catonis Plinius ei adſentit. Sed à Plu-

tarcho stat Liuius, Quod autem de tribus Nestoriis ætatis dicitur in Numa exposui.

346. b. *Liuius Gallum transfugam dicit illam fuisse qui fuit interfictus*] Locus est libro 39, sed & hæc tota narratio in T. Quinctio posita iterum est.

347. a. *Mercedem redempturarum contraxit*] Xyl. vertit *Publica mancipibus, minimis pretiis locauit. veltigalia suminis & annotat, τῶν ἐργολαβίας*. Liuius vtrò tributa habet. Interpret, operarias vertit: ut pleraque alia non satis diligenter. Intelliguntur enim ea quæ locabantur publicè, & à certis hominibus conducebantur.

348. d. *Post Pauli filium Tertiam*. Suprà in Emilij vita est, iam tum Perſeo bello generum eum habuisse hunc Catonis filium. quod moneo ut illud Post non ita accipias quasi post pugnam Perſicam Cato filius Tertiam duxerit: sed id vocabulum ad ea quæ suprà de educatione sunt dicta, referas. nisi hic aliud, aliud ibi scripsisse Plutarchum putes: quod non videtur opus esse. Neque enim illos probo qui ut ingeniosi & acuti videantur, quacunquè occasione arrepta, mendacia errata & inconstantiam grauissimis scriptoribus obiciunt. Ego explicando potius, aut (si omnino defendi non possint) excusando tueri ista debere quemuis gratum & candidum lectorem puto: nedum in scirpo nodum querere.

249. f. *Clarus vir C. Aquilus*] Hic locus facit ad emendandos Gellij libros. in quibus lib. 7, cap. 14, hæc de re sic legitur. Et in senatum quidem introducti, interprete sunt vsi Cæcilio senatore. Legendum C. Acilio quod facilè, sicut & mendæ occasio apparct. Quibus Coss. Romam venerint, non satis mihi constat. Oropus autem Attica vrbs est, ad Euripum sita, è regione Chalcidis Euboicæ. Hanc ad penuriam redacti bello Macedonico Athenienses quum diripissent iniuste, à Sicyoniis (quibus à Græcis cæteris erat iudicium permissum) multa eis quingentorum talentorum est irrogata: cuius deprecandæ causa Carneades cū reliquis Romam missi legati. Cætera apud Pausaniam querere, in Achaicis.

350. b. *Filium à literis Græcis reuocans*] Xyl. *Ad filium Græcis literis calumnians*: annotatque, Quandocunque, inquit, ista gens suas literas dabit, omnia corrumpet. Hæc & alia in hanc rem verba Catonis extant apud Plinium lib. 29, cap. 1, sicut & hæc quæ de medicis sequuntur.

352. e. *Huic modo cor solis est*] Xyl. vertit, *Solus habet mentem*. & annotat, Versiculus est Homeri ex lib. 10. Vlyssæ de Tiresia, qui solus inter omnes umbras apud inferos sciret. Ita Cato reliquos nihil esse nisi umbras ducum existimabat, si cum Scipione Emiliano conferrentur.

Ibid. f. *Catonis Philosophi*] Eius qui Vticensis, idem & minor dicitur: cuius vita suo loco sequitur.

354. c. *Atqui multa Hesiodus*] In opere De agricultura: Homeri versus sunt lib. Vlyssæ 14.

355. a. *Paratum eorum qua non appetit*] Xyl. vertit, *Quibus opus non habet*. & annotat, *ὅτι ἐπιζητοῦντων* omisi. puto enim redundare, & sensui obesse.

IN PHILOPOEMENEM ANNOTATIONES

Guil. Xylandri & Herm. Cruse-rij, interpretum.

Philopœmen T. Quinctij æqualis fuit, cum quo à Plutarcho comparatur. mortuus est eodem quo Annibal anno, V. C. nimirum DLXXI. Multa de eo sunt apud Polyb. lib. 2, & 11: apud Liuium lib. 38 & 39: apud Pausaniam in Arcadicis.

356. c. *Cassander Mantinea summa nobilitate fuit*] Apud Pausaniam in Arcadicis, & (qui hunc sequutus videtur) Suidâ in Philopœmene. Cleander est scriptum: & pro Crauside, Craugis: pro Ecdemo, Ecdelus: pro Demophane, Megalophanes. *Κάσσιος* autem & Cassander, vnico S rectè scribi, cum ratione constat, tum Græcorum autoritatē Græmaticorum, qui Cassandram duplicato S scribi Æolicè affirmant: inter quos est Isacius Tzetzes. Id obiter moneo, propter quosdam sciolos. Infrâ in Pyrrho promiscuè in Græco scribitur: sed, opinor, librarij culpa, ut multa id genus alia.

Ibid. d. *Ait Homerus*] Locus est Iliadis libro nono.

Ibid. e. *Romanus verò quispiam celebrans eum*] Idem est apud Pausaniam, vltimum eum Græcorum benefactorum fuisse.

Ibid. f. *ipsius facilitatem & simplicitatē*] *ἁπλοῖα* est in Græco,

& *ἀπλοῖα*. Guarinus, Indumentorum tenuitatem & frugalitatem: neque verba neque sensum reddens. Quid enim in responsio hospiti data attinebat ad pallij vilitatem? quæ ipse errorem mulieris per iocum excusat.

357. b. *Atque hæc in circulis de Philopœmene referuntur*] Xyl. vertit, *Hæc ita in consabulationibus de eo dicuntur*. Et annotat: *ῥηταῖς*, otiosis & non seriis colloquiis, sed qualia animi causa instituuntur. Guarinus per lusum reddidit. Aliàs *ῥητῶν* Græcis disputationem de rebus grauibz scholasticâ esse, quod & Cicero sit imitatus, non sum necius.

358. d. *Vinitoribus aut aratoribus*] *βουλάτορας*, Guarinus, bubulcis: quasi si non etiam tum boues agerentur quæ arator.

358. d. *Postquam verò subueniens rex Antigonus*] Tota res copiosè describitur apud Polybium ad finem libri 2. Refert & Pausanias ad finem ferè octauæ, ubi est mendum in voce *Σικαλία*, quum debeat esse *Σαλασσα*. fol. Ald. 210. vers. 1. Meminit huius Sellasiz, & conflictus istius, etiam Liuius lib. 34.

359. b. *Utrunque finis eius simul vno transigitur iaculo amentato*] *διὰ τὸ αἰὲν τοῦ διακρίσειν τὸ ἑνὸς τοῦ ἀντιπρὸς ἐν ἑνὸς κλάσῃ*. Guarinus, *Sub naribus vno percussus utrunque iaculo* 7. iij.

transuerberatur. Puto eum *μεισιζυκία* mendosam vocem, sub natibus, vertisse. Ipse *μεισιζυκία* legi, ommissa præpositione *ει*. Est autem *μεισιζυκία*, amentatum telum, id est in medio funem habens, quo is tenet qui librat & ei aculatur. Ita ferè Scholiastes Euripidis, in versum qui est prope finem Andromachæ: *Οἷοι, μεισιζυκία γυλιντοί τ' ἀμφοβολοί*. quæ & Eustathij in secundum Iliadis librum de eadem voce commentationi præfero. Difficiliter ergo potuit iterum extrahi, vel propter annulum istum, cui in medio hastili funis immitteretur. Mefanculæ quidem teli etiam Gellius meminit, l. 10, c. 25. & Menædri versus apud Plutar. ad finem libelli De propria laude. Pausan. & Polyb. paulò aliter hunc casum narrant, quos contulisse est iucundum. Interpres certè locum hunc malè extulit.

361. a. *Calicum & paterarum*] Xyl. vertit, *Calicum & vasorum qua conciderentur*. annotatque *καλικῶν & πηκάλων*. Certè hic locus videtur impugnare quod vulgus grammaticorum ait *σηρίλαια* esse vitrea pocula. Non enim existimo comminuta vitra ad inauranda aut argentanda arma fecisse: & *σηρίλαια* vasa pulchrè celata hic intelligere malim, ab artifice Thericle, & opificio dicta, non autem materia. Thericlis meminit Plinius l. 16. c. 45, & suprâ in Paulo Plutarchus inter aurea Persei vasa Thericleorum meminit.

Ibid. b. *Sicut Achillem induxit Homerus &c.* Initio libri 19 Iliadis.

Ibid. c. *Bellum ea tempestate Achaïs erat cum Machanida &c.*] Hanc totam rem luculenta narratione explicat fragmentum Polybij quod de libro vndecimo adhuc superest.

361. b. *Fama est ludicro Nemeorum*] Est apud Pausan. quoque, sub finem ferè Arcadicorum.

Ibid. c. *Siquidem Macedonum rex Philippus*] Meminit huius rei Iustinus in fine libri 29.

363. c. *Atqui quis regem (inquit) hoc atatis suspiciat non opus edentem*] Xyl. vertit, *Quis verò, inquit, regem miretur, qui tam magno natu medietur adhuc, nihil profert?* Ibi que hæc annotat, Metaphora sumpta ab oratoribus & poetis.

Ibid. d. *Aristanetum*] Videtur is esse qui apud Liuium li. 32. &

34. vitiosè legitur Aristhenus & Aristænus: & quidem initio fragmenti Polybiani de lib. 17, itidem *Ἀριστήνους* dicitur. Quod autem hic ait, eum à Philopœmène dissensisse in repub. facillè ex Liuiio & Polybio intelligimus, & ipse infrâ docet: sicut & hoc, Philopœmenem alieno fuisse à Romanis animo.

Ibid. e. *In quem dux ilicò designatur.*] Historia hæc tota copiosè est apud Liuium descripta lib. 35.

Ibid. f. *Ut apud Platonem est.*] Libro 4. De Legibus. 365. d. *Exules prator in urbem reduxit*] *τὸς μὲν φυγῆς πρὸς τὸν πόλιν* dixit. Ita in Quinctio etiam loquutus est.

366. c. *Quum M. Attilius consul Romanus*] Xyl. vertit, *M. Acilius Glabrio*. & annotat. Egregiè Guarinus, & magna fide. *Post hæc Romanorum consule M. antio, quum Antiochum, &c.* Scilicet ita lector expeditur, & historiam discit. In Græco, *Μανίῳ δὲ τῷ Ῥωμαίων ᾤσαντι*, &c. Manius autem prænomen est, quod ita notatur M: non Manlius. & alioqui prænomina sola ponit Plutarchus interim, vt sepe Titum vocat, T. Quinctium Flaminium dicens: & M: pro M. Curio: P. pro P. Villio, in vita Quinctij. Ita hic (vt & sub finem) M, Acilius Glabrio innuitur, qui apud Thermopylas Antiochum superavit. Autor Liuius initio 36, Appianus, & ipse in Flaminio Plutarchus. Itaque nomen addidi perspicuitatis causa. Id etiâ quod sequitur, non rectè ille reddidit.

Ibid. d. *Inuida quaedam fortuna ad vita metam prostravit*] Xyl. vertit, *Indignatio*. & annot. Nemesis, quæ vicisci solet si quid arrogatius sit, aut ibi fortuna vel bonis nostris superbimus.

Ibid. e. *Hinc rancum velle (Colonidem vocant) occupare*] Hæc est etiam apud Liuium narratio, lib. 39. sed Coronem habet, pro Colonide.

368. b. *Ceterique quotquot necandum Philop. censuerant.*] Guarinus, *ultro vitam finire: vt legisse videatur, δὲ αὐτῶν ἀποθνήσκου*. Meus codex *δὲ αὐτῶν* habet, quod ad Achaos refertur idque quia rectius esse censebam, sequutus sum.

Ibid. e. *Polybii*] Hic est eximius ille historicarum scriptor, præceptor Africani Scipionis iunioris: cuius partè operum habemus.

IN T. QVINCT. FLAMINIVM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Crusertij, interpretum.

Quinctius à voce quinctus, hæc à quinque deducta videtur: vt rationem quoque cum antiqua scriptura consentire appareat. quò libentius eam retinui. quamuis obsoletam. Scribo etiam Flaminius, id è potissimum vt inter Flaminios, quod est nomen plebeiorum, & hos Flaminios cognomento patricios, discrimen pateat. Error enim eius qui libellum De viris illustribus condidit, est rectè à Sigonio refutatus. quum Liuius palàm ostendat, patricium fuisse T. Quinctium hunc: is autem C. Flaminius, qui consul ad Thracymenum lacum bello Annibalico perit & quem patrem huius fuisse autor iste affirmat, plebeius fuerit. quod cum aliunde pater, tum ex Ciceronis Lucullo, vbi is tribanus plebis legem agrariam tulisse dicitur. Alioquin haud me præterit, apud Festum à Flamine Flaminio derivari. De ætate autem Quinctij nostri satis constat. Quid enim nobilius bello Philippico? Consul fuit aduersus eum missus anno V. C. DLVI.

369. d. *Narniam & Cossam*] In Græco est *Ἀρνεῖα*, & *Κόσσαν*. neutrum in Italia inuenio, sed, vt scripsi, *Ναρρία*, & *Κόσσαι*. Sanè Liuius libr. 27, has inter triginta Romanorum colonias refert: & quidem Marcello etiamnum viuentem, auctas deinde scribit circum hæc tempora: sed paulò aliter.

Ibid. *Tribunatu plebis, pratura*] Liuius non longè ab initio lib. 32, de hac petitione loquens, tribunatus mentionem omisit, quem ne petere quidem patricio leges permittebant. Nam quòd aliquando non patricij modò, sed etiam consulares fuerunt trib. plebeij, huc non attinet. Plutarchum idem sensisse cum autore libri De viris illustribus, suspicari hinc aliquis posset: nisi fortè in genere omnes magistratus, qui ante consulatum obirentur, exposuit.

Ibidem. *Studiis harum coloniarum succinctus*] Xyl. vertit, *Colonis studiosè adiuantibus*. & annotat, Guarinus, Statimque in petitione consulatus, prona in se habuit suffragia. *τὸ δὲ εἶναι κληρονομίαν ἔχειν ἀποδομῆς* quod à Guarini verbis longissime bell. *κληρονομία* inter alia esse sæpe coloniam, scitur: suffragium, nunquam, tametsi ne id quidem satis sit

Guarino futurum. Potuerunt autem, vt obiter dicam, coloni cum vel fauore vel amicorum suffragiis conciliandis iuuare ne dicam, probabile esse, pleròque eorum ius suffragij in comitiis centuriatis (quibus Coss. creabantur) habuisse.

Ibid. *Tribunus plebis Fulvius & Manlius*] Xyl. vertit, *Fulvio autè & M. Curio* & annotat. *Τῶν δὲ πρὸ Φούλκιον ἑξῆς ἀλλοίωσις*, falso pro *Μανίῳ*. Errorem libri Guarinus & Amiotus sequutus est. quem nos & tollimus, & quod fuit addendum nomen prænomini, ex Liuiio addimus.

Ibidem e. *Philippo enim, &c.*] Locus hic totus est à Guano peruersus.

370. a. *P. Iulium*] Xyl. vertit, *P. Villium*, annotatq. Addidi & hic nomen ex Liuiio. Nam P. Iulium apud Guarinum falso est scriptum: & infrâ Villius disertè nominatur.

Ibidem b. *Duce Scipione*] In Græco quidem hoc etiam ad Aldrobalem refertur, quem tamen à Liuiio & Nerone Coss. superatum satis constat.

Ibidem c. *Complures iam dies ostium Apfi fluminis*] Apud Liuium est Aoum vtrunque iis in locis inuenias apud geographos, vt in Stephano de urbibus annotatum est nobis Sanè Strabo libro 7. planè eos coniungit vt proximi fuisse videantur, & Liuius 31. Apfi fluij mentionem habet.

Ibid. d. *Erant qui ducere Quinctium, &c.* Xyl. vertit, *Consulebant Quinctio sui vt expedito & facili itinere per Daffaretos iuxta Lycum annem copias circūdūceret.* & annotat, Malè hoc reddiderat Guarinus, & pro Lyco Lyngum reposuerat, non Græcum librum & veritatem, sed mendosum Liuij codicem sequutus. Locus autem is rectè legitur lib. 31. Ad Lycum statua posuit prope flumen Beuum: inde frumentatum circum horrea Daffaretiorum mittebat.

371. d. *Alij intra Thermopylas incolentes Graci*] Xyl. vertit, *Et Graci qui intra Pylas habitabant.* Et annotat: Eadem Thermopylæ etiam appellabantur. Qui loci notitiam habere cupiunt, Strabonem lib. 9, & verò Liuij descriptionem lib. 36. pulcherrimam legant.

372. a. *Brachylletis*] Liuius libro 33. Barcellam nominat

Polybio, Βραχύνειν scribitur, lib. 17.

Ibid. c. An urgente articulo] Xyl. vertit, Praefestatione. & annotat, ὡς ἰσχυρῶς. Opera dedita, verum fuit ante, contra & sensum loci huius, & verba. nam ἰσχυρῶς, etiam festinationem esse, vel pueris notum est, & sensit Amiotus Pugnae huius copiosa admodum & disertae descriptio extat in fragmentis Polybianis lib. 17: & si miserè (ut omnia alia eius autoris) versa, aut peruersa potius. Subiungitur armaturae & aciei Romanae cum Macedonica comparatio & perspicua & iucunda. Neque debet quisquam eorum cum his collationem omittere.

373. a. Nec ferebant vel fortissimi grauem confertamque & insentis horrentem hastis frontem] Ita Crus. qui etiam annotat Legendum puto, Ferebat sinistrum Romanorum cornu grauem, &c. At verò Xyl. vertit, Nam ab altiore loco totam phalangem Romanis inferebat: cuius hi densam testudinem selectissimorumque militum acrem impetum non sustinebant.

Ib. c. Tum quòd vniuersi potius] Xyl. vertit, Tum quòd omne totum magis propter mutuum membrorum complexum quam propter singula valet. & annotat, Καὶ ὅτι πάντες ὅλου, Græca lectio non constat.

375. a. Corui enim fortè superuolantes] Eius rei simile omnino exemplum in legis Gabiniae promulgatione scripsit Diodorus libro 36. Meminit Valerius Maximus libro 4, cap. 8.

Ibid. c. Et rebus ad Thermodontem atque circa Cyprum Cimoniae gestis] X. vertit, Cimoniae ad Eurymedontem fluium & insulam Cyprum. Annotatque Guar. vertit, Eurymedontis & Cyprica Cimoniae opera. Olcitanter hoc, & ita ut lector quid sibi ille Eurymedon velit, & ducifne an loci nomen sit, intelligere non possit. Atqui interpretis munus ita non est ob-eundum. Enimvero vno die & ad Cyprum nauali, & ad fluium Pamphyliae Eurymedontem terrestri praelio Persas à Cimone Atheniensium duce victos fuisse, ut omittam Plutarchum, id in Cimoniae vita docentè, testatur Thucydides lib. 1: extatque luculenta vtriusque victoriae descriptio apud Diodorum Siculum lib. 11. Meminit fluuij huius etiam Liuius perspicue lib. 33. Strabo lib. 14.

Ib. d. Et exigua antiquae propinquitatis cum iis vincula] X. vertit, Leuè inque generis communitatem. Et annotat, Id demonstrat lib. 1. Antiq. Romanae Dionysius Halicarn.

Ibid. Tisillum in Thraciam] L. Stertinius, & in libris aliis L. Thermus legitur apud Liuium: haud scio rectène an secus.

Ibid. f. Xenocratem philo[sophum] Sensum huius loci videtur Guarinus non fuisse assequutus. certè non extulit. ὑπερίκωον fuisse pensionis genus quod inquilini (υἱοποιῶν) Athenis soluerent, ex Isæo docet Suidas. exactum fuisse à publicanis, hic locus ostendit. Xenocratem Athenis fuisse inquilinum, patet: fuit enim Chalcedonius. èstque ea de re in Phocione infra scriptum.

376. d. Cui in manu quum esset illum obtereve, noluit] Xyl. vertit, Quisq; eū posses capere. Et annotat, ἐλεῖν παραχρῆν, nullo sensu conicio fuisse scriptum ἐλεῖν παρῶν, ut supra παρῶν ἐκλήθη τὸν πάλαιον ἀφῆλιν, & aliàs frequenter.

377. a. Egregias remunerationes, magnòque viro & ciuim amate consequutus dignas, Xyl. vertit, Quum pro beneficiis praclaram & magno ciuimque amanti viro conuenientem mercedem recepisset. Et annotat, κακοσμημένον mendosum est: si legas κακοσμημένον, bene erit.

Ibid. b. Ut memoria prodidit Itanus] οἱ ἀπὸ τῶν Ἰτανῶν. Ego Itanum scriptorem nominari vsquam vix credo: itaque locum habeo suspectum. Hyrcanum vertit Guarinus: quid sequutus sit, nescio. Mox auri conflati, χρυσίου συζυγῶν ἀφῆλιν Guarinus (scitè nimirum) Defecati auri. Aurum verò conflatum puto infectum intelligi, quod neque formam aliquam habeat neque signatum sit.

378. c. Quum apud hospitem suum canaret] In Apophthegmatis additur, Chalcide id factum. & ibi περὶ πρῆξις, hic περὶ πρῆξις legitur: quæ varietas etiam in aliis est libris: neque lubet huc infarcire quæ ea de re annotauit in quartum Iliadis librum Eustathius. Contiferos vocem sinxi, ἐντοφῆρος. De discrimine eorum vocabulorum non est hic locus commentandi.

379. a. Censuerunt omnes qui ciues se profitebantur] Xyl. vertit, Ciuium numero censuerunt quotquot liberis parentibus essent nati. & annotat, Miror hoc omissum à Liuiò: & quidem Leonis cognomen mihi suspectum est. Culeo cognomen tum Terentij est apud Liuium extremo libro 30, ut suspicer non τὸ Λέοντος, sed Κουλίανος scriptum fuisse. Mentio fit etiam in vita Pompeij cuiusdam Culeonis, qui ei, ut dimitteret Iuliam, suavit.

Ibid. Illum principem senatus legit] Xyl. vertit, Principem senatus legit. Et annotat, ἀρχηγὰς τῆς βουλῆς, non ἀρχηγὰς. Dicitio est obseruanda. nam hoc significari, vel ex Liuiò hanc censuram, quamuis ieiunè, describente intelligitur, libro 38. Eodem modo loquutus est noster in Tib. Graccho, Ἄππος Κλαύδιος ἀρχηγὰς τῆς Ρωμαίων βουλῆς.

Ibid. c. Sponsione Lucium pronocauit] Xyl. vertit, Iuramentum detulit. Annotatque, Guarino imposuit mendum, fecitque ut sensum peruerteret huius loci. nam οὐκ ἔστιν scriptum est malè, pro ὅρκισιν quæ ipsa vox in Catone Censorio habetur in eiusdem facti narratione: ut mirer non animaduersum librarij lapsus ab interprete.

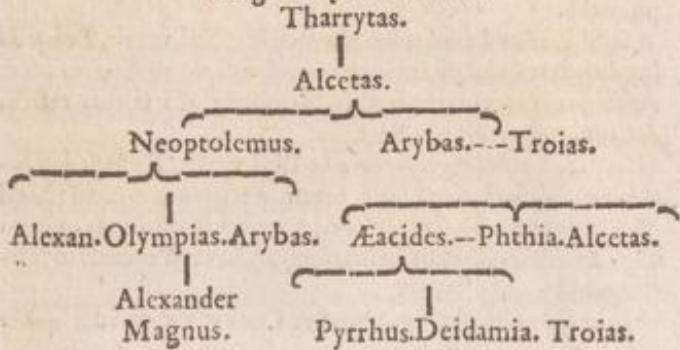
382. b. Hic sexcentis conflictibus victor.] Hanc & sequentes periodos (in quibus summa comparationis ferè inest) ita vertit Guarinus ut qui conferat cum Græca & nostram orationem, facile sit animaduersurus cur noua versione opus esse duxerimus.

Ibid. d. Siquidem in pratura Nabim exegit Messene.] Xyl. vertit, Primatus enim Nabidem Messena eiecit. In hunc locum sic annotans: στρατηγὸς μὲν ἦν ὡς ἐστὶν ἐν Γραῖκοις, contra & historice veritatem, quam in Philopœmene Plutarchus ipse testatam fecit, (neque dixeris tantum virum ita citò sui oblitum fuisse) & loci huius naturam atque propositum. Ergo audacter recessi à codice Græco, quem particulae negatiuae omissione corruptum arbitror, itaque fuisse scriptum: στρατηγὸς μὲν ἦν οὐκ ἂν, Νάβιν ἐξέβαλεν ἐκ Μεσσηνίας, &c.

IN PYRRHVM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Crusserij, interpretum.

Pyrrhus rex Epiri bello maximè contra Romanos gesto nobilitatus est: quod anno ab V. C. CCLXXII. incepisse rationes annalium produnt. Aequalis fuit Antigoni, & eius filij Demetrii Poliorcetæ, regum Macedoniae. vide Gellium libro 17, c. vltimo. Eius nos genealogiam ex optimis scriptoribus collectam in gratiam lectoris proponendam duximus.

PYRRHI GENEALOGIA & regum Epiri successio.

EXPLICATIO.

Tharrytam, Plutarchus quem vocat, is Pausaniae in Atticis est Tharypus: fuitque (ut ibidem traditur) à Pyrrho Achillis filio decimus quintus. Genus deduxit à filio Pyrrhi, & Andromaches Pielo. (qui apud Iustinum libro 17, Piales dicitur, qui medio natu inter duos fratres fuit) Arybas Aecidae pater, aliis Arybbas, Pausaniae è Diodoro Siculo Arybas, Arymbas dicitur. Filius eius Alcetas post patris Aecidae mortem rex ab Epirotis delectus quum crudeliter regnaret, ab iis vnà cum liberis est occisus. Pausan. Phthia mater Pyrrhi, filia fuit Menonis Thessali, de quo Plutarchus in Phocione, bellum Lamiacum describens. Alexander Olympiadis frater, rex Molosorum, in Brutiis bellum gerens periit. Liuius lib. 8. Strabo lib. 5. Iustinus, Orofius, alij.

Pyrrhus multas habuit vxores: ut Antigonom Philippj & Berenices filiam, ex qua Ptolemæum genuit, de cuius interitu Plutarchus meminit. Ex Lanassa Alexandrum sustulit, Agathoclis Siculi filia: ex Bircenna, Helenum.

383. b. Templo apud Dodonam constructo. Xyl. vertit, Condito apud Dodonam templo. annotatque, ἐν οὐρανῶν. Aretinus in

ipso (quod aiunt) limine impigit: ad id templum profectos vertens. Meam versionem confirmarem autoritate, si dubia res videretur. Cæterum *παιδιὸν ἐπιπρόκειον*, fortè erat *ἐπιπρόκειον* nisi diminutiuo & voce *παιδιὸν* ludicrum intelligas cognomen videlicet à crinium colore per iocum inditum: vti & hodie solet fieri.

Ibi. c. *Ex Lanassa*] Xyl. vertit, *Ex Anassa*, annotatque, Iustinus ex Trogo lib. 7, sic eam vocat, hanc ipsam rem perstringens: eum sequutus sum, quum Lanassa sit in Græco, tamen si Lanassa alia infra refertur.

Ib. *Bello Lamiaco*] Describit hoc Diodorus lib. 18. & quidem equitum ducem fuisse Menonem hunc scribit: quod & apud Plutarchum est in Phocione, in eadem historia.

384. b. *Contulerunt se ad regem Glauciam*] Iustinus appellat *Glaucum*. Cr.

Ib. *Inimicum Eacidis*] Xyl. vertit, *Eacida inimicum*. & annotat, Quod Olympiadem in bello contra Aridæum & Macedonas adiunxisset Eacides. Pausan. Atticis.

Ibid. c. *Prætulit Pyrrhus vultu truciore quàm angustiore maiestatem regiam*] Xyl. vertit, *Fuit Pyrrhus vultu regio quidem, sed terribiliore quàm venerabiliore*. & annotat, In maiestate vultus qualis in rege requiritur, & dignitas venerabilis & terribilis grauitas consideratur. hoc posterius priore plenius habuisse Pyrrhum, ait Plutarchus. Nam interpres inscitè moderati principis meminit. De dentibus eius miror Plinium, quum simile de Prusia Bithyno commemoret, non meminisse, quum duobus locis de pollice pedis referat lib. 7, cap. 2: & cap. 4, lib. 28.

Ibid. f. *Ad Ipsum*] Aretinus Hypsum scripsit, imperitè. Est enim etiam apud Appianum in Syriaco Ἰψός, Ipsus: & Phrygiæ vrbs indicatur. Loquuntur autem de nobili illa pugna in qua Antigonus Demetrii pater succubuit, (de qua & Plutarchus in Demetrio) & Iustinus sub exitum lib. 15, & Appianus eo quem dixi loco.

387. d. *Polysperchontem*] *Πολυσπέρχων* nobilis fuit inter amicos & duces qui Alexandrum Magnum sequuti sunt. Vulgò Latine ferè Polypercon scribitur, etiam apud Curtium: quàm rectè non video. Polysperchontem quidem omnes Græci dicunt, nisi vbi librarij scripturam mutarunt: sicut etiam in Apophthegmatis Plutarchi, quum idem refertur, mendosum est *Πολυπέρχων*.

388. a. *Fratres domus sortiri acutis ensibus*] Imprecatio est Oedipi in filios sibi ex matre natos: extat apud Euripidem initio ferè Phœnissarum.

389. a. *Ac Nysæo accepto equo*] Aretinus equi epitheton omisit, vt & alia quædam hinc inde, quæ (opinor) non intelligens, quærendi maluit labore supersedere. Nisæa regio est Parthyenes, haud procul Caspiis montibus: ea equos præstantissimos maximosque aluit, quibus reges ipsi vtentur. Patet hoc ex Strabonis lib. 11: Plin. lib. 6, cap. 2. Explicauit etiam in suo Lexico Varinus, ex Eulathij in Bœotiam Homeri commentariis.

Ibid. b. *Ita Macedones, partim concursu facto signum petiere*] Xyl. vertit, *Ibi verò Macedones accurrere, & tesseram petiere*. & annotat, *πυθία περὶ τὴν ἀίτην*. hoc quid sit, non planè intelligo. Equidem nihil minus quam pugnam tum milites Demetrii postulabant. Videturque esse mendum, ac legendum *πυθία*: aut certè *πυθία* hic idem significare vt fit sensus, Miles ad Demetrium accurrentes, poposcerunt vt cum Pyrrho pacem fœdusque iungeret.

390. a. *Quum ad Edessam haberet hic statua*] Aretinus eum ab Lysimacho ibi suparatum vertit: sed Græca aliter sonat. Et quidem citra prælium erat potitus Macedonia Pyrrhus: eodem autem modo, nimirum nulla commissa pugna amississe Plutarchus docet.

Ibid. c. *Sicut Achilles impatient erat otij*] lib. 1. Iliadis: quum iratus ob ereptam Chryseidem bello & armis abstineret, otiosusque in tentorio suo desideret.

Ibid. *Præuitatem concionatorum*] Xyl. *Oratorum*: & annotat, *δυναστεύων*. Sic ij dicuntur qui in repub. versantur & orationibus suis populum mouet, qui quasi regnum in populo orando & suadendo dissuadendove obtinent. Et hoc esse *δυναστεύων* cum aliis, tum ex Plut. Theseo patet. vbi de Mnestheo loquitur autor. Sed de hoc vocabulo satis apud Themistoclem.

391. b. *Omne id expugnare verba cõpta*] Xyl. vertit, *Orationem conficere omnia*. & annotat: Locus Euripidis est in Phœnissis. in eas autem scribo, Græco sequens, vt Plutarchum, Strabonem (apud quem ipsum etiam *Κριέας* in fine septimi nominatur) & Suidam. Vulgò enim ferè per y scribunt hodie.

Ibid. d. *Penè cepit Agathocles*] Apud Iustinum hæc historia est lib. 22. & apud Diodorum disertius descripta, lib. 20.

Ibid. e. *Compotabimus quotidie*. Xyl. vertit, *Quotidiano potu inuicem exhilarabimur*. & annotat, *κώδων* festiuitatem Aretinus vertit, non admodum festiue. quid esset *κώδων*, vel ex Lycurgo Plutarchi intellexisset, & dicto Dionysij tyranni in Philippum, apud eundem in Timoleonte.

Ibid. f. *Quas hippagogas vocant*] Alij hippagines vocant, Liius lib. 44. hippagogas Græco vocabulo, eas naues quæ transfretandis equis præcipue feruunt.

292. b. *Quandiu ex alto volueretur fluctu*] Xyl. vertit, *Dum adhuc ab alto irruerunt fluctus*. & annotat, *παραλίον* est in Græco, idque sequutus est interpres: sed *παραλίον* esse legendum, ex sequentibus non est obscurum.

Ibid. e. *Postquam Albinum Romanum consulem*] Xyl. vertit, *Postquam Launus, &c.* In Græco est mendum vbiq̃, *Αλβινος* pro *Λαβινος*: oscitantia librarij, cui multas id genus corruptelas debemus. Cruf. quoque annotat, constare, huc fuisse Leuinum, non Albinum.

Ibid. f. *Et ultra Sirim anem castra ponere*] Lirim apud Florum legitur, in huius belli descriptione, l. 1, c. 118, vitio librarij. Sirim autem Plinius etiam fluium apud Heracleam agnoscit, l. 3, cap. 11. esseque eum fluium nauigabile, Strabo addit lib. 6. Diodorus Siculus libro 12, eiusdem fluij meminit, de condita à Tarentinis Heraclea referens.

393. d. *Fuit hic natione Frentanus*] Ferentaneæ turmæ præfectus dicitur Floro. & quidem haud scio, eosdem ne dixerint Frentanos & Ferentanos. Paulò post vbi est Dexous, Aretinus *Αξίδος* legit, Dextrum vertit.

394. e. *Qui senectutis & cæcitatibus causâ satisfecit*] Iste Appius Claudius luminibus captus traditur, propter dimotam statu suo Herculis colendi & Potitionum institutionem: Liius libro 9. Simulatam ab eo cæcitatem vitandæ curiæ causa, Diodorus lib. 20. scribit. Orationis eius qua pacem cum Pyrrho dissuasit, Cicero etiam De senectute meminit, & alij.

397. c. *Ptolemaum Ceraunum*] Is occiso Seleuco Magno, Antiochi patre, qui Lysimacho victo Macedoniam occuparat, regno Macedoniae potitus est, Filius fuit Ptolemæi Soteris & Eurydices Antipatro natæ. Inde cum Gallis pugna congredi ausus, ab iis est cum exercitu cæsus. Appian. ad finem Syriaci: Pausan. Atticis. de bello Gallico hoc, vide omnino Iustinum libro 24.

398. a. *Mamertim*] Hi qui fuerint, vtque Messana potiti, leges apud Polybium, post præfationem statim libri primi Mamers lingua Oschorum fuit Mars. Inde nomē iis factum qui oraculi iussu ex Samnio patria sua expulsi, quum circa Taurominium Siciliae confedissent, Messanensibus auxilio profecti, vnà cum eis urbem occuparunt: & à Marte, qui forte ex reliquis diis obtigerat eis, Mamertinorum nomen sibi fecerunt. Sex. Pompeius Festus lib. 11. ex Alphij lib. 1. De bello Carthag.

Ibid. d. *Thononem & Sofstratum*] Suidas nescio quo autore *Θήνονα θεσπόμενον*, & *Σοφίστρατον κρατούμενα τῆς πόλεως* appellat, Thononem præsidij vel excubiarum præfectum, & Sofstratum vrbs principem.

400. b. *In faucibus qua sæuè Græcis dicuntur*] Omisit hoc Aretinus, videtur fauces quæ sunt ad Antigoneam in Epiri ingressu, dicere: quæ Stena Græcis vocabantur. Vide Liium sub initium lib. 32. Porro hanc eandem historiam eleganter Persequitur in Atticis, haud longè ab initio, Pausanias: atque ibidem de morte Pyrrhi refert.

Ibid. d. *Minerue Itonidis*] Meminerunt huius cum alijs, tum Apollonius à *Αἰγίου*. & Scholiastes ibi docet, ab Itonia seu Itonia Thessaliæ vrbe dictam, cultam etiam Coronæ in Bœotia fuisse Mineruam *ἰτωνία*. Itoniam vocat Polybius lib. 4. quo item ex loco apparet, in Bœotia eius templum fuisse: quod idem est in Agefilao Plutarchi, eius fanum haud procul Coronæ abfuisse. De Ægis dixi apud Stephanum.

Ibid. e. *Haud dum rebus eius stabilitis*] Xyl. vertit, *Rebus ad hunc modum stabilitis*. annotatque, *ὄπω δὲ τῶν πραγμάτων*, &c. Aretinus *ὄπω* videtur legisse, Nondum satis firmis rebus, &c, idque vero est propius.

401. c. *Exisset & te potior alius*] Xyl. vertit, *Fortasse à te tuti erimus*. annotatque, Hanc totam periodum omisit: haud scio an propter obscuritatem. Certè huc diuinai, quum quid sit *πὸ χαρπῶν* non satis assequor, & verò mendum subesse puto.

Ibid. *Gortynis in Creta*] Noster Corcyra. quod si *κορυνη*

fuisse, scio potuisse ad Corcyraos aliqua ratione torqueri, quod alijs ostendam. Sed tamen neque Κορυφαίος legitur, & οὐκ ἔστι perspicue est additum, ut negligentiam mirer.

Ibid. e. *Longa octo iugera*] Sequittadium Arctinus vertit: quod locum habere potuit si nouem iugera scripsisset Plutarchus: iugum enim hic non quale in agricultura, sed Geometricum intelligo, quod est sextans stadij. Vide quae in Paulum ea de re annotauimus. Paulo post raritatem materiae, χαυρίτητα, recentiam operis vertit.

402. d. *Meras eas esse praestigias*] Xyl. vertit, *Nugas has esse.* & annotat, Πυλαίων ὄχλαζωγίας. Quid sit Πυλαίων, taceor mihi non satis constare. Apud portas otiosos homines conuenire nugandi & garrandi causa consueuissse, notum, & adhuc vsitatum est. Inde Πυλαίων ὄχλαζωγίας arbitror dici inanes & vulgares fabulas, *tantarin*, quibus rudes & inepti homines otioque abutentes delectentur atque teneantur.

Ibid. *Optimum id augurium*] Versus est quo Hector Polydamantem auguria occinentem reicit apud Homerum Iliad. 12. Eodem vsus est simili etiam ratione Epaminondas, praerium Leuctricum, dissuadentibus ob auguria nonnullis, initurus. Diodorus Siculus lib. 15. Pyrrhus suum nomen pro patriae nomine posuit.

403. b. *Illique, dimissis quos in arma prater aetatem coegerat necessitas, ad pugnam se accinxerunt*] Xyl. vertit, *Et qui prater aetatem necessitate urgente arma sumserant, dimissi, eorumque in locum alij suffecti sunt.* annotatque αὐτοὶ δὲ τῆς μάχης. Pro αὐτοῖς nisi ἄλλοις legas, non constabit locus αὐτοῖς legendum, ut ad eos qui recens venerant, referatur.

Ibid. c. *Iocinore sine capite inuento*] ἀδόκιμος. Contrarium Plutarcho dixit Arctinus, Sacris ritè peractis, quum notissimum sit, esse ἀσπράκτον μέγιστον, λόβους autem iocinoris quasi auriculas aut appendices prominentes.

Ibid. d. *Aptera ortus*] Et hoc omisit. Aptera scem. gen. vrbs est Creta, apud Strabonem lib. 10. Stephanumque Apud Plinium l. 4, c. 12, Apteron legitur.

404. a. *Naupliam*] Antiquum Argolicæ regionis versus Laonicam oppidum, Vide Pausan. ad finem secundi.

Ibid. b. *Circumlambentia suum proprium sanguinem*] Xyl. vertit, *Lambere cruorem suum.* ἀεὶ λικμύδαται τὸν αὐτῶν φόνον. Arctinus omisit. φόνος, prater eadem, etiam cruorem in eade effusum, & aliquando locum cedis significat Græci Grammatici. Hic cruorem, ut apud Homerum Ἄκρον ἐπὶ γάμβρος ἐφ' ἠμάτος. Et apud Sophoclem Trachinias de veneno suo Deianira: Νίσοι εὐδὴρ τὴν ἐκ φόνων ἀειρόμεν. Ceterum ubi est, Ἀλλοῖον ἀερόντι Ἀπύρατος legi ego, Ἀλλοῖον Ἀπύρατος. Causa ex morum sequentibus patet, Nisi quis contendat, Antistite nomen Apollonidis fuisse: & per Lycium, nomen Apollinis innui: quod non puto esse necessarium.

Ibid. c. *Cylarabon*] Gymnasium est, minus trecentos ab vrbe Argis passus. Linius lib. 34. Meminit & Pausan. in Argolicis, ut & Apollinis Lycij, & fabulae istius, reliquorumque hic nominatorum locorum.

405. c. *Impulsitque suo socios & hostes unà confudit*] Xyl. vertit, *Hostes pariter & amico: prouebat.* annotatque, In Græco locus est mancus, sed sententia non valdè impedita.

IN MARIVM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Cruse-rij, interpretum.

Marij & Syllæ bellum ciuile, ita ut vix vlla alia historia, nobile est: tempusque & æquales Marij facile noti. Mortuus est Marius septimum consul, anno vrbs condita DCCXVIII. Quæ autem initio de nominibus disputantur, neque obscura sunt, & si quis plura vult, doctissimum Sigonij de nominibus Romanorum librum inspiciat. Sanè C. Marium Nepotem quidam annales scribunt, contra quam Plut. asserit. Ego tamen Plutarcho facilius quam vel Cassiodoro, vel aliis eum sequentis, assentior: præsertim quia neque antiqua monumenta, neque vllus, quod sciam, vetustus & bonæ fidei scriptor Mario Nepotis cognomen tum adscripserit. Metellum à moribus Nepotem, nimirum à prodigalitate, cognominatum, Valerius lib. 9. cap. penultimo, affirmat.

406. c. *Qui Hispaniam tenuit*] Xyl. *Hispaniam obtinuit.* annotatque, In foribus, quod aiunt, labitur Guarinus, quum χαρῶντος ita efferat, *Qui liberos in ius diuionumque populi Romani redegit.* Imò autem sibi occupauit eam prouinciam, & contra Syllam tenuit, de quo in ipsius vita cognosces. Mox pro Ρωμαίοις, dandi casus placet Ρωμαίοις.

407. b. *Cirreatonem*] Hoc mihi nomen nescio quomodo suspectum est. Sanè Marium fuisse Arpinatem, Ciceronis gentilem, vel ex initio librorum huius De legibus euidens est. Plinius lib. 3. ca. 5. in describenda prima Italiae regione, Cernetum oppidum, & Cernetanos, qui iidem Mariani cognominarentur, refert: ut suspicari subeat ne, quod ille Cernetum dicit, Plutarchus (si modò non subrepsit menda, ut solet ferè in propriis nominibus) Cirreatonem efferat. Sed nihil certi scio.

408. b. *Nihil dimisit tamen animos*] Xyl. vertit, *Nihil plane de animi sui elatione remisit.* & annotat, οὐδὲ μίκεν ὑψηλῶς, &c. Guarinus contrarium sensum perscripsit, loco satis aperto. nam οὐδὲ negatio est, qua etiam τὸ μίκεν amputatur. Si scriberetur οὐ μίκεν, stare posset Guarini interpretatio: sed ipsa rei veritas tamen ostenderet mēdum esse & legendum esse οὐδὲ.

Ibid. c. *Aut patronis ex lege non esse testimonij in clientem dictionem*] Xyl. vertit, *Patronum dicendi contr. clientem testimonij necessitate antiquius recepta Romanorū lege, liberari respondit.* & annotat Guarinus hæc ita vertit ut qui patronus apud Romanos diceretur, ne intellexisse quidem videatur. Deinde quod habet: *Recipientibus autem iudicibus testimonium,* falsum est. Accepisse enim eos excusationem Herennij, ne is diceret testimonij, Plutarchi verba & sensus loci ostendūt. De iure autem patronorū & clientū quia supra Plutarchus

in Romulo perspicue docuit, non est quod de hoc loco malè utique o'im tractato, plura dicere oporteat.

409. c. *Acque eo bello praefectus fabriū in exercitu erat*] Xyl. vertit, *Et sub eo tum dux sociorum militabat.* annotatque hæc in hunc locum: Græca, καὶ ὅτι τῷ δὲ τῆς Τευτόνων ἔχον ἀρχῆς, πρὸς ποταμῶν. Guarinus, *Aduersus Teutones unà militauit, principatum & curam architectorum gerens.* Quid autem est hic de architectis quæso, & verò nisi Teutones versor nominasset, pro Τευτόνων eum legisse τικτόνων verisimile fuisset. Equidem rem iam contra Teutonas gestam fuisse, Q. Metello Numidico magistratum gerente, ne verisimile quidem puto. Et militabat, πρὸς ποταμῶν est in Græco: ut videas non præteritam, sed presentem militiam innui. Ergo mendam est in voce τικτόνων, cui facilius mederemur fortassis si vita huius Metelli, quam scripsisse Plutarchum scimus, extaret: nunc quia de illa militia nihil nobis constat, rem in medio relinquimus. Suspicio sanè esse sensum, cum ob paternum hospitium, tum quòd sociorum copias duceret, Metello charum fuisse. T. Turpilium Silanum Salustius in Iugurthino bello nominat: idemque Vacca (quæ hic Βάσα dicitur) praesidium ex Italicis, hoc est sociorum P. R. militibus constitissse, haud obscure tradit. Ego in hoc & similibus locis circumspectius quam alij factitarint, versandum sciebam: idè volui dicere quæ putarem. Amiotus planè τικτόνων legit, & praefectum fabriū vertit quæ coniectura mihi non improbat: nisi quòd Sallustius videtur hoc indicaturus fuisse. Quanquam nihil obstat, quin alios autores sequutus sit Plutarchus. Paulò post, ποταμῶν ἔχον τὸ ἐργον, occasionem rei gerende nactum Guarinus vertit, & Ἰνδῶν, quæ Latinis Vtica dicitur, Itycam: annotandique ad marginem dedit occasionem cuidam, apud Sallustium Vticam legi: quasi non idem sit apud Plutarchum. Et mox, ἀναγορεύει λαμπερῶς, oratione splendida habita. Quid est, si hoc nō est, praeparari officium interpretis? Multa id genus alia sciens omitto.

411. a. *Et conspiciit ab occidente ingruens Italia periculum*] Nam Cimbri ad Rhodanum in Gallia Cn. Mallio & Q. Cæpione proconsole cum exercitibus deletis, in Hispaniam recesserant: inde in Galliam reuersi, Teutonibus se coniunxerant, ut ex Liuiana Epitoma 67. patet. Hoc monui ne quem offenderet hic locus, quum à septentrione bellum eos Italiae intulisse populos cogitare.

Ibid. e. *Polus Septentrionalis*] Pleraque hic malè Guarinus vertit, & obscure. Ratio rei iis qui elementa Astronomica gustarunt, nō est obscura. Meminit etiam Herodorus

Cimmeriorum migrationis, haud procul initio libri primi.

412.c. De gradu (ut perhibent) deiectus est] Xyl. vertit, De potestate rationis exiit. & annotat, ἔξισεν τὸ φρονεῖν. Guarinus nullo sensu, calliditate excidit. Saltem quæ sequuntur, infania correptum fuisse Iugurtham indicare animaduertisset. & nihil notius est quam ἔξισεν τὸ φρονεῖν, ἔκτασεν, ἔκτασεν τὸ φρονεῖν, ac similia multa.

413.b. C. Lusius] Sic legitur etiam in Apophthegmatis. Emendetur ergo hinc Valerij locus, apud quem in hac historia Clusias lapsu librarij legitur, libro sexto, cap. primo. Etsi is militon Treboniū, sed Cælium Plotium nominat.

414.e. Carbonis casus & Capionis] Xyl. vertit, est, mendose pro Καίτων, in Græco. De Carbone præter reliquos, Epitoma Liuij 63, de Capione in 67.

415.c. Ac composito gradu subsequatur] Xyl. vertit, Sensim eos insequutus est. & annotat, ὁδὸν alter, tumultuario bello. quo quid à sensu magis alienum? Mox ὁδὸν ἑξήκοντα legendū, non ἑξήκοντα, constat.

416.c. Nomen suum intonabant identidē Ambrones] X. vertit, Ipsi quoq; Ambronas mutuo cōclamarunt. & annotat, Locus est obscurus. & sanè verba puto me fideliter expressisse, quæ id omnino videntur innuere, Ligures iactasse sibi nomen Ambrorum autum esse. Sed de hoc nihil, præter hunc vnum locum, inuenio. Sanè & Sex. Pompeius Festus Ambrones Gallicam fuisse gentem tradit: & apud Strabonem libro 4. de ostiis Rhodani disputantem, mentio fit cuiusdam Massiliensium de Ambronibus victoriæ: vt appareat fuisse eos vicinos. Massilienses finitimos Liguribus esse, notum satis est. Hinc leuis quædam videtur posse simili coniectura.

417.d. Vt ignur oblucentes illis Romani] Xyl. vertit, Quo factum est vt barbari Romanis resistentibus, ac sursum contentes reprimensibus, pulsati paulatim in planiciem retrocederent. annotatque, Contraria omnia & verbis & sensui loci huius habet Guarini versio: qui & Romanos cessisse in planitiem scripsit, & aīo desuper vertit, & ἔξισεν τὸ φρονεῖν scutorū collisionē.

419.c. Campum apud Vercellas] Vercellæ transpadanæ Italix oppidum est: cui regioni contigua est Venetia. Plin. lib. 3, c. 17. & 18. Hoc dico propter Florum, qui lib. 3, c. 3, pugnatum fuisse in Venetia scribit, & in Campo Caudio. (alij Claudio legunt, sed & in l. De viris illustribus Caudio habetur: apud Velleium est in Raudis cāpis, haud scio quàm rectè) Sigonius Veronam pro Vercellis legendum putat: quod eo maximè nomine non admittendum videtur, quia ad Athesin est Verona: Cimbrōs trans Athesin procurrisse, historia perspicuè docet.

420.b. Habebant singuli tela bipennia] Xyl. vertit, Telum singulis bidens. & annotat, δίπεντα. Bina manibus iacula, Guarinus, & post eum Amiotus: quàm rectè, non video. Est quidem etiam apud Euripidem δίπεντα, in Rheso.

422. b. Numij cades] Xyl. vertit, Nonij cades. & annotat, ὁ Νόνιος ἐόν, malè pro ὁ Νόνιος. Nonium omnes historici nominant, & Appianus disertè Νόνιον. Guarinus nescio què Numium supposuit. Cruf. autem annotat, epitomen Liuij habere Namiū: alios Nomiū: Plutarchū Onium, sed malè.

Ibid. c. Vt semel tanta de re præiudicet] Xyl. vertit, De re ita magna ante cognitionem sententiam ferret. & annotat, Guarinus locum hunc neque intellexit, & peruertit. Est autem ἀποπροαίτιον αἰς ἀπαγορεύειν, De causa nondum cognita pronunciare: non (vt ille habet) aduersari rei. Quod autem dixit tantum onus in se suscipere, id in Græco est ad ἄρβυρον Tam latum habere collum. qua de translatione aliquid in Cicerone annotaui.

424.d. Silo Propedius] Xyl. vertit, Propedio Siloni res pondifse. & annotat, Is fuit Marfici, seu socialis istius, (quod & Italicum dictum fuit) belli autor atque dux: atque hoc nomine ab historicis afficitur Latinis, Velleio, Floro l. 3, c. 18: Epitoma Liuij 76: Valerio l. 3, c. 1. Apud Strabonem lib. 5, Πρωπέδιος & apud Plut. initio vite Catonis. Vticensis, Πρωπέδιος Σιδων, mendose legitur. Κεῖτε Πρωπέδιος, itidem ab Appiano l. 1. Belli ciuilibis appellatur. Fuit ergo Q. Propedius Silo: & hic legendum Πρωπέδιος, non Πρωπέδιος: quod miror ab interpretibus animaduertum non esse.

Ibid. Quippe neque terga vestra illis, nec vos illorum aspiciere os sustinueritis] Xyl. vertit, Nam neque illos horum terga, neque hos eorum occipitia intueri ausi. & annotat, Habenas, Guarinus. legit enim (vt & in nostro fuit codice) ἡρῖον. Sed videntur argutix loci hoc non recipere vocabulum. Est enim sensus: ita utrosque fuisse timidos vt, vtri que fugerint, & neutri neutros insequi si fuerint. Itaque ἡρῖον legi, quod esse occiput constat. Amiotus faciem vertit, nescio

qua occasione: nisi fortè repudiato vocabulo ἡρῖον, sensus quod videretur offerre, amplexus est. Sed nostra coniectura verbis Plutarchi ac sententiæ haud dubiè est propior.

Ibid. f. Eam ferunt 1. x x v millibus denariorum Corneliam emisse] Xyl. vertit, Trecenta sestertia precium persoluisse traditur. & annotat, Monstrosè has summas peruertit, & ambiguit extulit Guarinus. Etenim septem myriades & dimidia drachmarum sunt, seu (quod idem est) denariorum millia 1. x x v. Sestertium ita dixit Guarinus (ne dicam in numero eum errasse) vt an sestertios nummos indicet, an sestertia, (hoc est nummorum sestertiorum millia) non liquidè constat. Prius puto. neque enim animaduertit, quatuor sestertios vno denario aut drachma (has enim in summis accipiendis Græci indicant) contineri: quod legisse saltem in Syllæ vita eum oportuit, quam conuertit. Sed hæc aliàs. Eodem modo posteriorem summam corrumpit. Si denarios decem æstimes in aureum florenum coronatum, (quod Budæus docet, & proximè verum est) prior summa efficit septem millia aureorum, & quingentos: posterior Luculliana, ccl aureorum millia, ètque ea summam proportionem ternarij ad centenarium numerum. Amiotus priorem summam ita vt nos demonstraui, effert. Luculliana autem tantum vponit partem, scilicet aureorum millia, quæ ad priorem hanc habet rationem quæ est vs genarij ad ternarium: videturque legisse, ἀνεῖται μυριάδων πεντηκοντα ὀκτώ, & c. omisis verbis, διακοσίων. Vtrū rectius sit, vix possum iudicare: itaque quod in Græco reperi, id reddidi, quauersimilior iudicari potest Amioti lectio. nam & ipsa tantum incrementū pretij habet, vt rectè videas epiphonema de aucta prodigiosè sumptuositate additū à Plutarcho.

425.c. Quos nominabat. Contra senatum] Xyl. etiam ita vertit, atque sic in hunc locum scribit: Finxi vocabulum, vtut durum, (sunt enim Latini in duplicandis vocabulis quàm Græci infeliciores, vt est apud Liuium) quo ἀπαγορεύειν vtrunque exprimerem. nam quod nomen suæ cateruæ indidisset Sulpicius, nondum apud Latinos legi. Consul porro tum erant L. Cornelius Sylla, & Q. Pompeius Rufus, anno ab V. C. DCLXVI.

Ibid. d. At Sylla] Xyl. vertit, Sed ipse Sylla in commentariis, se non confugisse ad Marium, sed quum de eis deliberaret quæ eum Sulpicius gladius strictis circumdatum præter animi sententiam vti probares urgebat, eo modo de foro ad Marium vsque compulsus fuisse annotatque, Locus est intricatus, & à Guarino perpetam versus, nullo planè sensu. Vbi autem verti, Quod ipsi postulabant, iustitium fuisse, minus mirum est ab eo non intellectum, quum & Græca sint mendosa, τὸ ἀπαγορεύειν εἶναι, Sed ex Syllæ vita, vbi idem argumentum tractatur, satis constat legendum τὸ ἀπαγορεύειν εἶναι: id ex aliis auctoribus petamus. Iustitium autem magnis tumultibus antiquitus consueuisse indici, cum aliàs, tum ex tertio Liuij libro patet. Mox de equitum numero, præsertim tam exiguo perditatu, in suspicionem veni ne pro πεντηκοντα sit legendum πενταχίον: hoc est 111, non xxx millia. idque ausus sum ita exprimere. sex legiones ei in Sylla Plutarchus, & Appianus lib. 1. Belli ciuilibis, quatuor Orosius lib. 5, cap. 9, adscribunt. 426.c. Excludit bino] Xyl. vertit, Ona parit tria: annotatque, ἀκρίπαι, non ἀκρίπαι. Est hoc verbum Excludere. Apud Arist. l. b. 6, cap. 5, De historia animal. idem Musæi versus adducitur, sed pro ἀκρίπαι legitur ibi ἀκρίπαι quod quid sit, facilius intelligitur quàm τὸ ἐκβάλλειν. hoc enim esse idem quod τρέφω, nutrio, in Lexico est, nullo testimonio, & fortè ex hoc loco sumptum vocabuli glossema. Cætera vide apud Plin. cap. 3, & 6, libri decimi.

428 f. Transmissioque mari tenuit insulam Meningem] Meninx insula est eregione Africæ, non longè à minori Syrtis, quæ & Lotophagorum insula dicitur. Polyb. lib. 1. Vide Plin. l. 5, c. 7. Cæterum ἡμψαλὴν Hiempsaem, vt verti, Latini vocant. & Sextilius Appiano est Sextius.

429.c. In portum Hetruria Telamonem inuectus] Τελαμώνης τοῦ Τυρρηνίας. Portum esse, ex Plinjo didici lib. 3, cap. 5. idque perspicuitatis causa adieci.

430.a. Primo comiteatum nauibus circumuectus] Xyl. vertit, Primum nauigijs circumuectus frumenta qua hostibus aduehebantur auertit. annotatque, Guarinus, quasi non esset notissimum ναυον datiuum instrumenti, vt vocamus, esse, ac τὸ ἐκβάλλειν τὸ σπῆτα quid significaret: nautis pensionem præcisam à Mario finxit. quod indicandum duxi: refutatione non eget.

Ibid. c. Quasi omnia ex sententia essent cessura] Xyl. vertit, Bonū fore rerū statū, annotatque, Elegās est, sed cōcisa, oratio

ἡ ἀποδοχὴν. nimirum ἡ ἀποδοχὴν. ut Latini dicunt, Bene habet, & similia. Guarinus non intellexit, op. ræpretium esse ibi manere vertendo.

431. a. *Ancharium*] Sic & in Græco, & in Appiano est, apud Florum Arquarius legitur, sed malè opinor. De Bardaxis, quæ ratio sit eius nominis, fateor mihi nihil esse quod doceam.

433. a. *Et ad eopol Tarfensem referunt Antipatrum*] Stoicus

fuit philosophus, quod Strabo in Tarfi descriptione testatur lib. 14. Citatur eius de superstitione liber quartus apud Athenæum lib. 8. Vixit paulò ante Marij tempora, siquidem Plutarchus in vitâ Gracchorum, T. Gracchû ait ad leges ferendas à Blossio incitatum, qui huius fuerit Antipatri in vrbe discipulus. Idem in lib. *de Socris*, hoc idem Antipatri dictum refert. Platonis sententiam copiosius Lactant. lib. 3, cap. 19. Institut. refert.

IN LYSANDRVM ANNOTATIONES
 nes Guil. Xylandri & Herm. Cruse-
 rij, interpretum.

Lysandrum Lacedæmoniorum imperatorem victoria maximè de Atheniensibus de Ægos potamos parta, murique Athenarum deiectione nobilitant, & bellum Peloponnesiacum ab eo confectum. Incidit autem (quod etiam ex Polybij lib. 1. haud procul ab initio, intelligitur) in Camilli tempora, & Veiorum propè obsessio in id facinus. De Græcis quos æquales habuerit, satis ex ipsa historia liquet.

433. c. *Achantiorum Delphis thesaurus*] Xyl. *Donum ab Acanthis*. annotatque, ἀποδοχὴν, in Græco. Sed ea vox hoc loco idem quod ἀποδοχὴν significat, nisi fallor. eod. modo infra quoque vsus est. Porro autem Brasidas Spartanus fuit, qui Methonam ab Atheniensibus oppugnata defendit, & præclaro facinore liberauit. Historia est apud Diodorum Siculum lib. 12: apud Thucyd. lib. 2. Acanthus autem Thraciz seu Chalcidicæ vrbs maritima est, in Singitico sinu, non longè à fossa quam in Atho monte Xerxes fecit. Cæterum Acanthis quid rei cum Brasida fuerit, curve cum tanti fecerint, satis ex historia apparet. Nam à Spartanis missus cū exercitu in Chalcidicam & Thraciam contra Athenienses, eas regiones magna virtutis & probitatis cum laude est tutatus. Vide Thucyd. lib. 4. Diodorum quo dixi loco.

Ibid. f. *Secundum magnum confuctum Argiuis*] Xyl. vertit, *Argiuis post magnam illam cladem*. annotatque: Quam dicat, non satis scio. fortè illam qua eos affecit Cleomenes Alexandridæ F. apud Argi fanum. de qua Pausan. lib. 5, & in Argolicis: quo loco de Telephilla scribit. Eam quidem cladem maiorem quam ut verbis explicari posset, fuisse testatur: quippe non victis modò pugna Argiuis, sed etiam eorum v millibus, qui in Argi Niobes Flucum confugerant, vnà cum luco combustis. In Argolicis vitiosè Ἀργίου pro Ἀργίου legitur, & mēdam, quæ facile poterat ex Laconicis corrigi, interpres retinuit, lucumque Martis vertit: quum sit Argi, filij Niobes, ipso docente id Pausania.

Ibi. *Ne quum Bacchiada*] Idem autor in Corinthiacis ostendit, Bacchiadas à Bacchide Herculis sanguine ortos, regnum obtinuisse in Corintho, atque inde à Cypselo eiectionos. Historia est apud Herodotum in Terpsichore descripta. De iis paulò aliter interpres Apollonij, prope finē li. 4.

434. a. *Aristoclitum*] Pausanias constanter Ἀριστοκλείτην, Aristoclitum, Lysandri patrem nominat. Porro autem Heraclidas eos vocari qui ab Hercule genus ducebant, notissimum est: de quo eorum in Peloponnesum reditu, & regnis atque successionibus multa multi, & passim.

Ibid. b. *Aristoteles qui præcellentia ingenia &c.*] Xyl. vertit, *Aristoteles, ubi magnorum virorum temperamenta fuisse melancholica asserit*. Annotatque, Guarinus sensum nō extulit. Locus Aristotelis est problemate 1. sectionis 30. Cru. pro Heraclidis annotat legendum fortasse Heracliti.

Ibid. d. *Post acceptam in Sicilia cladem*] Visto cum copiis & capto Nicia. vide apud Plut. ipsum in eius vita, & Thucyd. lib. 6. In Græco ἡμῶν δὲ repono pro ἡμῶν δὲ.

Ibid. *Ut sodalicia constituerent*] Xyl. vertit, *Ut sodalitates instituerent*.] Institutum Lysandri fuit, democratia per vrbes abolita, oligarchiam constituere, atque ita potestatem omnem à populo toto ad paucos quosdam suos amicos transferre. Itaque sodalitates istas institui iussit, hoc est factiones, quibus sui amici freti, popularem reip. formam protegentibus superiores fieri possent. Huiusmodi coitiones, sodalitiarum & sodalitarum nomine etiam aliquando intelliguntur. & meminit Cicero pro Plancio legis Liciniæ de sodalitiis. Alioquin collegia etiam verti commodè iudico, quæ ipsa magno vsui rerum

nouarum & malarum affectatoribus fuisse notum est. Itaque & L. Metello, Q. Martio cons. autoritate senatus sublata sunt, & à Clodio, homine turbulentissimo, conuellendæque reipublicæ nato, decem post annis restituta. Cicero in L. Pisonem, ibique Asconius: Dio lib. 38. Idemque post etiam à Claudio Cæsare ea scribit abrogata. Hoc loco, ἡμῶν infra ἡμῶν vocat Plutarchus, ut & in Agefilao. Dio quoque noster in simili re ita loquitur. Factiones enim istas & cateruas, Cæsarianas, Pompeianas & Cassianas, qui contra democratiam & aristocratiam conspirant, & τριχράμων illud moliebantur, ἡμῶν nominat, lib. 37, extremo. Guarinus mihi hæc commemorandi ansam præbuit, quia sensum loci minimè expressit.

436. c. *Cui quum vnus ex admissionalibus respondisset*] Xyl. vertit, *Eorum qui ad fore stabant*, annotatque ἡμῶν δὲ ἡμῶν. Ita Themistocle & Pelopida, & alibi sæpe, autor ita nominat aulicos magni nominis: quales fortè sunt quos vulgo camerarios aut cubicularios dicimus: Sed & Ianitor videtur accipi posse hac dictione. Hic quia parum refert, ad verbū verti, Paulò post Guarinus ἡμῶν δὲ malè reddidit.

Ibid. e. *Ad Arginusas*] Guarinus, *In Arginusis*. Nomen hoc variè scribitur, ut ostendi in Stephano De vrbus, meam lectionem puto rectissimam. Historia est apud Xenophontem (sicut & priora) lib. 1, Rerum Græcarum. Meminit Cicero lib. 1. Officiorum.

439. b. *Excepta paralo*] Guarinus nimis quàm absurdè παραλον hic oram maritimam vertit, est autem παραλος, paralus, nauis (sicut etiam Salamina, de qua est in historia Alcibiadis, & Theoris) nomen frequens apud historicos, publica fuit Atheniensium nauis publicis muneribus, ut legationibus, nuntiis, aliisque id genus rebus, destinata ob velocitatem. Multa de ea habet Suidas & non negligenda. Et qui ea nauis vehebantur παραλοι dicebantur, ut apud Thucydidem lib. vlt. τῶν παραλον ναυῶν καὶ Χαερῶν διαπομπιστῶν οἱ Σάριοι &c. Μοχρὸν πηγάων πηλοῖ τῶν παραλοῶν δ' οὐ τρεῖς ἰδὲ ναυοὶ δὲ ἄλλοις ἀραλέωροι τῶν ναυῶν, &c. Quod sequitur, *Absumptis, quod ne, &c.* ineptè & planè nullo sensu idem Guar. pervertit.

Ibid. c. *Ad Ægos fluium ingens lapis*] Ex Plinio lib. 2, cap. 58. colligitur, sexaginta circiter ante hanc naumachiam annis id factum nisi intelligere velis Anaxagoram id prædixisse quod multis post annis euenturum esset. Locus est obscurus satis, & parum dextrè conuersus à Guarino. Ex Platone & Aristotele atque Plutarcho, non est obscurum quid senserit Anaxagoras: idque nos expressisse vtecum spero. διαπύροντας non esse radiantes, sed subito erumpentes, atque cum saltu quasi traicientes stellas, notum est. Deinde lego ἀσφραξί. ἡμῶν δὲ καὶ πύροντας & pro πολλύπλοισι, πολυπλόκοις. De Damacho autem quem mox citat Plut. nihil mihi aliunde constat. Suspicio esse eum Daimachum (Δαίμαχος) cuius Indica Athenæus citat lib. 9. Sed & supra in comparatione Solonis & Poplicolæ, Daimachus quidam Platensis citatur.

441. a. *Lacedæmonios audis dicentes*] Xyl. vertit, *Lacedæmonios inuenias qui dicant*, & annotat, Contra mentem Plutarchi, versum antè fuit. Nō enim laudat sed vituperat, Plut. in cōmentum & non ab Ephoris, aut Lysandro, sed iis qui hoc ferrent, fictum sermonem indicat.

Ibid. d. *Ingressum chori caneret*] Xyl. vertit, *Chori primam in scena vocem*. & annotat, τῶν πρῶτον, quo de vocabulo apud Dionis librū 47 dixi. extant versus in Electra, quæ nuper de mū seorsim edita est: ique testimoniū erant, genuinā tū eā.

Ibi. e. *In quæ cōdidit conuuiui suum Xenophon*] In libello cuius titulus Symposion finxit Xenophon id quod hic dicit Plut.

442.b. Sub Ceramico multas cubare noctuas] Locus est Athenis nomine Ceramicus, cuius multa etiam apud Latinos mentio Ceramus autem laterem, etiam tectum seu tegulam significat. Id innuebat Gylippi seruus, ab hero argentum esse subter tegulas abditum. Sed allusio in Græcis vocibus facilius quam Latinis intelligitur.

Ibid.d. Et drachma sex obols] περι το δραχμια, Comprehendo, nimirum. Citat hunc locum Eusthat. in 3. Iliadis. Atque idem in primum librum eiusdem operis indicat, inter δεκαδην, veru, & δεκαδην, obolum, esse differentiam à posterioribus seruatum: & in à Vlyss. δεκαδην περι τω βολευ dictum tradit Consuli ista loca & diiudicari à diligentibus possunt: nobis satis est indicasse.

444.c. Non unum Vlysem scilicet esse callidum] ουκ ερ οδουαδης, &c. Apparet Iambicum esse versum ex aliqua tragœdia, quem hic prouerbialiter citat, quasi diceret: Seneca Lyfander, non se solum esse vaftrum, sed & aliis istas artes notas esse & vsitatas. Ita Vlyssis, qui callidissimus erat, eoque nomine seipsum prædicare solebat, dolus est à Palamede deprehensus, insaniam simulantis ne iret ad bellum Troianum. nota est fabula, & ex antiquo poeta versus ea de re Cic. lib. 3. Off. recitat. Ac fieri potest ut hic versiculus sit de Palameda Euripidis transcriptus.

Ibid. Quum in Thracia Aphygeorum oppidum circumfideret] Xyl. vertit, Obsidenti ipsi Aphytis in Thracia. & annotat, In Græco est, περι της Αφυγειων πόλεως. Estque sequutus id mendum, ut pleraque, Guarinus, & inquirendi labore superfedit. sequutus est etiam Amiotus. Est autem haud dubiè legendum Αφυγειων, quod ex Pausania & Stephano nostro deprehendi, tametsi apud vtrunque mendum est. itaque eadem opera trium autorum locos corrigabimus. Pausan. in Laonicis: Α Μινερυα (inquit) οcularis (de qua dixi in Lycurgo) progressus fano, ad Ammonis sacrum venies. Videntur sanè ab initio Lacedæmonij maxime omnium Græcorum oraculo Ammonis, quod in Libya est, vsi: & Lyfandro Aphytin Pallenæ oppidum obsidenti, per quietem visus est Ammon dicere, expedire ipsi & Spartæ, bellum contra Aphytæos definire: & quæ sequuntur. Αφυγειων τον εν Παλληνη est in Græco: sed articulus masculini generis fecit ut nomen viri, non oppidi, videretur. Αφυγειων, &c. legendum est. Quod ex Strabonis Epitoma apparet. ea enim Pallenem peninsulam esse, quatuorque in ea vrbes sitas, Aphytin, Mendam, Scionam, Sanem, docet. Stephanus autem, Aphyte (inquit) aut Aphytis, vrbs est Thraciæ ad Pellenem. est & ibi Apollinis oraculum. Non Apollinis, sed Ammonis (Αμμωνος pro Απολλωνος) lego: quum perspicuè prioribus addat Pausania: Aphytæos Ammonis colendi studio non cedere Ammonis Africanis.

445.b. Et primum Athenienses, ex Pyla mouentes] Α Phyla Guarinus & Amiotus, non rectè. ex Xenophontis libr. 2. Ελληνικων, vbi hæc res à Thrasybulo gesta describitur, apparet castellum fuisse inter Thebas & Athenas Πυλας, Pylam. Cæterum hic Guarinus ἀλεγορηκοις ineptè factiosos, sicut & supra factionis suæ homines, non satis perspicuè vertit.

Ibid.d. Quum Corinthij descisissent] Guarinus, Incumbentibus: vitiosam sequutus, ut solet, lectionem, quæ & in Apophthegmatis Plu. hoc ipso de dicto est, ερεωτων pro αρεωτων

446.a. Te validum pedibus] ουκ εστιν αριπποδος, ουδεις quidem genitius est, & αριπποδος celerem pedibusque promptum significat. (Hom. Il. 1. Η δ' Αθη διαμαρτυρησθαι αριππος ---) ut videatur ad Spartam hoc debere referri: tametsi βλαπται cum genitio construi non meminerim me legisse. possunt tamen esse genitui absolute positi. Ita quidem legitur infra initio Agefilai, & apud Paus. lib. 3. Vtrobique enim idem oraculum refertur. Post pro μαρβοι est in Agefilao νοδουσι. Et pro εδισι μερετων rectè habet (ut metri ratio requirit) εδισι μερετων Pausanias: idemque κικαιριδου non κικαιριδου scripsit.

447.b. Mithridatem Persam] Xyl. vertit, Spithridatem. Et annotat: Μιθριδατιω, Mithridatem. Sed Xenophon (qui hæc omnia lib. 3. narrat) non ita, sed Σπιθριδατιω vocat, etiam initio lib. 4, & sic est etiam in vita Agefilai apud nostrum.

Ibid.d. Nec vero paucos vel contemnendos habuit sibi in hac fabula seruire paratos. [Xyl. vertit, Multis et non vulgaribus ei ad partes paratis. Annotatque, περι εραζωτικαις, quo vocabulo intelligi arbitror eos qui alias δευτερογωνικαις dicerentur. Liuius lib. 3. Tribuni coram in foro personare, Fabulam compositionem Volsci belli, Hernicos ad partes paratos, hoc est subscribere, διαντιρα (ut in vita Ciceronis noster loquitur) λεγειν. Horatius Partes tractare secundas, ait. Cæterum facta sunt quæ Guarinus dixit, & contra Plut. sententiam, venisse Silenum, & Delphis filium Apollinis profectum, & reliqua, nihil enim tale est actum sed quidam administrator sua formidine actionem fabulæ impedit. Quod satis aperte Plutarchi verba habent.

248.d. Et Amphiteo] Xenophon hunc non habet, sed cum Androclida Ismeniam & Galaxidorum, Pausan. præter Androclidam & Ismeniam, Αμφιθεωιν. Amphitemin, nominat. De sacrificio Agefilai Aulide factò idem satis disertè.

Ibid. e. Decimam prada] Xyl. vertit, Decimam manubiarum. & annotat, In Declea Thebanos consecratarum Apollini rerum decimam sibi postulasse, Xenophon ait, lib. 3. Rerum Græcarum.

449.d. Illi quoque cum vate interficiunt] Xyl. vertit, Una cum Mante. annotatque, μετα το ματηω, id est vate. Sed proprium ne sit an appellatiuum id nomen, ambigo. interpretes appellatiuè acceperunt.

450.d. Oram confinen] Xyl. vertit, Oram agri. annotatque Ερατην extremitas rei est. Homerus, Α γρηδ εν ερατην. reliqua ut Dauus verti, non ut Oedipus. Certè χημαξ palus est etiam apud Homerum, de vinea, Iliad. 6. Ειστοιει δε χημαξη διαμπερις αργυρεασι. Non me fallit, pro telo apud Euripidem vsurpari in Hecuba, Αλλαι δε χηματα Θρηκίαν δευδουσαι, teste etiam Scholiaste. Sed quid faceres in oraculo? Cæterum Δελιον, Delium, in Tanagæorum finibus Bœoticiæ oppidulum est, Steph. & Pausan. qui & ibi victos Athenienses & eorum ducem Hippocratem Ariphronis F. scribit à Bœotiis lib. 9. Descript. Græciæ. Eandem rem lib. 21. Diodorus descripsit, & Thucydides διεξοδικως libro 4.

IN SYLLAM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Crusenrij, interpretum.

Nihil attinet de huius ætate annotare, & æqualibus: nobilis maxime Mithridatico & ciuili Mariano bello fuit.

451.c. Rufinum ad consulatum aiunt aspirasse] Xyl. vertit, Rufinus consulatum gessit. & annotat, Is fuit P. Cornelius Rufinus. Val. lib. 2, c. 4, duobus consulatibus & dictatura speciosissime gesta, Senatu excidisse tradit. quod idem est apud Gellium l. 4, c. 8, & l. 17, c. 21. Sanè de dictatura mihi nihil constare fateor. Priorem consulatum anno v. c. 463, & in bello Samnitico rem præclare gessit. Eutro. l. 2. Posteriorem, v. c. 476, durante contra Pyrrhum bello. Meminit etiam Cicero l. 2. De oratore, falsè dictum Fabricij de eo referens. Censores cum Fabricius & Q. Emilius Papius Senatu mouerunt, quòd decem (noster supra decem) pondo argenteorum valorum possedisset. autores Valerius, Gellius, præterea Liuius lib. 4: (quod ex Epitoma intelligitur) Florus l. 1, c. 18. Actum anno v. c. 478. Ab hoc Cornelio Rufino sextum fuisse Syllam hunc, Paterculus affirmat. Porro quod ad cognomen Sylla attinet, meam sententiã supra exposui. Annotauit

hic Amiotus, Syllam propterea à rubore faciei nomen hoc habere, quòd Latinis ochra Syl dicatur, atque illud pigmentum in ignem coniectum rubeat: vnde etiam purpureus color, syllaceus Vitruuio appelletur. Cui cur non subscribam, multæ sunt causæ. Primum, Sil per i, non y scribitur, apud Vitruuium lib. 7, cap. 7, & 14: (sicut & apud Plinium vltimis duobus capitibus libri 33) atque etiam Silaceus: ut parum hoc ad etymon vocis videatur pertinere. Deinde ochra & sil idem non sunt: quod patet ex eorum apud dictos autores descriptionibus, eoque in primis quòd ochra destitutis, sil in eius locum adhibetur. Tum si sil quoque in ignem missum rubet, & syl sit scribendum: quid causæ sit cur non à natiuo potius colore (qui ochræ est flavus, seu pallidus) Sylla, quam ab eo quod isti pigmento in ignem coniecto accidit, dicatur? Quòd si sil natiuo colore purpureum colorem habere dicamus, non erit id extra omnem controuersiam, quum quod de eius violaceo colore Vitruuius dicit, id caruleo pigmento Plinius quo dixi loco adscribat. Plura qui velint

Philandri legat annotationes. Denique si ista cognomen-
ti ratio fuisset, vix credo id Latinos scriptores, atque ad eò
etiam Plutarchum fuisse præteritarum: quum non vno
tantum loco de eo dicat. Apparet certè *σύλλα*, Syllam, Græ-
co sermone aliquid ex albo rubens significasse: vnde an-
tiquum Syllæ epitheton potuerit, quasi nouum, huic ob fa-
cili colores tribui. Nam de prima origine cogitari idem
potest.

453. b. *Sapientem virum Euripidem fuisse*] Alludit ad
pulcherrimos eius in Phœnissis versus, quibus à studio
contendendi locasta & ab ambitione dehortatur filium
Eteoclem, & ad æqualitatis studium adducere laborat. Noti
sunt versus, & ab optimis passim scriptoribus allegantur.
φιλοτιμία, deam iniustā & perniciosam Euripides ibi vocat:
noster *δύμια*, id est genium malum ac pestiferum.

Ibid. e. *Chalcidensem*] *Χαλκιδέως*. Existimo Chalcide Syriæ
hunc oriundū fuisse tametsi Stephanus *Χαλκιδέων* inde de-
riuet. Sed eius regulæ non sunt edicta prætorum. Meminit
huius Chalcidis, & regionis Chalcidenes, Plin. lib. 5. c. 23, in
descriptione Cœlæ Syriæ: & Strabo lib. 16.

454. d. *Collegam*] Xyl. vertit, *In societate magistratus* & anno-
tat, Nimirum consulatus. Socerum Syllæ fuisse, Q. Metellū,
paulo post ostenditur: collegam fuisse Syllæ in consulatu
eius altero, cum aliunde tum ex Cello constat lib. 15,
cap. 28.

Ibi. e. *Apud Lauernam*] *Λαυερνίου*. Lauerna Dea fuit Ro-
mæ culta, furibus præsertim & impostoribus. Id cum aliàs
tum ex illo Horatiano ad Quinctiū patet: *Libra mouet, me-
tuens audiri: pulchra Lauerna Da mihi fallere, da iustum san-
ctumque videre: Nollem peccatis, & fraudibus obuice nubē* Hinc
& Lauerniones) teste Sex. Pompeio Festo) fures dicti, quod
in luo eius (quem via Salaria fuisse Acron annotat) prædam
diuiderent, siue (vt antiqui loquebantur) luerent. Veri pro-
inde simile est, Lauernalem portam, cuius etiam Varro lib.
4. meminit, hic intelligi.

455. b. *Albinum*] Is fuit A. Posthumius Albinus. Historia
est in Epitoma Liutana lxxv, apud Valerium libro 9, ca.
De temeritate: apud Orosium lib. 5. c. 18.

Ibid. c. *Ut Titus Liuius ait*] Xyl. vertit, *Vt refert Liuius*. &
annotat, *τῆς*. Liuium intelligo: tametsi liber is non ex-
tat, neque eius rei in Epitoma mentio est. Incidit enim in
librum lxxvii. Ceterum Græcis, ac præsertim nostro fa-
miliare est, prænomina pro nominibus ponere, vt & in
Quinctio Flaminio creberrimè, & aliàs. Quod ad vxores
Syllæ attinet, equidem non intelligo quæ fuerit illa ista, &
omnino mendam esse puto: neque tamen inuenio reme-
dium. Consulens non quinquagesimo sed vndequingage-
simo anno factum, apud Velleium legitur.

456. *Agrestium*] Xyl. vertit, *Agrorum possessores*. & anno-
tat, Locus hic non satis est apertus: opponit autem *κλιμακτη-
κούς*, hoc est agrorum possessores, vrbane & forensi multitu-
dini. & tamen mox *χωρῆται* & *ἀγοραῖοι* pro iisdem ponuntur:
quum antè videbantur ἀγοραῖοι oppositi τοῖς κλιμακτηκούς, Sanè
eos qui multum agri possiderent, etiā in Agide & Ti. Græ-
cho κλιμακτηκούς noster palam appellat, quos eisdem hic sus-
picari aliquis possit *χωρῆται* dici, *πρὸς τὴν χωρῆν*: quibus op-
ponantur forenses & vrbani homines, qui sunt ἀγοραῖοι. Sa-
nè & Guarinus κλιμακτηκούς Agrestes vertit. Ego (nihil enim
diffitebor) qui passer vrbani, cicada agrestibus, aut contrā
congruat, non intelligo. Itaque hic iudicium meum sus-
pendo: & aliis qui locum enucleabunt, non illibenter agam
gratias.

Ibid. e. *Qua de causa quum Pompeio abrogasset honorem*] Xyl.
vertit, *Quum Pompeio consulatum abrogasset*. & annotat, *ἐπαρ-
χότα πολιτικός*, quod quid sit, non planè assequor. Præto-
rem factum à Sulpicio Pompeium, Guarinus ait: nescio
quid aut quem sequutus. Fortassis ἀπαρχότα scripsit Plutar-
chus, id est deiectum magistratu: sed id quo exemplo tuear
non habeo. Sententiam quidem eandem apud Amiotum
reperio.

457. b. *Apud Picinas*] Sic in Græco est: sed quæ sint istæ
Picinæ, non scio, agrum quidem Picenum intelligi non ar-
bitror. Guarinus habet Triripa.

461. b. *Armamentarium Philonis*] *ἰπποδρόμιον* fuit autem rece-
ptaculum mille nauium, valde nobile & laudatū. Meminit
Cic. i. De orat. & Plin. lib. 7. c. 37: Valer. lib. 8. cap. 13.

462. c. *Qua arx quorundam Parapotamiorum fuerat*] Xyl. iti-
dem, *Arx Parapotamiorum*. & annotat, Guarinus maie, *Ἐπι-
νιτιμο* fluuius arx fuerat, quum vrbis hoc esse nomen osten-
dat disertè Plutarchus. Eam in Phocide collocat Stephanus,

Paufaniam sequutus, lib. vlt. Notum est autem, contiguas
regiones esse Phocidem & Bœotiam.

Ibid. e. *Quintus*] *Καίριος Τίτος Τίτος* legi. T. Quintus erit
legendum, Qui in Græco est *Γαίριος*, cum Geminium ver-
ti: tametsi etiam Gabinij nomen affine sit huic scripturæ.
Quod mox sequitur, *Vterque autem idem vaticinium affere-
bat*, certè diuinari ita vt facile sim ei assensurus qui aliquid
melius & certius aff. rat. est enim locus in vilis, vt puto, &
ambiguus, nam quis ipsis ea forma apparuerit, non apparet.
ταῦτα πρὸς τὴν οἰκίαν. Malim *ταῦτα* pro *ταῦτα*, id est Eadem.

463. c. *Gallus & Hortensius*] Galbam Guarinus posuit,
sequutus (vt opinor) Appianum, nam in eius Mithridatico
ita legitur ac rursus infra de prælio cum Telesino vbi le-
gitur, *Βάλβος*, Balbus, interpretis Galbam posuit. Mox
Κὺν Ηίρκειο, *Είρκειος* est: puto *Είρκειος*, vt supra, quem Hirciū verti.
Deplorandum est, nomina propria ita deprauata esse quæ
vnde emēdemus, præter leues cōiecturas nihil suppeditat.

466. b. *Deliacus*] *Δελιακός*. Hoc potissimum detuari ab
insula Delo, Stephanus ait. Videant lectores attenti an à
Delio potius Bœotia oppido originem trahat.

468. c. *Quare Adipsum nauigauit*] Xyl. vertit, *Traiecit
Adesum*. annotatque *Αδύψυ*. lege *Αδύψυ* ex iis quæ à me
in Stephanum *ἀδύψυ* sunt annotata.

Ibid. d. *Et apud eum Nymphæum*] Vide de hoc loco quæ
Dio noster habet libro 41. Meminit etiam Strabo lib. 7, &
inter miracula Plin. cap. 106, lib. 2.

469. c. *Ad Fidentiam*] *Φιδεντία*. Appianus Alexandrinus
hoc apud Placentiam factum scribit. Sed neutrum locum
temerè mendosum habeo. Nam in eadem Italia regione
& Fidentiam fuisse & Placentiam, scilicet in octaua, quæ
Arimino, Pado & Apennino limitibus includitur, satis ex
Geographis, præsertim Plinio, patet, l. 3. c. 15. Simile huius
est quod paulo infra de Syllæ cum Mario iunioris confli-
ctu legitur: vbi noster Signium, Appianus Setium habet:
quæ fuisse vicina oppida, ex eodem Plin. apparet.

Ibid. d. *Moram aliquam*, Xyl. vertit, *Procrastinandi oc-
casiones*. & annotat, *ἄσχετος*. Alliciendi rationes Guarinus
reddidit, non sine sensus detrimento. Est autem *ἄσχετος* id
quod Cæsar lib. 1. Belli Gall. Ducere exprimit: Cæsar vbi se
duci diutius videt, & c. Ne longè exempla petantur, sic no-
ster initio ferè Lycurgi est loquutus: *ὅτι τὸ δὲ ἀσχετὸν ἄσχε-
τόν τινος ἀσχετοῦ*, de vxore fratris grauida, quam spe tollen-
di è medio factus vsque ad partum ducebat Lycurgus. Hinc
patet quid sit hoc & similibus locis *ἄσχετος*.

Ibid. e. *Quadragesima in laqueum illeclis aduersaria*] Xyl.
vertit, *Ita Syllia viginti suis cohortibus, tanquam ad alliciendum
assuefactis auculis, quæ quadragesima hostiles aucupatus*. & annotat,
παλαίσιος μὲν πρὸς τὴν παλαίσιον. Guarinus *παλαίσιος* videtur legi se
quod ipsum si inuenissem, propter hæc vocabula, *ἰδὲσθαι ὄρνι-
σος*, suspectum habuissem: ne quid aliud dicam. Iam ipsum
vocabulary *παλαίσιος*, quod est Illicere & decipere, idē oque
aucupio valde est accommodatum, non modò à Suida &
Varino explicatur: sed & à Scholiaste Aristophanis in A-
uibus, ad versum, *ἄσχετος οὐκ αὐτὸς ἀσχετοῦ ἀσχετοῦ παλαίσιος*. Me-
minit & Erasmus in Chiliadibus, proverb. Columba se-
dens, cui, quod apud Suidam *ἰδὲσθαι παλαίσιος* mutandum in *ἰδ-
ῖσθαι* autumat, neminem puto eruditum assentiri. Cætera
malo ex ipsis quos citavi autoribus te petere.

470. d. *Pernoctauit ibi prope urbem*] Xyl. vertit, *Stationem
ante urbem habuit*. & annotat, Hæc quum ad Syllam referret
interpretis, miror quid vellegerit, vel cogitarit. Sed omnia
errata notare, nimia est curiositatis.

471. c. *Lucretium Osillam*] Epitome Liuij habet *Asel-
lam*. Cr.

Metrobius Lusitodus] Xyl. vertit, *Metrobius quechi-
strio*. & annotat, *λυσιπτόδης*. Guarinus Bacchanaliorum canto-
rem vertit: nimirum eo (ni fallor) ductus quod *λύσιπ* quæ-
dam sacra apud Græcos in honorem Bacchi celebraren-
tur: quorum Suidas meminit. Ego autem Athenzū sequor,
qui lib. 14 ex Aristoxeno tradit, *λυσιπτόδης* vocari eum qui ma-
sculino habitu mulierum gestus exprimat: quod ipsum ex
Athenzō Eustath. in penultimum Vlyssæ aunotauit. Hi-
strio autem tametsi generale est vocabulum, tamen quia a-
liud non est in promptu, boni consulendum opinor. Can-
torem vertit Amiotus.

475. b. *Puteolanorum dissensiores*] Xyl. vertit, *Dicaarchen-
sium*. & annotat, Id est, *Puteolanorum*. Id & Guarinus extulit,
& Plin. testatur cap. 5. lib. 3. & Appianus sæpe, præsertim etiā
lib. 5. Bell. Civil. Puteolos ita appellat. Puteolis autē mor-
tuis est Sylla: autor De viris illustribus.

IN CIMONEM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Cru-
ferij, interpretum.

Cimonis ætas satis illustris est, bello præsertim Persico adversus Xerxem. De patre eius Miltiade, & matre Hegesipyla, legi potest Herodotus libro sexto.

480. e. *Coaletem*] *κοάλεμος*. Vocabulum ductum *παρὰ τὸ κοῖνόν* & *ἀλάθει*, quod est Errare & mentis impotē esse. Eustathius annotavit in Iliad. 6. & sic etiam interpretes Aristophanis in Equitibus exponens oraculi versum, *Γαμφυλῆσι δρακόντα κοάλαμον αἰματοπότην*.

Ibid. f. *Pisianaetia*] Iustinianus Plesianaetium habet, nescio quid sequutus, & ne mendum typographi crederem, facit quod idem est apud Amiotum. In Græco est ΠΛΗΣΙΑΚΤΙΩΝ, Plesiaetio: quasi dicas quæ vicina sit littori. Sed ex Pausaniæ Atticis diuersum apparet. Apud Diogenem Laertium libro septimo in vita Zenonis legi, porticum eam antiquitus Plesianaetiam appellatam: inde à pictura Polygnoti Pæcilen (id est variam) dictam fuisse, quod & Suidas & alij habent: & nomen Pæciles eodem modo interpretatur ipse Pausanias. itaque hic in Plut. mendum est, τῆ ΠΛΗΣΙΑΚΤΙΩ ΤΟΤΕ ΚΑΛΟΥΜΕΝΗ, reponendumque ΠΕΙΣΙΑΚΤΙΩΝ, vel (vt Suidas & Varinus scribunt) ΠΕΙΣΙΑΚΤΙΩΝ. Meminit rei de qua hic differitur, Plinius etiam, lib. 35, cap. 9. In pentametro autem Melanthij versu, mēdosa est vltima vox ἀγροῖσι: sed aliam substituere non ausim.

481. a. *Apertè ferant contractis nuptiis.*] Autor libelli De viris illustribus ad Atticū, siue is omnino est Æmilius Probus, licuisse Atheniensibus eodem patre natas vxores ducere affirmat. Quod tametsi scio quosdam non indoctos homines in dubium vocare, ac maximè eo niti argumento quod Cimon ob consuetudinem sororis Elpinices præsertim apud ciues culpatus, adeoque etiam testularum iudicio in exilium actus perhibeatur: tamē eorum est veritati posthabenda autoritas. Non enim quod matrimonio sibi eam iūxisset Cimō, ideo accusatus fuit: sed quod ea citra nuptias

abusus credebatur, quod faciliè ex Plutarchi verbis intelligere quibus attentior possit, & apud Athenarū quoque, huius rei mentionem l. 13. inducentem, non simpliciter est τῆ ἀδελφῆ συνήτης: sed additum ἀφ' ἑαυτοῦ, quod opus non erat si quidem omnino & quouis modo corpus cum sorore miscere apud Athenienses vitio fuisset datum. Et verò idem noster Plutarchus in Themistocle refert, huius filium Archetolim sororem suam Mnesiptolemam, alia matre Themistocli natam, in matrimonium duxisse: eo scilicet exemplo quo Æmilius Atheniensibus vti permissum scripsit. Quod monere volui ne quis temerè secus de bonorum autorum dictis statuatur.

482. c. *Quare Hermas illos lapideos*] Xyl. vertit, *Vt lapideas Mercurij statuas*, & annotat, Positæ sunt Athenis in porticu Mercuriali. Vide hac de re orationē Æschinis in Ctesiphōtem: vbi & hæc carmina recitatur, etsi paululum aliter quædam legantur. Quod de Menestheo citatur Homeri præconium, est lib. 2. Iliadis, in Classis recensione.

484. d. *Curialium eius Laciadavum*] Idem hoc ex Theophrasto refert Cicero lib. 2. De officiis.

Ibid. f. *Fortis Agefileo*] Pentametrum oportet esse: itaque sic scriptum ab autore opinor: *Νίκα Αἰγιστῶ τὸ Λακιδαιμόνιε*. In Cratini versibus pro *χρῆμα γὰρ πύχραι*, scribendum est *κέραι*.

487. c. *Auri metalla*] τὰ χρυσία, *maille χρυσία*, sic & supra eodem libro de Thucydide. Iustinianus vtrobique; Chrysia posuit, quasi nomen proprium esset. Notæ autem Thasiarum sunt diuitiæ, & istorum locorum metalla.

489. b. *Iloia enim*] Xyl. vertit, *Rustici enim*, & annotat, *ἰδιώται* intelligit autem seruos Lacedæmoniorum qui ipsis agros colebant, Heilotas. Loquitur enim de bello quod ij Messeniorum auxilio contra Spartanos, eorum rebusterræ concussione afflictis, susceperunt. cuius etiam in Lycurgi vita est facta mentio.

IN LUCVLLVM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Cru-
ferij, interpretum.

Quæ sequuntur in hoc opere Romanorum vitæ, ad idem propè tempus pertinent, Nam, Gracchis exceptis, qui Lucillum ac cæteros, & ipsum etiam Syllam, non ita multum ætate antecesserunt, reliqui omnes Syllam statim subsequuti sunt, eoque ferè ordine quo eorum vitæ hic exponuntur, claruerunt, bello cum Mithridatico tum ciuili Pompeiano, & quæ id subsequuta sunt, nobiles, vt non opus habeam de eorum porro æqualibus aut ætate plura annotare: quum nihil ista tempestate sit in historia Romana celebratius atque notius.

491. d. *Postulando peculatus accusatore patris sui*] Xyl. vertit, *Patris sui accusatorem de publico crimine accusaret*, annotatque, Ita propè ad verbum est in Græco. Quod autem hic ἀδικῶν δημοσίᾳ dicitur, Iustinianus peculatum in specie expressit, idque Amiotus etiam habet, (in Pompeio aliter describitur peculatus, disertè enim dicitur κλοπῆ δημοσίων χρημάτων) ego malui relinquere in genere, nihil enim mihi constat de eo crimine quod à Lucullo intentatum Seruilio sit. Cicero in Acad. quæst. editionis prioris lib. 2, qui Lucullus inscribitur, mentionem huius rei facit: sed neque reum neque crimen nominat. in oratione autem de provinciis consularibus inimicitias Seruiliorum & Lucullorum grauissimas commemorat. Quod de accusationibus hic dicitur, idem libro 1. Officiorum copiosè explicat.

Ibid. f. *Vt thynnus*] *θύνας βολάως πύλαρος ὡς θύνας ἐβόει*. Iustinian. malè, *Thynnus irretitus*. Senarius est iambicus, nescio vnde de promptus. Thynnus piscis dictus est *παρὰ τὸ θύνα*, τὸ θύνα, ὅθεν ὀμίνα, à dando impetu, & motus vehementia, nam sub ortum canis cæstro agitur, Multa de eo ex Aristotele & aliis habet Athenæus libro 7. haud pauca Eustathius in Iliad. & *ματ* *χ* Odyss. qui quidem etymologiam istam confirmant. *βολάως* non irretitum, sed incitatum siue impetuosum significat, *παρὰ τὸ βολάω*, Iactus, teste eodem Eustathio *εὐεὶ* satis notum est vocabulum. Sensus itaque est, quem admodum thynnus cæstro suo incitatus per mare secum

impetu fert, idque conturbat: ita consueuisse suis orationibus forum Romanum oratores ceteros concitare. Id quoque quod statim infert, *αὐτὸς ἀμειψίᾳ τῶν δυνάμεων*, ex aliquo poeta puto esse desumptum: & nisi fallor, etiam alibi legitur, sed non succurrit.

492. c. *Gracis myoparonibus*] Annotator margini alleuerat, nauigij esse genus: idque ex Suida, quasi verò id non vnus quilibet statim potuisset intelligere. Nauigium fuisse piraticum, vel ex Cicero constat, qui in Verrinis ei piratici adiectiuum adiungit, vt & paulò infrà *ληστεϊκῶν μωπέριον* dicit Plutarchus: & lib. 3. De repub. quem locum, & alium Sallustianum, citat Nonius Marcellus. Sex. Pompeius ait nauigium esse ex duobus dissimilibus formatum, in idio & parone. Ego quidem vtrunque esse nauigij genus scio, & vtriusque eo nomine mentionem facit Gellius lib. 10, cap. 25, vt verò myoparon inde componatur, vel vox, vel nauigium non intelligo.

493. c. *Qui amicū nuper & imperatorem interfecerat ex ambitione*] L. Valerium Flaccum consulem. vidè Epit. Liuianam 82, & paulò post ipsum Plutarchum.

Ibid. *Iterum ad Tenedum appetentem se maiore apparatu percipiens Neoptolemum*] Interpretes hunc locum peruertit, & aliò transtulit quæ perspicuè ad Neoptolemum pertinent. *αὐτὸν* autem *Negligens*, transtulit, negligens ipse. Est enim *αὐτὸν* non despiciere, sed conspiciere aliquid. Lectum, promontorium est, Æolidem à Troace distinguens, Plinius l. 5, c. 10, & alij.

495. d. *Ad Propontidem tuendam & Bithyniam protegendam mitteretur*] Xyl. vertit, *ad propugnandum pro Bithynia*, *ἀεὶ πολεμίων τῆς Βιθυνίας*. Iustinianus, *Debellandam Bithyniam*, quòd si legisset *ἀεὶ πολεμίων*, tamen constructio eum poterat monere id verum non esse: hoc enim verbum cum datiuo construi, notissimum vel ex nostro autore est: quum hic patrius sit casus, ne dicam notum esse ex historia. Bithyniā tunc fuisse Romanorū. Paulò post Finbrianos milites affectasse imperiū dixit: quod neq. verba Plutarchi habet, &

falsum est. Sed persequi omnia id genus *σφάλματα*, aut etiam pleraque, nimis est longum.

496. Sed quia *Marius*, quem ex Hispania miserat Sertorius, &c. In vita Sertorij à nostro hic M. Marius appellatur. Et quidem etiam alij Marij p:eter magnum illum ac vti consulatibus insignem Mariù, Romanis fuerunt, vt Gratidiani Sertorius autem quum à partibus Marij steterit, verisimile est eum istos secum inter alios habuisse quos proseripserat Sylla. Apud Appianum in Mithridatico legitur M. Varius.

504. d. *Vt addicti seruiunt creditoribus.* Xyl. Et ad extremù addicti in seruitutem abducebantur. annotatque, *ἀντοίς ἢ τὰλθρῶν ἢ ἀεὶ δέ τῃς ἡμοιοῦσι δουλοῦν.* Iustinianus malè, *Tributi vice impostum erat illis.* quasi τὰλθρῶν hic non sit adverbij loco positum, & postremum significet. Quidam in Lexico Græco ex his verbis (citatur enim locum) colligit ac docet, *ἀεὶ δέ τῃς* aliquando esse id quod Latinis creditor. id & innumera alia, magnam temeritatem imperitiàmque hominum arguit. Est autem similis dictio ac quum dicitur, *πυλὸν αὐτῶν ἀχμαλώτων γίνεσθαι*, Accidit ei vt in bello caperetur, & similia: quorum ratio in Grammaticis exponitur. *ἀεὶ δέ τῃς* autem nihil est minus quàm creditor. cum autem significat qui ære alieno obligatus, quum soluendo non sit, creditori addicitur (*ἀεὶ δέ τῃς*) & in seruitutem ei deditur. Latini Addictum appellant: & ipsa res, Addicere. Quod multis locis Ciceronis & Liuij, præsertim l. 2, & 6, demonstrare possem si res adeò esset obscura. nam & hoc notum est, inde factum vt qui summo studio & opera aliquem colunt, eive inseruiunt, eos addictos appellemus illi. Hoc modo & simili origine ac ratione autor noster de Antonio Cleopatrà dedito & quasi mancipato dicit, *ὁ δὲ οὗτος ἀεὶ ἢ ἀεὶ δέ τῃς γυναικὸς*. Antonius verò adeo Cleopatrà addictus erat. Assclam in Lexico & comitem inepte verterunt.

506. c. *Mouit præterea ex loco viuendi consuetudinem* &c. *ἔξ ἧς ἀπομύσσει*, Ex *Ethis* amouit, interpret. *ἔξ* nò modò significat morè, ingeniù, indolem & similia: sed & locum eum in quo aliquis vità degere cõsuevit, sicut Arabes illi in suis tabernaculis,

& Scythæ *ἀμαζόνες* in suis plaustris, Troglodytæ in cauernis, &c. Vtrunque *παρὰ τὸ ἴδιον* est, & τὸ ἴδιον. Sic & Herodotus libro 1 vsurpauit, *Κιμῆριοι δὲ ἠδῶν ἕκαστον ἴδιον ἔχοντες ἀνὰ τὴν περὶ*. & alij. Atque etiam Homerus Iliad. ζ, sub finem, *Πρῶτα δὲ ἰσοῦσα φέροι μετ' ἠδῆα καὶ τοῦτον ἴππῳ*: de equo à præsepi liberato, & Odyss. ε, de suum itabulis, *Τὰ δὲ ἄλλα ἔφευγον ἔξ ἠδῆα κοιμηθέντες*.

514. f. *Id enim unum ex pratoribus dixisse aiunt L. Quintium* Xyl. vertit, *unum Tribunorum plebis*. annotatque *ἵνα ἴδῃς στρατηγῶν Ἀκρίτων*. crebrò *στρατηγῶν* ponitur pro eo quod Latinis est Prætor. Sed hoc loco arbitrò generalius sumptum ac etiam tribuno plebis attributum. Nihil enim hæc ad prætores: & quidem non modò hic dicitur tribunus plebis Romæ Lucullum traduxisse, sed & Sallust. lib. 5 (citatur locus à Prisciano) lege Gabinia ait successorem Lucullo missum M' Acilium Glabrimonem consulem. Fuisse autem tribunum pl. Gabinium, ex Dione & aliis constat: Similis locus est in Cicerone de Roscio, qui gradus equitum in theatro distinxit, *Μ. Οὐδων στρατηγῶν*: quum fuisse tribunum plebis ex Liuij lib. 99, & multis aliis sit notissimum autoribus. In Græco hic quum essent duo prænomina, ex altero nomen fecit: tametsi fateor nihil mihi de L. hoc Quintio constare. Crus. hic annotat, C. Manlium tribunum plebis hæc fecisse ostendit Epitome Liuij.

518. e. *Horatius* lib. 1. Epist. ad Numicium. Crus. hic annotat Horatium dicere quinque millia.

320. c. *Vectium quendam*] *Βρέπτιον*. inde Iustinianus Bruttium. est autem L. Vectius de cuius à P. Clodio ad hoc subornati indicio Cic. scæpe, præsertim in Vatinius, pro Sestio, & lib. 2. ad Atticum: Appianus lib. 2. Dio. lib. 38. alij.

Ibid. d. *Cornelius nepos*] Amatorio veneno petiisse Lucullum, testatur etiam Plinius lib. 25, cap. 3.

IN COMPARATIONEM.

521. a. *Plato Orphan*] Locus est valde elegans, lib. De rep. 2, vbi Hesiodi etiam, Homeri, Musæique de felicitate defunctorum nugæ refelluntur. Alterum Platonis dictum de exostracismo Cimonis, est in Gorgia.

IN NICIAM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Crusenrij, interpretum.

Nicias Atheniensium dux, Alcibiadis æqualis fuit, belioque Peloponnesiaco perit in Sicilia.

523. d. *Subinde erò ad Xenarchum delabitur*] Itidem Xylander, & annotat, *ἀπορρίπων εἰς τὸν ἑταίρον*. Est hoc obscurum & omisit proprium nomen Guarinus. Comicum fuisse Suidas ait, citatque haud paucos eius versus hinc inde Athenæus. Mimos eum scripsisse Aristot. initio poetices affirmat, sicut & Sophronem & Sotadem: quod cum prioribus non pugnat, quando Sophronis etiam comædias Athenæus nominat. neque obstat quò minus idem genus scripti vtrunque coluerit. Cæterum ex his quæ extant Xenarchi reliquiis, nihil de hoc loco possumus statuere: melius fortassis iudicium facturi si mimorum aliquid extaret. Vt detur autem allusio ista, vocabulorumque ad suam etymologiam applicatio, à Xenarcho vsurpata fuisse: quæ vt comædiam mimumque deceat, tamen seriè historiz parum conueniat. nam Timæus etiam in *Νικίου παρὰ τὴν οὐλίαν* nomine luserat, & ad Hermocratem Hermas detorserat: quod in historia *βελίωσεν*, in comædia non indecorum est, si tempestiuè adhibeatur. quomodo ille Plautinus parasitus Peniculi nomè habere se dicit, à detergenda mensa.

Ibid. e. *In sis verò quæ imitari queat nemo, etiam profusus insulsi*] Xyl. vertit, *Stupidi autem hominis velle cum sis cerrare quos imitando assequi non possis*. annotatque, Hæc mirificè peruersione sua obscurauerat Guarinus. Est autem duplex reprehensio Timej, quòd & de eloquutione cù Philisto contendisset & ea quæ nulla imitatione poterat æquare, superare instituisset: quorum alterum leuiculum, alterum etiam stultum Plutarchus iudicat. Paulo post idem Thucydidem Pericle ait reip. profuisse, &c. quum aduersarius eius fuerit, & plerunque ei repugnans, in exilium tandem ab eo sit actus.

523. c. *Vt ait Thucydides*] libro septimo, vbi de eclipsi solis refert.

Ibid. c. *In Marica*] *Μαριχῶν*, Maricas, comædia fuit Eupolidis, scripta in Hyperbolum Atheniensem: de quo Plutarchus cum alibi tum hoc etià ipso libro, autor Scholiast.

Aristophanis in Ranis. Barbarum esse vocabulum, & patrium casum *μαριχῶν* habere, Eustathius in 2 Iliad ex Herodiano scribit. alij *μαριχῶν* exponunt. Cæterum hi versus propter omissas personas, & quia antecedentia ac sequentia defunt, perobscuri sunt: vt æqui esse debeant si quibus non satis fecimus. Distinxi personas literis adiectis.

Ibid. *Apud Aristophanem*] In comædia quæ inscribitur Equites. est autem lapsus memoria. non enim Cleonis sunt, sed Agoracriti seu Allantopolæ verba, respondentis Cleoni. Cæterumque paulò post Agamemnonis verba citantur ex Euripide, in Iphigenia sunt Aulidensi. Legitur verò aliter, aliamque efficiunt ibi sententiam. Est enim ibi non *ὄγκον*, sed *δῆμον*: non Fastum, sed Populum, & pro *τῷ δὲ ὄγκῳ* est *τῷ τ' ὄγκῳ*. Ac turbæ, sicut & *περὶ τῶν γῆ* legitur, non *δὲ*. Omnino autem is locus videtur totus eò referri vt ostendat Agamemnon suam (vt principis) vitam totam à populo pendere, eiusque esse voluntati accommodandam: itaque ne flere quidem sibi, & suam calamitatem deplorare permillum, quod cuius liceat de vulgo. Nulla ibi *ὄγκου* vel maiestatis mentio.

526. d. *Ex Pachetis esu*] In Cræco mendosè *ἀλάστον* pro *Πάχου*, quod sequutus est Amiotus. nam Guarinus Lachitam finxit, Loquitur autem de Pachete Epicleri P. qui Lesbum recepit. Vide Thucydidem lib. 3, Diodorum l. 12, & nostrum ad finem Aristidis. Sed & reliquæ historiz ex Thucydide præsertim repetendæ sunt: quas peruertere interpretes, pro Delio Bœotiz insulam Delum ponendo. De Pylo Thucyd. lib. 4. initio.

528. c. *Pharmaca multa*] Versus est de Ægypto, ex Homeri Vlyssæ lib. 4.

530. d. *Hyperbolus*] Vide suprà in Alcibiade. Fuisse fabrum lucernarum, & pro ære plumbum supposuisse, vt eò plus appendètes maius precii ferrent, annotauit aliquoties Aristophanis interpres. Idè in Vespis refert ex Andocide, patrè eius stigmatià fuisse, & in secturis argentariis populo seruiuisse: & ex Theopompo, ipsum Hyperbolum sexenali

ostracismo patria eiectum, in Samo mortuum, eiusque cadaver vtri inclusum in mare abiectum fuisse. Quod autem carcerem & compedes dixi, in Græco est κέραι, vox dicta πικρὰ τὸ κέραιον. Erat autem lignum quod aliàs κλαίος dicitur, cui fontes ita illigabantur vt collum eorum deorsum cōprimeretur, neque suspicere possent. Latinorum numella simile nonnihil habuisse videtur.

533.f. *Loco quindecimpratorum*] Ita perspicue in Græco est, & apud Thucydidem lib. 6. Guarinus additos tres prioribus x v falsò dixit: ac de suo addidit iurare eos coactos, statim finito bello se imperio abdicaturos.

534.c. *Epipolar*] Pars est Syracusarum, de qua etiam aliàs. In Græco mendum est, ἐπιπλάς: quod sequutus Guarinus, nescio quid epistolarum de Niciæ aduentu commentus est. Porro Thapsus peninsula est propinqua Syracusis, in angusto sita Isthmo, & ad mare porrecta. Thucyd. prope finem libri sexti, in huius rei descriptione. Cu-

ius haud scio an meminerit Maro l. 3. Aeneidos hoc versu, Pantagiæ Megaróque sinus, Thapsumque iacentem.

538.c. *Per otium dixit deliberandum*] Xyl. vertit, *Per otium se deliberaturum.* & annotat, βουλοδοσιαὶ καὶ ἵπποχάαι. Guarinus Statim, quod est contrarium, iam quæ de Demosthene inferuntur, omnino sunt eius in versione deprauata. κατηνυχίαν τῆ γράμῃ facile apparet esse Sententiam suam cum bono aliquo & commodo eorum quorum interest obrinere: & particula οὐδὲ non ad ἐπιούσῃ, verum ad κατηνυχίαις pertinet. Legendum porrò multitudinis numero συναγωγῆσαι, & ad ἀλλοίς, id est collegas Niciæ reliquos, referendum.

542.c. *In rotam deligatus*] Xyl. vertit, *Rota alligatus est.* & annotat, εἰς τὴν ἑξήντη καταδέδης. Guarinus malè Carcerem. Erat autem rota quæstionibus & tormentis inseruiens, cæius etiam prope finem vitæ Phocionis meminit poster.

IN CRASSI VITAM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Cruferij, interpretum.

Quòd initio statim huius vitæ verba hæc Plutarchi, *Ἰσοδωρότος δὲ τὰ ἐπέσει ἔβη ἀδελφῶν, τῆ γυναικὶ συνώμοσε, καὶ τοῖς παῖδας ἐξ ἐκείνης ἔλαβεν, οὐδὲν ἄλλο ἔπειτα, &c.* non Guarinus modò, sed & Amiotus ita interpretatur, vt dicant Crassum fratris sui defuncti vxorē in matrimonium duxisse, ex eaque liberos procreasse: nō ita levis est momenti error, neq; dissimulandus fuit. Nā neque scripsit hoc Plut. neq; vltatū hoc Romanis eo tēpore fuit, atque haud scio an vnquā quidem. Non nego verbum *συνωκίαν* aliquando esse Viuere cum altero in matrimonio, idque tam de viris quàm mulieribus dici, *eblich bey vronen*: nunquam autem id verbum sua prima significatione & simplici accipi, qua est Eadem vti domo & habitatione, pernego. quid enim fiet vocabulo *συνωκία*, quod inde ductum magni est vsus? Ergo viduam illam Crassus secum in ædibus, eiusque etiam liberos, retinuit: quod fuit humanitatis. vt autem coniugium contraheret cum ea, & liberos procrearet, nihil attinuit. Et quidem vel articulus in verbis *τοῖς παῖδας* ostendit dici de fratris liberis. nam si ipse Crassus liberos sustulisset, scripturus fuisset Plutarchus, καὶ παῖδας (non τοῖς, quod priores demonstrat) ἔλαβεν, additurusque nimirum ἐξ αὐτῆς. Quæ (inquis) ergo laus hic ἀπέχεται seu continentia siue modestia Crasso tribuitur? E quidem ea (nisi fallor) quæ ex obiecto ei deinde stupro Vestalis intelligi possit. quasi diceret Plutarchus, ita cum habitasse cum fratris vidua, vt modestia & pudicitia laudem mereretur, quanquam ea ætate quæ ad libidinem propensior habetur: quum quidem deinde in suspicionem incesti cum sacerdote concubitus venerit. Hanc arbitror germanam & minimè insolentem monstròsamve verborum Plutarchi esse sententiam.

543.d. *Cupidus dicens adificandi à semetipsis eueris sine aduersariis*] Xyl. vertit, *Adificandi studio laborantium vires nullo aduersario à seipsis comminui dicens.* & annotat, ἔλεγε τοῖς φιλοκοδόμοις αὐτοῖς ὅτι εὐαὐτῆς ἑκαταλοῖδου χρεῖς ἀπαργισθῶν. Non possum excogitare quid vel fugerit hoc loco vel sequutus sit Guarinus: adèd nullum eorum quæ dixit Plutarchus, vestigium in eius interpretatione reperio. quid enim est hic de arcis quas ille ciuibus suo ipsorum arbitratu cōcederet, fabròsque suos præberet? Et quidem satis perspicua est sententia Græcorum verborum.

544.c. *Hempatientiam, &c.*] Haud scio an is sit Alexander Milesius qui & Polyhistor. & Cornelius est dictus, & vixisse Syllanis temporibus fertur apud Suidam. Certè exclamatio hæc magis reprehendentis rigidam Alexandri philosophia rationem, quàm laudantis est: quod vel vocabulū *τλημονίης* ostendet. Porro *στραστῶν* in genere videatur posse verti id quod nos ab iniuria aeris tuetur, supernè impositum. Ex libro Varronis De Latina lingua quarto apparet, lecticam id vocabulum significare: quum doceat, Latinorum segestriam, id est lecticam, inde videri natam Guarinus pileum: quem aliter sequutus est.

546.b. *Etenim quum oppidum Umbriae Tuder cepisset*] *Τουδερπιαν* habeo in Græco. Guarinus autem Tudertum verterat quod vt non rectum, notauerat quidam in margine. ego ramen suspicor legisse eum (sicut legit Amiotus) *Τουδερπιαν* quomodo Umbriae vrbs ea potuit efferi à Plutarcho, quam Plinius (quem ego hic sequutus sum) Tuder appel-

lat, in Umbriae descriptione, lib. 3, cap. 14. Apud Ptolemaum quoque libro Geograph. tertio, in recensione urbium quas Vilumbris (sunt autem quàm Umbri orientales, *ὡς ἐπιπύρι*) attribuit, mendosè legi suspicor Turde, *Τουδερπιαν*, pro *Τουδερπιαν*. nam longitudo loci, & latitudo, adscriptaq; vicine vrbes satis ostendunt esse, eundem cum Pliniano. Apud Strabonem libro quinto legitur, *Τουδερπιαν πύρι καὶ ἐπιπύριον*, &c. mendosè quidem, sed tamen vt *Τουδερπιαν* nominari satis pateat. inde Tuders dicitur. Tudertibus & Amerinis arma in cælo concurrentia spectata tertio Marij consulatu, Plinius refert capite quinquagesimo septimo libri secundi.

548.b. *P. Varinus*] *Q* Varius habet Epitome Liuij Cr. 550.d. *Onatium Aurelium*] Sic est in Græco. In Pompeio, vbi idem refertur, C. Aurelius dicitur: quod & malo.

551.b. *Cum epistola que Catilina faceret mentionem*] Xyl. vertit, *Crassum scribit noctu ad se accessisse, & literas attulisse de Catilina, & quasitas quo indicio confirmauerit coniurationem.* & annotat, ἐπιστολῆν κομιζομένην εἰς τὸ Κατλίνα, καὶ ζήτησιν αὐτοῦ, ὡς ἔδην βέλαιον ἔτα. Satis est apertum, locum hunc esse deprauatum. Corradus Plutarcho nimis (opinor) infensus, quum varia conquisiisset quæ ei obiceret, etiam ἐξ αὐτῆς τῆ βίβης quædam arripuit: inter quæ & hic locus est. Ait enim à seipso Plutarchum dissentire, qui quum in Cicerone hanc epistolam dicat fuisse ἀδίστατον, hic eam missam à Catilina testetur. Quomodo hoc Corradus ex his verbis collegerit, non video. nam quod nos mendosè legimus καὶ ζήτησιν αὐτοῦ, ipse Missam vertit: fortassis arrepta ex mendo cauillandi occasione. Profectò autem *ἐπὶ Κατλίνα* non est A Catilina, sed De Catilina: vt ne si *πρὸς τὸν δῆμον* quidem, aut *χαρισίαν*, aut quidquid tandem tale velit, loco horum verborum reponat, tamen euincere possit hoc Plutarchum hic dixisse, à Catilina scriptam vel missam epistolam fuisse. Quòd si ergo in ea à Crasso ad Ciceronem allata epistola de Catilinae consilio & machinationibus aut coniuratione aliquid renunciabatur, (sicut Amiotus vertit in iis literis factam de Catilina mentionem) quid obstabat quo minus & incertum eius esset vt tabellarius, ita etiam autor, & Romæ etiamnum commemorante Catilina, Crasso aliunde afferretur? Ne dicam necessarium hoc non esse, vt de eadem epistola hic locus intelligatur omnino de qua in Cicerone dicatur: & quidem non vnica ibi, sed plures commemorantur. Locum asterisco signavi: mendum tollet qui librū meliorem habebit.

552.c. *Sortientibus Syria Crasso, Pompeio Hispania obuenerit*] Quæ sequuntur, ad finem vsque Crassi, iisdem propè omnia syllabis in Parthicum Appiani librum sunt translata. Estque vtile conferre vtrunque codicem. ego diuersitatē lectionis annotare hic superfedeo. In vertendo sequutus id sum quod videbatur mihi commodum & rectum. quod cur ita sentiam, in Dionem quædam annotans indicavi. Guarinus sententiam hic inuertit, inuisam omnibus fuisse sortitionem istam scribens. Hic est *ἐκ ἀκούσεως*, apud Appianum verò ἀπάσεως. & quidem perspicua est sententia. Quum enim omnino esset Pompeio ab vrbe in alterutram provinciam proficiscendū, non ita procul abfuit Hispaniā tenēs, etiāsi in eam exisset, quàm si in Syriam iret. iam quod

sequitur, *ὡς ἀλλοτριῶν καὶ πολλοῖς ἡτοῦ αὐτοῦ ἀγῶνι*, intelligitur facile, eum vix suam instantiam & nugas apud alienos nihil que ad se pertinentem hominum turbam repressisse, quā effundebat apud domesticos. Guarinus mirū in modum hīc ostendit.

555.c. *Quum salutaris se ab exercitu Imperator sustinisset*] Imperatoris nomen à militibus non nisi magna aliqua & ardua gesta confectāq. duci Romanorum solebat tribui. Quo maior apparuit Crassi pusillanimitas, qui vrbe modò direpta id nomē sibi imponi pateretur: nimirū qui nō speraret se magno aliquo facinore id posse consequi. Quē de imperatoris nomine dixi, ex historia Romana non sunt obscura. Cicero ipse rebus in Sicilia gestis imperatorem se dictum à militibus suis, ostendit, ad Cælium Rufum ædilē curulem designatum scribens. Epistola nona libro secundo famil. & huius moris meminit, explicatque obiter cum in Philippica xiiii. Appianus libro secundo Bellorum ciuiliū, ait quondā omnib. præclarissimis facinoribus id nomen obtigisse: suo tempore ei tributum qui de hostibus decē millia strauisset. vbi de Curionis in Africa rebus gestis loquitur. Varro libro quarto De lingua Latina: Prætor (inquit) dictus est qui præiret exercitui: Imperator, ab imperio populi, qui eos qui id attentasset oppressi hostis. Mendosa quidem hæc sunt verba: sed ex quibus colligere tamen possimus, eū qui rem imperio populi dignam, & ad eius defensionē incrementūve facientem confecisset, imperatoris nomen meruisse. Cætera mitto, nam ne hæc quidem fuisset annotaturus, nisi interpretis error huic loco me lucem afferre iussisset: qui neque consequutū id nomē Crassum dicit, quū quidem ob acceptum id suggilletur: & cætera peruertit.

Ib.c. *Dea Hieropolitana*] Iunonis nimirum Assyriæ. Vide omnino Luciani libellum *περὶ Συρίας θεῶν*.

554.c. *Iuxta Zeugma*] Vrbs est Euphrati imposita flauio, nobilis apud geographos & historicos, ob pontem ibi in Euphrate ab Alexandro Magno factum ex catenis. Guarinus flauium quendam obscure dixit.

555.a. *Lentes & salem*] *φακός καὶ ἄλας*, apud Appianum, etiā in codice manuscripto, *φακός καὶ ἄλας* legitur. pro quo libū aut aliqui tale licet intelligi, ex farina & humore seu liquore aliquo compactum. quod genus inferiis adhibitum fuisse notum est: sicut & hoc, salem omnibus sacrificiis aliis solitum fuisse vsurpari.

Ibid.c.] Is est qui apud Appianum *Ἀλκαῆς* legitur: apud

Dionem lib. 40, *Ἀλκαῆς*, Augarus. de quo ibi monui.

556.c. *Vtrum reuera fluxum quendam marinum vasta arenā exercitum amplectentis*] Xyl. vertit, *Sed immensis solitudinibus horribilibusque ambitis*. & annotat, *ἄρῶν πρῶτον ἢ δι* (nam paulō inferius est *ἄρῶν ἀμμοῦν κορροπὸν ἐπαχρόσας*) aceruum seu cumulum arenę significat: quo modo *ἄρῶν ἰσῶν* etiam apud Euthathium leguntur, & apud Lycophronem *ἄρῶν πρῶτον*. Guarinus Ælium verit, nescio cur ita. Appianus non habet *ἄρῶν* (& quidem *ἄρῶν* erat scribendum) sed *ἄρῶν δὲ πρῶτον ἐρημῶν*, solitudinum horribilium. quæ lectio videtur sanè commodior, eamque sum sequutus.

557.c. *Ac rectè aduerterunt, &c.*] Persequi omnes interpretis lapsus, breuitatis causa supersedeo. hæc autem non inelegans sententia est ab eo omissa: quia (opinor) quam eā in Græco deprauatam offendisset, difficultate emendandi laborabat. quanquam ea magna non est, sensum intuentibus. Cæterum ne coniecturis vllis opus esset, Appiani Parthicus facit, vbi hæc rectè leguntur ita: *βροτῶν ἡμεῶν ἰσῶν, ὅπως αὐτοῖς παρὸν τῶν ἐπὶ τῇ αἰσθητικῇ ἀποπνεύσει τῶν ἀκτινῶν*. &c.

558.d. *Vel quod in compositam acie incurrebant.*] Xyl. vertit, *Sine quod in compositum agmen incidissent* & annotat, *ἔτι πρὸ τῆς μάχης ἐστὶν ἰσῶν*. ita vertendum putavi, vt aliquis saltem esset sensus: quasi diceret, quum essent experti vim Romani equitatus ordinibus suis stipati. Quod Guarinus dixit, *Præ timore ad suos reuersuri*, nihil habet Græcis verbis affine. Sanè apud Appianum non *πρὸ τῆς μάχης* est, sed *πρὸ τῆς μάχης*, id est Locis palustribus. quod hīc locum mihi habere non videtur. Mox Megabacchus nominatur: nomen haud scio quā Latino conueniens, aut Romano homini. Interpretes Cn. Plancum habet, nescio vnde petitum.

559.d. *Ischnas*] Legendam ex Appiano *Ἰσχνας*. Dio videtur Ichniam nominare.

560.c. *Pernoctantes*] *ἡμεῖς ἰσῶν*. Tibias hīc nescio quas & cantus Guarinus commentus est, perinde atque obscurum si esset quid sit *ἡμεῖς ἰσῶν*.

564.c. *Ac qui sapientem habuerunt virum Æsopum, &c.*] Alludit ad festiuissimum Æsopi apologum, qui extat apud Stobæum in hanc sententiam. Vnumquemlibet hominem duas gestare manticas, in pectore alteram, alteram à tergo: in hanc eum sua, in illam aliorum vitia atque peccata reponere. inde fieri vt aliorum crebrò, nostra nunquam aut rarò perspiciamus delicta. Possent de hac re multa in medium proferre, nisi aliud agerem.

IN EVMENEM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Crusserij,
interpretum.

EVmenes hic (nam fuerunt & alij hoc nomine) vnus fuit de successoribus Alexandri Magni: vt faciliè, cum quib. vixerit, ac quo tempore, appareat. Multa de eius rebus gestis sunt apud Diodorum Siculum lib. 18, & vita eius etiam in libello Emilij Probi (vt fertur) continetur descripta. Cardia autem patria eius, vrbs est Chersonesi Thraciæ nō obscura. Amiotus Sertorij vitam huic præmisit: & quia hæc incipit, *Εὐμένης δὲ* &c. cogitare possit aliquis, non abs re id factum: ac fortassis ita in alijs Græcis codicibus reperit ordinatas. Ego meum sequutus sum: neque quicquam est periculi.

584.b. *Et legiones ab amicis Alexandri secessere*] Xyl. vertit, *Orto inter regis socios & phalangem dissidio*. & annotat, Ita vocantur ij quos aulicos nos (puto) non incommodè diceremus. Erant autem principes Macedonum, quorum plerosque Arrianus commemorat.

486.c. *Ipse equitibus trecentis fortissimis in agema centuriatis* *ἀγῶνα* vocabulū tale est quod consuetius sit relinquere (quod video etiam optimos scriptores fecisse) quā vel Agmen vel quiduis aliud eius loco ponere. eius generis sunt etiam phalanx, sarissa, & multa alia *ἀγῶνα* (inquit Appianus in Sy-

riaco) *ἰσῶν ἰσῶν ὄπλων*, & *παρ' αὐτῶν ἀγῶνα λέγονται*, equites sunt delecti & atque inde eis nomen. Vsurpat etiam Liuius hoc nomen, & verò ita vt pateat tam de peditum lecto agmine, quā de equitatu accipi. Plura huc conferre supersedeo.

588.a. *Villarum castellariorumque*] Xyl. vertit, *Villas & arces* & annotat, *ἑπτάλινος καὶ τετραπυρρίαι*. Ad verbum esset Quadraturia. intelliguntur (opinor) castella vel arces. Quod autem paulō antè est, *Nulla habetur pernicietis ratio*: proverbium videtur esse, quo notentur ij qui grauissimo imminente periculo, adeoque exitio, tamen alijs curis vacent, salutis suæ posthabita ratione. Quod tum Alcetas, Polemon & Docimus faciebant, quum quidem damnati à Macedonibus & ingruente Antigono, cum Eumene de imperio contenderent. Rectius Aristides, qui vt suos docuerit ista ambitione hostibus instantibus abstinere, ac salutis potius suæ & victoriz parandæ curam gerere, in eius vita exposuit Plutarchus.

590.e. *Quindis*] Quinda castellum Cilicię fuit, supra Anchialam situm, vbi thesauros suos Macedones habebant, & pecuniam regiam. Strabo lib. 14, infra in Demetrio alij.

IN SERTORIVM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Crusserij,
interpretum.

586.c. *Ille discerptus ab amatoribus*] De Attibus ab apro interfectis nihil planè mihi conitat. Attem quidem, cuius apud Dindymenem est fanum & cultus, Phrygem fabulatur,

& eū ab apro fuisse interfectum, ex Hegesiana cte poeta refert lib. 7 Pausanias. quanquam fieri faciliè, in fabulis præfertim, potuit vt alij Phrygem, alij Syru dicerent. Quod ad A-

Actæonas attinet, eius qui à canibus laceratus traditur, notissima est fabula. Alterius non ita celebris est historia, quam repetere possunt lectores ex Apollonij scholiaste, in lib. 4, paragr. 75. tamen quæ causa Bacchiadis fuerit Actæonem Melissi Frapiendi, facile intelligitur. Nescio autem mirari debeam an detestari oscientiam eorum qui Dictionaria poetica componunt: adeò sæpe in fraudem imperitos inducunt. Sicut hic quidam Bacchiadas, hoc est Corinthi principes, à Bacchide vel Bacchio Herculis F. genus trahentes, idque adeò ex hoc ipso interpretis Apollonij loco, Bacchiorgia celebrantes conuertit.

570.d. *Omnes castra eodem in loco metatos*] Xyl. vertit, *Eodem in loco castrametatos.* & annotat, *ὁρ τῶν πῶν.* Arctinus, in cæpo: ut videatur legisse *ἐν πῶν*, aut aliquid tale. Loquitur autem de feruis Bardæis, flagitiorum Marianorum ministris.

571.d. *Pityusam*] In Belearico mari duz sunt insulæ Pityusæ, quarum maior Ebyssus, minor Ophiusa dicitur. Ptolem. libro secundo in descriptione Hispaniæ.

572.d. *Fabulantur Tingites, &c.*] Haud scio an pro Tingenna Tingis sit legendum: apud nullum quidem geographum Tigennam reperio nominatam: & quæ de Antæo dicuntur, faciunt eò ut Tingim legamus. Eadem sunt apud Strab. lib. 17, (nisi quòd ibi crebrò *Διγγίς* pro *Τίγγίς* legitur) & apud alios. Fabula de Antæo eiusdem loci occasione refertur à Lucano lib. 4. Apud Strabonem, quum legatur *σπελετήρ*, (pro quo noster *σῶμα* posuit) *ἔτι πῶν*, interpretis

splendide auxit fabulam, & tibiam LX cubitorum vertit. hoc est *ἐπιματρῶν τῶ μωδῶν*. Quid sit sceletos nemo propè nescit.

574.a. *Domitium & Manlium*] Lusium vox est, ut arbitrator, vitiosa. vel L. Domitium legerem, vel Domitium & Lucium (*Λούκιος* non *Λούσιος*) scilicet Manilium: cuius lib. 6, cap. 23, in hac historia meminit Orosius, & Liuius lib. 90. prius etiam Amioto placuit.

575.c. *Erat autem in Hispania mos*] Meminit oblique huius consuetudinis Dio noster lib. 55. de Sex. quodam scribens Pacuio, qui Augusto sese deuouisset, cæterisque ut idem facerent suafisset. Non dissimile est quod de Gallorum Sontiatum solduriis refert lib. 3, Comm. Gall. Cæsar. itaque & solduriis eos appellauit, consentiente satis commode rei vocabulo.

578.a. *In Tutiensi*] Xyl. vertit, *Ad Duriam.* & annotat, Turiarum Arctinus, Græcus liber *Τουρίας*. Ego Duriam puto legendum, ex epistola Pompeij ad senatum, quæ extat inter tabulas naufragiorum. Sallustij verba sunt: Castra hostium apud Sucronem capta, & prælium apud flumen Duriam, & dux hostium C. Herennius cum vrbe Valentia, & exercitus deleti, satis clara vobis sunt. Meminit huius Durientis prælij etiam Cic. prope initium orationis pro L. Cornelio Balbo.

Ibid. f. *In campis Saguntinis*] *Σαγουντίων*. Rectius est apud Appianum *πῶν Σαγορτίων*. Urbem autem in quam recessit Sertorius, Calagurium fuisse, ex Liuij lib. 92 patet.

IN AGESILAVM ANNOTATIONES

Guil. Xylandri & Herm. Cruse-rij, interpretum.

596. *τὸ πῶν σέλιος πῶν*. Potest accipi bifariam, ut vel amisisse alterum pedem, vel eo læso & clauso vsus intelligatur. Posterius ego verius puto, claudumque fuisse, non altero mutilatum pede, videturque ea claudicatio ei ex casu quodam, aut offensione pedis, accidisse: quando Lyfander etiam apud Xenophontem lib. 3, & mox apud nostrum exponens oraculum de claudo rege, vocabulo *σπελετήρ* utitur, quod est offendere ad aliquam rem. Itaque & crebrò *χῶλος* & *χολότης* vocabula vsurpantur de eo vitio.

597.d. *Ille quum propinquos Agidis maternos*] *Σὺς* an Leotychildæ? Prius ego puto debere intelligi. videtur enim fuisse expressurus si de Leotychildæ propinquis voluisset accipi. Omnino autem ista largitio eò faciebat ne fratris hæreditate auctus, videretur avarus esse, & fordidus, ideòq; inuidiam sibi cõstaret: quam amoliri utroque modo potuit. Neque tamen pugno, quum videam ab Amioto posterius receptum.

Ibid. c. *Id hinc fuit*] Xyl. vertit, *Id tale est.* annotatque, In Græco verba sunt mendosa. Quod non animaduertens, aut non ita ut debuit fieri perspicuus Grynæus, à quo hæc Vita melius multo quàm ab aliis pleræque aliæ est conuersa, sententiam deprauauit, & confudit. Libellus Xenophontis in laudem Agesilai scriptus omnium manibus teritur. Græca autem sic ego legi, & ita scripsisse Plutarchum pro certo habeo: *ὡς ποιεῖ ἂ βούλοιστο, τοιοῦτο ἔστι τὸ εὖ φέρων ἢ τὸ πῶν, ἢ τὸ γὰρ ἔστιν, &c.* Est autem singularis laudis, ita regnum gerere ut parendo voluntati ciuium, summam potestiam tibi pares: (quum qui aliis obtemperet, videatur parum, aut certè haud ita multum habere potentia) id qua arte ac quibus rationibus consequutus sit Agesilaus, demonstrandum sibi proponit Plutarchus.

598.c. *Agamemnonem Od. l. 8. Cr.*

Ibid. e. *Delectorum libertinorum ex Ilotis manumissorum duo millia*] Xyl. vertit, *Duo millia tectorum tyronum.* & annotat, *ποδαμῶν δὲς διαχλῶν.* Grynæus, *Disciplina Spartana milites electi mille.* Duo millia etiam in Comment. rerum Græcarum Xenoph. lib. 3, leguntur: in Agesilao tria. Athenæus lib. 6, ex Myronis Messeniæ ostendit, neodamodes fuisse seruorum genus qui belli causa manumitterentur: quomodo & ad classem libertati serui *δραπονογαῶνται* appellabantur. & videtur ipsum vocabulum significare eos qui recens disciplina militari instituti, ac quasi domiti essent. Igitur nò indoctè Amiotus heilotas manumissos vertit.

600.c. *Et turpe ducebat decem millia militum peruenisse ducere Xenophonte ad mare*] Nota est h. historia, præsertim ex

Xenophontis libris De expeditione Cyri, de Græcorum millibus decem, qui quum Cyro suppetias tulissent, eo occiso in pugna, variè à regis ducibus tentari, incolumes tamen ex Asia per medios hostes in Europam redierunt. Paucis rem Suidas perstringit in *Ἐυροπῶν*.

Ibid. d. *Et esset sine capite inuentum*] Xyl. vertit, *Quum exta parum lata apparuissent.* annotatque, Sic in genere extuli. Ad verbum est, Quum caput extis, iocinori nempe, defuisset, *ἀλάκων παύστων τῶν ἰσθῶν*. Grynæus sacra inuiolata vertit, nescio quo vel codicis mendo (nullum enim erat in nostro) vel argumento inductus. *λοβὸς* quid sit, notius est quàm ut in refellendo sit opera ponenda. Mox pro *τῶν ἀπέσις* legendum *ἀπέσις*, rectè vidit.

Ibid. c. *Quippe perhibendum dicebat ille Agamemnonem esse*] Sæpè huius facti meminit Plutarchus, ut hic, in Gryllo, in libello quo ostendit malitiam ad infelicitatem sufficere, & alibi. Loquitur autem de Ætha, Agamemnonis equa, quam ei ut à militia immuni esse liceret, Echepolus Sicyonius dederat. locus est Homeri libro Iliadis penultimo.

603.a. *Ades scriba*] Xyl. vertit, *Ides scriba.* & annotat, *Ἄδης.* Sed sequutus sum Xenophontem, cuius ex quarto libro Rerum Græcarum tota hæc est desumpta narratio.

Ibid. c. *In sanctissimis delubris*] Xyl. vertit, *in religiosissimis deorum fanis.* & annotat, *ὡς τῶν ἀμωσίων ἱερῶν.* Monstròse hunc locum corripit Grynæus, planum quidem satis & expeditum: desumptum & ipsum ex Agesilao Xenophontis, qui disertè scribit, cum peregrinantem nunquam in priuata domo vlla, semper in templo aliquo diuertere solitum. Id faciebat eò ut quum in iis quæ palàm agebat, facile omnem impudicitia immodestiaque suspicionem euitasset, etiam ea quæ semotis arbitris homines agunt, casta omnia esse & sancta ostenderet: deorum scilicet testimonio, quos inspectores eorum adhibebat. multo id rectius quàm Demetrius Poliorcetes, qui suis libidinibus impuraque lasciuia ipsius Mineræ, castissimi numinis, (ut tum habebatur) ædem pro hospitio sibi ab Atheniensibus concessam polluit.

606.c. *Canathra appellant gryphorum & tragelaphorum lignea simulacra*] Xenophon scribit, Agesilaum solitum publico canathro Amyclas vehi. *ἀκουσάτω δ* (inquit) *ὡς ἔστι πολεμικὸν κἀναθροῦ κατὰ εἰς Ἀμόκλας.* Varinus hoc vocabulum ita explicat: Canathra, astrabe est, aut currus crates (*πίεγμα*) habens, quo in pompa vtuntur virgines (nimirum Lacedæmoniæ) quum in Helenæ templum eunt. Quidam ferunt, ea habere imagines ceruorum au: vulturum, *γυπῶν*. Vulturum etiam

rum etiam Grynæus habet. Mihi gryphum magis placet, cum ob tragelaphos, id est hircoceros: tum quia in Plutarcho hic est γρυπών, teste etiam Amioto. Eustathius in versum Iliadis ω, ὄπισθε λιόζοι, πείονα δ' ἔπι αὐτῆς: docet id esse γρύναδρον apud Xenophontem (scribit enim duobus, r) quod Homerus πείονα dicit: nempe cratem ex salignis viminibus contextam, quæ curru imponitur.

607.b. Id abnuis] Annuisse Xenophon ait. Cr. Ibid.e. Nec defuit ei diuina ira] Xyl. vertit, Nemesis inultum non est passa. & annotat, ἡ παρὰ δὲ ἀπείρητα νεμεσιότης. Sed perspicuitati sensus putauit consulendum. Non cohortes autē, sed cohors Lacedæmoniorū ab Iphicrate est cæsa: μὲν sci-

licet. quod quid sit, ipse in Pelopida explicat Plutarchus. Historia est, apud Xenophontem libro quarto Rerum Græcarum.

610.c. Cleombrotum] In Græco est, ὄτι δὲ τὸν ἰὸν Κλεμβρότην. Quod mendum sequutus Grynæus, Agefilai filium fecit Cleombrotum. Quod fieri nullo modo potuit, quum alterius familiæ rex fuerit, & Agecipolidi in regno successerit: quod paulò antè docuit Plutarchus. Fuit autem Cleombrotus Pausaniæ F. Agecipolidis frater: quo mortuo sine liberis, regnum ad eum rediit. Pausanias lib. 3.

612.a. Quippe habere Xenophon ait, &c.] Principio libelli qui Sympodium inscribitur.

IN POMPEIUM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Crusenij, interpretum.

619.d. Oculorumque lenis modulatio] Xyl. vertit, Oculorumque faciles motus. & annotat, ἡ δὲ τὰ ὀμματα εὐδαιμόνως ὄντως. Miserrimè omnium hæc Pōpeij vita est ab interprete tractata: quum quidem mihi vix alia tam studiosè & eleganter videatur à Plutarcho scripta. Errores ergo persequi nisi vbi id utilitas requiret, supercedebō. ῥηθμὸς quid sit in poetica, & musica explicare hoc loco nolo. Hic enim accipio cōcinnos motus oculorū, quum etiam Græci grammatici testentur ῥυθμὸν εἶναι τὴν κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι mollitiem (vt ita dicam) facilitatēque motus significat. Nam ὄντως est etiam molle, flexile. vnde arcum Theocritus κίρας ὄντως dixit. de quo alibi: & in vita Alexandri, vbi de eadem re dicitur, est τὸ ὄντως τὰ ἡδοναίων.

621.b. A quodam manipuli ductore] Xyl. vertit, A quodam centurione. & annotat, ἡ δὲ πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Tudertinus, Qui insidias ipsi locauerat, quasi verò id sit λοχαγός: aut λόχος insidias tantum, non etiam centuriam, passim significet. vnde ἀρχαία λοχίας in Romana apud Græcos historia, & λοχαγός. Cæterum aliter mortē Cinne Liius li. 83, & App. describit.

622.d. Verum quum ab eo mitteretur in Galliam] Ad bellum Sertorianum, interpretes putauit: itaque pro Κατακλιώ legit Κατακλειώ. Verum multo pōst, & nequaquam à Sylla (nam is tum mortuus erat) sed L. Philippi suasu in bellum Sertorianum est missus Pompeius: tunc ad Metellum, qui cum Carbone & eius factionis ducibus colluctabatur.

623.d. Abductum aiunt, vt vidit gladium stringi, locum &c.] Ita etiam Valerius Maximus lib. 9, cap. De cupiditate vitæ. Cicero lib. 9 Epist. famil. ad Papyrium Pætum, Lilybei occisum disertè tradit: Appianus retractum ex Cossyra insula, in quam ex Sicilia profugerat. Qui paulò pōst Sthenis Himeræus dicitur, eum Plutarchus in Ciuilibus præceptis Sthenonem Mamertinum introducit.

624.b. Memmium] In Græco Μόμμιον est, Mummius. Ego autem emendare locum volui, & restituo Μόμμιον. Memmium bello Sertoriano in campis Saguntinis occidisse, supra in vita Sertorij est demonstratum. Cicero pro L. Balbo: Cæterum, inquit, accusator fatetur hunc in Hispania durissimo bello cum Q. Metello, cum M. Memmio, & in classe & in exercitu fuisse: & vt Pompeius in Hispaniam venerit, Memmiumque habere quæstorem cœperit, nunquam à Memmio discessisse. Orosius autem lib. 5, cap. 23, de Sertoriano bello loquens ait: Multa inter eos præterea prælia gesta sunt: Memmius quæstor Pompeij, idēmq; vir fororis eius, occisus est. Amiotus non rectè Memmium fratrem fororis Pompeij dixit.

625.d. Duos populus Maximos dixit, Valerium, quod disidentem ab se senatum in concordiam secum reduxisset] Quum in sacrum montem plebs recessisset, M. Valerius, frater Poplicolæ & M. Valerij qui non multo antè in pugna ad lacum Regillum occubuerat, dicendo sedauit discordias: itaque primus ob eam rem Maximus est appellatus. Hæc ferè Cic. in Bruto. Fuit hoc anno V. C. cclx. Memnit huius quidem dictaturæ & Liius lib. 2, & Dionysius li. 6: sed neque ab eo reconciliatum patribus populum, neque de hoc cognomento quicquam afferunt. De Fabio Maximo etiam initio Fabij facta est mentio. Id autem quod de iure triumphandi sequitur, ex historiæ Romanæ multis locis est notum. vnum qui huc plurimum facit, de Liiij lib. 31, adscripsisse in præsentia satis est. L. (inquit) Cornelio Létulo triumphus negatus est. Res triumpho dignas esse censebat senatus: sed exemplum à maioribus non accepisse vt

qui neque dictator, neque consul, neque prætor rem gessisset, triumpharet.

627.c. Metello Pio] In Græco est Αππίος, insigni mendat: quod non vidit Tudertinus, recepit Amiotus. Idem Tudertinus, quod de Sertorio dicitur, ad eum vltimum reliquias bellorum ciuiliū conflaxisse, ineptè ad Pompeium detorsit: vt & paulò superius M. Brutum patris similem dixit. quum Plutarchus affirmet, neque bello, neque morte, cum patris similem fuisse: quod & verum est. Nam & in bello Pompeiano partes optimatum est sequutus, & libertatis ciuibus restituendæ causa Cæsarem necauit, & propter eam bello gesto perit.

631.c. Etiam vias eorum exsecratione salta insistebant] τὰς ἰσοδούς ἐλάττω. Quod dicendi genus videtur insolens. Ac fortassis scripserat non ἰσοδούς, sed ἀπερόδοις: vt fuerit, Διριπέδων ἐὰν quæ ex re ditibus ad eos adferebantur, aut scriptum fuit ἐλαττω, Insidiabantur iis iter facientibus: quomodo suspicor legisse Amiotum. Paulo antè Iunonis templum in Lucania ponitur à nobis. est autem in Græco, ἐν Ἀδρυνηί. Ego nullum memini me vsquam legisse nominari Leucanium. Existimo autem eum de antiquissimo Iunonis Laciniæ (nam prope Lucaniam est Lacinium) sano intellexisse, de quo cum multa geographi, tum Lycophon etiam, & eius interpretes Zezes.

632.c. Ut superuoluitans foro coruus caliginē captus atque in turbam sit delapsus] τὸ φλοιδῆσαι καὶ καταποσεῖν. Quid sibi velit τὸ φλοιδῆσαι, Excæcari, non planè assequor: mendum quidem puto. Simile exemplum, & disputatio eadem, est supra in vita T. Flamini.

634.b. Nam neque Achillem, &c.] Locus est libro Iliadis 22.

636.b. Quod recte plerique à Theophane comicis malitiosè confictum] Altum ineptè vertit (vt & superiora de Alcæo Sardiniano, & quæ mox sequuntur, & pleraque) Tudertinus: quum sit in Græco κακοδουμια, Malignum scilicet mendacium: quo vitio non fuisse purum Herodotum, Plutarchus noster in libello περὶ τῆς ἐξουσίας ἀποδείξεως demonstrat. Rutilius autem hic est, quem Cic. pro Rabirio Posthumo crudelitatem Mithridatis in togatos scribit mutatione vestis effugisse, Plurima eius exilij mentio apud eundem, & alios. Historiam ab eo scriptam cum alij citant, tum in Mario noster. Quis autem & qualis fuerit Cn. Pompeius Strabo, Magni pater, satis ex historicis bellum Maricum describentibus manifestum est: & initio huius libri obiter indicatum à Plutarcho.

640.c. Pulcherrima gymnasia] Xyl. itidem Gymnasia vertite annotatque, ἡ δὲ κτήρια. Diuerforia vertit interpretes, quasi si legisset ἡδοναία. Siquidem apud Suidam est, & Varium, ἡδοναία, τὸ πρὸς τὴν ἡδονήν ἡδοναίων, ἢ καὶ τῶν ἡδονῶν. Sanè Athenæus lib. 10, ait propterea fingi Heben in conuiujs fundere vinum quòd ἡδοναία dici soleant τὰ ἀμύβια, id est Conuiuia. Addit in vigesimum Iliadis librum Eustathius, aliquando ἄσματος ἀμαζυλῶ hoc vocabulo designari, id est, parum graue aut seuerum consilium. Verum horum neutrum puto huc facere. Infra quidem de amore Iulij in Pompeium hæc vox ita repetitur vt appareat ambulationes amœnas vel gymnasia vel aliquid tale fuisse.

641.d. Contra Hermagoram rhetorem] Monstrosè hæc peruertit Tudertinus, quum quidem sint planissima, & epistolam Posidonij ad Hermagoram nescio qualè cōfinxit. Est autè is Hermagoras cuius multa apud ipsum Ciceronē est in libris Rhetoricis mentio. Atque haud scio Plutar-

chus ne de generali constitutione hic innuat: quam vt diu-
ferit Hermagoras, exponit priore libro De inuentione Tul-
lius. Quæ sequitur de Nemeli quadam lætis tristitia admis-
cente sententia, non est satis dextrè à Tudertino reddita.
Elegantissimè eandem expressit venustissimus poeta Apol-
lonius, versib. quos (sunt enim aureoli) adscripti de quarto
Αἰγυπτιακῶν, Ἀλλὰ ὅσον ποτὶ φέλα δὲ κρηδίων ἀνδρῶπων Τερπιδὲς
ἐπιβυβῆ δ' ἄν ποδὶ. οὐδ' ἂν τις αἰεὶ Πικρὴ παρὰ μὲν βλακῆν ἐν φρεσὶν ὄντων
αἰνῶν. Et Ouidius septimo Metamorph. hunc (opinor) imi-
tans, --vsque adeò nulla est sincera voluptas: Sollicitumque ali-
quid lætis interuenit. --Itaque non pessimè Chærcæ ille Te-
rentianus, summa potitus voluptate, perfususque gaudio,
dixisse videri poterat, *Nunc tempore profectò est, quum perpeti-
me possim interficere, Ne vult aliqua hoc gaudium cõtaminee agri-
tudine.* Sed hæc præter institutum.

Ibid. e. In epistolis Ciceronis] Muciam hanc sororem fuisse
Metellorum, Q. Q. Celeris & Nepotis, vxorem Pom-
peij, patet ex epistola Ciceronis ad Celerem, quæ est se-
cunda lib. 5 Famil. Eandem fuisse dimissam à Pompeio, e-
pistola decima libri ad Atticum primi ostendit. Causam
autem neque ibi neque in vlla alia (quæ extet) epist. Cic.
exponit: nisi vehementer me fallit memoria. Sanè Suetonius
in Julio Cæsare, vbi de eius lasciniâ loquitur, disertè
explicat rem: scilicet eam à Cæsare pollutam fuisse.

643. b. Reuera attingebat quadragesimum] Imò si Velleio
(quid ni autem?) credimus, annum tum agebat quadrage-
simum quintum: siquidem natus est C. Attilio, Q. Seruilio
consulibus: (anno V. C. DCIIL) triumphauit autem M. Pi-
sone & M. Messala consulibus, natali suo, prid. Kal. Octob.
vt est apud Plin. libri septimi & libri vltimi capite secun-
do. vt suspicari aliquis possit pro τριακοντα legendum πη-
ντακοντα. Sanè post etiam, vbi bellum ciuile Pompeianum
describitur, annos natus LVIII Põpeius dicitur fuisse: quod
cum Velleiano numero non dissentit.

644. c. Capioni pabtam] Σκιπίων: quod retinuit interpr. Sue-
tonius in Julio, cap. 21, Cæsar suam Iuliam Cn. Pompeio
collocauit, repudiato priore sponso Seruilio Capione. cuius
vel præcipua opera paulò antè Bibulum impugnauerat.
Sed in vita Cæsaris occasio apparet huius mendæ tollendæ,
vbi Σερούλιον Σκιπίωνα legitur, eadem in historia. Scipionem
autem non esse cognomentum Seruiliorum, sed Capionè,
satis est notum, quâquam ne insolens quidem fuit librariis,
in historia præsertim Cimbricæ mentione, Σκιπίωνα pro Κα-
πίωνα scribere. Amioto quid in mentè venerit vt Pisonem
hunc diceret, non video.

646. e. Pralucem seruum interfecit] Xyl. vertit, *Seruo lu-
cernam præferente occiso.* & annotat, ἀπὸ τῆς λέξεως ἀπὸ τῆς
ἀπὸ τῆς λέξεως. Vitiosè. inde Tudertinus Melitum proprium
nomen eius lucerniferi commentus est, imitante id ipsum
Amioto. Satis autem conspicuum fit, legendum ἄν τις pro
μύλων, vel ex eo quod sequitur, ἐξ ἑξῆς αἰετὸ δὲ. Historia eadem
in Crasso etiam est, & in Catone philosopho.

Antiam verò & Vatiniū] Mendum est in priore voca-
bulo. De Vatiniō satis constat, vel ex Catonis vita. de alte-
ro nihil succurrit. Quod autem sequitur, *Crassius omisso con-
sulatu,* in Græco est ἀπαλλαγὴ τῆς ἀσπασίας. quæ verba cur sic
verterim, historia docet. Consul enim & paludatus est in
prouinciam profectus.

647. f. Omnia sunt partita diis] Venustissimus est locus: quo
alludit ad diuisionē mūdi, qua eū inter se Iupiter, Neptunus

ac Pluto ita erant partiti vt vnicique suum regnum satis
esset, neque alteri suum præcipere opus haberet. Verba sunt
Neptuni, ob imperata Iouis indignantis, apud Homerum
lib. 15 Iliadis, ita nota vt oscitantæ Tudertini merito suc-
censeatur.

652. c. Reprehendit etiam Cicero] Lib. 7 ad Atticum, ita scri-
bens: Per fortūnas, quale tibi consilium Pompeij videtur?
hoc quæro quod urbem reliquerit. Ego enim ^{ἀπὸ τῆς} tum ni-
hil absurdus. Vrbem tu relinquis? ergo itidem si Galli ve-
nerint. Non est, inquit, in parietibus respublica. at in aris &
focis. Fecit idem Themistocles. fluctum enim totius barba-
riæ ferre vna vrbs non poterat. at idem Pericles non fecit,
annum ferè post quinquagesimum, quum præter mœnia
nihil teneret. nostri olim vrbe reliqua capta, arcem tamen
retinuerunt. ὅπου καὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἐπινοήσεως καὶ λέξεως ἀπὸ τῆς
ἐπινοήσεως legerunt, & versum Homeri (extat in deprecatio-
ne Phœnicis ad Achillem lib. Iliadis nono) & sensum cor-
ruperūt Ciceronis. Vult enim maiorum præclara facta cum
hoc Pompeij ignaui & indigno facinore comparare. Quem
autem hic Numerium Plutarchus vocat, is videtur esse Cn.
Magius. de quo sic Cæsar libro De bello ciuili primo: Re-
ducitur ad Cæsarem reprehensus ex itinere Cn. Magius
Cremona præfectus fabrūm Cn. Pompei: quem Cæsar ad
eum remittit cum mandatis. &c. Atque haud scio an etiam
ibi Numerius dicatur, Plutarchusque inde hæc sit mutua-
tus: & sit legendum N. Magius, non Cneus. Etenim Nume-
rius prænomen fuit, & litera N. signabatur, vt doctè demon-
strauit Sigonius in libro De nominibus Romanorum. Ac
facile fieri potuit vt eius rei ignoratione lapsus, CN. (quod
est vsitatus prænomen) pro N. scripserit librarius. Minuta
sunt hæc, inquit. Fateor. est enim hic in tenui labor, sed ta-
men & multos doctissimos viros accuratè hoc in genere
emendandi versari video: quorum conatum reprehendere
sit temerarium. & nemo est (opinor) verè bonorum libro-
rum studiosus qui non mallet Cæsaris quàm librarij verba
legere: & si Cæsari non fuisset ineptum visum addere præ-
nomen, ineptus sit qui illud agnoscere nolit. Denique ora-
culi vim habet ea sententia, quam nobilem & vsitatam in
Paulo noster sic extulit: τὴν τῆς μετῴων φερούσας καταλοισίαν ἐν
ἀπὸ τῆς λέξεως τῶν ἐν ταῖς μικροῖς ἀρχαῖαις.

655. b. Labienus relicto Cæsare] In Græco dicitur Λαβίων,
Labeo. Quod miror à Tudertino retentum. nihil enim T.
huius Labieni defectione à Cæsare magis notum est, cum
aliunde, tam ex septimo Epistol. ad Atticum libro, & Cice-
ronis ad Tironem epistola, quæ incipit, Quanto in dis-
crimine.

Ibid. d. Iubium] Xyl. habet *Vibullium.* & annotat, Pro Ori-
co interpret Nericum habet: quod est nihil. in Græco hic
reçtè est Ἰούβιον. Sed Iούβιον non dubitavi in Vibullum ver-
tere, Cæsarem sequutus, ex quo hæc noster descripsit.

657. d. At pater in curru residens] Homericus sunt versus
de Aiace Telamonio, Iliadis lib. 11.

660. b. Potinius] Cōment. Cæsaris Photinum habent. Cr
IN COMPARATIONEM.

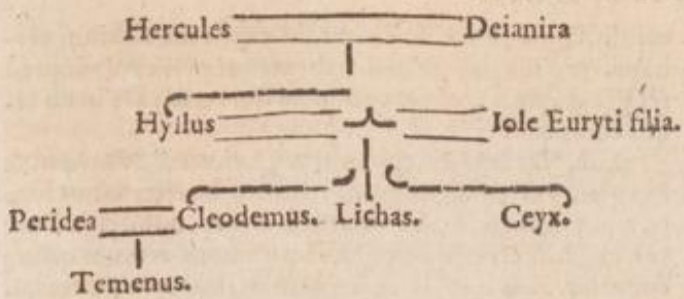
662. d. Eurytionidis] Xyl. vertit, *Eurytionis posteris.* & an-
notat, Hæc peruertit & confudit interpres, leui Græcorum
verborum mendo seductus: quod corrigi à quouis possit
qui animum ad historiam intendat ἀπορροῦν. Ἐυρίωνα δὲ. le-
gendum ἀπορροῦν Ἐυρίωνα δὲ. & pro παρὸς ἰσχυρῶν vel παρὰ ἰσχυρῶν.
De Eurytionidis dictum est in Lycurgum.

IN ALEXANDRVM ANNOTATIO-

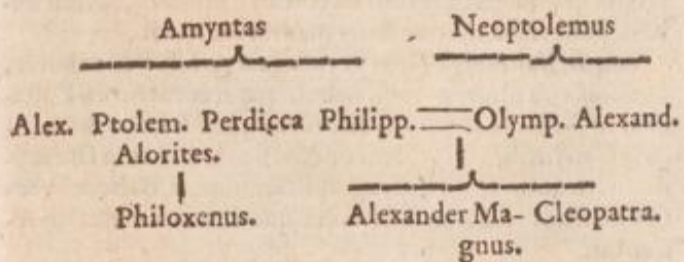
nes Guil. Xylandri & Herm. Cruferij,
interpretum.

665. a. Atque inde parata fratris voluntate Arymbæ] Xyl. ver-
tit, *A patruo eius Arybba.* & Annotat, Ἀρυββῶν. Aryubam
vocauit Iustinus libro septimo, & Diodorus Siculus libro
decimosexto. Existimo autem pro ἀδελφὸν αὐτῆς, legendū
esse ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Fuit enim frater Neoptolemi A-
rybbas, & tutor Olympiadis, fratris filie Quod ad genus A-
lexandri Magni maternum attinet, id ex Pyrrhi à nobis pro-
posita genealogia, qui & ipse Achillis fuit ἀδελφὸς, intelligi
facile potest. Quod ad paternum, Caranus rem obscuriōe
aliquanto facit. Autor noster haud obscurè innuit, eum
Heraclidam, id est de posteritate Herculis fuisse: sed ratio-
nem stirpis non explicat. Liuius libro quadragesimoquin-
to: Vigésimum (inquit) à Carano, qui primus Macedonibus
regnauit, Persea numerabant. Solinus cap. 15 sui Polyhisto-
ris, Macedoni Caranum ducem Peloponnesiacæ multitu-
dinis inuenenda Macedonia successisse, Caranque successio-

rein Perdiccam, primum regem Macedonia nominatum
scribit. Propè idem est apud Iustinum libro septimo. Quin
& Suidas, quocunque id ex scriptore, annotauit, Caranum
exercitum ex Græcia in Macedonia, magni tum nomi-
nis regionem, adduxisse, in eaque regnū obtinuisse, & suc-
cessionem à se reliquisse vsque ad Philippum Alexandri Ma-
gni patrem. Apparet autem, ad Temenum Heraclidam ge-
nus regum Macedonia referendum esse: ex Herodoto ma-
ximè, qui etsi de Carano nihil refert, Perdiccam tamen hūc
disertè Temeni stirpe prognatū ait, vbi quomodo is poti-
tus sit Macedonia regno ostendit, ad finem ferè Vraniz.
Temenus porrò filius fuit Aristomachi, nepos Cleode-
mi, (Lycophronis interpres Cleodotum, Pindari in 7 o-
dam Ilthmiorum Cleadam vocat, fortassis mendosè) qui
patrem habuit Hyllum, Herculis F. Ex Pausania & Zeza hæc
gen calc gia describi potest.

Iam successione regum Macedoniae hic proponere successione: quae extat apud Herodotum, Solinum, Iustinum, & Diodorum Siculum ac Chronographos. Ultimam partem apposuisse sufficit, & in gratiam philologi lectoris obiter explicare.

Iustinus Ptolemæum inter filios Amyntæ non retulit: idemque etiam aliam eius ex Sygæa (Cygæa puto) prolem refert. Nos Diodorum sequimur: qui libro 15, ad primum annum Olympiadis c. 111 à Ptolemæo Alorita occisum fratrem Alexandrum scribit, & meminit in Pelopida Plutarchus, filium quoque illius Philoxenum referens. Ptolemæum interfecit Perdicca, eique successit. Vide porro initium li. 16. Cleopatra Alexandri Magni soror, nupta est Alexandro a uunculo suo: ut scribit eodem libro Diodorus, & lib. 9. Iustinus meminitque Livi lib. 8. Habuit autem Philippus præter Olympiadem, alias quoque multas uxores, quas referre non est operæ pretium: legatur Athenæi *ἀποστολιζάν* li. 13, initium. ex Larissæa quidem saltatrice, nomine Philinna Aridæum filium duobus *pp* *Ἀρριδία* scribitur apud Diodorum & Plutarchum sine Alexandri sustulit, qui quæ Macedoniæ rex secundum Alexandri mortem per sex annos fuisse, iussu Olympiadis unâ cum uxore Euridyca est necatus à Macedonibus. Iustinus li. 14, alij. Dixit etiam Cleopatram, Hippostrati filiam & sororis Attali, ut ex Athenæo & Diodoro patet: quanquam soror Attali apud Iustinum li. 9 dicatur, codicem opinor mendo. His nuptiis maxime offensam Olympiadem & filium eius constat. Alexander quoque uxores habuit plures: ut Barbinam Artabazi filiam, ex qua natus Hercules, quem Casander necavit, annos natum xliii. ut Statiram Darij filiam, quam fraude Roxanæ necatâ Plut. ostendit: ut Roxanem Oxyartæ Bactrianorum regis filiam, quæ post unâ cum filio est à Casandro necata, ex Curtio Diodoro, Iustino.

665. c. *Ἰθίσσης regionis feminas* *Ἰαί τὸ ὄνομα αἰετῶν*. Quæ? Molossæne, unde fuit Olympias, an Macedonice? Posterius probo, ob vicinitatem etiam cum Thracia. Cæterum *κλειδωνας*, Clodonas, legendum hic esse, non (ut est in Guarini versione, forte tamen librarij errore) Dodonas, testantur Græci etiam lexicographi, Hefychius & Varinus: apparuitque dictas *παρὰ τὸ κλειδίον*, unde est etiam *κλειδίως*, & similia. Edonides autem dicuntur Thressæ seu Thraciæ mulieres, ut Edoni Thracæ, apud Latinos poetas præsertim & Græcos. Theocritus *θαλιώσις*, *Εἰς δ' ἠδ' ἄνωγ' ἰδὲ ἐν ὑπέσι*. — Virgil 12. *Aeneid*. Ac velut Edoni Boreæ quum spiritus alto Insonat *Ἄγρο*. — Vide Plinium l. 4, c. 11. *Ἐξ ἄνευ δὲ θαυμάσιον* autem Proreperere est, nō illabi, ut malè Guarinus vertit, & sic in Græco Lexico (in quod multa sunt talia ex malis Græcorum autorum interpretationibus consarcinata: ut opus nimirum cresceret, etiã inuita Minerua) exponitur, quod vel præpositio *ἐκ* cum genitio addita eos monuisset. Iam *λίανον*, hoc saltem loco, in neptè Ventilabrum vertitur. Quid enim Bacchis cum Ventilabro? Cunas quidem hoc vocabulo significari, non lexicam modò indicant: sed & Homeros sic vsus perspicuè est in hymno in Mercuriū. *Ὅτ' ἐξ ἐπειδὴ μίττος ἀπ' ἀδανέτιος θορὴ γυῖον, οὐκέτι θνήσκ' ἔκαστο ἰδὲ ἄν' ἐρῶ ἐπὶ λίανον*. Et nescio ex quo scriptore Zezes in Lycophronem *ἰε Τίθονο*, *ζηράστω τις ποσοδὴν ὡς ἐξ ἐπὶ παλαφῶ ἐξ λίανον αὐτὴν φέρεσθ' οὐδ' ἴδον δίκην θρησυλλίαν καὶ θύδεν*. Et quia inde *λίανόντις* dicebatur Bacchus, ut testantur *λαβύκαχαρῶν* Græci: probabile est de cunis mentionem fieri. Id si

cui minus probabitur, calathum, vel cistam in quibus res ad sacrificia pertinentes gestarentur, interpretetur. Nam & Theocritus in Bacchis ita: *Ἰσθὰ δ' ἐκ κίτας πεπονημένα χερσὶν ἐλάοισα*. Infrà etiam in Phocione *μυστικὴ κοίτης* nominantur.

Ibid. e. *Die sexto* *ἵκτε ἰσχυρόν*. Quod longè est ab Idbus diuersum. De mensium Græcorum nominibus & ratione dicam aliquid in fine huius lucubrationis. Hegestæ frigidum epiphomena, planè in glaciem apud Guarinum congelavit.

666. b. *Oculorumque leuitatem* Xyl. vertit, *Oculorum volubilitatem*. & annotat, *τὸ ὕψος*. Imperitè idem humectantes oculos dixit. Hoc autem vocabuli suprâ in Pompeio exposuimus.

Ibid. c. *Exhaust enim sol humorem in summis corporibus existentem* Hoc enim est *ἐπιπλάζειν*, non rebus abundare extrinsecis. Hinc apud Aristotelem *δέξαι ἐπιπλάζουσι*, quæ omnium maxime celebres, & omnium in ore sint. & Thucydides lib. 5, Epipolas partem Syracusarum editissimam dictam scribit *διὰ τὸ ἐπιπλάζειν τῆς ἄλλαν ἕξ*: ut alibi etiam monui.

Ibid. d. *Rhapsodorum* Sic & Xyl. vertit, *Rhapsodorum*. annotatque, *ῥαψῳδῶν*. Græcum hic relinquere quam supponere Latinum haud fatis aptum malui. Erant autem rhapsodi, qui aliena carmina poetarum in solennibus conuentibus recitarent, poetarumque essent quasi interpretes. Multa de horum officio disputantur apud Platonem *ἔοντι*, hoc est in dialogo de Iliade. Dicti sunt vel *παρὰ τὸ ῥάπτειν καὶ φέειν*, quod carmina consuta quasi ex partibus diuersis, & in vnum corpus conferta, (qualia fuisse Homericæ, alibi ostendimus) recitarent: vel quod virgam, *ῥάβδον*, manu tenentes cantarent. Quæ de re dixi ad initium Vlyssæ. Vide omnino scholiastem Pindari in *β νείμων*, & *ισθμίον δ'*: & Eustathium initio commentariorum in primum librum Iliadis.

668. a. *Nymphæum prope Miezam* *Νυμφαῖον* sacrum lucum & dedicatum Nymphis intelligi posse puto, si non sit proprium loci nomen. Miezam quidam per y scribunt: sed *Μιζαν* & Stephanus habet, & Plin. lib. 4, c. 10.

Ibid. c. *Reuera enim commentarius ille qui dicitur τὸ μετὰ τὰ φυσικά* Epistolæ hæc extant etiam apud Gellium, lib. 20, cap. 4. Quid inter *ἀεροματικῶν*, siue *ἐπιπληγῶν*, & *ἐγκύκλιον*, quæ & *ἰστορικῶν* dicuntur, intersit, hoc ex loco apparet: neque fufius hic explicandum duxi. Præfens locus est obscurus. Si *μετὰ* non legitur pro *ἔξ*, (quod sanè haud scio: physica quidem ipsa *ἀεροματικῶν* titulum habere, ea inquam quæ maxime sunt *φυσικά*, nemo ignorat) de prima philosophia intelligi debebant ij libri acroamatici, quos editos Alexander queritur. Primam enim philosophiam vocat Aristoteles eam quam idem *τὰ μετὰ τὰ φυσικά* & theologiam cum Platone, qui & *διαλεκτικὴν* eam appellat. Inde fit ut physicen quam speciatim dicimus, idem Aristoteles *ἀντιφρον* nominet *σοφίαν*, ἢ *μετὰ τὰ φυσικά* libris γ & δ. Quæ tamen vtravis nihilne ad *μαθησὶν* & *διδασκαλίαν* conducatur, neque facillè dixerim, neque facillè crederim. Quod si *ἔξ* Præter hic significaret, utique cum datiuo construendum erat. Iam illud *ἰσθμῶν*, ad *παιδείων* an ad *ῥητορικῶν* pertineat, vel *παιδείων* pro *ἰσθμῶν* *παιδείων*, an dandi & referendi casu positum sit, ambigi haud iniuria potest. Itaque non liquet. Ipse vestigia Græcorum verborum sum sequutus. Interpretes etiam ad primam philosophiam retulerunt. Sed profectò neque eam puto fuisse Alexandro ab Aristotele traditam: & si hoc vellet, scripturum fuisse Plutarchum, *ἀληθῶς γὰρ ἢ ἢ μετὰ τὰ φυσικά* & c. quum legatur *ἢ μετὰ*, & c. Ergo amplius. Quod de medicina sequitur, ita extulit Guarinus quasi Aristoteli autor studij in medicam rem conferendi fuerit Alexander. Græca, & ipsa ratio, diuersum ostendunt.

Ibid. *Quam ex narthecio vocant* id est, quem Iliadis librum à narthecio, in quo recondere, Iliadem Narthecianam appellarunt. Sic enim intelligendum hunc locum iudico. Guarinus hic quoque fecit quod sæpe solebant huius autoris interpretes. etenim totum hoc, *ἢ ἐκ τῶν ῥητορικῶν καὶ λουσίων*, omisit, quum fortè non intelligeret. Amiotus minime locum intellexit: itaque scripsit, etiamnum eam Correctam vocari. Narthecium esse vas vnguentarium, vel medicamentarium, apparet ex Ciceronis libro De finibus secundo. Iam doloris (inquit) medicamenta illa Epicurea tanquam de narthecio promant. & c. uti ante nos etiam est ab aliis obseruatum. Ego *ῥαψῳδῶν* primitiuum, idem quod deductum inde *ῥαψῳδῶν* facere posse censeo: quod confirmari Lexicographorum etiam autoritate video,

quibus *παρδόνος* idē significare quod *παρδόνιον* placet, & *αειδί-
πιαστῆρος* esse. Enimvero cognomentum hoc ab illo nobili
Darij vnguentorum scrinio factum Iliadi, quam secum af-
fidue haberet Alexander, puto, vt Nartheciana diceretur.
Est enim cum alibi tum apud Plinium historia, quam ipsius
verbis de libri septimi capite vigesimonono huc adscripsi,
vt hunc locum penitus explicem. Itaq. Alexander (inquit)
Magnus. inter spolia Darij Perfarum regis, vnguentorum
scrinio capto, quod erat auro gemmisque & margaritis pre-
tiosum, varios eius vsus amicis demonstrantibus: Imò Her-
cule, inquit, librorum Homeri custodia detur. vt pretiosis-
simum humani animi opus quàm maximè diuiti opere ser-
uaretur. Hinc & quid *παρδόνος* sit, vel *παρδόνιον*, intelligi, & Plu-
tarchi sententiam apparere puto.

Ibid. c. *Medaros rebellantes subegit*] Xyl. vertit, *Medos
qui defecerant.* & annotat, *Μεδάρων.* Ego Medaros nullos noui:
qui nouerit, prodat. Medos noui gentem Thracicam, Ma-
cedoniæ vicinam: Liuiusque etiam libro vigesimo sexto in-
curfionem eos facere in Macedoniam solitos ait, quoties
externo bello rex Macedoniæ detineretur. Ergo Medos
scripsi. Quòd enim Megarenses Guarinus substituit, nò sa-
nauit sed auxit malum.

669. c. *Pexodorus*] *Παξόδωρος.* Post per *ιδύτα*: malè Arrianus
libro primo *αἰαλ. Αλέξ. Παξόδωρος* vocat: apud Diodorum *Πα-
ξόδωρος* legitur decimo sexto.

670. a. *Eum simul qui tradidit, &c.*] Versus ex Medea Eu-
ripidis. Verba ipsius sunt de Isone, sacerdotique & vxore
nouis eius Creonte & Glauca, necandis deliberantis. Per
ιδύτα, Dantem, ibi fover Creon: hic (opinor) nuptiarum &
stupri Pausaniæ iliati autor Attalus, tū nouus maritus Phi-
lippus & Cleopatra vxor recens Olympiadis superinducta
intelligantur.

673. *At Rosace*] Rosacere est apud Curtium Cr.

Ibid. *Raro autem tenuia & resonantia sub abruptis & con-
fragosis rupibus aperiret saxa*] Hunc locum malè tractauit in-
terpres, ac glaciem nulla cogente necessitate, satis frigide
apposuit: quasi verò *παρτος* nihil præter glaciem significa-
ret. Mitto Eurip. & Sophoclis testimonia quibus planum
facere possim, *παρτος*, saxū, scopulum, cautē inu. significare.
Sanè Homeri versus notus est lib. 5. *Ὀδυσσεύς: Ἄλλ' ἀκταὶ παρ-
τος ἄνθη ἴσται, ἀπὸ δ' ἄνθη τῆ παρτος τῆ.* Eustath. *παρτος, παρτος ἄνθη ἴσται, ἢ
εἰς ἕλκος ἀνέχουσι παρτος.* & apud Æschylum Vulcanus de rupe
cui erat affixurus Prometheum, *Προμηθεὺς ἄδωσα,* inquit, *τῆ δ'
ἀπαιδρωτόν παρτος.* Quin & in Catonis Cenforij vita sic usurpa-
uit nolter, de Thermopylarum ab eo captis angustiis scri-
bens. Cæterum hanc eandem historiam explicatam le-
gere potes apud Strabonem libro decimo quarto. Ver-
sus Menandri, atque etiam noltri, sunt trochaici qua-
drati.

674. d. *Quum regis esset asgandes*] Legendum fortassis as-
candes, id est nuncius: vel ascantes, id est cubicularius. Cr.
Xylander autem annotat, Hoc quid sit non facile dixerim:
neque alibi me id vocabulum recordor reperisse. Iulianus
Darium antè Codomannum appellatum, & ob virtutem
prius Armeniis præfectum, inde Ocho mortuo à populo
regem factum, Darique nomen accepisse, scribit lib. 10.
Diodorus præterea lib. 17, regio eum genere natum fuisse
docet. Sed inde nihil certi colligo. *ἀσκαδῆς* quidem lecticā
aut grabbatum significat Græcis, vt est apud Eustathium,
Suidam, & alios: vt coniectere fortassis liceat, fuisse eum ali-
quando vnum de regis cubiculariis, *ἢ α ἢ γ κτνονας ὄν.*

679. d. *Exinde vndoso*] Versus sunt de lib. 4. *Ὀδυσσεύς* Ho-
mericæ. Malè autem Guarinus hanc Phari descriptionem

extulit. Quod tænia hîc dicitur, id explicant aliorum ver-
ba, qui pro his *ὑποὶν ἀειμυκῆς* habent. qui plura volunt, præ-
ter geographos Cæsarem ad finem libri tertij De bello ci-
uili consulant.

581. b. *Non talis diis sanguis, &c.*] Xyl. vertit, *Non ichor.* &
annotat, Vertere in linguam Latinam hoc verbi hoc loco
non potui, nisi si saniem voluissē dicere, quod est cruore
vel sanguine aliquid deterius, eoque minus deorum nature
conuenit. nam quæ aliàs *ἰχὸρ* significat, huc non pertinent.
Versus est apud Homerum lib. 5 Iliadis, de Venere à Dio-
mede fauciatâ,

683. c. *Apollini immolans*] *τῷ Φοῖβῳ.* Annotatum est hîc ab
Amioto, in diuersis exemplaribus *φοῖβῳ*, metui scilicet seu
pauori, pro *φοῖβῳ*, quod est Apollinis epitheton, ac nonnun-
quam pro substantiuo ipso ponitur, legi. Quæ ipsa fortassis
lectio, quando arcanorum sacrorum mentio fit, locum ha-
bere posset. Sed mutare hanc planiorem nolui.

684. b. *Balteum gestabat*] Xyl. *Sagum gestabat.* & annotat,
δὲν πῶρον, à fibula nomen habet. apparet autem ex Eusta-
thio in *μ* Iliadis, *δὲν πῶρον* esse idem quod *ἰραπίδα.* & *ἰραπί-
δα* ipse in librum *π* eiusdem operis, idem esse cum chlamy-
de docet: quod & alij lexicographi sequuntur, Balteum ver-
tit Guarinus: sed non satis video quo autore: cincturam A-
miotus.

686. b. *An potius flamma fimer liquor hic &c.*] *ἢ τῆ μῶδῳ
ἰραπίδα.* vnde apparet, plures de origine naphthæ recita-
tas à Plutarcho opiniones, quarum hæc fortassis vltima fuit
reliquis amissis. Sanè Amioto annotauit, in Græco hîc ali-
quot lineas deesse. De naphtha vide etiam Strabonem li-
bro decimo sexto.

690. c. *Exathrem*] Oxathrem habet Curtius. Cr.

692. e. *Balino*] Cebalinum nominat Curtius. Cr.

694. d. *In Græcia mores mali sunt*] Xyl. vertit, *Quam com-
paratum inque id est in Græcia.* & annotat, Miror tam tritum
locum à Guarino non animaduersum intellectum esse fuisse.
Sunt autem apud Euripidem alij quot versus, quorum ini-
tium tantum, vt notorū, posuit Plutarchus. Iis Pelcus que-
ritur, rei à Græcis apud Troiam gestæ Atridas gloriam sibi
vindicare, quum ipsorum minima fuisset opera. Ita hîc Cl-
tus obiicit: bat Alexandro, eum superbire gloria rerum à
Macedonibus gestarum.

700. d. *Limnæus*] Timæus est apud Curtium, Cr.

705. a. *Desiderauit præter omnes artifices Stasiratem*] Dino-
cratem hunc nominat Vitruuius in præfatione libri se-
cundi.

706. c. *Non exhausit Herculis scyphum*] Hunc locum per-
uertit Guarinus. Non enim hoc ait Plutarchus, Alexan-
dram, priusquam illud poculum ebibisset, morbo fuisse
correptam: sed totam illam de Herculeo scypho & subito
dolore narrationem, ait esse fabulam. Meminerunt huius
scyphi & Diodorus & Curtius. Annotatum in margine à
quodam est, consulendam explicationem prouerbij, Serua-
tori tertium. Verum id ad rem nihil facit omnino. Sunt
qui poculo nomen Herculis fuisse putant. Ego non ab re
puto dici posse, in honorem Herculis id poculum ebibisse
Alexandram, vt autoris suæ stirpis. Notum est enim, inter
pocula moris fuisse etiā diis libare: inuitantēque se libera-
lius arbitròr eò libationē istā transtulisse. Horatius ad Au-
gustū suū, — & alteris Te mēsis adhibet deū. Te multa pre-
ce, te psequitur mero Diffuso pateris: & laribus tuū Miscet
numē. vti Græcia Castoris Et magni memor Herculis. Quod
idē Mario ob Cimbricā victoriā obrigisse, scribit Plutare.
τετραγύδα nō esse xiii, sed vltimum mensis diē, satis est notū.

IN CÆSAREM ANNOTATIO-
nes Guil. Xylandri & Herm. Crusenij,
interpretum.

707. d. *Cinna, qui Roma rerum potitus est*] *Κίττινα τῷ μοναρχίστου-
πος.* Vtus est hoc vocabulo Plutarchus hîc aliquantulum im-
propriè. *Μοναρχης* seu *μῶναρχος* pro tyranno, & *μοναρχεῖν* pro ty-
rannidem gerere, apud Græcos sæpe dicuntur: vt apud Lu-
cianum Phalaride secundo, *ὅτι δὲ δῆλον ἔπι αἰροσῆτι τῶν τῶ μοναρχ-
ου εὐσέβειαν.* Et Polybius sic libro secundo sæpe est loquu-
tus, vt *Βούβαιο τὸν τυραννὸν ἄποκτείναντες. ΜΟΧ, ἄποκτείναντες τὸν ὄν Βού-
βα μῶναρχον.* Nimirum id vocabuli tum eum significat qui
solus rerum potitur, idque iniustè. L. autem Cornelius
Cinna non solus quidem, sed cum collegis quatuor con-

sulatum gessit: quia tamen ij ferè ab ipso pendebant, & nu-
tu Cinnae agebantur omnia, isque Marianam tyrannidem
resuscitauerat, non malè dicitur hîc *μοναρχίστου.* Dictatorem
quidem fuisse (quod interpretes habet) rectum non est.

708. c. *Atque ad Iunium qui cum imperio Asiam obti-
nebat*] *Ἰούνηος,* Iulium interpretes. Ego Iunium posui, non
tam quòd hoc Græcis literis est affinius, quàm Velleium
sequutus Paterculam: apud quem, vbi hæc historia descri-
bitur, pro consul Asia nominatur Iunius, qui tum in Bithy-
nia ageret.

Ibid.

Ibi. *Apollonium Molonem*] M. Tullius in Bruto, Suetonius, & alij, Apollonium Molonem vocant. Quod autem sequitur de dimissa ab eo prima eloquentia gloria, verti coniecturam sequutus, locus enim est mendosus: & fortassis sanari possit si ita legatur, τὸ ἢ περὶ τῆς οὐχ ὅπως τῆς δυνάμει καὶ τοῖς ὀπλοῖς περὶ τοῦ ἐν ἡλλάδι ὑφίσταται ἀλλ' ἀρχαῖοις περὶ ὅπως, &c. Nihil tamen contendo.

709.b. *Uno digito caput scabentem*] Hæc in molles dicuntur, à quibus non facillè timendum Reip. videtur. Tale est etiam de malè cincto Cæsare Syllæ iudicium. Caput autem scabere vno digito, de mollibus dici, vel ex Clodianis in Pompeium contumeliis, ex nostro autore constat. Sic & Lucianus de molli & effœminato dicit, ἀκρὸν τῆς σακτυλῆς πλεῖν κεφαλῆν καὶ ὤμων. Πῆτι δὲ δακτυλῶ.

709.c. *In honorem quidem magnarum natu fœminarum orationes fœnebres habere, id moris erat Romani*] Livi lib. 5, Matronis pro auro ad liberandam à Gallis Romam collato gratiæ actæ, honôsq; additus vte earum sicut virorum, post mortem solennis esset laudatio.

Ibid.d. *Cum vno pratore Vetere*] Βάρτωει. quod mendosum esse facillè quiuis viderit. Angelus Tuberonem supposuit. id est augere malum, & historiam deprauare. Sequutus cum est tamen Amiotus. Cæsarem sub Antistio Vetere quæstorem fuisse testatur Velleius Paterculus. Ergo legendum Βίττωει. Quod autem de tertia Cæsaris vxore sequitur, ea filia fuit Q. Pompeij, Syllæ neptis. Primam autor non commemorauit, quæ fuit Cossutia, de equestri ordine: qua dimissa Corneliam, Cinnæ filiam, duxit. Suetonius.

711.c. *Vicies & ducentis*] Xyl. vertit, *Trecenties fœstertium*. & annotat, Interpretis erratum hic refellere mitto. summâ autem ego hanc posui vt intelligeretur mendum hic esse. quodenim legitur πεντηκόνται πεντήκοντα, legendum est ἑπτακόσται πενήκοντα. Nam hæc summa per talentorum numerum in vita Catonis expressa est ita, χιλίων ἑξακοσίων καὶ πενήκοντα ταλάντων, MCCCL talentis. quæ si in myriades drachmarû conuertas, erunt DCCCL myriades. etenim talenti ea est ad myriadem proportio quæ ternarij ad quinarium: hoc est quinque talenta æquantur tribus myriadibus drachmarum. Item quinquaginta talenta efficiunt duodecies fœstertium. qua de re hic non est differendi locus.

714.a. *At illo in bello, &c.* Quæ ante hæc verba interpretis habet de equo Cæsaris, in meo Græco non sunt. itaque omisi. Omisit etiam Amiotus. Inuenies autem apud Plinium lib. 8. c. 42. & apud Tranquillum.

718.c. *Quadragesima millia*] Videtur ex Cæsare hoc habere, qui ostendit maximam Germanorum partem occisam: quum quidem numerus eorum fuisset CCCXXX millium: vt xxx modò millia euasisse videantur. Angelus

x l. non c d. millia vertit: vt appareat cum pro μισθῶν legisse χιλιάδων. Et quidem probabilior videtur hic numerus.

720. b. *Ad Ararim amnem*] Ἀράριον, interpretis Ararim: quod & mihi probatur. præsertim quum ne Galliam quidem omnem Vercingetorigis concusserit rebellio, nedum vsque ad sinum Adriaticum iste motus peruaserit.

722. e. *Consulibus inuitis*] Ἰσθῆν Ἰσθῆτον. Sequutus est hoc Angelus, & hunc Gallicus interpretis. quum quidem nullus ita possit esse sensus. Ex historia quæ est apud Dionem initio libri 41, apud Ciceronem multis locis, & apud omnes ferè huius belli scriptores, constat βία, non βία, legendum.

725. f. *Succumbit etiam istibus ferrum*] σίδηρος ἄξιόν. Angelus legisse videtur ὁ ἰσθῆς, femur. Sed nullus erit sensus. Indicant autem, suis corporibus à Cæsare non parci: quum quidem ferrum etiam & arma adsiduo vsu consumantur, lædantur, & nedum corpora hominum eos illæsa labores sustineant. Paulò antè est Νόεκον pro Νέεκον: notius mendum quàm vt imponere cuiquam debuerit. & πολέμιον pro πολέμιον.

726. e. *Radicem quandam*] Charam eam Cæsar lib. 3. Belli ciuil. nominat. De lapsana seu cyma syluestri idem refert Plinius cap. 8, libi 9.

727. e. *Afranius*] Malè in Græco legitur, Ἀφράνιον δέ: vt Fauonius interrogasse Afranium videatur, quomodo & interpretis accepit. quod falsum esse vel ex Pompeij vita deprehenditur. Etenim Afranius ægrè ferebat quod pecunia potius corruptus quàm Cæsaris vi & peritia superatus, tradito ei exercitu ex Hispania fugisse crederetur: itaque tum pugnam detrectantem Pompeium arguebat, calumniâmque inimicis reponebat, quasi si diceret: si non armis sed pecunia vincere Cæsarem, emique ab eo, non capi prouincias creditis: quâ sit quod non cum eo confligitis? cur non experimini eum vt ego sum expertus?

728. e. *Cornificium*] Κορνίσιον nihil planè mihi constat. Legi tamen Cornificium, de quo etiam post.

732. a. *Fuit prætere a eius suggillatio Dolabella furor*] De Amintio hoc nihil habeo. Cornificium iterum posui, qui est in Græco Κορνίσιος: neque tamen magnopere assueo. L. quendam Cornificium à Cæsaris partibus stetit bello Pompeiano, & ab eo fuisse in honore habitum, ex oratione Cic. pro Q. Ligario intelligitur. An de eo hic dicatur, haud scio. Id quidem ausus sum, vt Cornificium (vel quisquis tandem fuit) ante Antonium ponerem. est enim locus interpolatus. Quæ de Pompeij domo dicuntur, satis constat ad Antonium pertinere, cum ex aliis, & vita Antonij, tum ex Philippica Ciceronis secunda.

IN PHOCIONEM ANNOTATIONES

Guil. Xylandri & Herm. Cruse-rij, interpretum.

PHocionem Alexandri Magni equalem fuisse, eique non multum temporis superuixisse, constat. Hæc quoque vita ita fuit à Lapo conuersa vt ineptæ paraphræos potius quàm bonæ versionis nomen mereretur.

472. a. *Neque enim audiendus Sophocles est*] In Antigonæ verba Ismenixæ ad Creontem.

Ibid. b. *Quamobrem dulce poeta ἰδρονικὸς vocauit?* Sæpe est vocabulum hoc apud Homerum. vt Odyss. ε. εἰς dicuntur ἰδρονικῆς, & alibi δῶρα. & χάρις ἰδρονικῆς & Odyss. ζ, ἰδρονικῆ ἰδρονικῆ. ἰδρονικῆ enim frequenter pro animo ponitur hinc illa, -τε εἰν ἰδρονικῆ Ἀλεξάνδρου, & similia. Sæpe pro audacia aut feruore animi. vt, ὄνεια ἰδρονικῆ καὶ δάροτος. atque sic in Catone Vticensi ipse Plutarchus vsurpauit: τὸ πρὸς ὅσον αὐτοῦ τιμωρῆ ἰδρονικῆ ὄργης καὶ ἰδρονικῆ χαρῆς. Mitto quæ de hac voce Græci grammatici tradunt.

Ibid. c. *Sed ait eum Cicero*] Locus est epistola prima libri ad Atticum secundi: tamen si nihil ibi de petitione consularis dicitur, ac ne dici quidem potuit, quum illa epistola scripta sit Afranio & Metello consulibus: Catone in consularis petitione repulsam passio, Sulpitius & Marcellus sint designati, octo integris post annis. Alioquin dubium non est quin id quod hic ex Cicerone Plutarchus affert, vel vniuersa fuerit causa vt consularum non obtineret Cato.

744. b. *Quomodo sanè in Chio quoque itam proiecit*] Historia hæc est apud Diodorum Siculum libro 16. non longè ab initio. De nauali apud Naxum pugna idem lib. 15,

& paucis Xenophon lib. 5. Ἐλληνικῶν, sub finem.

746. c. *Cognomen inuenerit Bom*] χροσῶδ. L. apus Frugi vertit: sed id longè aliud est & à diuersa virtute factum cognomentum. Bom cognomen ei cum alij tum Æmilius etiam Probus disertè tribuit.

Ibid. e. *Nonatoribus vrbans Charidemum in suggestum trahentibus*] Apparet hunc facillè turbulentissimum ciuem, & belli Macedonici facem fuisse: siquidem solus omnium eorum quos Alexander ab Atheniensibus sibi de i poposcera, quum esset ignotum reliquis, solum exilij causa vertere iussus, ad Darium perfugit. Arrianus libro 1. De exped. Alexandri.

749. b. *Cur miser intendis, &c.*] Versus est Homericus, de lib. 9 Vlyssæ. Sunt autem verba sociorum ad Vlyssæ, qui Cyclopem, cuius violentiam vix dum euaserat, laceßere verbis intendebat.

750. a. *Rogauit num eo se arbitrentur deteriorem*] Xyl. vertit, *Utrum se quàm illum peius habere putarent.* & annotat, ὁ πούτου χίεστρα νομίζουσι αὐτοῦ. L. apus, *Num minoris se existiment.* qua versione elegantia loci, & comparationis Phocionis cum illo sene egeno venustas deperditur. Non enim virtutis sed vitæ & paupertatis contentio à Phocione instituebatur. & quod cum bona verba loqui. id est abstinere tam contumeliosa sui cum illo misero collatione, iuebant legati, eò attinebat quod Phocionem dignissimum

splendore regio putarent; quippe solum de omnibus Atheniensibus bonum virum. de misello isto, videbatur alia res esse.

Ibid. b. Cio, Gergetho] Cium urbem Mysia non ignobilem, & non geographis modò atque historicis, sed etiam poetis cognitam. Chium Lopus (insula est Ionie dicta) fecit, noto & vulgato errore, Γεργέθου per i, non u, scribendum est: ut patet ex Strabonis lib. 13, & Stephano: atque ex Latinis etiam Plinio l. 5, c. 30: Mela & Liuius, meminit enim lib. 38. Vrbs erat Troadis. Mylassa, Carię vrbs maritima. Elça, haud procul Pergamo in litore sita. de Melita quod sequitur, annotauimus in Themistoclem.

Ibid. d. Filio cupienti desultorem certare Panathenais] Xyl. vertit, Filio autem festiuitate Panathenais cupienti desultorio certamine contendere, Phocion obsequutus est. & annotat, ἀποβάτης ἀγώνισμα. quod genus dicendi est apud Latinos, quum dicimus, Saltauit Antiopam Rutilius: & ille apud Horatium, Pastorem saltaret uti Cyclopa rogabat. Quid autem sit ἀποβάτης, video pleròsque ignorasse, quando & L. Cælius lib. 21, cap. 21, ignoratione rei locum Dionysij Halycarnascei, quem mox proferam, corruptit. quod dico ne (quod multi stultè faciunt) vno in libro omnia inesse putemus. Lopus noster hinc morem suum seruauit: id est, equestrem ludum vertit, genus pro specie ponens, quod tantum non omittere est. Qui intelligit quid sit ἀποβάτης, coniecere potest sanè quid sit ἀποβάτης. nam ἵππικόν esse ἀγώνισμα, id est Equestre certamen, Varinus etiam annotauit, additque solis in vsu fuisse Atheniensibus & Bœotis, Dionys. in libri septimi fine, (Cælius perperam ex octauo citat) quo loco certamina & sacrificia prisorum Latinorum cum Græcis comparat, hæc verba posuit: ὅταν γὰρ τὴν ἀπὸ τῆς ἵππικῆς ἀμιλλῆς λάβοντες, ἀποβαίνοντες ἀπὸ τῆς ἀριστερῆς οἱ παροχρῆσθαι τοῖς λυγροῖς, οὓς οἱ ποιητὰὶ μὲν ἀποβάτης, Ἀθηναῖοι δὲ ἀποβάτης, (deest κελόδοσι, aut aliquid tale) τὸν τιθασίον ἀμιλλῶντας δὲ ἕρπον ἀντὶ σπῆς ἀλλήλων, hoc est, Equestribus enim finitis certaminibus, desilientes à curribus ij qui vnà cum aurigis vehuntur, (poetæ eos parabatas, Athenienses apobatas vocant) in stadio cursu inter se contendunt. Cælius quo dixi loco, contra & veritatem & mentem Dionysij, aurigas cum parabatis & apobatis eisdem facit: quod statim ex verbis apparet. Iam quod ipse Dionysius eisdem apobatas cum parabatis facit, id de certaminibus ludicris, non de pugna, intelligendum satis constat. ne quis putet hoc loco conuelli posse quæ de significatione verbi ἀποβάτης ad vitam Emilij ex optimorum autorum sententia & exemplis scripsi. Tamen si satis etiam ex Iliade Homeri & Virgiliana Æneide liquet, eos qui de curribus pugnant, sæpe de iis desiluisse, ac pedestri certamine dimicasse: ἀποβάτης tamen dictos legere non memini, & haud scio an vsquam legatur. In ludicris certaminibus, qualia Dionysius describit, ἀποβάτης, is qui vnà cum auriga in curru erat, quod non pugnabatur, nihil habebat negocij nisi vt desiliret à curru & cursu decertaret: inde etiam ἀποβάτης idem dici potuit. Est enim ἀποβαίνειν descendere, seu desilire, hoc quidem loco: & annotauit Eustathius, ἀποβαίνειν in hoc genere dici ἀπὸ τῶ πρὸς ἔδραν & ἀποβαίνειν ἀριστερῆς. Neque ego motus sum nominis tantum etymo vt desultorium hinc verterem certamen, τὸν γὰρ ἀποβάτου ἀγῶνα: sed quia hoc vocabulum bonis Latinis autoribus videre in aut hoc ipso, aut similitimo planè modo vsurpatum. Liuius lib. 44. Mos erat tum, nondum hac effusione inducta bestiis omnium gentium circum complendi, varia spectaculorum conquirere genera: nec semel quadrigis, semel desultore misso, vix vnus horum tempus vtrunque curriculum complebat. Quod enim vel Calepinus, vel eius correctores atque auctores equum desultorium eum esse dicunt, qui est κελός Græcis, quum tamen ab vno duos simul esse ductos affirmant: faciunt nimis imperitè. saltè ver-

fus eos monuisset Odyss. 4, -- ἀπὸ τῶν ὀδυσσῆος ἄμφο' ἐνὶ δούρῳ θάμνι, κελὸν δ' ὡς ἵππον ἑλαύνον. Non duo ligna, ex quorum vno in alterum transiliretur, sed vnicui equo celeri comparat. Tum ex Pindaro notum est, & Plinij cap. 5, lib. 34, κίλιον curru opponi: at in curribus etiam fuisse ἀποβάτης. tam ex Dionysio dixi. Vocari fortassis possit ἀποβάτης etiam is qui in certamine ab equo defatigato in alterum integrum transiret, quum quidem duos secum traheret: quomodo Numidas pugnasse, Liuius lib. 23 scribit. Suetonius in Iulio, cap. 3, Circensibus, inquit, quadrigas bigasque & equos desultorios agitauerunt nobilissimi iuuenes. Sunt & hæc verba Ciceronis pro L. Murena diligentius expendenda. Nescio quo pacto mihi videtur prætorius candidatus in consularum, quasi desultorius in quadrigarum curriculum, incurere. Qui locus à Dionysij non videtur abluere sententia. Porro autè filio Phocionis Phoci, nō Phocij nomen fuisse, annotandum duxi. nam in hoc libro promiscuè scribitur. Nos confirmet Athenæus, cuius (ne quem alium allegem) hæc sunt lib. 4, eandem rem exponentis: Διονύσιος ὁ Βαυλιώτης ἐν τοῖς ἀπὸ τῆς ἀγῶνας τὸν Φοκίονος ἵππον (ἵππον) Φοκίον ἢ κελόν οὐκ ἐμίσησεν Ἀθηναίων, &c. vbi quidem quum de hac ipsa victoria dicitur, est γεμισσάντες δὲ ἵπποις Παναθηναίοις.

751. a. Aggredienti aliquando Pythea] Locus est, vt apparet, mutilus: quem si affirmem me satis assequi, nuger.

Ibid. c. Postquam autem Leosthenes ciuitatem præcipitem in bellum Græcum dictum eger] Xyl. vertit, Lamiacum, & annotat, In Græco est Ἑλλήνων πόλεμον, Græcum bellum: quod expressit Amiotus. Lopus, quum rem non teneret, nescio quid de inferendis Græciæ armis commentus est: quum quidem in libertatem asserendæ Græciæ causa sit susceptus, omnesque ferè exceptis, solis Bœotis Græci cum Atheniensibus societatem eius coiucrint. Est enim id bellum quod Leosthene duce gestum est contra Antipatrum: qui quum ab eo victus Lamicum, Thessaliæ urbem, confugisset, bello Lamiaci nomen factum est. Describitur perspicuè à Diodoro lib. 18 Biblioth. & à Pausania in Atticis, à Iustino lib. 13, & aliis.

753. a. Ubi pedites Antiphilus] Viden' oscitantia quid faciat? Lopus oblitus paulò supra Antiphilum hunc nominatum, qui Leostheni succederet, eum & Menonem Thessalum (cuius etiam alibi meminit Plutarchus) Macedonibus affingit: quum fuerint Græcorum duces. Id vanissimum quòd idem Lopus Phocioni eam victoriam adscribit: quem non interfuisse, ex antecedentibus patet. atque hunc errorem tamen quidam sequuti, idem ad Iustini librum 13, annotauerunt.

Ibid. c. Tunc circa dies illos fascia quibus mysticos lectos reddimunt] Xyl. vertit, Iis verò diebus quum fascia quibus mystice cista inuoluuntur. & annotat, κοίτην. sic Varinus, κοίτην Atticè vocari τὴν μισθὰ κίστην. & haud scio an idem sint quod λίνον, de quo annotaui in Alexandro. Lopus victimas imperitè. Statim Pallidum, δάφνον est in Græco. Neque videre possum cur atrum verterit Lopus. Est enim utique δάφνον, Quod thapsi colorem habet. Thapsus quid sit non indico, multis scio videri esse verbascum, vullkraut: quæ est sanè pullis foliis. prædita herba, flore lutco, odoris violacei. Pallidum autem intelligi τὸ δάφνον. apparet ex Theocriti Pharmaceutria, καὶ μισθὰς ἰδίῳ ὁμοίος ἔστιτο πολλὰν δάφνον, Sæpe ego pallebam thapsi suffusa colorem. Quæ ibi Scholiastes habet, à nobis stant. Sed Nicander in Alexipharmacis, de pallecentibus ob epotum ranæ venenum, τὸν ἵππον θαρσίνος μὲν ἄγει χλόον, ἢ τὴν δάφνον. id est, vt Scholiastes ait, οἱ φαρμακκοὶ θάρσινος ἄγει γίνονται ἢ δὲ δάφνον ὅταν εἶδος βοτάνης χλωρῆς. Καθαροῦ λινῶν, an purus sit, an verò Catharus sit proprium, non facile succurrit. Paulò post ἐκπεπορευμένοι, Carcere inclusis in neptè vertit Lopus.

IN CATONEM VTICENSEM ANNOTATIO

nes Guil. Xylandri & Herm. Cruse-rij, interpretum.

HIC Cato, vt à Maiori seu Censorio distingueretur, modò Minor seu inferior, modò Vticensis, à loco in quo mortem oppetiit, dicitur. Plutarchus in Pompeio, & sine Catonis maioris, Philosophi cognomento

eum dignatur. Genealogiam eius ibidem attingit. sed & locus iste mancus est, & apud Gellium lib. 13, cap. 18, explicatur perspicuè gentilitas hæc: itaque eam succinctè huc transcripsi.

M. Porcius Cato Censorius

<p>M. Cato, qui viro patre obiit, prætor designatus.</p> <p>M. Cato, M. F. M. N. consul periit in Africa, Anno DCXXXVII.</p> <p>Cato, qui post præturam in Gallia Narbonensi decessit.</p>	<p>-----</p> <p>L. Cato.</p> <p>-----</p>	<p>M. Cato Salonianus, ex Salonij filia.</p> <p>M. Cato, mortuus in petitione præturæ.</p> <p>M. Porcius Cato, Vticensis.</p>
--	---	---

In loco Plutarchi quem dixi, verba sunt confusa: ita quidem ut nisi suo loco reponantur, non modò non pronepos (quod & in confesso est, & hic disertè testatur autor) Vticensis fuisse videatur Censorij, sed ne à Salonio quidem ortus. Illum itaque locum emendabis, manentibus iisdem, ac tantùm alio ordine collocatis verbis, sic: *ὁ δὲ Κάτων α. γ. τὴν ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἑστῶσαν καὶ Σαλονίου ἐκ τῆς ἐπιδομένης στρατηγίας ἡ δὲ πατρὸς οὐτὸς*. Hæc autem, *ὁ δὲ δὲ αὐτῆς ἡμετέρας Μαρίος, ὑπατεύουσαν*, parenthesi includi debent, & quidem pro *αὐτῆς* malle, *ἐπιδομένη* aut *ἐκείνου*, ut intelligatur non ad Salonium seu (ut Gellius vocat) Salonianum referri, sed ad eum qui Tertiam Æmilij Pauli filiam in matrimonio habuit. Porro autem Cato Vticensis præter Porciam sororem, quam uxorem fuisse Plutarchus ait L. Domitij, eius qui Cæsari successor destinatus, bello ciuili periit, etiam ex vitrico Seruilio fratrem habuit Cæpionem nomine, & sorores Seruiliæ, quarum vna M. Bruti, eius qui Cæsarem necauit, mater fuit, altera L. Luculli vxor, & item tertia Iunij Silani vxor. Non autem Capionem, sed Cæpionem esse legendum, vel ex eo patet quòd notissimum gentis Seruiliæ cognomen est Cæpio.

759. e. *Apud Liniū Drusum auunculum*] Liniū Drusum auunculum fuisse Catonis huius, satis constat cum aliunde tum ex Miloniana Ciceronis. ne quis mendam Græci codicis sequatur, ubi legitur, *δὲ αὐτῆς ἡ μήτηρ τῆς μητρός*, matris auunculo: quum sit legendum non *τῆς μήτρός*, sed *τῆς μητρός*.

760. b. *Silo Pompeius*] Sic esse legendum, in Mario ostendi. Refert hanc historiam iisdem propè verbis Valerius Maximus lib. 13. c. 1.

762. b. *Inuita Venere*] qui est fortunatissimus talorum iactus. Solebant autem in conuiujs archiposiam, id est, Magisterium bibendi, talis fortiri. Cuius rei mentio cum apud alios sit crebra, tum apud Horatium. ut ad Sestium, *Nec regna vini fortire talis*. Et ad Pompeium: *Quem Venus arbitrum Dicet bibendi?* Hoc modò etiam partes ciborum fuisse sorte ductas hinc apparet. Reliqua Lopus non rectè.

763. a. *Lege lata ne candidati nomenclatores haberent*] *ἡ νόμος*. Annotatum erat hoc ad marginem à correctore, quum quidem Lopus rectè ita ut nos vertisset. Erat autem Nomenclator, seruus qui candidatum sequebatur, eumque ciuium nomina docebat quos ille compellaret, atque ut sibi fauerent, oraret. Idem Monitor dicebatur: quod ex Mureniana Tullij oratione apparet. Festus etiam Factorem fuisse dictum scribit, quòd clam veluti inferceret in aures candidati nomina salutandorum ciuium. De quo accipio etiam Horatij versus ad Numicium, de petitione magistratus ita scribentis: *Si fortunatum species & gratia præstant, Mercemur seruum qui dicet nomina* -- & quæ sequuntur. Quod autem est in Græco, *ἐπιδομένη τῶν νόμων, ἡ δὲ αὐτῆς*. Lopus vertit, eum seruasse illam legem, eique obtemperasse. Atque hoc opinor imposuit doctissimo cuidam viro ut hoc ipsum etiam in commentario Murenianæ orationis scriberet, negari à Plutarcho id quod Cicero obiicit Catoni, nempe eum opera nomenclatoris vsu. Ego verò hoc ex Cicerone accepisse Plutarchum suspicor, & ab eo nequaquam dissensisse. Certè Græca verba idem habent cum Latinis Tullianis, nisi quòd *αὐτῆς* scribendum est, non *αὐτῶν*. Nam verbum *ἐπιδομένη* cum datiuo, Obsequi aut Obtemperare nequaquam significat: Adoriri autem, impugnare, resistere, & similia, frequenter apud optimos scriptores. id quod exemplis collectis post Budæum docere, non est operæ.

Ibid. c. *Non firmitatem detraxit imperio*] Xyl. vertit, *Non metum sue potestatis eis ademit, & aurotat, τὸ τῶν πόλεων ἀφαιρῶν*. Lopus, *Non timore iniecto*: nescio quid sequutus. Notam quidem lectionem probò. Indicat enim, Catonem non pro imperio, tantùm militibus mandasse aliquid, sed & causas simul exposuisse, ut non tam metu potestatis suæ eos cogeret, quàm explicandis factorum rationibus ad officium faciendum duceret. id quod fuit consentaneum ingenio Catonis, qui & ipse præceptori suo ita paruisset ut causas singulorum mandatorum sibi reddi postularet. Quæ autem paucis interiectis versibus sequuntur, *Omnes qui imperatorum nomen, &c.* quum sint perspicua in Græco, & Catonem tum cum militibus, tum cum imperatoribus componant, idem Lopus admodum insulsè corruptit. Non enim fuit Catonis, militem adulari, aut imperatoris nomine dignari. Sed refutare apertum errorem, non est operæ.

764. c. *Ita non gladio solum*] Omissa hæc sunt à Lopo, Cæsarem autem (ni fallor) notat, eiusque Anticatonem: qui non agendi modò, sed & scribendi quæ vellet, impunem licentiam armis rerum potitus sibi vendicaret.

Ibid. e. *Super sarcinas tacitus sedens*] Xyl. vertit, *Apud cellas tacitus sedens*, & annotat, *ἐπὶ τῶν φορητῶν*, Impedimenta, Sarcinas. Lopus, *ob magnitudinem curarum*: quasi si *φερτῶν* legisset.

765. b. *Quum petere quaesturam legitime posset, non ante accessit ad petendum, &c.* Xyl. vertit, *Quaesturam non ante ambit*. & annotat, *ἡ τῶν ἀρχῶν*. id autem non est inire, sed petere magistratum, quod satis notum puto. sensum totum huius loci Lopus leui momento peruertit.

Ibid. c. *Alteri testamenti subiecti formulam intendit*] Xyl. vertit, *Alteri cuiusdam falsificæ scripsit*. & annotat, *ἡ ἀδούργη*. Ego ita propriè exponi puto: alij suppositione testamenti. qua de specie mihi hic non satis constat. Lopus negligenter negligentiam extulit. Sanè in Actis Apollolorum, cap. 18. *ἀδούργη* *ἡ ἀδούργη* coniunguntur. Apud Xenophontem lib. 2 De dictis & factis Socratis sicut & apud alios, *ἡ ἀδούργη* opponitur virtutis & laboris honestæ actioni. quod Eustathius in *ἡ* Homericæ Vlyssæ exponit *ἀκαλίαν*.

768. c. *Amicus*] *Ἀμικός*, sic est in Græco, apud Lapum, Amicus. nobiscum legit etiam Gallicus interpres. tamen si hoc nomen non satis est notum. Sanè etiam in Luculo hoc dictum retulit ita ut à quibusdam id Catoni ipsi attributum diceret.

773. c. *Ex duabus Catonis fratris & sororis filiabus nubilibus*] Xyl. vertit, *De duabus Catonis neptibus*, annotatque, *ἡ ἀδελφίδες* est in Græco. Sed id ambiguum est. nam & fratris filia intelligi hoc vocabulo potest. Et haud scio an Cæpionis filiam intelligi hoc loco par sit, quam vnicam ab eo relictam supra dixit Plutarchus. de altera nihil mihi constat. Suprà quidem Seruiliarum, & mox iterum sororum Catonis sit mentio. ut videri possit, sororis aut utramque aut alteram harum filiam esse. Sed hæc peritiores explicent.

752. a. *Quum consulum amico cuiusdam quaereret*] L. Afranio: Plut Pompeio, & aliis.

753. a. *Metelli*] Numidici illius magni, Historia est cum alibi, tum in vita Marij.

776. b. *Per Canidium amicum*] Ita hinc semper: infra in Bruto, Caninius.

777. c. *Pignora se ab ipso capturum*] *ἡ ἑαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ*. Qui intelligere vult quid hæc sibi verba velint, (est autem operæ precium) legat primam Cic. Philippicam, & Præf. libri De oratore tertij.

778. b. *Eique præturam extra ordinem decreuit*] *ἡ αἰρετὸς ἐξ ἑσπερίας* sic interpretor. Dio lib. 39 ita explicat ut præturam ei decretam dicat, quæ legibus ei nondum concederetur. Natus tum fuit Cato annos triginta octo: siquidem anno V. C. DCCVIII seipsum interfecit Vtica, annos natus (ut Plut. ait) duodequingenta. & verò quadragesimus annus præturæ gerendæ legibus erat definitus. ut alibi ostenditur. Ergo locum habere Dionis sententia videtur. nam Valerius Max. lib. 4. cap. 1, videtur paulò aliter sentire. Senatus, inquit, relationem interponi iubebat, ut prætoris comitiis extra ordinem ratio eius haberetur. quod ita videtur intelligendum esse ut non suffragiis (quod erat moris) sed autoritate senatus nouo exemplo prætor crearetur. Nam subdit Valerius, Catonem id repudiasse, quòd campestris experiri temeritatem quàm curiæ beneficio uti satius duceret. Mihi tamen (ut dicam quod sentio) magis placet Dionis mei sententia, quæ petitionem ei ante

tempus legitimum concederet, cætera prætoris comitiis permitteret: quibus vsurum fuisse secundis, & impetraturum præturam, nõ erat dubium, populo tanto ipsius munere delinito, ac mirifico eius favore repleto. neque enim arbitror Senatam, illo in Catonis honorem facto decreto, suum populo ius totum adimere voluisse. Atque haud scio an comode etiam Valerij verba in eandem sententiam exponi possint, vt intelligatur Catonem maluisse suo legitimo tempore totam præturæ petitionem populi suffragiis permittere suoque iure adipisci, quam tum eam Senatus allato ad populum recenti beneficio deuinctum præiudicio quasi per gratiam consequi.

779.c. *Extemplo magistratum inirent*] Xyl. vertit, *Statim magistratum inirent.* & annotat, In Græco locus est deprauatus multilatusque: *ὡς ἢ τοῖς ἀρχαῖοις τῶν δὴ μὲν ἦσαν.* hic aliquid etiam deest: & quæ sequuntur, confusa sunt. Sensum aperire conabor. Mos erat Romæ vt qui vel consules vel prætores etiam essent designati, non statim magistratum inirent, sed tempus aliquantum consules vel prætores designati manerent. Id verò tempus vt intercederet inter designationem & acceptionem magistratus, eò præsertim erat institutum vt inquiri posset qui designati essent, iustè ne an largitione & emercando suffragia honorem consequuti essent. hoc enim qui comississent, re comperta legibus ambitus interrogabantur, & pœnas dabant, magistratu arcebantur. Hoc modo animaduersum est in P. Antonium, & P. Syllam cos. designatos: quæ historia describitur à Dione libro 36: à Salustio in Catilina; à Suctonio in Iulio. Pompeius itaque & Crassus, quum à prætura excludendi Catonis causa statuissent suos clientes summa largitione & suffragiorum corruptela ad præturam euehere, ac intelligerent fore vt vel Cato vel alius aliquis ambitus eos reos perageret, voluerunt eos inquisitionis & iudicij periculo liberare: itaque statim, vt inirent præturam, illudque tempus inter eorum designationem & magistratum non interueniret, senatus consulto statuerunt. Hanc puto esse genuinam loci sententiam: verba sine codice restituere non ausim.

781.a. *Singuli quingena sestertia*] *ἑκατὸν ἑμῶν μυριάδας δραχμῶν.* Lapis peruertit, vt solent in hoc genere. Efficiunt autem drachmarum 125 millia (hoc est 12½ per decem millia multiplicata) 500 millia sestertiorum nummorum, seu (quod idem est) quingenta sestertia. Quod annotare visum est vt intelligatur, hac de re eadem loqui Ciceronem libro ad Atticum 4, epistola de Eurychide. Tribunitij (inquit) candidati iurarunt se arbitrio Catonis petitorios: apud eum II-S quinquagena deposuerunt: qui à Catone damnatus esset, id perderet, & competitoribus tribueretur. Rei huius etiam meminit obiter in præfatione Naturalis

historiæ Plinius.

Ibid.c. *Iniustitia præcipue vt vitio, &c.*] Xyl. vertit, *Eò quod turpitudine iniustitia vt certi atque aperti vitij fugiatur.* & annotat, Locus hic deprauatus est haud dubie: itaque ita diuinavi vt libenter sim meliora & certiora afferenti cessurus.

Ibid.c. *Apolodorus*] Meminit huius cum alibi tum vt qui infanus diceretur, Plato initio Symposij.

782.b. *Collega Fauonij Curio*] *Δουρείων* malè est in Græco. Lapis nomen omisit. Amiotus Curionem habet, quod probò & *Κουρίων* repono.

783.a. *Munatio Flacco*] *Μουνάτιος Φλάκκος*: môxque iterum *Φλάκκος* est in Græco: & retinuit Lapis, retinuit Amiotus. Ego tamen minimè dubito quin Plancus sit legendum. Intelligitur enim T. Munatius Plancus, qui tribunus plebis cum Clodiano cadauere curiam incenderat: quo scelere eum damnatum fuisse Dio lib. 40, satis disertè demonstrat, & Cicero ipse Philippica xiii. Sequuntur, inquit, alij tribunitij, T. Plancus in primis: qui si senatum dilexisset, nunquam curiam incendisset: quo scelere damnatus, in eam urbem rediit armis ex qua excefferat legibus, &c. cuius quidem rei mentio, sed obscurior, extat etiam in sexta Philippica. Est autem Plancus Munatorum cognomen, non Flaccus. Cæterum de reiectione iudicum reo permessa, quia sæpe Cic. & alij meminerunt, est que res non obscura, explicare superfedeo.

785.a. *Primum nefanda redarguam*] Siquis Bellerophonti libidine, aut Lucretiæ impudicitiam, aut Vlyssi stoliditatem obiciat, quum constet eos virtutibus horum vitiorum contrariis præstantissimos fuisse, impudenter ac scelerate mendax videatur meritò, eaque dicere quæ nefas sit loqui, adeò cum veritate pugnantia. Idem Amphitruo Lyco respondet, quum is notissimæ fortitudinis heroem Herculem non erubisset timidum & meticulosum appellare. Locus est in Hercule furente, apud Euripidem. Legendum autem est *τ' ὄργιστ'*, non *τὰ ῥητὰ*: quod sensus & exemplaria Euripid. satis doceant.

787.c. *Appium Varum*] *Ἀππίου* mendosè, pro *Ἀπίου*, patet ex Dione.

791.a. *Quantumuis dissimularet*] Xyl. vertit, *Acsinibile tale cogitaret.* & annotat, *κατὰ τὸ πάροχτος.* verba videntur mutila, nisi forte exponere libeat, *quanquam id ipse non pateretur.* Sed ego minimè hoc quod statuerat, præ se tulisse Catonem iudico.

793.c. *Consulam autem quodam modo vobiscum.* Xyl. vertit, *Deliberabo autem etiam vobiscum.* & annotat, Et hic meas coniecturas ac Amioti versionem sequutus sum Græcis non satis (vt suspicor) integris.

IN DIONEM ANNOTATIONES

Guil. Xylandri & Herm. Cruse-rij, interpretum.

DI O Platonis fuit & Dionysiorum Siciliae tyrannorum coætaneus. Præclarissimum eius liberatæ insulae facinus, propè in natales Alexandri Magni incidit. Vide de eo Diodorum Siculum libro decimosexto.

958.b. *Sicut ait Simonides*] Eius versus refertur ab Aristotele primo volumine Rhetoricorum cap. 6. *Κορυδαίης δ' οὐ μίμνηται τὸ ἴλιον.* id est, *Neque illum Corinthiis irascitur*

959. d. *Vt ipse scribit Plato*] In epistolis ad eius familiares.

960.c. *Arete fratri eius Thearidi nupsit*] Cuius? Aretæ-ne an Dionysij? est enim ambiguum, Posterior placet. nam fratres Aretæ Hipparinum & Nyseum vocat Æmilius Probus: qui quidem has nuptias præterit.

961. c. *Peruicaciam tanquam solitudinis contubernalem, vt declinaret*] *τῶν αὐθάδων, ἰσημίαν ἑνοικησίαν.* Extat Platonis locus in epistola ad Dionem, quæ est in ordine quarta, *ἐπιθυμοῦ δὲ, inquit, καὶ ὅτι δεκάς ποινὴ ἐπιθυμίας τοῦ πρῶτοντος διαπραπτικὸς ἐστίν. μὴ οὐκ ἀνθάπτω σὺ ὅτι δὲ τὸ ἀφίσκην τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πρῶτον ὄντι. ἢ δὲ αὐθάδεια, ἰσημίαν ἑνοικησίαν.* Hunc locum sæpe citat noster Plutarchus, Verba autem Platonis satis ostendunt,

αὐθάδεια παρὰ τὸ αὐτὸς & ὄντι esse dictum vitium quum quis sibi nimium ipse placet, neque curat quid alij de ipso sentiant. Ego arrogantiam atq. etiam contumaciam Latine verti posse censo: tamen non nihil in hoc Græco, vt & sæpe in aliis, amplius quam in Latino inesse videatur. Est autem vitium in quod ferè, etiam boni incidunt, qui optima freti conscientia, non cogitant aliquando inter quos agant homines. quo nomine Catonem philosophum vt pote Stoicum reprehendere haud iniuria videtur Cicero. Illa altera, malorum planè, & fame contemptorum est, arrogantia, *παύου ὀλιγοῦς ἐξέρτων ἀλλ' οὐ ἀλλοις ἀφίσκην*, qui nihil famam curat neque quidquam eos pudet: in quos est illud Tullii 1 Officiorum. Negligere quid de se quisque sentiat, non solum arrogantis est, sed etiam omnino dissoluti.

465. d. *Ita venisse tertio se Plato in fretum Siculum refert*] Est & hic locus in epistola ad necessarios Dionis, proluxa illa, quæ est numero epistolarum septima, sicut & bona pars harum narrationum inde est à Plutarcho desumpta. Cæterum versus qui sequitur, ibidem extat, iisdem quibus est apud Homerum Vlyssæ lib. 12, verbis, vt non possim,

cogitare unde vox ἑλοδορδους hoc loco irreperit, pro Homericā αἰαιετῶσι. Siquidem à Plutarcho mutata est persona illa autem mendosa vox neque sensum habet, & versum vitiat.

967.a. *Senectutem Dionis, regis* in Græco ambiguit. Amiotus ad Dionem retulit, quod & mihi videbatur.

968. c. *Velli sunt Dionis milites nauibus duabus onerariis* [εὐχρηστῶς] Græcis rotundum significat, aut verius teres, itaque puto hoc genus nauigiorū longis nauibus opponi. Exemplo tamen grauissimorum autorū, qui in similibus idē fecerunt, malui Græcam vocē retinere quàm non satis perspicuam pro ea ponere.

969.a. *Carthaginensium præfectus Synalus* Japud Diodorum in huius narratione rei, Paralus nominatur.

970.b. *Ab obuiis male multati* Xyl. vertit, *Verberibus casti*. & annotat, *τιμωμίζουσι*. Guarinus vertit, *Virgis enim castis excoriuntur*: sequutus (opinor) Suidam, cui *τιμωμίζουσι* est non modò ἐπιτιμωμίζουσι, sed ἐπιτιμωμίζουσι etiam, & κρεμνίζουσι, suspendi. quod si libet sequi, in crucem actos vertamus. est enim planè consentaneum, supplicio illos coryceos acerbissimo affectos. Interpres Aristophanis in Pluto, ad versum, *ὄ τιμωμίζουσι καὶ κώρονες οὐκ ἀνήξετε* baculos quibus damnati ferirentur, ait fuisse tympana, quem sequutus sum. Est etiam in epistola ad Hebræos vox ἐπιτιμωμίζουσι, cap. II. Antiquus & Erasmus verterunt, Distenti sunt: Castatio, Cruciatu. Dicitur & *ἀποτιμωμίζουσι*, apud nostrum in Galba, & verò apud Aristotelem 2. Rhet. cap. 6, de Antiphonte à Dionysio supplicio affecto. Eustathius in 5. Ulyss. ex Euphorione Chalcidensi & Athenæo tradit, *ἀποτιμωμίζουσι* esse τὴν καὶ φάλλω πάλαι ἀποκοπῆσαι. vt in tanta interpretum varietate liceat quod vis sequi.

Ibid. d. *Solarium* [ἡλιώτης ἐστίν]. Est autem ferè solarium, vt ex Cicerone & Varronis l. 5. De lingua Latina percipimus, horologium in quo ex umbra gnomonis in sole horæ posunt cognosci: quomodo Græcam vocem grammatici & Plutarchi interpretes acceperunt, tametsi haud scio quàm absurdè pro suggesto vel tribunali in sole posito accipere possimus, secunda etymologia quomodo apud Athenienses *ἡλιώτης* dictam aiunt, nisi quòd sequentia ostendunt, de ho-

rologio fieri verba.

974.c. *Quin omnium hominum studiosissimus fuerit tyrannorum* [αὐτὸς αὐτὸν οὐ δούατος, &c. refertur hoc ad Ephorum, si Græca sequimur: qui sanè an tyrannis tantopere & eorum vitæ instituto fauerit, nò scio: neque memini ea de re quicquã legisse, neq. ego arbitror tamē eum talem fuisse. Guarinus ad Philistum retulit, quasi illius vitia nulla oratione potuerit Ephorus diluere: quod ego consentaneum puto, & probaui, vt loco etiam huic (quicumque fuerit Ephori de tyrannide sensus) conueniens. Legendum ergo esset αὐτὸς αὐτὸν, in voce αὐτὸς, vt sit emphasis, ad facundiam eius & vitia regendi calliditatem respiciens.

979.b. *Syracusanis imperat singulis vallum cadere, & prope murum prouocare* Xyl. vertit, *Singulis Syracusanorum singulos vallos cadere, & ibi deponere iussit*. & annotat, *ἕκαστον ἐκείνων εἶνα κώλας παρὲν ἐγγὺς ἐπιβάλλειν*. Qui verba hæc consideret, facillè intelliget interpretes errasse, dum ita exponunt quasi Dio Syracusanos iusserit singulas fossas prope ruinas muri agere. quid enim erit κώλας & ἐπιβάλλειν? quæ sanè fossæ nihil congruunt, quam cædi non propriè dicimus, multo minus deiici, vel deponi. Consequens est vt aut *πύργος* vallus sit, aut vocabulum mendosum. Posterius verum est, (nam *πύργος* fossa est, non vallum) & procliuus fuit ad mendam lapsus. scripserat enim autor *κώλας τῶν τειχῶν*. (aliàs κώλας si κατὰ πύργον accipias, etiam *παρὲν* debeat dixisse) litera *σ* ad vocis præcedentis finem ab oscitante librario est translata, & *παρὲν* idem scripsit, vt in *ε*) vt vitiosa pronuntiandi ratione est receptum: deinde mutata. Hæc menda interpretibus peruertendi sententiam loci huius ansam præbuit.

981.d. *Vt ait Plato* Locus est lib. 8. De repub. quasi confusum aliquid, & in quo omnium formarum reipub. exempla in promptu sunt, per *πυτεπάλαιον*, seu nundinas, intelligit.

982.c. *Per dolorem aliquem animi & iram ex parua & puerilè ortam occasione* Japud Æmiliū Probū legitur ea, sed quidem satis seria: nempe quòd hæctenus luxuriosè & dissolutè quum vixisset, patre rerum potito, & eum ad temperantiam reuocante, mutationem non ferret.

IN M. BRVTVM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Crusenrij, interpretum.

QVOD initio statim affirmat Plutarchus, & postea Posidonio teste videtur confirmare, M. Brutum à Iunio Bruto qui primus eiectis Tarquinis consul fuit Romæ, genus traxisse: id & Dionysius Halicarnasæus libro quinto pernegat, autor grauissimus, & Dio lib. 44. scriptor Romanarum rerum minimè oscitans. Sed id viderint alij. Illud nobis annotandum fuit, quo loco est in Græco statim tertio principij versu, *μυζρηλατα ἢ ἐξ ἑρῶν*, vertisse Guarinum, *ensem fulmineum*, quàm appositè, nemo non videt. Continent autem ea verba non illepidam comparationem. Quippe & gladij quales nos exposuimus, facillè nimiam ob rigiditatem franguntur: & nimia huiusmodi ac prædura ingenia, ferè sibi causa mali sunt. quomodo iste Iunius & liberis sese & vita priuauit. Mox ingenium vertit graue & humile, non animaduertens, *περὶ τὸ εὐβουδῆ* minimè esse contrarium, sed quasi consequens, (aliàs absurdè contraria eidem tribueremus quod ille fecit) & placidum seu pacatum significare. non temerarium aut inquitum. Sic infrà in Cicerone de Terentia, *τὸ περὶ & ἀτολμῶν* coniunguntur.

984.b. *A Seruilio Hala* JSeruiliū plerique antiquas inscriptiones sequuti *AHALAM* scribunt, vulgò *HALAM*. Ego puto *AELAM* etiam rectissimè scribi posse, idque multo esse quàm *AHALAM* verius. Nam cognomen est à parte corporis quæ axilla (quod & ipsum cognomen Seruiliorum est) & concisè ala dicitur. Ex Cicerone patet hoc, is in lib. ad Brutum, qui Orator inscribitur, Quomodo (inquit) vester Axilla (loquitur de Seruilio Axilla: & cur vestrum vocet, ex hoc Plutarchi lo-

co patet) Ala factus est, nisi fuga literæ vastioris, &c. Ergo apparet H aspirationem inter duo A A interiectam quòd ea syllaba esset longa, & ex concisione vocabuli orta, inque pronuntiando circumfleteretur. vnde fortassis Græci *Ἄλας* sumpserunt: vt Latinius, hoc est, magis recepta Latinorum consuetudine, nos *AELAM* quàm *AHALAM* scripturos videatur. Sed hæc scire quàm mutare, statius est. Quod Plutarchus porro scribit, Seruiliū gladium sub axilla seu ala ad S P. Mælium obtruncandum detulisse, cogitationem iniicit, fortè inde cognomen hoc ortum. Sed hoc est opinari. Historia est cum alibi, tum apud Liuium lib. ab V. C. 1111. Pro *Μαύλιον*, scribe *Μαύλιον*. Guarinus ab Ahala in forum tractum, nescio quid sequutus Mælium vertit.

Ibid. d. *Sed plebeium hunc Bruti dispensatoris fuisse filium* J Bruti dispensatoris, *εὐνομόμου Βερούτου*, intelligo, qui dispensator fuisset, neque enim Bruti ad illum priscam posse referri videtur, neque etiam deberi: vtunque id interpretes ausi sint. Græca enim verba neque mendosa videntur, & ab eorū sententia abhorret: nisi *εὐ* exponas *ἀπὸ τῶν γένων*. Sed & *Βερούτου* nō erat Plutarch. sine pronomine *οὐκίνοῦ*, aut simili particula, positurus, si quidē priscū illū voluisset intelligi.

Ibid. f. *Latine fuit Brutus ad c. strensem & forenssem diuionem satis exercitatus* J Xyl. vertit, *Romano quidem sermone Brutus ad excursiones & contentiones orationum sufficienter exercitatus fuit*. & annotat, Ad militarem hæc facundiam Guarinus non rectè applicat.

985.a. *Fateamini nos lesisse* J *μολογῆτι ἀδικεῖν* in. ita legitur in epistolis Bruti, ab Aldo cum aliis impressis, rectius quàm

in nostro, *ἰσοδυναμία*. Ibidem epistola ad Samios citra interrogationem legitur. Tertia est ad Lycios. in fine scribitur *ἰσοδυναμία*, quod etiam citra aliud exemplar patebat legendum. Res ipsa ex sequentibus historiis patebunt.

Ibid. b. *Prætererat iam amicum quendam Caninium*] In vita Catonis & huius ipsius rei narratione constanter Canidius legitur. Haud facile dixerim vtra in parte sit mendum. nam vtrunque est nomen Romanum.

Ibid. c. *Nam pater eius ante fuerat per Pompeiū interfectus*] M. Brutum, huius patrem, Lepidi sectatorem, à Pompeio interfectum, & supra autor in huius vita & tota illius belli historia docet, & Livi epit. 9.

986. d. *Et verò etiam Afrorum regem defendens premebatur magnitudine criminum*] Est in Græco *τὸ πρὸς τὴν Λιβύαν βασιλεῦς*, regi Africa. quod si rectè legeretur, esset nimirum de Iuba intelligendum. Sed ego Brutum apud Cæsarem pro hoc intercessisse ne suspicor quidem. Et video vtrunque interpretem sequutum Græca: sed ego mendum suspicor, & de Deiotaro loqui Plutarchum. Quod et si eo durius videri alicui poterit, quia *Λιβύων* vox neque cum *Γαλατῶν*, neque cum *Ἀρμενίων* (nam Armenia minoris regem Deiotarum fuisse, Hircius ait: Gallogræcia, quæ est Galatia, tetrarcham, sed & hos constat reges dici aliquando) quicquam affine habeat: tamen duobus nitor argumentis, an coniecturis? Vna est, quod pro Deiotaro intercessisse apud Cæsarem, Brutum, ex prima Ciceronis ad Atticum libri 14. epistola, apparet: altera, quod hoc dictum Cæsaris de Bruto ibidem refertur. Iam Deiotarum parte sui regni multatum fuisse, ex quadragesimo libro Dionis, quin & ex Cicerone & aliis, constat. De Iuba nihil tale legi puto vsquam. Propria autem nomina absurdissime in Græcis sæpe corrupta esse, ita vt vestigia vix leuia superent, notis mihi est quàm voluissim. Si tamen cui hæc non placent, *ἰσοδυναμία* *ἰσοδυναμία* Plutarchi annotet.

Ibid. e. *Non impudenter obsecrantibus succumbere*] Locus in Græco est subobscurus, ac nequaquàm à Guarino intellectus. Continet autem hanc sententiam, Nonnulli importunitate preterentium amicorum vincuntur, & se verecundiæ nomine excusant: quod scilicet puduerit eos amicis quidquam negare. *ἡλικόσι δὲ σοσπιθῶν* vocant vel appellant hanc suam *ἡλικόσι* & concessionem, verecundiam. At eam Brutus turpissimam magno viro iudicabat. neque enim eum debere quiduis precibus suorum dare, sed interdum negare. Est autem *σοσπιθῶν*, Verecundia alicuius moueri, & quasi non ferre vultum eius, ob repulsam indignantis. Sic in Coriol. de petitione consulatus, de vulgò, *ἰσοδυναμία* *ἰσοδυναμία*, Virtutis Coriolani verecundia animos eorum mouebat.

987. c. *Quid vobis, inquit, anne Brutus videtur hoc corpusculis expectaturus?*] Xyl. vertit, *An vobis, inquit, videtur Brutus hanc carunculam non expectaturus?* & annotat, In Cæsare hoc aliter refertur: nepe Cæsarem, qui imperandi causa Brutū nequaquàm impium in se (à quo tot esset beneficiis affectus) fore putaret, dixisse, *ἀναίθρηστος τὸ πρὸς τὸ δέμας Βροῦτον*, Hæc cutis expectat Brutū. Quanquam malim & ibi legi ita, vt cum hoc consentiret, *Βροῦτον* recto, non quarto casu, quasi diceret Brutū post se rerum potiturum, & expectaturum mortem ipsius.

988. d. *Quidam Q. Ligarius, Pompeij amicus*] Xyl. vertit, *C. Ligarius*. & annotat, Frater, opinor, Q. Ligarij eius quem à Tuberone accusatum Cicero defendit. nisi fortè Quintus legendum sit. paulo post Statilius socius Bruti dicitur. malim enim legere Statilium quàm *Στάλλιον*, Stallium, nisi fortè aliquis alius fuit.

993. c. *Cinna verò quidam poeta*] Xyl. vertit, *Cinna vir non postrema in ciuitate dignitatis*. & annotat, in Græco est, *Κίνας πολιτικός αἷψ*. Πολιτικός legendum esse putabam, id est in rebus versatus. Fuit enim is C. Heluius Cinna trib. plebis, vt patet ex Dione libro 44. extremo: ex Appiani lib. 2. Ciuil. ex Valerij Maximi lib. 9. cap. 9. Non sum nescius, Cinnam hunc à quibusdam summis viris pro eo poeta accipi qui Smyrnam poema condiderit, sitque à Catullo laudatus: qui fortassis hoc ipso loco ducti ita censuerunt. Sed quia tam multi fuerunt Cinnæ, non temerè, nisi alia accedant argumenta, id affirmarim.

994. a. *Scenicos ipse Neapolim profectus*] Guarinus indoctè, Bacchi cultoribus. *αἱ δὲ Νεάπολις τὴν ἐπιπέδον* vocatur histriones. Vide Plutarchi quæst. Rom.

Ib. b. *Non dominum gratari Ciceronem, &c.*] Extant in hæc sententiam etiamnum epistolæ Bruti ad Ciceronem.

Ib. d. *Quemadmodum profæquuta sit Hæctoré Andromache*]

Totus hic locus ex lib. 6. Iliadis Homericæ desumptus est.

995. b. *Perdidit at fatum me, &c.* Latoides Apollo. Latona filius. verba sunt apud Hom. I. Iliad. decim o sexto, Patrocli ab Apolline & Hæctore & Euphorbo cæsi. Valerius Maximus refert hoc libro 1. cap. De omnibus: sed Apollinè non à Bruto, verum Cæsare & Antonio signo datum ait.

Ibid. c. *Vicies*] I. S.] Guarinus valdè imperitè, Quingenta millia æris esse idem quod minam, id est centum drachmas, facile potest demonstrari. in Græco autem hic est *πεντηκοντα μυριάδες*, quinquaginta myriades, nimirum drachmarum. At in vna myriade, centum sunt minæ, Ergo hæc summa efficiet non quingentas minas, sed quinque minarum millia: vel, quod idem est, millium æris quinque millia: summam scilicet Guarinianæ decuplam, Latinius hoc dicitur vices sestertium: & ipse in Antonio Plutarchus ostendit, viginti quinque (cuius duplum hic est) myriades, Latine decies vocari.

995. c. *De quibus alio loco disputauimus latius*] Xyl. vertit, *Qua de re alio disputatum est latius*. & annotat, *ἡ δὲ ἐν τῷ ἐπιπέδον* *μαλλόν ἢ πενήντα*. Guarinus: *Hæc in cæteris animalibus dubia magis sunt*. nimis quàm imprudenter. Quod autem alio loco se hanc quæstionem ait tractasse, id est in libro Coniualiu quæstionum sexto, cap. 8.

996. d. *P. Siro*] Sicilius Coronas Dioni dicitur, lib. 46.

1000. a. *Voce inimica pronuntians carmina quibus Nestorem videntem cecinit Homerus*] In rixa Achillis cum Agamemnone sedantia libro 1. Iliadis.

1001. a. *Nostra est hæc, inquit, Brute, doctrina*] *ἡ δὲ ἐν τῷ ἐπιπέδον* *πρὸς τὸν ἐπιπέδον*, legendum est, non *ἡ δὲ ἐν τῷ ἐπιπέδον*, Epicureorum enim sententia refertur, non Platoniorum. Cassium autem Epicureum fuisse, id quod hic dicitur, etiam ex Ciceronis ad eum epistolis ipsiusque rescriptis apparet, quæ sunt lib. 15 ad familiares.

Ibid. c. *Circa Symbolon*] Mons est apud Philippos Pangæo monti occurrens. Locorum descriptio, est satis perspicua apud D. onem in huius historiæ narratione, lib. 47.

Ibid. d. *Cui ex aduerso Brutus, Cassio Antonius castra posuit*] Xyl. vertit, *Ita vt Brutus contra Cæsarem, Cassius contra Antonium collocaretur*. & annotat, *ἡ δὲ ἐν τῷ ἐπιπέδον* *Ἀντωνίου Βροῦτον, Κάσσιος δὲ Ἀντωνίου*. Mendum est perspicuum: & historia docet pro *Ἀντωνίου*, esse *αἰσῶν* legendum, vt ad Cæsarem referatur, cuius castris Brutus oppositus fuit. hæc tamen Guarinus non sensit.

1002. d. *Fuisse etiam in posterum diem se, qui natalis ipsius erat, ad cenam inuitatum*] Xyl. vertit, *Fuisse etiam Cassium à se in crastinum vocatum ad cenam, qua dies sibi natalis esset*. Hæc autem in hunc locum annotat: Græca videntur non nihil ambigua esse, & interpretes quidem ita acceperunt quasi dies natalis non Messalæ esset, sed Cassij futura. id quod mihi secus videtur sanè. & illud *εἰπὼν* eo est obscurius quod statim transfitur ad accusatiuum: neque antecedentia verba Messala, sed Cassius fecerat: quo fit vt *ἀπαλάσσει τὴν Κάσσιον* exponam quasi Cassius hæc ad Messalam loquutus, eum salutauerit: & *ἡ δὲ ἐν τῷ ἐπιπέδον* accipiam vt ad Cassium referatur: à Messala inuitatum. Si Cassij fuit natalis dies, perit suo natali, sicut & Pompeius & Attalus: quæ in Camillo exemplar Plutarchus referens, videtur ne hoc quidem neglecturus fuisse si ita sensisset.

Ibid. f. *Propter quam alteram liberam duxi & clamam*] Locus est mutilus. id quod asterisco notare, quàm incertum aliquid assuere, tutius duxi.

1003. d. *Id docuit occasio victos*] *ἡ δὲ ἐν τῷ ἐπιπέδον*. sic enim legendum puto, non *ἡ δὲ ἐν τῷ ἐπιπέδον*: quod fallum esse sequentia demonstrant. Ad stipulatur etiam Amiotus.

1005. b. *Quos nominabat Brutus Brigas*] De hoc vocabulo non nihil Varinus ex Hesychio. Eustathius in primum Vlyssæ, ex Pausania refert, ita vocatos Barbaros videntur autem fuisse manumissi ad ferenda arma & militandū serui: nisi quis lixas & calones intelligere malit.

1008. c. *Neghnius mali te fallat auro, Iupiter*] Vltionem diuinitus imprecatur ei qui causa præsentis mali & oppressæ libertatis esset. Appianus idem referens, de Antonio exponit, qui quum posset patriæ libertatem vnà cum Bruto (qui hoc ipsum sperans ei pepercerat) asserere, maluit se cum Cæsare coniungere, à quo deinde est pessundatus. Cæterum versiculus est ex Eurip. Medea, quæ Iasonis in caput exceratur, à quo prodita erat.

1009. a. *Valerius Maximus*] Lib. 4. cap. 6.

IN DEMOSTHENEM ANNOTATIONES
 nes Guil. Xylandri & Herm. Cruseri,
 interpretum.

Philippi & Alexandri magni ætate vixisse Demosthenem Atheniensem oratorem, neque multo post huius obitum tempore periisse, res est non obscura.

847.a. *Delphinus hic in continente cursus est*] Posterior est pars senarij versus. Continet autem proverbium. Nam delphinus piscis est prævalidus, & qui in mari plurimum possit in terra nihil valet. Ita inquit Plutarchus se fortassis haud parum in rebus Cicronis & Demosthenis gestis posse iudicandis: de facundia autem minimè valere iudicio, cuius rei causas attulit. Possimus vti hoc versiculo quoties rem nobis inauditam ea ratione recusamus quòd ad eam peragendam vires nobis aut peritia desit: aut ea à natura nostra vel instituto sit aliena. Non abludit ab adagione apud Liviū relato, Cantherium in fossa.

Ibid. c. *Ex optimatibus*] *Ἰσχυροὶ καὶ ἀγαθοὶ καὶ κἀγαθοὶ* ciues apud Athenienses erant ij quales Romani vocant optimates, à plebe seiuncti, & in repub. priores. Sic sæpe Thucydides, sæpe Plutarch. præsertim in Pericle. Quod dico vt intelligas non tam vitæ hinc quàm ordinis in repub. rationem indicari. Cic. lib. 1. De officiis videtur optimum quæque vocare eum qui hinc est *καλὸς καὶ ἀγαθός*. Ex quo (inquit) euenit vt alij populares, alij studiosi optimi cuiusque videatur, pauci vniuersorum. Locus Æschinis qui mox citatur, est in nobili illa aduersus Ctesiph. orat.

848. c. *Platonis Demosthenem auditorem*] Hoc idem grauius autor Cicero affirmat, non vno loco: vt in præfatione Officiorum, & initio Oratoris, in Bruto, & primo De oratore libro.

849. f. *Lamachus Myrrinaus*] In Græco enim est, *Μυρρινάου* malim, vt alibi legitur, *Μυρρηνάου*, aut potius *Μυρρηνάου*. Est autem Myrrhine, *Μυρρηνή*, vrbs Æolidis. Myrrhenam nullam, neque Mirrhenam noui. itaque non habeo quod statuam.

850. b. *Rhopoperperethram*] *ῥωποπερηθρα* est in Græco libro, atque ita video ab omnibus legi. Sed vt ea vox exponi possit, nondum video: mihi enim fasciculi isti non probantur vel verborum vel farmentorum. Sequor autem Varinum, qui ostendit, *ῥωποπερηθρα* factū esse vocabulum *ῥωποπερηθρα*, sicut à *δακτυλ* fit *δακτυλίθρα*. Idemque, Eustathiu in scilicet sequutus, exponit *ῥωποπερηθρα* significare inanes & futiles nugas. Nota sunt *περηθρα* & *περηθρα* *ῥωποπερηθρα*, inutiles & viles res seu merces significatur, quales vulgò circūferuntur nō ad instruedos aliqua vtilitate, sed emūgēdos pecunia homines, leues præsertim & curiosos, parata. Et *ῥωποπερηθρα* etiā in Lyc. Plut. eodē modo dixit. estq; venustū Erasistrati dictum, *πῶς φασὶν οὐδὲν ἔχειν ῥωποπικόν*. itaq; *ῥωποπικόν* & *περηθρα* componitur *ῥωποπερηθρα*, eleganti translatione inanem loquacitatem ac temerariam explicans: quo in genere comici solebant ludere, & quale notum illud *κομποφαλλορῖν*

atque ab eo *ῥωποπικόν* fit *ῥωποπερηθρα*: quomodo hinc legendum omnino puto. quādo & Eustath. in Iliad. hoc ipso vocabulo notari futiles & garrulos testatur, inquit: *ἰσχυροὶ τὸν ῥωποπερηθρα πρὸς ἀρετῆν*, (nimirum Demosthenes) *ὅτι ῥωποπικὸν ἔστι φλυασιὰ σκαπτοδύρατος*. Simile huius est illud *ῥωποπερηθρα*, obiectum Ebulidæ Milesio, Euclidis sc̄ctatori, à quodam comico apud Diogenem Laertium lib. 2, Apud Suidam est *ῥωποπερηθρα*.

Ibid. d. *Mearum securis orationum exurgit*] Apparet in Græco esse iambicum senarium hoc quidem loco. nam in Phocionis vita pro *ῥωποπικόν* legitur *ῥωποπικόν*: atque ita versus ratio tollitur. Itaque vt satisfacerem & iis qui verum esse iudicant, & iis quibus aliter videbatur, verū reddidi, sed qui in oratione stare possit.

851. a. *Æsion*] Pro Æsionem legitur Appionem in vitæ Demosthenis hac, cum Demosthene impressa.

854. a. *Præterea Daochum Thessalum, & Thrasydæum*] Ita legit & Aretinus, & Amiotus Hieronymus Vuolhus, vir doctissimus, & quem amicitie honorisque causa nomino, in huius vitæ versione locum hunc asterisco notauit, quod particula *ἢ* post *Μακεδόνας*, omnino aliquid diuersi videatur significare: id quod tamen verba non explicet, loco scilicet mutilo. Cuius ego coniecturam eatenus probo quatenus Daocho & reliquis epitheton deesse censuit: Thessalos autem Daochum & Thrasydæum affirmare non possum. Historiam (vt obiter moneam) qui plenius & expressius legere cupit huius belli, Diodorum Siculum, vel Gemisti paralipomena cum Herodoto Basileæ impressa euoluat.

855. a. *Demosthenes Demosthenis*] Iambicum trimetrum, & alterius caput verba Græca efficiunt: atque in Græco etiam ita distinguenda sunt vt carminis ratio appareat. *ῥωποπικόν* ego accipio Mensuram carminis, vel manus vel (quod huic magis quadrat) pedum motu exprimere. quod nos vulgò *die mensur schlagen*, dicimus.

85. c. *Puerum vocans & margitem*] Inertem & nullius precij stolidūque hominem. Meminit eius ex Homero Aristoteles, atque Clemens Alexandrinus. Vide Erasmi Chiliad. de Margite.

85. d. *Phylarchus*] *Φύλαρχος*, alibi: & in hac vita aliàs cum Demosthene impressa *Φίλαρχος*. Sed hoc rectius est. Aretinus Phalereum legit. Idem *ῥαλα ὄνειρον* vertit venale, quasi si idem essent *ὄνειρον* & *ῥαλα*.

859. a. *Eluserunt legem*] Xyl. vertit, *Commento illuserunt*. & arti notat, *ἡμεῖς τὸν νόμον ἐσφίσαμεν* legendum, non ex altero modo exemplari, sed palam ex sensu constat.

Ibid. c. *Calauria*] Hæc aliquando *Καλαρεία* scribitur, ob afinitatem literarum vt *αἶρα* & *ἄβρα*. nam vitiosa pronūciatio hæc inuexit: sicut id quoque quod *β* ferè in scriptis libris figura nostro u simili exprimitur.

IN CICERONEM ANNOTATIONES
 nes Guil. Xylandri & Herm. Cruseri,
 ferij, interpretum.

361. a. *Ciceronis matrem tradunt Heluiam*] *Ὁλκίαν ἢ γερωνίαν ἢ κελῶν* *βελκωνίαν*. *Ὁλκίαν*, opes, *Ὁλκίαν* diuitem esse scio. Cæterum hic mihi metui ne si verterem quomodo vterque interpret, negligentior merito iudicaret. Puto autem scriptum esse à Plutarcho, *Κελῶν* *ἢ τῶν ἰδῶν* *ματρὸς* *λέγεισιν* *Ὁλκίαν ἢ γερωνίαν κελῶν*, ἢ *βελκωνίαν*. Primum ipsa traiectione particularum *Ὁλκίαν κελῶν*, locum mihi fecit suspectum. Deinde quum Græci loco v consonantis *π* *β* *π* vtantur, cogitavi quam Plutarchus siue *Ὁλκίαν*, siue *Ὁλκίαν* dixisset eam à librariis postea *Ὁλκίαν* perperam scriptam, proprio in appellatiuum commutato. Nam Eusebius quoque Heluiam Ciceronis matrem nominat, sequutus eisdem (opinor) auctores: & Heluij Romæ fuerunt, Cinnæ cognomento. Denique vix mihi persuadebitur, si au. or matrem Cicronis (cuius nomen omittere non, puto, voluit) diuitem voluisset affirmare, *Ὁλκίαν* scripturam fuisse. Dixi quod sentio, cæterorum saluo iudicio.

Ibid. b. *Alij ad Appium Tullium*] In Græco est *Τὸν ἄνδρα Ἀππιῶν*, quod interpretes parum de his rebus solliciti retinuerunt. Est autem legendum *Τὸν ἄνδρα Ἀππιῶν*. loquitur enim de Tullio Attio Volscorum rege, ad quem exul Coriolanus confugit. Liviū lib. 2, Dionysius libro 8, initio, & in Coriolani vita noster.

Ibid. *Verum is qui huius gentis Cicero princeps est cognominatus*] A cultura cicericis hoc cognomen Plin. lib. 18, c. 3. ortum ait, sicut Lentuli, & similia.

Ibid. c. *Tertio nonas Ianuarias*] *ἡμέρα τέτην ἦν ἑνὸν κελῶν*. Hunc suum natalem diem Cicero ad Atticum etiam notat, lib. 7, epist. 5. Ita, inquit, ad urbem 3 Non. (pater autem ex superioribus loqui de Ianuario) natali meo. Et lib. 13, epitola, Venit ille: Sed heus tu, inquit, diem meum scis esse 111 Non. Ianuar. aderis igitur. Gellius lib. 15, cap. 28, ait: Q. Capione & C. Serrano Coss. ante diem 111 Nonas Ianuarij, natus est M. Cicero. fuit hoc anno V. C. DCXLVIII. Lati-

ius interpres Bochius, 111 Kalen. Jan. vitiose extulit quem errorem, ut persape alios, sequutus est Amiotus. Locum autem doctè, ut omnia, in sua quæstura Corradus explicauit.

Ibid. d. *Qualem esse Plato vult*] Disputat ea de re cum aliis, tum principio libri De repub. sexti.

862. a. *Septuaginta millibus aris*] Xyl. vertit, *Octo millibus nummum*. & anuotat, Ita quidem est in Græco. nam duo millia drachmarum hoc efficiunt, quum quatuor nummi sestertij sint in denario. At apud Ciceronem in hac pro Sex. Roscio Amerino oratione ita legitur: Bona patris huiusce Sex. Roscij quæ sunt sexagies, de viro clarissimo & fortissimo L. Sylla, quem honoris causa nomino, duobus millibus nummum se dicit emisse adolescens vel potentissimus hoc tempore nostræ ciuitatis, L. Cornelius Chryso-gonus. Neque verò dissensisse à Cicerone Plutarchum credo: multo minus autem ignorasse ut hæc summa Græcè efferreretur, aut lapsum fuisse ea in re. Itaque nisi mendum libri sit (quod ipsum affirmare durum est) vel apud Ciceronem, vel apud Plutarchum, lapsum hunc memoria hoc loco dicendum est. Sanè illud *Sexagies* accuratè & rotundo ducentorum ac quinquaginta talentorum numero expressit. Etenim talentum conitat minis LX, mina centum drachmis, seu denariis: in denario quatuor sunt, ut diximus, sestertij nummi. quo fit ut in singula talenta sex denariorum, vel XXXIII nummorum, millia computentur. Ergo de CCC talentis, MD millia drachmarum, sexies millena millia nummorum redigentur. Hæc iam ad centena millia (nam quoties sestertium vel dicitur, vel dici intelligitur, ut in hoc loco Ciceronis sexagies, & alibi decies, ac similia omisso vocabulo sestertium ponuntur, toties centena millia nummorum indicantur) reuocabimus: erunt sexagies centena millia nummum, hoc est sexagies sestertium. Id obiter annotare non abs re duxi. In vita Antonij infra similibus locus Ciceronis referetur.

863. b. *Neque honore erat in villo, appellabantque eum Gr. &c.*] *καρμελινο*. Hoc passiuum est verbum utique, non actiuum: & negligi significat, non negligere. Malè hæc interpres extulit, sicut & *χαλαστον*: quod vocabulum hodie pro Latino usurpatum, eodem modo apud nos solet ignominie loco eruditus & simplicibus hominibus ab avaris hominibus ac superbis bellorum cauponibus obiici.

Ibid. d. *Contra disciplinam militarem*] In Græco est *ἀταξία*: quod qui ad desertos ordines referunt, speciem pro genere non satis prudenter arripiunt. Multa enim alia hoc vocabulo comprehenduntur, non tantum, *λενωτοσύνη*. Non sanè constat mihi qualis *ἀταξία* obiecta iuuenibus illis Romanis fuerit: sed hoc scio *ἀταξία* Græcis esse quicquid sit contra disciplinam militarem. Sic in vita Pompeij, *ἀκούων τοῖς στρατοῖς ἐν τοῖς ἐδικοῖς ἀταξίαις*, & alibi.

Ibid. *Quiddam sibi accidisse ridiculum ipse ait*] Locus est in oratione pro Cn. Plancio, tametsi paulo aliter rem narrat Cicero: ita quidem ut ad lummam negocij aut nihil aut parum inter sit.

864. c. *Cæcilius*] Q. Cæcilius Niger, domo Siculus, & quæstor Verris, contra quem Diuinitio seu prima Verrina Ciceronis est. vide Asconium. Suibus autem abstinere Iudeos, (quæ ioci est materia) notissimum est.

Ibid. d. *Villam arpinam Arpinum*] *Ἄρπινος*. Ciceronis patria fuit Arpinum, vnde Arpinas dictus est. fuit autem in Campania, ut & Neapolis, & Pompeij. quod vel ex Plinio lib. 3, cap. 5, intellexeris. Arpi autem vrbs est Apulix, in diuersa Italia parte: ut planè huc non quadret. Nisi Arpinum fortè Græci *Ἄρπινος* dictum sit, quod credere est durum.

865. a. *Fama est Licinium Macrum*] C. Macer ille est, cuius l. 1, Ep. 3, ad Atticum meminit. Aliuc narratur hæc res à Valerio Max. lib. 9, cap. 12.

Ibid. c. *Non habeo tantum collum*] *ἡλικόστον τετραχέλιον*. Guttur verterunt Bochius & Corradus: non sanè ita ut sensus requirit. neque verò *τετραχέλιον* guttur est. est autem vernacula etiam nostra lingua vsitatum ut homines impudentes & in dicendo præsertim temerarios, valido collo præditos dicamus. Atque ita etiam Marius (ut refert Plutarchus) in senatu respondit: Non ita latum sibi esse collum ut de tanta re quicquam affirmare ausit, de lege Saturniniana loquens. Eo alludens Cicero, Itrumas Vatini eleganti dicto notauit. Post in Græco *ἐλαστός τε* est, quod non video quàm comodè legatur. Sicut & illud *διαμαρτυρῶν ἐπὶ βίβλῃ τετραχέλιον*. Sed sententia sunt planè.

866. c. *Hinc illi qui per leges Cornelias ab honoribus petendis arcebantur*] Proscriptorum filij. Vide Corradum & alios. Plin. lib. 7, cap. 30, in eulogio Ciceronis: Te orante proscriptorum, liberos honores petere puduit. Meminit ipse lib. 2, Ep. 1, ad Atticum.

867. a. *M. Otho prætor*] Ita hæc ut in Græco sunt retuli: nisi quòd animaduerti etiam aliàs *εραπτορίον* vocabulum pro quouis magistratu poni, minus propriè. (Quod viderat multo antè Polybius, *εραπτορίον* vocem prætoris nomine ampliorum: itaque hunc aliàs *εραπτορίον* vocat. Etiam in Lucullo ea de re annotaui) Nisi quis erratum vel à Plutarcho vel à librario (quod malim) dicat: ut *δυναστεύει* legatur. Autor enim legis theatralis fuit tribunus plebis: quod & disertè L. Iuuius libr. 99. tradit, ut ex Epitoma intelligitur, & apud Dionem libro 36 perspicuè docetur. Fuit autem is tribunus plebis, L. Roscius Otho. Prænomen L. est & apud Ciceronem in Mureniana, & apud Liuium ac Dionem quibus dixi locis, & apud Asconium Padianum in oratione pro C. Cornelio, & apud Acronem in 4. Epod. Horatij: ut M. à Plutarcho dici mirer. quanquam mendum potius, aut *καρμελινόν* esse *ἀμαρτυρία* suspicor. Porro autem Roscius nomen fuit, Otho cognomen. Id quod quum pridem Dionem vertissemus, in eumque annotationes scriberemus, festinantes & parum sollicitè circumspectantes fecellit. Itaque ibi putauimus Dionem & Liuium à Plutarcho & Horatio & Iuuenali dissentire. quod falsum esse, vel vnus Horatius nos poterat docere. Cuius enim ex quarto Epod. vnus versus citauimus de Mena, Pompeij liberto, auso in XIII ordinibus sedere, *Sedilibusque magnis in primis eques Othone contempto sedet*: idem in prima ad Mæcenatem epistola legem de ordinibus Rosciam dixit, eo loco, *Roscia dicit sedes melior lex*, &c. Sanè statueramus Dionem nostrum & emendatum pluribus in locis & politum denuò edere, quàm typographus in Gallia insciis planè nobis priorem editionem recoxit: qui opera nostra vti, & melius de nobis & Dione studiosis que mereri potuisset, si voluisset. Sed quid facias hominibus etiam cum damno & dedecore aliorum lucrum sibi captantibus. Nos vel correctum (ut dixi) breui dabimus: vel, si id commodius videbitur, seorsim castigationes nostras & annotationes edemus. Nunc ut finem taciam, vim Rosciae legis scribam. Quatuordecim gradus in teatro proximos post patricios seceuit Roscius, in quibus equites spectarent, plebe exclusa. Porphyrio & Acro ex his primo pro tribuniciis seruos fuisse scribunt. Plinius libro 7, cap. 30. Te suadente (ad Ciceronem conuersa est oratio) tribus Roscio theatralis legis autori ignouerunt, notatque se discrimine sedis æquo animo tulerunt. Erat autem certus prescriptus census equestri ordini, quem qui non explerent, iis spectandi locus in XIII ordinibus non dabitur. Quod non modò ex Satyris Iuuenalis, tertiæ & decima quarta, apparet, sed Horatius disertè ostendit fuisse quadraginta millia nummorum, id est CCC sextertia, ibi, *Si quadringentis septem sex millia desunt*, Plebs eris, &c. Quod idem ex Suetonio & aliis colligi potest. Plinius lib. 33, c. 2, docet hoc caput repetitum sub Tiberio, quem locum consule, nos aliò vocamus.

868. a. *Ipsi Crasso vnã sine nomine*] Quòd hoc loco calumniatur Plutarchum Corradus, quasi in vita Crassi diuersum scripserit, iniquè mihi videtur facere. Nam profectò ibi nequaquam dixit, epistolam illam fuisse à Catilina scriptam, sed de Catilina fuisse scripta quædam istis in literis: à quo, non additur, ut optimè cum eo conueniat quòd hinc *ἐπιστολῆς* epistola dicitur. Est enim ibi, *ἐπιστολῆς κομιζομένης τῆς Καπλίνας, ἣς ζήτουσιν ἄλλοι*. Quæ duo postrema vocabula mendum continent, sed quòd nullo modo potuerit Corradum in Plutarchum armare.

872. a. *Qui illorum actionibus pari præditus potestate*] Tribus plebis qui Cæsaris instinctu Ciceronem vexabant. *ἐκλήρον* in Græco ad Cæsarem refertur, scilicet autorem consiliorum quorum administri erant *δύναμτοι*. Sic enim legendum, non *χρηστέρι*, satis constat: neque librariis nouum crimen obiicitur. Calumniari autem Plutarchum hinc planè nihil attingebat, quasi prætoris & trib. plebis potestatem eandem putasset. Neque mei est instituti Plutarchum defendere, qui seipsum satis defendit. Nam quæ Ciceroni obiicit vitia, exculare humanum est: negare qui veit, ipsi etiam Ciceroni, nedum Plutarcho & aliis etiam Latinis scriptoribus, omnem fidem deroget.

873. d. *Actium quendam*] Mentio Actij fœneratoris est apud Ciceronem epist. 10, lib. 1, ad Atticum. interpretatio-

nem ioci coactus sum addere de meo: quia, vt pleraque id genus, in Latinum transfusus amittit vim & leporem suum.

874.b. *Relicto aliquando tribunatu plebis*] id factum est Silano & Murena Coll. proximo post Ciceronem anno. Historia est apud Dionem per scripta, lib. 37. In Græco ἀπολιπὼν ἀρχήν, sed scribatur ἀρχήν.

Ibid.c. *Adrastum*] Notum est hunc duobus exilibus, Tydeo & Polynici, duas filias nuptum dedisse. alter qui sequitur versiculus, notus est de Laio.

Ibid.d. *Qui proclamantur*] ἀπαγορευόμενοι. non satis hoc assequor: nisi proclamator fortassis, vel præco dicatur esse, aut ab eo genitus. nam illa officia sordida ac parum digna ingenuis habebantur.

Ibidem. *Bonorum auctorem proscriptisse*] Xyl. vertit, *Bona quadam proscriptisset.* & annotat, ἀμάρτυραν ἀπειχάμενος. Vereor ne hic sit ἀμάρτυρα librarij, & aliquid aliud legendum. non enim video quid sit vitium vel peccatum proscribere, nisi fortè se decoxisse & soluendo nõ esse præscripsit ipse: quod an fuerit moris nescio: neque memini me legere. Viderint doctiores. Cr. hic annotat, Ἄπαρτοι habet Plutarch. in Apophth.

Ibid.f. *Cum qua ingressus fuerat*] ἡ συνήλθεν. Neque hoc statim obscœnum est verbum, vt ne apud Latinos quidem Congredi, & similia: & magis tamen placet συνήλθεν legi, vt in Cæsare est, & videtur legisse Amiotus. Auræ ancilla in Cæsare ἀδελφὴ dicitur: quomodo etiam Calauria & Calabria, pro insula, variè & promiscuè scribuntur.

875.a. *Ac nomen Clodij de violatis sacris detulit*] Xyl. vertit, *Clodium postulauit.* & annotat, Cur asteriscum adiecerim, non est obscurum: quis enim non videat, accusatoris nomen, hoc est, nominatiuum quæ ad ἀπαρχήματα pertinet, deesse? Tantum enim abest vt Cæsar eum accusauerit, vt ne testimonium quidem dicere voluerit. A tribuno plebis postulatam Clodium, est in vita Cæsaris.

Ibid.b. *Interprete vti Tullo quodam*] Τούλλου. Τουλλίου malim vt libertus aliquis Ciceronis intelligatur.

Ibid.c. *Colluuiem inopum ad coæpta sua decuriant*] Bochi] interpretatio, itémque Amioti, non tam à verbis Græcis quàm à veritate videtur aliena. & πολιτῶν σημαίνει frequentem conatum aliquem certæ rei in ciuitate conficiendæ, (vnde & πολιτεῦσθαι eodem modo deductum) notum est.

877.a. *Sed locum ostendit ei se designaturum in agro*] τὸ χωρίον ὃ ἐπισημαίνω. Bochi]us, illico eum in crimen delaturum asseruit. sed ferè pleraque ab eo sunt negligenter versa. Sic ex Fabrûm magistro ædilem proximo versu fecerat. Corradi versionem non habeo cur probem: ex ipsâ regione se milites in eum conscripturum denunciant, ἐπισημαίνω scio aliquando esse Militem scribere: sed quid χωρίον? Deinde si talis aliquis sensus his verbis subesset, non videtur particulis ἄλλο & ὃ vsurus fuisse, quum posterius membrum priori esset atrocius. sed dixisset fortassis, οὐ μόνον οὐκ ἐπισημαίνω οὐκ ἄλλα καὶ χωρίον, &c. nunc illud ὃ priori aliquid dissimile videtur ostendere. Itaque intelligo, Vibium domo eum recipere non ausum, ob metum edicti Clodiani: partem tamen aliquam in agro suo vel prædio designasse, vbi lateret. alibi nihil memini me de Vibio isto legisse. Sanè Amiotus nobiscum sentit. Quid vel hic vel Corradus legerint, non satis scio. C. Virgilium pro Vergino posui, ex oratione pro Cn. Plancio.

Ibid.c. *Atque mirificam vim iubet gloria*] Mirum quàm planè diuersam à Plutarchi verbis sententiam Bochi]us & Corradus hic protulerint: non videntes forsitan nomen Διὰ (quod illi τὸ δὲ ἕξ tanquam adiectiuum attribuentes, omnia conturbant) ad verbum ἀπολιπὼν & ἀπαμείψασθαι pertinere. Est enim ea oratio qua non Græci modò, sed & poetæ Latini Græcorum imitatione crebrò vtuntur: vt in vulgato illo, Δειοὶ γὰρ ὄρεον μοχλοῦσθαι Ἀργείοι. Horatius sæpissimè: -- *testudore sonare septem Callida nervis.* & De luna: -- *celestemque pronos Voluere mensis.* Et de ipso Horatio Persius: *Callidus excusso populum suspendere naso.* sed quid opus exemplis in re nota?

878.a. *Quod iactavit postea Cicero*] In oratione post reditum in senatu.

Ibid.d. *Vt concedere illi videretur*] ἀδύνατον ἴσθαι, vt ad Hortensium referatur. Ego ad ipsum malle, & αὐτῷ legi. Corradus videtur legisse μὴ φανῆσθαι, sed non cohærente sensu. res non est magni momenti.

879.b. *Nulla præterea pœna imposita*] Rectè hæc Bochi]us, vel saltem conuenienter Plutarchi verbis reddidit. Corradus autem, quod & aliàs ei accidit, locum, quasi si difficilimus esset, peruertit, ita vt intelligere nemo possit quid dicat nedum, vt Plutarchi verba exprimat. Quid est enim hoc? *Et eos qui nihil soluerent, & illo plus acciperent, sine infamia conseruauit.* Quòd si ei labi communi hominum forte euenit, in re præsertim tam aperta, & quam ipse deinde verbis Cic. ex vi ad Atticum referat: æquior profectò Plutarcho erit qui eum sæpe indignè, crebrò quidem ab illo reprehendi & vexari viderit. Neque ego hæc dico vt de Corradi gloria quicquam detractum cupiam, quem admiror hercle: & fateor me, si adesset, libenter inter eius discipulos futurum: sed vt ostendam, non omnes nos ab vnus alicuius autoritate pendere debere.

Ibid.d. *Calio oratorio*] Vide epistolas Cic. famil. lib. 2, & 8.

880.c. *Cato qui magnæ copias & classis habebat Dyrrachij*] Ent tibi æquum Plutarchij censorem Corradum. Hic dicitur, Catonem copias Dyrrachij habuisse: in vita Catonis, Corcyræ Ciceroni ab eo oblatum imperium. Ergo (inquit Corradus) de loco secum Plutarchus, vt sæpe, pugnat. Quasi verò non potuerit milites habere Dyrrachij idem, & Corcyræ Ciceronem conuenire. Paulo antè de aquilis legi, & legendum omnino puto, λαλιῶσαι, non λαλῆσαι.

882.a. *Apud Lentulum*] Lentulus hic pro Dolabella positus à Plutarcho. Cr.

883.c. *Vsq; adeo enim subiit eum adolescens*] ἡλικίᾳ ὡς τὸ μακροῦσιν αὐτῶν. ὡς particula abundat, id quod quiuus viderit. Corradus hæc verba, quibus perspicuè dicitur Octauium Ciceroni se insinuassee, & submitendo se blanditum esse, falsè ad Ciceronem detorsit, vt haberet quod in Plutarcho reprehederet. *Nam sic, inquit, adolescenti se subiicit.* atque hoc deinde refutat, quum Plutarchus non dixerit. id est nimirum cum laruis luctari.

885.b. *Ad Capuam*] Καπίου. Bochi]us Capuam reddidit: & sic est apud Appianum lib. 4 ἐμφυλ. quæ vrbs tamen non in ora est sita. sed intelligi tamen vtcunque possunt prædia haud longissimè ab vrbe ea distantia, ex Liuij libro 120, cuius extat fragmentum de obitu Ciceronis. Videtur Caieta legendum.

Ibid.c. *Popilius*] Scribendum in Græco Ποπίλλιος, non Πίλλιος, iam pridem ad xl vii librum Dionis docui.

Ibid.e. *Quatuor & sexaginta*] Liuius dicit 63. Cr.

IN DEMETRIUM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Crusenij,
interpretum.

PYrrhi æqualis hic fuit, filius & successor Antigoni magni, à quo regnum Macedoniae vsque ad Perseum à morte Alexandri durauit.

890.b. *Ex Antigoni posteris*] Necauit autem Demetriû, Persei calumniis inductus, Historia copiosè est & eleganter à Liuij descripta lib. 44. Donatus imperitè locum peruerterat, & Antigoni filium Philippum nominauerat. nam quòd priuignus fuit, excusare eius oscitantiam nequit. Vide genealogiam quam apud Æmilij vitam descriptimus.

893.c. *Abrogatque vetere magistratu Archonte, a quo denominabatur in fastis annus*] Xyl. vertit, *Eponymo magistratu sublato.* & annotat, De hoc supra in Arillidam annotauimus.

Interpres ridiculè, qui certo quodam nomine appellari consueuerat. Idem contra & verba sententiæque Plutarchi, & veritatem rei, regis nomen à solis successoribus Alexandri hæcenus usurpatum fuisse scribit: quasi sub eorum numero non comprehenderentur Antigonus & Demetrius. Sed & paulo antè nescio quam Lamiacensium pugnam dixit. Verùm ista persequi omnia est molestum.

895.a. *Abhorrenti dicitur in aurem hoc Eurip. insusurrasse*] Euripidis nobilè versiculū (quem nos ipsum quoq; perspicuitatis causa integrū in versione nostram transtulimus) nemo eruditorū est ferè qui non sæpe viderit: aut audierit: ὄπου τὸ κέρδος, παρὰ φόνει δουλευτῶν. Antig. ita immutauit, & ab obsc-

quid ad nuptias detorsit, ut *ἡμοίωσεν* elegātem allusionem contineret, pro *δουλιότητος* reposito *χαμηλότητος*. Quod minimē obseruans Acciaiolus, omnem loci venustatem interuertit, & abs re de seruiendo mulieri mentionem intulit. Idem supra, quum Dromocles Sphettius (Sphettia curia est, seu *Ἰσπύριος*, Atticæ) nominatur, nescio quid tribui (si diis placet) Sphettia ab eo iniunctum commentus est. Philam vnico scribo, sequutus Diodorum, & alios.

897.b. *Sed Thasium an Chium fuit suor* Elegans est & factus planè iocus. nam quod affluxit (ita enim liceat exponere vocem *ῥόμα*) Demetrius humoris alicuius, seu pituitæ imputabat: id vini abundantiam affusioni Antigonus adscribit. Nobilissima vina sunt Chium & Thasium: de quibus præter alios, Plinius lib. 14, cap. 7, & deinde, atque Athenæus libro 1. Hunc iocum variè etiam Germani, neque minus scitè vsurpant. nam & cum qui in itinere diutius moratus, elauie aquarum se impeditum minus concinnè causatur, potuisse quod ad aquam pergere dicimus ioco, nisi vinum (cui non item pontes insternuntur) obstitisset. & vino deditiores, ac catarrhis conquerentes, simili planè modo notamus, quum dicimus, si velint efficere ne tanto affluxu infestentur, ab assumendo (nimirum vino) esse temperandum.

898.c. *Pondo uterque quadragenium* *ἰσχυρὸς ἐκπύρεσις*. deest autem *μυῖον*, vt puto, id est libras vel minas (Mina Attica non ita multum à libra Romana differt. nimirum drachmis quatuor. de qua re Budæus & alij) quadraginta: quomodo & interpretes acceperunt.

899.c. *Lamia, Demo* *Δημοῖ* Hæc apud Athenæum libro decimotertio *Δημοῖ*, Demo, dicitur, & sic etiam infra.

900.a. *Laconensis* *Λακωνίς*. Spartiatam Donatus, Amiotus cognomento ita dictum. mihi neutrum probatur, & patriam aut verò curiam Atticam vel pagum designare id vocabuli puto. *Λακωνίς* quidem Spartanus non dicitur.

901.b. *Demochares Solus Demetrium Fabulam appellauit, quod et Lamia quoque esset* Apparet Lamias in fabulis, vt & Sphingas, Satyros, & alia id genus aliquem habuisse locum: atque ideo Demetrium, qui Lamiam meretricem, monstro illi cognominem, secum haberet, ostentaretque, dramati seu fabulæ (nam *μῦθος* dixit Plutarchus, quod pro scenico figmento vsurpari vix puto) similem esse. Sanè in scena Lamias aliquando vel productas, vel saltem commemoratas, ex Horatij arte poetica apparet. Tametsi etiam ita exponi posse videtur hic locus (est enim obscurus) vt fabulo-

sum hominem diceret Demochares Demetrium, qui præter alia inania, etiam Lamiam meretricem secum haberet, non malè ex fabulis notarum istarum Lamiarum respondentem titulis. Quæ de Lamiis apud Philostratum in Apollonij Tyanei libro quarto leguntur, vt ille Lamia tali monstro seu spectro Menippum philosophum Corinthi eripuerit, (quo loco eadem esse Empusæ, Lamia, & Mormolycia ostenduntur, in id intentæ vt re venera illectos homines deuorent) proluxiora sunt quam vt huc commodè inferri possint. Aristophanis interpres in Vespis & Pace ex Duri & aliis scribit, Lamiam Beli & Africae filiam à Ioue constupratam, filios eius à Iunone interfectos: ipsamque tetraforma ob mærorem, aliorum partus rapuisse, interfecisseque: & cætera quæ inde etiam Varinus transtulit. Lyncei de cæna Lamia scriptum citat aliquoties etiam Athenæus.

903.c. *Qui violatos putans ex Demetrii descensione fines, &c.* Corruerunt hæc historia interpretes, & ad Selenam iuisse Plistarchum dixerunt, qui ad fratrem Casandrum accusandi Demetrii causa profectus scribitur. Idem Quinda (de quibus in Eumene facta mentio) in Cynda nimis subtiliter verterunt. quasi verò Cilices barbari, non barbara etiam locorum nomina retinuissent. Quæ paucis post versibus de Cilicia, Tyrio, Sidone, & cætera referuntur, planè diuerso sensu protulit Donatus.

906.a. *Ad Dion* In Græco *ἑὸς Διον*: Donatus Diu, Amiotus nescio quale Demon. Ego, qui Diu esse Macedoniae urbem infra Pydnam in ora maritima sinus Thermaici, & Scirem, & omnibus eruditus cognitum putarem, facilè id cum Donato reposui. Verum ille corrector ne nihil diceret, præclare meritum se & de autore & de interprete & de lectoribus putauit, si annotaret *Διον* urbem esse Eubææ, ex Stephano & Strabone. appositè scilicet: quasi vnicum tantum Diu Stephanus & alij geographi notassent. Sed erat omnino talis, quicumque fuit, vt libenter fumos venderet.

907.a. *Medicus Erasistratus* Simile quoque de se Galenus prædicat. Cr.

1b.b. *Ille Sappu: in eo omnia existeret, &c.* In nobilissima illa oda (nisi vehemèter fallor) quæ insignis venustas iniuriæ eda citatiq; tæporum exèptam, nostro quoque tæpore in lucè retulit, & quæ Catullus Sapphico versu elegātissime depinxit. Extat impr. Ista cum Anacreontis reliquiis & Dionysio Longino, & Mureti in Catullum commentario.

111.d. *Non illepidè Euripidus versus vsurpauit* De Bacchis sunt desumpti.

IN ANTONIVM ANNOTATIONES Guil. Xylandri & Herm. Crusenij, interpretum.

915.c. *Pater Creticus dictum Antonium* In Græco est Criticus, (vt Aretinus reliquit: & Amiotus explicauit iudicarium) *κρητικός*: sed mendosè pro *κρητικός*. Critici cognomen ego tribui huic posse non puto: Creticum vocari à bello contra Cretenses gesto arbitror, argumento eorum quæ apud Florum lib. 3, cap. 7, in Epitoma Liuiana xcvii, & alibi leguntur.

916.c. *Sexagies I I-S* *πεντήκοντα καὶ ἑξακοσίων τετρακόντων*, CCL talentorum. Cicero Philippica secunda hanc rem ita describit: Recordare tempus illud quum pater Curio mæstus iacebat in lecto, filius se ad pedes meos prosternens, lachrymans te mihi commendabat: orabat vt te contra suum patrem, si 11-5 sexagies peteret, defenderem, tantum enim pro te intercessisse dicebat, &c. Ciceronis verbis in summa hac exprimenda Latine malui vt quàm talenta ponere Idem verò esse CCL talenta & sexagies tertium, ostendimus in vita Cic.

919. a. *Cuius naues circumiecit multis paruis acatiis* *πολλὰ ἤν κ. α. τ. τ. αὐτῶν πειρίσσειας. non πειρίσσειας*. Interpres *ῥοπαλοῦ* fecit. non enim Antonij triremes fuerunt, sed Libonis. Totum stratagema descripsit ipse Cæsar venustè, lib. 3 Belli ciuilib.

Ibidem b. *In abruptos scopulos atque altos sinus maris* *ἀγχιβάθεις σαρῶνας. Præcepti ἑὸς scopulosum litus*, interpres. *σαρῶνας* inter alia hiatum seu fissuram terræ significat, quæ aquam incidentem absorbeat. Varinus. Voce *ἀγχιβάθεις* (rectius enim legitur hoc modo quàm *ἀγχιβάθεις*) etiam Homerus vsus est Vlyss., *ἀγχιβάθεις δὲ θά-*

λασσα, καὶ οὐ πῶς δεῖ πύδασι. Στήθους ἀποπέσει, καὶ ἐπιρῆεν ἡ κόπητι. Quod exponit Eustathius Litus vbi altum sit mare.

Ibid. d. *Antonium tribunum plebis fecit, misitque eum Romam* Xyl. vertit, *Magistrum equitum Romam misit*. * est autem, &c. & annotat, De hoc loco quod statuam, non habeo.

Ἀντωνίου δὴμαρχον ἐλθόντος εἰς Ῥώμην ἐπιπέσαν, Antonium tribunum plebis, &c. Et verò quæ de tribunicia potestate sequuntur, vera per se sunt, & historiarum Romanarum non rudibus cognita. Sed adduci vt credam Plutarchum hoc loco ab omnibus aliis autoribus dissensisse, vix potero. Nihil est enim notius quàm Cæsare iterum dictatore, Antonium magistrum equitum (*ἱππαρχον* non *δημαρχον*) ei adiunctum fuisse. Id ostendit copiosè Dio, & apertè in huius historiarum luculenta narratione, lib. 42, contentionem etiam eius cum Dolabella persequens stylo. Idem in Philippica secunda Ciceronis est. Denique cur Antonium eo tempore Romam trib. pleb. mitteret, ne causam quidem fuisse existimo. nihil enim istis artibus & tumultibus tribuniciis Cæsari ad id quod volebat opus erat, sed iis quæ erant in Antonio maxima, insolentia, & quæ constituendæ stabiliendæque tyrannidi conduceret, iniusta & legibus contraria dominatione. qualem tum fuisse Antonij magistri equitum, ex Dione apparet. Quid ergo (inquies) Plutarchus hæc de trib. plebis potestate hoc loco commemorat, si *ἱππαρχον*, vt tu vis, non *δημαρχον*, est legendum? Dicam. Suspicio intercidiisse aliquot versus post hæc verba: *εἰς Ῥώμην ἐπιπέσαν*. Illis autem versibus descriptam fuisse *σαρῶνας* ipsam & confusionem quæ tum Romæ fuit, quum Cæsare iterum popu-

li, & Antonio, equitum Magistro creato, neque consul esset neque prator: vti perspicue est à Dione nostro explicatum. His deinde malis accessisse tribunicias illas contentiones & turbas, quæ veluti vnguis essent in vlcere. Causam autem redditam obiter à Plutarcho, cur tribunis plebis licuerit quicquam moliri dictatore creato, & magistro equitum præsentem: reliquis magistratibus abolitis. Cætera interpretari, & de trib. pl. potestate commentari, non est huius operæ. Hanc autem medicinam puto adhiberi huic Plutarchiano loco posse, atque haud scio an nullam aliam. Quod si quis integrum locum esse putat, ipse viderit: modò ne in eum finem contendat vt optimum & minimè imperitum autorem calumniandi occasionem captet. Sanè in vita Ciceronis quoque χλιαρχοι legitur pro δειμωροισι, quam cauillandi ansam arripuit Corradus.

920. a. *Hanc vrbes peragrans circumducebat lectica*] 3 ad Sergium mimum refert: Cicero ad mimam in secunda Philippica. Interpres non aduertit.

Ibid. f. *A tergo Brutum Albinum*] In Græco sunt duo insignia menda, λαβινος pro Αλβινος, & ἀδελφῆς pro ἀδελφιδῆς. De quibus apud Dionem monuimus. Albinus rectè in Cæsare legitur.

921. d. *Hic abrogauit Cæsar magistratum*] Καίσαρα ὃ τῆς ἀρχῆς ἀπέστηκεν, insignè mendum, & historię contrarium: quod & Aretinus senserat. Legendum est, Καίσαρ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀπέστηκεν, nempe illos tribb. plebis. Historia est apud nostrum in Cæsare, apud Dionem li. 44, apud Suetonium & alios.

923. a. *Munatium Plancum*] Is est L. Munatius Plancus ad què extant libro decimo familiarium multæ Ciceronis epistolæ: et si in plerisque libris vitiosè Cn. pro L. legitur, vt hic Φλάκιος pro Πλάγιος. quod & alibi annotatum est.

Ibid. f. *Cotylonem*] Is est quem L. Varius Cotylam Ciceroni in Philippicis quinta & octaua dictum deprehēdimus. Apparet à potando cognomentum esse effictum. est enim cotyla genus mensuræ.

924. b. *Quum oblatum cuidam eius amico fuisset somnium*] Actorij scilicet medici. Dio. lib. 47, & Valerius lib. 1, cap. 7 & alij.

Ibidem, c. *Hortensium super illius monumentum præcepit interficere*] Xyl. vertit, *illum ad sepulchrum fratris iugulauit.* & annotat, Hortensium scilicet. Interpres hoc non tam omisit quàm peruertit. In Græco mendum est, sed non difficile animaduersu, ὀπισθορῆσαι pro ἐπισπορῆσαι. Cur autem Hortensius in culpa cædis C. Antonij fuerit, ex Plutarchi Bruto & Dione patet. De morte eius Hortensij est apud Velleium, & in Epitoma Liuiana CXXIIII.

Ibid. e. *Et ruinosi*] σαυρῆς. Aretinus Dificèta. quasi σαυρῆς legisset, quod & Amiotus habet.

Ibid. f. *Italicas pestes*] τῆς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας κῆρας. Sic vocat mimos, tibicines, præstigiatores & alios eius farinæ homines, quibus impensè delectatum deditumque iam olim fuisse Antonium, nemo nescit. κῆρας autem, sicut & ὀλεθρῶν & similia, Græci dicunt vt Latini pestem, scelus, pro pestilentibus & scelerosis hominibus: estque perusitata dictio. Aretinus quum id non recordaretur, insultatum calamitatibus Italicis, nullo autore, & magno errore dixit. Sophoclis locus est initio OEdipi regis.

926. e. *Vt ait Homerus*] Alludit ad locum qui est de Circe, Vlyssæ lib. 12, redeunt ab inferis Vlyssi occurrente: ἀλλὰ μάλ' ὄνειαρ ἦλθ' ὄντωμα μὲν. Quod exponit Eustathius ἐπαγορεύουσι ὀπίσθουσι, ἔπειτα ἀφ' ὅθεν αὐτοῖς. aut similem aliquem, qui nunc non occurrit.

927. a. *Cyano fluuiio*] in Græco Κύανη est pro Κύνδρον, malè, quanquam illud Amiotus retinuerit.

Ibid. f. *Circa Mesopotamiam*] Ex his quæ deinceps sequuntur, confecta est posterior pars Parthici libri, qui in amissi (ita enim opinor) locum Appiano Alexandrino est subfarcinatus, cuius prior pars est ex nostri autoris Crasso decerpta. Quæ ad Antonium præcipuè, non ad rem Parthicam pertinent, omissa sunt in illo centone: cætera ad verbum propè descripta.

928. b. *Inter elientes se fuisse filij Antonij natu maximi*] Xyl. vertit, *in numerum asseclarum Antonij.* & annotat, ἐν τοῖς δευραπλοοῖσι τῶν. Aretinus peruertit totum locum, satis alioquin & elegantè & apertum: transtulitque ad alias alia personas. Locus Platonis qui paulo post citatur, est in Gorgia.

929. d. *Hic post eam ex Accia fuerat genitus*] Απίας egēdū non Ταπίας, satis ex iis quæ apud Dionem diximus, apparet. sicq;

in Ciceronis vita legitur. Suetonius in Cæsare Iulio cap. 27, Attia Octauiam natam videtur dicere. Ad retinendam (inquit) Pompeij necessitudinem ac voluntatem Octauiam, sororis suæ neptem, quæ C. Marcello nupta erat conditione ei detulit.

930. b. *Hexere*] sex remigum nauis est. Cr. Ibid. f. *Regis Herodis*] Xyl. habet *Orodie.* & annotat. Ηρώδης. Quod sequutus est, sed imprudenter, Aretinus: & Amiotus etiam in Crasso Ὑρώδης legitur: falsum & hoc. Οἰρώδης enim, Orodēs, rex Parthorum fuit dictus, quod notissimum est.

931. a. *Agua ex clepsydra*] Fons est in arce Attica, Clepsydra nomine: sic dictus quod clepsydra in morem modò amittat aquam, modò recipiat. Impletur enim stantibus effusis, vacuus aquæ est iis cessantibus, exemplo Nili. Hæc & plura Scholia. Aristoph. ἔρητος.

Ibid. c. *Antonio & Cæsare*] In Græco deest copula καί: quam tamen & interpres & Appiani codices habent, & sensus requirit. Interpres porrò ex Sossio Cassium finxit, haud leuè historię detrimento. Res gestæ C. Sossij & Canidij sunt apud Dionem lib. 49. Amiotus Socium dixit.

933. d. *Phraorte*] Iustin. vocat Phrahatem. Cr. Ibid. *Quam ante Bambycem nuncuparunt*] Βαμβύκις est in textu, & sic interpretes legerunt. Sed rectius apud Appianum habetur Βαμβούκις, quod sequutus sum: quum & Strabo libro decimotexto, & Plin. quinto & vigesimotertio, idem dicant quod hęc legitur. Vrbes sunt Syriacæ.

Ibid. *Per nuncios Mone si fidem dedisset*] δέξειαν κατὰ τὴν ἰσχυρίαν. Non malè vertit Aretinus. Est enim Missis nunciis fidem amicitie & gratiæ dare. Sic in vita Alexandri Darius moriens Polystrato, Ἀλεξάνδρῳ παύσει τὴν δέξειαν δίδωμι δάδου, & Appianus libro secundo ἰσχυρίαν. δέξειαν ἴσχυρι παρὰ τὸ βασιλείας τῆς Πομπηίας. Tals est etiam λαμβάνων δέξειαν, Venia donari, apud nostrum in Cæsare, de L. Domitio: ἀπὸ τοῦ ἀπὸ Καίσαρος καὶ λαβὼν δέξειαν, αὐτῶν δὲ δέξειαν παρὰ Πομπηίων. Annotauit autem propter correctorem istum, qui perinde ac si errasset hęc Aretinus, Græca verba in margine alleuerat, neque tamen explicarat.

Ibid. e. *Artanasdes*] Iustinus vocat eum Artoadisten. Plut. in comparatione videtur hunc nominare Artabazum. Cr.

934. a. *Atropatenem*] Malè in Græco Σατραπείων. apud interpretem Antropatene legitur: rectè apud Appianum Ἀτρωπατιῶν. Sic & Stephanus, & Plin. lib. 6, cap. 13. Straboni est Ἀτρωπάτιος Μυδία, lib. 11. quod & ipsum Stephanus habet.

Ibid. b. *Cuius constituit Tarianum ducem*] Xyl. vertit, *Duce Statiano.* & annotat, Sic est apud Dionem libro quadragésimonono, & in Augustano manuscripto Appiani codicis Στραπατιῶν legitur pro Στραπατιῶν. Phraata autem, Φράατι, ex Appiano repofui: pro Phraortis, Φραόρτων. Et sic etiam infra apud Plutarchum est: ὠδυσσεὺς δὲ Φραόρτων ἠμέρας κζ'. imposuit enim libri mendum interpretibus. Apud Dionem legitur Πράασπα, Praaspa.

Ibid. e. *Paribus interuallis*] Hic locus rectius in Appiani libro legitur, estque scribendum hęc non παρεξίοντες (quod imposuit Aretino) sed παρεξίοντας. ἰσοει πῖλα sunt, non venabula, quibus tum neque Romani in pugna, neque Parthi vtebantur. Virgula inter κρουγῆς & ὀπισθὸν ἰσχυρῶν temerè posita, nebulas loco offudit.

937. *O decem millia*] Historia hæc, horum decies mille Græcorum, est apud Xenophontem in libris De expeditione Cyri, & summam in vita Xenophontis apud Suidam.

442. *Titus autem & Plancus*] Τίτος legendum. Dio lib. 50. & post Caluissius, Καλοῦσιος, non Καλοῦιος. Sed quæ de recitatione testamenti sunt scripta à Plutarcho, alienissimo & ineptissimo sensu Aretinus reddidit. De Caluissio multa Dio.

943. *Quid miri est, inquit, si in Toryne confides Cæsar?* Videtur alludere ad id quod Suetonius ait, infanti inditum nomen Thurino: & ita per contumeliam appellauit eum Antonius. Cr. Itidem hic Xylander annotat, locus est proprio nomine in appellatiuum detorto. τρυμνῶν instrumentum est quo olle (aut potius quæ in illis coquuntur) agitari solent, nimirum cochleare coquinarium. Patet hoc ex Aristophane in Equitibus, vbi est, Δοῖδ' ἔσδ' ἐ τρυμνῶν. & in Auibus, Ἐτρυμνῶν ἐπὶ τρυμνῶν καὶ χύστῶν. Sipontinus in suo Cornucopia tudeculam interpretatur. sed malè. Vfus est vocabulo etiam Plato in Hippia maiore: ita vt facile appareat inde, id fuisse quod diximus. Meminit & Eustathius in Iliadis, aitque (id quod huc facit) παρὰ τὸ τρυμνῶν dictum, quod est Cir-

cúago. Ergo Cleopatra extenuat præsentiam Cæsaris à loci nomine petita ioci materia: quod fugit vtrunq. interpreté.

846. e. *Cum Aruntio*] Hunc ab Octauio mediam aciem tenuisse, apparet ex hoc loco. Paternus læuum cornu ei commissum dicit.

949. a. *Halis iuxta mare humato*] Locus est Atticæ, Ἀλλοι. De quo apud Stephanum.

953. *Cæsaris in multis, &c.*] Οὐκ ἀγαθὸν πολλοῖς κυραίν. Allusio ad

Homericum illud nobilissimum dictum, de Iliad. 2, οὐκ ἀγαθὸν πολλοῖς κυραίν. -- multos dominos non expedit esse.

955. d. *Ex Marcello illa filias duas*] Remitto te ad typum & explicationem genealogiæ huius quam ad finem nostrarum in Dionem annotationum adieci.

IN COMPARATIONEM.

957. a. *Postremò ut Paris*] Alludit eleganter ad ea quæ sunt apud Homerum Iliad. 3, ad finem.

IN AGIDEM ANNOTATIO

nes Guil. Xylandri & Herm. Crusserij, interpretum.

Agis vltimus Spartanorum ex familia Eurytionidarum rex fuit, Arati Sicyonij æqualis & Antigoni regis Macedoniæ. Circa annum V. C. maximè dix floruit. Ei ita- tim successit in altera familia Cleomenes. Olympiade cxxxix mortuum Antigoni Polybius in fine secundi libri ostendit: quo tempore Cleomenes paulò antè ab eo victus in Ægyptum profugit, ibique sub Ptolemæo Philopatore periit. quo tempore etiam Marcellus Gallos vicit.

734. b. *Vbi iam non erat illud dici quod solet, Rectum licet non sit, &c.*] Xyl. vertit, *Notum illud est, Quod non honestum est, iam turpe esse sentias.* & annotat, Alludit Plutarchus ad sententiam Græci alicuius poetæ, (neque autor, neque locus nunc succurrit: & tamò memini me legisse alicubi, sed querendi otium non suppeditat) qua limites honesti & inhonesti ita distinguntur ut vbi honestum desinat, ibi incipiat turpitudine. Itaque locum quem ob breuitatem non est assequutus Tudertinus aliquot verbis additis parenthesisque illustraui. Est autem in Græco pars senarij: ἐπι μὲν λόγῳ, αἰσχρὸν ἴδν.

Ibidem, d. *Eurytionide*] Dixi de hoc vocabulo in Lycurgo. Duæ enim fuerunt regis familiarum Lacedæmonie: Eurytionidarum seu Eurypontidarum vna. Agidarum altera, quod neq. Tudertinus, neque Amiotus hoc loco obseruauerunt. Εὐρυποντίδης in Græco legendum.

Ibid. a. *Apud Mandonium*] Non memini legere hoc nomen alibi. Historia est apud Diodorum Siculum libro decimosexto, qui eadem die id factum ait qua apud Charoneam Philippus Græcos vicit. meminit etiam Pausanias.

Ibid. c. *Alterius fuit familia Agiades*] Xyl. vertit, *Ex altera regum familia qui Agida appellantur.* & annotat: In Græco mendum est, Ἀγιδῆς pro Ἀγιάδης. nam Ἀγιάδης, & Ἀγιάδης, etiã, apud Pausaniam scribuntur. Interpretes familiarum nomen omiserunt.

Ibid. f. *Qui regnum non tenuit*] Xyl. vertit, *Neque tamen regno potitus est.* & annotat, Tudertinus contra & Græca verba & historiæ veritatè scripsit regnum, à Cleonymo, sed non diu. Nam Arco fuisse regnum mandatum, repudiato Cleonymo, non hic modò sed & copiosius in Pyrrho Plutarchus, perspicuè in Laconicis Pausanias narrat, & alij.

IN CLEOMENEM ANNOTATIO

nes Guil. Xylandri & Herm. Crusserij, interpretum.

805. a. *Eo extincto parum nauis &c.*] Hic vitam Cleomenis ordior. Etsi enim in Græco diuisa à priore non sit, tamen id nobis perspicuitatis causa faciendum videbatur. alioquin animaduerti multa ex Cleomene citari quæ sunt in Agide: & vicissim.

Ibid. c. *Lubricum erat Agide ea de causa perempto, &c.*] Xyl. vertit, *Periculosum erat, Agide, quòd conatus ea fuisset in urbem reducere, interfecto.* annotatque, οὐδὲ ἀσφαλὲς τῷ τούτῳ. Quod postremum vocabulum est mendosum, ac nisi quid desit, ποτὸν videtur reponendū. Sensum arbitror me aperuisse.

Ibid. d. *Ad demulcendos iuuentutis animos*] Xyl. vertit, *Demulcendum blandiendo.* & annotat, αἰχμῶν. Alij per duo λλ scribunt: sed tamen αἰχμῶν etiam legitur ὁ κάλαξ. Tudertinus non rectè vertit *Inciendum*. Indicabat autem Leonidas, animis puerorum Tyrtaei carmina suauitate sua illabi, eòsque delinire, ut præcepta honestatis seuera ut eunq. & aspera accipiant atque amplectantur. Hæc enim vis est poetæ, atque inde Orphei & Ampionis fabulæ tractæ: quod & Horatius monuit. Esse autem αἰχμῶν Blandiri & delinire, cum grammatici Græci docent, tum testimoniis osten-

799. b. *Anaritim*] Extat apud multos Græcos scriptores oraculum Apollinis Pythij, in hanc sententiam versu hexametro pronunciatum: Ἀριστοχρηματῆς Σπάρταν ὀλεῖ, ἴσθῳ δὲ οὐδὲν. Meminit Cicero lib. 2. Offic.

Ibid. *Thalamis*] Xyl. habet, *Thalamis* & annotat, ἐν Σαλαμῖσι. Scribendum ἐν Θαλαμῖσι, ex Pausaniæ Laconicis & Stephano: tametsi hic assignat Messeniis, ut de alia vrbe loquutus videatur. Nam hæc quidem Laconicæ est, Θαλαμῖσι Ptolemæus nominat.

Ibid. e. *Thales*] Cretensem intellige, de quo supra in Lycurgi vita.

Ibid. f. *Ecrepem* (In Laconicis Apophth. Εὐμερές Emepepes, legitur: quod & Erasmus retinuit. Mihi hæc lectio verior videtur.

803. e. *In Decadem*] Fortasse legendum Caiadam, quem lexica Græca carcerem regium tradunt esse. & ita etiam legitur apud Thucyd. Cr. Itidem Xyl. annotat, τῷ κελευθῶν Δειξάδα. Sed τῷ κελευθῶν καὶ ἄδαν legendum minimè dubito, quandoquidem Δειξάδα hanc à nemine adhuc autore alio nominari inuenierim. καὶ ἄδαν autem de simili re, scilicet Pausaniæ exitu, scribens nominet Thucydides libro primo. atque sic legitur etiam apud Suidam. Eustathius in β Iliadis, & initio δ Vlyssæ, καὶ ἄδαν vel καὶ ἄδαν scribit, innuitque sic dictum à fissura terræ.

804. *Tantum sint hæc, inquit, ex usu reip. Spartaneæ*] Xyl. vertit, *Modò, inquit Sparta hoc proficit, & annotat, οὐκ ἐπιγνώμη ego pro optatiuo accipiendum duco, cuius est tertia persona aoristi, Interpres In hoc duntaxat utilis Sparta fuit. atque hoc etiam Erasmus sequutus est. sed mihi nimis longè petitum videtur: & non τῶντα, sed τούτω, erat legendum, si intelligi debuit hoc eam dicere, Nihil se præterea patriæ potuisse dare quàm quòd Agidem peperisset. euentum enim eius consiliorum præstari à se nequiuisset. Noster sensus & verbis congruit, & simplicior, mulierèque dignior est.*

Ibid. f. *Dorii*] Erant hi Heraclidæ, ex posteris Herculis, de quibus vide quæ passim sunt apud Pausaniam, præsertim in Argolicis & initio Laconicorum: & Diodorum lib. 4.

di potest. Apud Aristophanem in Equitibus ἀλλαντοπῆλης ille oraculo delinitus: τὰ μὲν (inquit) λόγοι αἰχμῶν μὲ. Vbi quod addit scholiastes, legere quosdam λόγια καλεῖ, lectioni Plutarchianæ videtur adstipulari, quæ vno tantum λ vtitur. ita enim affiniore lectio alteri est. Et Philostratus in vita Apollonij Tyanci, lib. 2, cap. 5, elephantum describens qui magistro suo ablandiretur, inter alia, ἀσφαλὲς τῷ τούτῳ, ait, τῷ ἀσφαλὲς αἰχμῶν, &c. Tyrtaei autem fragmenta extant quædam: unde qualis fuerit poeta, hodièque æstimare homo non ineptus possit.

Ibid. e. *Lacedæmonij dicunt ἐμπνέειν*] Idè etiam εἰσπνέειν dicebatur. Vnde εἰσπνέος amator vocabatur, amasius αἰσ. tametsi hoc vocabulo etiã amator exprimitur aliquando, ut apud venustissimum poetam Theocr. Idyllio 28, quod inscribitur Amator: Σπέρνεται δὲ ὕμεις αἰσ. ὃ γὰρ θεὸς οἶδεν διχάζειν. Idem αἰσ. Idyllio 12, Δοῖα δὲ πνε τῶδε μετ' ἀμφοτέρωσι ἤμῃσιν Φῶβ' ὃ μὲν εἰσπνέος, φάει χ' ὀμνυκλαῖσθαι. Τὸν δὲ ἔπειν πάλιν, αἰσ. καὶ ὁ Θέωπλος εἰποι, αἰσ. Vide quæ ibi sunt in Scholiis.

806. b. *Et in unum corpus Peloponnesios redigeret*] Id est, in vnam ciuitatem atq. fœdus: quomodo Achaicas paulò antè vrbes

vrbes in vnam ciuitatem contraxerat, vt copiose Polyb. l. 2, & nolter in Arato ostendunt. In Græco est *εις μιας σωμαξιν*. Quæ vox quum aliquando tributum significet, (vt in Arato, & alibi etiam apud hunc ipsum autorem) inepitè Tudertinus contra loci huius & historię naturam id arripuit: quasi verò non omnis respub. & ciuitas eleganter *σώμαξιν* diceretur.

Ibid. c. Prope Belbinam) Laconicæ oppidum hęc intellige, non insulam Aeginæ vicinam. Hoc oppidum Stephanus no- uit. Pausaniæ est (nisi malè suspicor) *Βελεμίνια*, Belemina, & Ptolemæo *Βλεμμίνα*, *Βλεμμίνα*: Suidæ *Βελεμίνια*, Belybina. nam rectè ita legi ordo literarum testatur.

807. c. Eductis copiis occupat Leuctra) Apud Polybium, gra- uem & accuratum scriptorem, & à quo hęc narrationem po- tuit noster mutuari, locus hic non Leuctra, sed *Λαοδίκια* iterū nominatur, Laodicia: lib. 2. Idem Megapolitanorum tyran- num *Λισιδίου*, Lyriadem, vocat: quam genuinam esse scriptu- ram, & hęc vitio poni *Λυδίαδης*, puto. Quippe in Arato et- iam semel *Λυδίαδης*, deinde semper *Λισιδίας* legitur. De cæ- de etiam Archidami idem Cleomenē, vbi l. 5. mortem huius describit, in simulat. Porro quod est hęc, *απὸ ἰψῆς τῆς πόλεως*, de Megalopoli videtur intelligendum.

808. a. Alcaam) Hoc vocabulum nunquam alibi reperio: de Arcadica aliqua vrbe dici apparet. Videndum an de Alea loquatur, & *Αλέα* vel sanè *Αλαία* scripserit autor. Alca in Arcadia cūm alij autores, tum Plinius quoque meminit lib. 4. cap. 6.

Ibid. d. si metus est, simul est uercandia) Prouerbialis heroici versiculi pars est. de autore mihi non constat: antiquum esse satis patet, quum de eo etiam Plato in Euthyphrone dispu- tet. Homeri verba priora, sunt Hele, & ad Priamum lib. 3. Iliad- is: posteriora, de Græcis cum metu & silentio suis ducibus obtemperantibus, lib. eiusdem operis quarto.

809. d. Et clypeum ferre amento non appensum) Xyl. vertit, Et scutum ferre non loro appensum, sed armilla. & annotat *δ' ὄχραϊνε, ἢ δ' ὄχραϊκος*. Cur ita verterim, dicam. *πύργαξ* hoc loco mihi videtur dici lorum quod fibulis scuto anneau ab humero fini- mistro & collo dependebat, eoque scutum regebatur. anti- quitus *ὄχραϊν* verò, quæ & *ὄχραϊν* dicitur, intelligo ansam siue armillam in tergo scuti, cui brachium sinistrum infereretur, atque ita scutum gestaretur atque regeretur. Omnino autem quod aliàs *πλαμῶν* dicitur, id hęc appellari *πύργαξ* existimo. Neque piget Herodoti verba adscribere, optimè huc facien- tia. sunt autem ex lib. 1. vbi de Caribus loquitur, *καὶ ὄχραϊν ἀ- ασις ὅτι εἰς οἱ ποιηταὶ δμοιοῦσι πύργαξ. πύργαξ δ' αὖτ' ὄχραϊν εἴφορος τὰς ἀ- ασιδας τὰς πύργαξ εἰς οἱ ποιηταὶ ἀσπίδα χέουσι, πλαμῶν σκουαίνοισι σινκίζου- ρις πύργαξ αἰχῆς πύργαξ ἀσπίδα εἰς οἱ ποιηταὶ ἀσπίδα χέουσι.* Hinc est il- lud Virgilianum: *-Clypeoque sinistram insertabam aptans* & multa similia passim. Eustathius hęc non accurate distinxit: quem in præsentia missum facio.

813. c. Onia dicunt) Xyl. vertit, Sed montes tantum eos qui Onij dicuntur: (quasi si Asininos Latine appelles) & annotat, *ὅτι ὄνια* in Græco est, quod vterque interpretum sequutus, de locis op- portunis in genere vertit: quasi hoc sit *ὄνια*, ac non potius id quod nos venale dicimus. Ego mendosum locum suspicatus facilè fui, neque difficulter tamen emendari posse deprehen- di. Legendum dico *ὅτι ὄνια*: vt montes Onij intelligantur, qui à Scironiis petris, ea parte qua ad Atticam est via, vsque ad Bœotiam & Cithæron em pertinent. Strabo lib. 8. Cæterum

Gerania mons est inter Megaram & Corinthum, cuius & Stephanus De vrbebus, & Pausanias in Articis, quo loco Me- garicam describit, meminerunt: quorum hęc etiam nominis rationem adfert, quam inde petent qui volunt. Meminit & Plin. lib. 4. cap. 7.

816. c. Frequentibus comitatus militibus) *ἵς ἄρτος, πολλοὺς ἔχων*. Legendum *ἢ πολλοὺς*, quod & Tudertinus vidit. requirit enim hoc sensus. Quod autem creditum est Cleomenem temera- rium fuisse quod in Argolicam impressionem faceret, nequa- quam potest aut debet ad multitudinem militum Antigoni, sed naturam locorum referri: quod disertis verbis Polybius in huius historię expositione testatur, haud procul sine lib. 2. quem quidem noster sequutus est, quod & ipse præ se fert.

817. b. Sed pertuis in rhomphaea figuram effectis) *ῥομφαία*. Rhomphaeam in Paulo Plutarch. vsurpauit pro hasta Thra- cica in descriptione prælij quo Perseus est victus. Eam ego a- pud Cornel. Tacitum frameam arbitror appellari. De mori- bus Germaniæ prope initium: aut certè non ita ab similia ea inter se fuisse, vt ita vertere nobis non liceat. Quod si cui non placet, bona mea pace Rhomphaeam retinebit: quando Gel- lius etiam videri potest eam à framea diuersum quippiam iu- dicasse, lib. 10. c. 15. vsūque rhomphaeæ vocabulo Ennium idem asserit. Eustathius quidem in Iliad. v. scribit ab antiquis traditum esse, solos barbarorum Thraces magnis vsos gla- diis, eosque à nonnullis appellatos rhomphaeas.

Ibid. c. Cyllarabum) Suprà Cyllarabium dixit: quod vocabu- lum apparet esse denominatiuum. *Κυλλάρειν* autem hęc scri- bendum satis constat, etiam ex Varino ordinem literarum se- quuto. Est autem Cyllarabis gymnasium Argiuorum, mi- nus CCC passus ab vrbe. Liu. lib. 34. Pausanias lib. 2, à Cyl- larabo (vnico) describitur *Κυλλάρειν* Stheneli F. dictum ostendit.

Ibid. c. Panis confectio inquit prior est proreta) Locus hic in e- xemplari Græco est mendosus. Videtur hoc prouerbio in- nuere, pecuniam prius & comeatum comparandum quàm naues conscendant. Cr. Sic & Xyl. annotat. Id est, Oportet priusquam proreæ & clauo præficiantur rectores, & classis in- struatur, de comeatu & sumptibus constare. Sic ego diui- nau: quum nihil aliud suppetere. Tudertinus clausis oculis sententiam in genere extulit, præterito eo quod erat obscu- rum. Amiotus locum corruptum iudicauit. Mihi quidè æni- gma est: fortasse nauticum, & quod in re nauali vsurparetur cōmuni sermone, dicitur: qualia videmus vulgò singulis prope artificibus sua esse, quæ non omnes alij intelligant. Vi- derint doctiores.

818. c. Qui insidius curandis præfectus erat) Xyl. vertit, Qui in- sidius præfectus erat. annotatque, Scilicet vel cauendis, vel etiã hosti struendis. Sic enim vocabulum *κρυπία* intelligo, quum *κρυπία* sit *κρυπία*. & videtur huic loco quadrare. Nā Tudertinus omisit: alter in genere vertit. Sanè in vita Lycur- gi etiam heilotum illa occidio per insidias facta *κρυπία* no- minabatur: vt verisimile sit, insidias *κρυπίας* Spartanos dixisse.

820. c. At senior Ptolemæus) Nimirum Euergetes, cui succes- sit Philopator. Vide Polybium lib. 5. & alios.

821. b. At charo pectore tabem) Locus est primo Iliadis. Porro Apin bouem esse quem religiose Aegyptij sacerdotum ope- ra educant, notum est.

IN TI. GRACCHVM ANNOTATIONES GVIL.

Xylandri & Herm. Crusarii, interpretum.

TI. notam esse prænominis Tiberius, notum iam est. Di- uisi autem has quoque horum fratrum vitas, vt eo magis omnia perspicua & suis distincta locis haberentur. nihil enim hęc diuisio parallelorum comparationi detrahit. Hic Ti. Gracchus de quo agimus, ita scribi potest, Ti. Gracchus, Ti. F. P. N. nam Gracchorum auum, patrem eius Ti. Gracchi qui vxorem habuit Corneliam, Africani superioris filiam, Publium prænomen habuisse, Cic. 1. De diuinatione ostendit. Nomen gentis fuit Sempronius, Gracchus cognomentum. De ætate Gracchorum non est obscurum. prima enim ciuilis sanguinis effusio morte Ti. Gracchi facta est. à qua & sua *ἐμ- φιλία* Appianus orditur, & L. Florus. Cæsus est anno V. C. DCXXI, L. Calpurnio, P. Mucio coss.

824. c. Hunc fama est etc. Hęc historia apud Cic. lib. De di- uinatione vtroque ex C. Gracchi Ti. F. P. N. ad M. Pompo- nium scriptis recensetur.

825. b. Licinium seruum) Xyl. habet *Licinnium*. & annotat,

Λικίνιον. Vide Ciceronem libro tertio De oratore extremo: vbi quidem Licinius vnico n scriptum reperies. Nam & hoc animaduerti, modò eam literam geminari, modò non gemi- nari. Atque ipsam syllabam pro communi videtur Horatius habuisse. Nam in eo carmine, *Rectius iuues Licini neque alium*, Licini anapestus est. in hoc, *Me dulcis domina Musa Licinia*, Liciniæ diambus est. atque haud scio an Liciniæ scripserit Horatius, vt esset *ἀδελφὴ*: sicut C. Gracchi vxor infra *Λικιν- ρία* dicitur. Verum id genus permulta possunt annotari.

829. a. Neque enim in uiolentiis solum, etc.) Xyl. vertit, Bac- chanalibus. & annotat Peruenisse alludit ad illud Tiresiæ a- pud Euripidem in Bacchis: *-αὐτὸν τὸ φῶς τὸ σπρονεὸν ἔστιν ἐς πύργαξ αἰ. Τὸ πύργαξ χεῖ. & ἔξ' αὐτῶν βακχύνμασι Οὐκ ἔστι σπρονεὸν & δ' ἄρτος.* Quod leuiter immutatam Aristippus apud Dio- nysium tyrannum fertur vsurpasse.

830. c. Sed Mutio quodam eius clientæ) Xyl. habet *Mucium*. & annotat, Appianus libro primo *ἐμφυλ.* Q. Mummium appel- ζ. j.

lat. Sed & infra in postrema Ti. Gracchi actione Mucius nominatur.

832. b. *Parem numerum*) Epitome Liuij habet duplicem numerum. Cr.

Ibid. d. *Cæcerum Blossius Cumanus*) in Græco est Βλάσιος, sed epitheton Κουμάσιος, & quæ antecesserunt ac sequuntur, satis ostendunt scribendum esse Βλάσιος.

833. a. *Flavius Flaccus*) Xyl. habet *Fulvius Flaccus*. & annotat, In Græco est Φλαβίος, Flavius: idque interpretes retinuerunt. Ego Flaccum Flauiorum cognomen esse nondum comperi: Fulviorum esse, nemo ferè nescit. non hoc modò me mouit, sed & id quòd hunc puto esse M. Fulvium Flaccum, qui octauo pòst anno consul cum Plautio fuit, ac quadriennio pòst vnà cum C. Graccho, cui se in perniciosis legibus ferendis socium addiderat, occisus est. cuius etiam Cicero pro domo

sua meminit.

834. a. *Quid igitur*) Hæc verba tribuunt Cicero & Val. Max. Lælio. Cr.

Ib. b. *vt Tiberij loco alium* &c.) & *Τίμω ἀπὸ τῶ Τίβερειο*. Quis ille Titus? Viderunt interpretes mendum esse, id quod ipse locus prodit. Scribatur ergo, καὶ ἕνα αὐτῶ, &c.

Ibid. e. *sic pereat quisquis* &c.) Verba Mineruæ sunt, de Agamemnonis necati interitu, libro primo Vlyssæ.

Ibid. *Deinde C. Fulvius*) Xyl. habet, A C. Graccho & Fulvius, & annotat, A Carbone tribuno plebis hoc factum, & similiter fremitum plebis aduersus Scipionem, & eius asperum in eam dictum, quod hîc innuitur modò, non explicatur, scribit Velleius Paternulus, & Valerius Maximus libro sexto, cap. secundo.

I N C. G R A C C H V M A N N O T A T I O N E S G V I L.

Xylandri & Herm. Cruferii, interpretum.

835. b. *vt quaesturam in sardinia cum Oreste consule*) Xyl. vertit, *Euenit ut quaestor Orestæ consuli in Sardiniam sortè mitteretur*. & annotat, L. Aurelio Orestæ, anno DCXXXVIII. Vide de hac Gracchi quaestura quæ ex ipsius oratione refert Gellius lib. 15, cap. 12.

Ibid. c. *siquidem Cæro orator est auctor*) Locus est primo De diuinatione.

836. a. *Apud imperatorem triennium permanisse*) *πελάσιος*. apud Gellium legitur biennium, quod adeò malim vt propè credã *διετία* à Plutarcho fuisse scriptum. Nam ne totum quidem biennium in Sardinia fuisse videtur, siquidem ex Appiano apparet, Fulvius Flaccus consule & adiutore primum tribunatum petiisse, aut certè proximo pòst anno.

Ibid. *Coniurationis fregeggana*) Liuium libro sexagesimo vide aut Fastos potius Sigonij, anno DCXXVMI.

Ibid. c. c. *vulvurium*) Xyl. habet, C. *Biturium*. & annotat, Sic est in Græco. Interpretes Veturium habent: an coniecturam

sequuti, an historiam?

839. d. l. *Opimius*) In Græco Οπίλιος, Hostilius. verùm ego per hæc tempora nullum Hostilium à quoquam nominari video. Aretinus & Sigonius Opimium legerunt, qui proximo pòst anno consul C. Gracchum interfecit. id & mihi semper placuit.

840. d. q. *Antyllius*) Attilium Appianus vocat: sed rē haud paulo aliter narrat.

I N C O M P A R A T I O N E M.

844. c. *vt ait Plato*) Lib. 4. De republica.

845. a. *Atque in summa rudia mutilaque* &c.) Xyl. vertit, *Omniūque manca eius consilia, & imperfectæ actiones fuerunt, dimittens propter ætatem quod instruerat*. & annotat, Græca mendosa & mutila puto. Aretinus omisit totam comparisonem, quòd Gracchos tantum verterat, itēque Tudertinus, qui alteros.

I N A R T O X E R X E M A N N O T A T I O N E S G V I L.

Xylandri, & Herm. Cruferii, interpretum.

Artoxerxis ætas bello Peloponnesiaco respondet. Ferè enim eodem tempore regnum incepit quo Athenæ sunt à Lyfandro dirutæ: Olympiade nimirum XCIII. quo maxime tempore Veij sunt obsessi primum, & decimo pòst anno à Camillo expugnati.

1012. a. *Artoxerxes ante Arficas dictus fuit*) Apud Diodorum Siculum lib. 14, & apud Xenophontem *Ἀρτιάδασιος Κύρου*, Artaxerxes legitur cōstanter: vt hic per o post t, Artoxerxes, sed id non multum refert, & per o etiam in Ctesia epitomis legitur, nuper à doctissimo homine Henrico Stephano editis. Quod autem hîc nomen regis Arficas legitur, mutare ausus non sum: quanquam in Ctesiana epitoma lib. decimono ni *Ἀρφακός*, Arfices, legatur. hoc autem nomen est quàm alterum notius, & regibus Parthorum omnibus fuit commune, vt Ptolemæi Aegyptiorum.

1013. b. *Omises*) Amiotus Romises: Lopus pauperem vertit. fortè aliud vterque legit quàm ego. Mithras Persarum deus, Sol est Latinis: malui tamē vocem propriam relinquere. Sicut & candyn, vestis regis apud Persas genus, & similia.

Ibid. d. *Ostia* & *Oxabi*) Aut initio libri huius mendosè sunt nomina posita. Superiora tamē magis probò: quòd & alibi habentur ista in Persis nomina.

1014. c. *vt à veritate excurret ad nana* & *fabulosa*) Xyl. vertit, *Ad fabulas*, & annotat, *κατὰ τὸν μῦθον*. legitur, nimirum literis transpositis: quum nemo non videat sensum loci requirere *μῦθον*.

1016. e. *Regis explorator*) Xyl. vertit, *Regis speculator*. & annotat, Ad verbum est Regis oculus. Qui vult, potest legere Scholiastem Aristophanis in Acharnenses comædiam, non ita longè ab initio: Diligenter enim, etiam ex Aristotelis libro De i. publica tertio, rem explicat.

1017. d. *sibi uerò non minus XX millia uisfos qui ceciderant*) Xyl. vertit, *ipsi cadauera uisfos haud pauciora XX millibus esse ait*. & annotat, *αἰψά*. Locus est ambiguus & obscurus. Nam neque satis liquet de Cyrene an regis exercitu perierint qui hîc numerantur: & quò illud *αἰψά* pertineat, non constat. ego ad Ctesiam potius retulerim. Minimè quidem Lapo assentior, qui alterum numerum ad Cyrianos, alterum ad regios retu-

lit. Diodorus Siculus de regis exercitu plures xv millibus, de Cyri autem circiter tria millia cecidisse refert.

1019. c. *Mesabates*) Xyl. habet, *Mesabates*. & annotat, Paulo pòst legitur *Μισαβάτης*. In reliquis Ctesia (ex eo suspicor Plutarchum transcripsisse) *Βαγαπάτης* legitur Bagapates.

1020. a. *Peltinis copiam sibi faceret*) Hæc ridiculè à Lapo ad deprecationem famis sunt detorta: quum & perspicua sint verba, & eò commemoret Plutarchus vt Ctesia utilitatem demonstrat. Sed alia multa hîc & alibi Lapus admisit: vt supra de Care, *ἢ ἢ ἢ αὐτῶν αἰσθητικῶν* verterat In superiores se efferre, & multa alia.

Ibid. *Caryatidas*) *Καρυατίζων* genus est saltandi à Castore & Polluce Lacedæmonis traditum Caryis Laconicæ oppido. Vide Lucianum *καὶ ἐρχομαι*.

Ibid. d. *Gigam dictam*) In Ctesianis eclogis est *Γίγνη*, Ginge, & auis, *ῥυδάκην*, Rhyndace.

1021. c. *Dua Tymbrone*) Vide Xenophontem lib. 3. Rerum Græcarum, & Diodorum Siculum lib. 14, & Plutarchum in Agesilao, Probum, & alios.

1022. b. *Qui inter Persas Leonidam & Callicratidam saltauit*) Xyl. vertit, *saltans apud eos Leonidam & Callicratidam*. & annotat, Ita est in Græco vt verti. Si verba rectè habent, quòd non puto, meo arbitrato sensus est, meruisse eum coronam istam aduladis Persis, & se eorum arbitrio accommodando. & videtur illud *ἐρχομαι* alio sensu κατὰ τὸν ἑσπερίαν dictum. q. d. ridiculos eum offendisse priores Spartanos, graues illos & tetricos: quales fuerunt Leonidas, & alij prisci, qui quiduis potius fecissent quàm vt regem barbarum adulati essent. Leonidam aliquem in Persia egisse, non memini. De Callicratidæ magnanimitate ac quàm is iniquè factum barbaricum tulerit, est apud Xenophontem libro primo *Ἐπιλυσις*, & apud nostrum in Lyfandro. Mox in Græco *Ἀνταλκίδα* vitiosè legi pro *Ἀνταλκίδα* iudicabam. nam Antalcidæ tribui *ἔειπε* & *φίλιον* nomen, quippe cuius, à Spartanis non potuit.

Ib. e. *Stratores*) Vide quæ de his in Pelopida annotaui, vbi eadem historia adducitur.

1023. c. *Porrò quò bellū ductibus, Pharnabazo & t. phicrate, manifeste Aegyptus*) Describitur tota res eleganter à Diød. Sic. lib. 25.

1025. c. Rhodogynem Oronti) Xyl. vertit, Rhodogynam Oronti, τριβαζο ἀμιστρῖν νύπτιον δατύριον. & annotat, In Græco male est ὀπισθῆ, quod Lapo imposuit. Patet cum aliunde tum ex Diodori 16. & notum est dictum huius Orontis de aulicis, quum gratia regis & foci excidisset.

1026. d. Oromaze) Ορομάζης, seu Ορόμαζος, (vt Ἀρταχάσης & Ἀρταβάνου, & id genus alia) deus est Persarum: is quem nos Solē

vocamus. Euidens est hoc cum aliis ex autoribus, tum ex libro Plutarchi De Iside & Osiride. & quidem Ἐρος, à sole annus dicebatur, quod non solum grammatici testantur, sed & versus extat Euphorionis de Laodice & Acamante Thephi F. Ἡ οἱ Μουσῶν ἡ πῆξ πλοῦτος ἐστὶ ἄρρη. Id propter Lapam annoto, qui quum hoc non animaduerneret, perperam ad regem transtulit.

IN ARATVM ANNOTATIONES GVIL. Xylandri & Herm. Cruferii, interpretum.

Aratum vixisse eodem tempore quo Cleomenes Spartæ rex fuit, & Antigonus Macedonia, satis ex vita Cleomenis constat. Vide omnino de eius ætate & æqualibus Polybium lib 2, necnon de rebus eius gestis.

1027. v. Quis patrem laudet) Prouerbum hoc etiam in Chiliadibus Erasmi exponitur. Notum est autem, plerosque, quum nihil ipsi habeant proprium quod laudem mereatur, ad paternas & auitas laudes (vt claudi ad equum) recurrere. Quasi verò iis occini meritò non queat, Heroum filios esse noxas. Extant in hanc sententiam multæ graues & argutæ veterum Græcorum poetarum sententiæ: sed nostrum institutum non patitur nos eas huc cogere. Eleganter Ouidius sub persona Vlyssis, Nam genus est proavos, et quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra uocæ. Quod ad Græcum versus attinet, ἀνιός, cum apostropho si legatur, erit elegantior: vt sit modus potentialis vt vocant, aoristo optatiuo expressus. Certè Erasimus ita legit: an ex autoritate libri, an ex ingenio? Cicer. lib. ad Atticum primo, ubi de se sui ipsius laudatore loquitur, scitè adducit partem versus, Τίς πατὴρ ἀνιός: sed quia non adduxit totum, non multum id meæ lectionis opinioni detrahet. Fieri enim potest vt nõ retulerit parcemiam, sed ad eam (vt frequenter aliàs) alluserit.

Ibid. c. Est enim sibi placens) Sensus est, Tu quidem ô Polyocrates vir es præclarus: sed nimis tibi ipsi placeres si tantum tibi tribueres vt nõn Aratum potius imitandum tuis filiis, quàm te, proponeres. Ac videtur illa verba, πῶς αὐτὸ βέλτερον, non vacare mendo: sed deesse εἰς ἄλλο aut aliquid tale. Lapis quidem corruptit sententiam. φιλοκάλων autem est, optima & nobilissima exempla ad imitandum aliis proponere, non temerè seipsos, neque semper.

1028. b. Non diffidetur athleticam uocacitatē et ligonem) Xyl. itidem ligonem vertit, & annotat, ἡ τὸ σκαπίον. Lapis scapham vertit: si quidem hoc est vertere. σκαπίον apud Græcos duo significat, tonsuræ genus, & ligonem seu sarculum. Quum tonsuræ genus est, ὠχρὸν significat, id est, quum nouacula crines raduntur: eique opponitur κῶπος, quod est tonsuræ genus ad ornatum formæ magis faciens. Aristophanis interpretes in Auiibus, Eustath. in Iliad. μ, & alij. Sed id huc non facit. Quod autem ad ligonem attinet, athletas solitos se eo ad firmandum robur exercere, innuit Theocritus Idyllio 4, quod inscribitur τομῆς: de pastore loquens qui Pisas certaturus & athletam acturus se contulerat: ἔχων σκαπίον π, καὶ εἰς αὐτὸν πῆ μάλιστ'. Interpres ostendit carnes eum ouium secum detulisse, vt haberet quod voraret. & de voracitate athletarum res est notior quàm vt verbis opus sit. De ligone autem, qui σκαπίον etiam dicitur, (hoc quoque ὠχρὸν τὸ σκαπίον, fodiō) interpres ait vocari διύλλαν, σκαπίον, vulgò λιστάριον & τλάριον, Atticè ἀμύλον. solitos autem athletas, pugiles præsertim, se eo exercere, & fodiendo superioribus corporis partibus robur querere.

Ibid. c. Pasa autem) Πασίας hinc est, supra ὁ Γασίν, quod & rectius est. Nam Pausan. quoque lib. 2. ita habet, ὁ Ἀκωνίδου πατήρ Πασίας.

Ibid. d. Ab spectantium caterua fuisse, ubi id intellexerunt, obtristatum) Xyl. vertit, Concalatum. & annotat, κατὰ πᾶσαν ἑλπίαν non ab ἀπατίω, sed à πατίω verbo deduci, vel pueri sciunt. Lapis hic oscitauit: & nescio quid erroris Spartanis attribuit, errore ipsè lapsus.

Ibid. f. Arcesilai philosophi quondam Athenis auditor) Xyl. vertit, in urbe. & annotat, id est Athenis. ita enim de Athenis aliquando loquuntur Græci, vt de Roma Latini. Videtur autem is esse quem Arcesilam vocat Cicero. Nam legendum est omnino Ἀρκεσίλαον, Arcesilaum, vt & Strabo libro primo hunc nominat, Academicum nobilem, Laertius ex Apollodoro tradit eum floruisse Olympiade, cxx. hæc autem non multò post cxxx Olympiadem gesta sunt. Quin & initio Philopœmenis noiter eum Arcesilaum scripsit, quod hinc vi-

tiararum librorum. Ecdelus autem qui hinc legitur, ibi est Ecdemus.

1029. d. Has in achanas coniectas) Xyl. vertit, in modios frumentarios imposuerunt. & annotat: Malui genus vertere, quum hic non de quantitate mensuræ queratur, sed de vase simpliciter. Achana genus est mensuræ frumentariæ Persicum, vt apud Aegyptios artaba: continet (vt testatur Aristoteles) medimnos Atticos xlv. Alij cistam esse dicunt in quam publice ad spectacula aut oraculum consulendam missi sua cibaria condunt. Hæc interpretes Aristophan. in versus Acharnensium: Οὐκ, ἀλλ' ἀχαιῶν ἐστὶ γὰρ χροῖν λίγα. Eadem ferè Eustath. in 2. & 19. Vlyssæ.

1030. a. Datoque signo Apolline dextro) Xyl. vertit, Tesseram dedit Apollinem propiciam. & annotat, ὡς δὲ ἔστιν. Hoc vocabulum ferè de loco lumitur, vt ἰσθμὸς ὡς δὲ ἔστιν, & χροῖν ὡς δὲ ἔστιν, vnde propter sublimitatem commodè pugnatur. vsitata est phrasis historicis. Itaque Apollinem etiam ὡς δὲ ἔστιν intelligo cuius præsidio sperabant se hostibus superiores fore.

Consensio gentium etc.) Locum hunc ita vertit Xyland. Neque quicquam magis amabat quàm concordiam populorum, communionem ciuitatum, conciliūque et theatrum unam edens uocem: bello et apertis artamibus uti non facile audebat. annotatque, Locus in Græco non est, nisi parum video, integer. Itaque feci quod potui: libenter melioribus cessurus.

1031. d. Consilia et pugna etc.) Xyl. vertit, Gloria ad Hercules innotuit usque columnas Incluta uirtutis maxime Arate tue, Et tibi pro patria artamina gesta salute, Factaque prudenti maxima consilio. At nos in patriam te seruatore reducti Cernentes opera sana Larisque tua: Hanc statuam grata memores tibi mente dicimus, Virtutis signum iustitiæque tue. Atque salutiferos inter te diue facemur In signum superos emeruisse locum. Nam libertatem genius, legesque salubres, Ociadque alma tuus restituit patriæ. & annotat, Non disputo vt hæc carmina Lapis conuerterit. Ego paulo liberius verti, vt sensum utcunque redderem: πᾶσι, in primo pentametro, Appropinquat est, mediâ voce à πᾶσι. qua vsus est etiam in Electra Sophocles: -- πῆς δὲ ἀπατίω ἢ ἐστὶ πᾶσι: id est, πᾶσι. Quod non interpretes modò ibi docent, sed & Eustathius hunc versus citans in Odyss. 6, ait, πᾶσι verbum esse ὡς δὲ τὸ πᾶσι τὸ πᾶσι deductum.

1035. c. Quippe animo erat hic usque adeo alfo) Xyl. vertit, Tanta erat hominis magnanimitas. & annotat, ὡς δὲ τὸ ἀργύριον, ὅ ὃ ὄρω τῶ. Nisi legas ἀργύριον πᾶσι ὄρω τῶ, & c. aut omnino illud ὅ ὃ omitteris, necesse erit locum mutilum intelligi, ac comparationem à Plutarcho fuisse propositam, cuius prior pars intercederet.

1045. b. Venastorem imitatus AEsopium) Alludit ad nobilem illam fabulam de homine qui equo communibus armis à ceruo pulso, ita opem tulit vt in posterum equo semper vectore ipse vtteretur. Extat apud Aristotelem in Rhetoricis, & Horatium, ibi: ceruus equum pugna melior, &c.

1046. c. Achen) Regio est Peloponnesi maritima ad Corinthum. Stephanus ex Thucydide.

1049. b. Dymæosque) Δυμαίων est legendum, non Κυμαίων, quod miror retinuisse interpretem, quum in Achaia nulla Cuma, Dyme autem sit notissima.

1050. a. Minorem Aratum priuatim sauciavit in uxore) Xyl. vertit, Primum aliquandiu hospitio Aratorum utem, occultè iunioris uxorem corrupit. & annotat, Liuius libro vigesimo septimo, de Philippo loquens: Vni etiam, inquit, principi Achæorum Arato adempta vxore Polycratia, ac spe regiarum nuptiarum in Macedonia absportata fuerat. De cæteris vide Polyb. libro quarto, quinto, octauo: & Pausaniam in Corinthiacis. Paulo superius hæc verba, ἔγωγε δὲ ἀμαρτυρῶν τὸ πᾶσις ὁ Φίλιππος, Lapis corruptit, & videtur nullo sensu legisse πᾶσις. Significant autem Philippum sensisse quòd posthabito Arato res aggressus, tota aberrasset via.

1052. a. Quorum obscura adhuc uestigia diebus illis defunctorum

retinent) Xyl. vertit, Adhuc quadam eorum indicia seruant ac celebrant. & annotat ἔτι σήμερον. Lapsus valde absurdè vertit Expiati, quæ tamen interpretatio etiam in Græca irrepsit Lexica, hinc (opinor) petita. Est autem ἔτι σήμερον idem quod ἀποσήμερον, quo in Pericle & Cimone vsus est verbo autor noster

ἀποσήμερον τὴν ἀποβολὴν: id est, vt muneri sibi mandato vtunque & perfunctoriè (quod aiunt) satisfaceret. Ita hic dicit Sicyonios, quum plerisque ritus sacrorum in honorem Arati institutorum omitterent, quædam tamen vt defungi suo pietatis officio viderentur, quotannis celebrasse.

DE MENSIBVS ATTICIS GVIL.

Xylandri appendix.

PLura opinione mea, lector candide, annotaui: haud scio an pauciora aliorum vel expectatione vel desiderio. Lubens omisi permulta quæ ad hoc opus exornandum videbantur plurimum allatura momenti: vt genealogias regum quorundam ac principum virorum, (quas statueram per occasionem veluti emblematum loco intexere) vt locorum descriptiones aliquot, vt philosophicarum nonnullarum quæstionum explicationes, vt eorum quæ eadem de re diuersi autores scripserunt inter se comparationes, vt multorum errorum refutationes, multorum non rectè scriptorum emendationes, ac quædam id genus alia.

Verum hæc ipse quidem hic spatii exclusus iniquis

Prætereo: ac que alias mihi fors memoranda relinquo.

quippe & annotationum maius est factum quam initio putaueram, opus, vt cunque omnia me contrahente, & mole laboris variisque curis & negotiis defatigato ignoscent qui non sunt ingrati: neque tam præterita à nobis multa ægrè ferent quam ea quæ diximus non ad eò pauca boni consulunt. Memini me initio ferè operis pollicitum, me, non nihil de Græcorum, Atticorum inquam, apud quos fuit Ἑλλάδος Ἑλλάδος mensibus commentaturum hoc loco. id nunc promissum quæ debeo & possum fide repræsentabo. Non est autem mei instituti, rem ipsam pertractare: quod & operosum & odiosum fore scio, & aliò pertinet: sed ὁδὸν περιεργον tantum, quædam admonere diligentem lectorem. Etenim qui prius Plutarchi hæc parallela Latino sermone descripserunt, Lapsus, Guarinus, aliique, dum Atticorum mensium nominibus Romana aptare conantur, neque inter se, aut cum aliis, neque secum ad eò singuli conueniunt. Quod qui mihi non credit, facile, si Græca cum Latinis conferre velit, verum esse deprehendet. Ego, qui rem plurimum habere controuersiarum, minimèque explicatus faciles scirem, id sum sequutus quod & tutissimum erat & (nisi fallor) rectissimum. Reliqui ipsa Græca mensium nomina, ita vt lector in iis vertendis & ad Romanum morem exprimendis, cum sequi potissimum interpretem atque autorem posset quem vellet. Quo fiebat vt neque ego interponere sententiam in re apud doctos controuersa opus haberem: & lector nullo negotio quid scripsisset Plutarchus, videret. Ne autem vel contempnisset aliorum coniecturas, vel ob inertiam superfedisse labore eorum nominum vertendorum viderer: hic vt cunque lectori satisfaciam, & cum de ipsis mensium nominibus, tum de eorum etiam partibus dicam aliquid. Quod omne tantum ad explicanda Plutarchi dicta, vnum hoc loco nostrum scopum, referetur. Ac quia plerique Gazæ (cuius aureolus extat de mensibus liber, Græcè ab eo scriptus) sententiam, vt hominis doctissimi & accuratissimæ diligentia, sequuntur: priusquam de singulis dicam, omnes ordine vulgato recensbo, comparatis inter se ex eius autoris opinione nominibus.

Ianuarius,	Γαμηλιών.
Februarius,	Ελαφβολιών.
Martius,	Μουμυζιών.
Aprilis,	Θαρηλιών.
Maius,	Σπιροφελιών.
Iunius,	Εκατημβαιών.
Iulius,	Μεταχτηλιών.
Augustus,	Βοηδρομιών.
September,	Μαιμακτηριών.
October,	Πυαιλιών.
November,	Αγρεσιλιών.
December,	Προσδιών.

Γαμηλιών ergo Ianuarius est Gazæ. Iam illud primò omnium satis est verbo attigisse, quod extra omnem controuersiam est positum: tametsi & Romani & Græci suos menses à nouilunio, seu coniunctione solis & lunæ, auspiciarentur, tamen inter se iis minimè conuenisse, vt ne si constaret quidem de ordine omnium vtrunque, tamen præcisè inter se componi compararique possent. In causa fuisse cum alia, tum astronomiarum rationum ignoracionem atque incertitudinem

liquet: quam intercalandi etiam importunitate haud rarò auctam apparet. Verum hæc aliò pertinent. Sanè in Romulo Plutarchus (nam eum potissimum suis ipsius verbis explicandum puto) affirmat nihil conuenire inter Græcorum & Romanorum nouilunia: vbi Romæ natalem, qui in ipsum trigessimum mensis diem inciderit, celebrari à Romanis A. D. xi Kal. Maij ostendit. Atque idem in Aristida, de Plataicæ pugna die loquens fatetur, quanquam suo tempore accuratius cælestium corporum motus supputarentur, tamen alios aliter menses inchoare suos. Gamelionis in hoc opere nusquam meminit (quod recordari possim) Plutarchus. itaque non opus habeo de eo multa afferre. Suidas, nescio quo autore, Ianuarium hunc interpretatur. Γάμος nuptias significat. Nuptiis autem præesse creditum fuit Iunonem. id quod epitheta eius varia apud Græcos & Latinos (quæ huc congerere nolo, & maxima eorum pars apud Gyraldum De diis gentium legi potest) demonstrant. Inter alia, etiam γαμηλία à nuptiis dicta est, quibus eam præesse Cecrops Athenis docuit, colique eo nomine: & menslem quo ei sacrificaretur, Gamelionem appellari voluit. Eustathius in ὁ Iliadis, Varinus, & alij.

Februarius, ἐλαφβολιών ex autoritate Gazæ creditur. ἔλαφος ceruus est, βολή ictus vel coniectus. Cæterum apud Homerum ἐλαφβόλος pro venatore quoque dicitur, species pro genere: ὡς ἄλλοις ἡνθρώποις εἶρά θ' ἰσὸς σκύμοις ἐλαφβόλος ἀρπάζει αὐτήν: Iliad. 18. Elaphebolia sacrificia in venatricis Dianæ honorem peragi solita referunt Græci grammatici: quo tempore, non inuenio. Laudo autem Gazæ solertiam, qui hybernum esse mensem, & quidem Gamelione posteriorem, priorem Munychione, demonstrauit. Ne huius quidem meminit hoc in opere Plutarchus.

Sequitur Μουμυζιών, Martio assignatus mensis. Hunc in Theseo Plutarchi Ianuariū vertit Lapsus, vt & Donatus Acciaiolus in Demetrio: Guarinus in Lysandro Martium: in Phocionis extremo Lapsus Græcum reliquerat nomen, idque rectius. Munychia pars est Athenarum maritima, satis celebrata in historiis: describitur etiam à Strabone lib. 9. Idem Munychiæ Dianæ meminit, quæ Pygelæ (vrbs est Ionica, non procul Epheso) coleretur. Fuisse eam cultam Athenis, & nimirum à loco id nominis, aut contrà, sortitam, patet ex Atticis Pausaniæ & iis quæ sunt apud Gyraldum collecta ex Græcis commentariis. Esse autè Martium, aut ei proximè respondere, æquinoctij etiam ratione demonstrauit Gaza. Et quidem Varinus Camers in præclaro lexico suo annotauit, Μουμυζιών, ὁ δὲ καὶ μὴν ὡς παρ' Ἀθηναίων οὕτω καλεῖται, &c. Munychion decimus Atheniensibus mensis vocatur. Est autem Martius decimus à Iunio: à quo incepisse ordinem (quippe à solstitio æstiuo) mensium, ipsūque ad eò annum, perspicuè docuit Theodorus. Existimo autem hoc Varinum ex Suida, (vt pleraque) aut vtrunque eodem ex libro descripsisse. nam quod apud Suidam δὲ ἄλλοις legitur, non δέκατος, librarij est (vt permulta alia) mendum.

Proximus est Aprilis, cui respondeat Θαρηλιών. Hunc in Timoleonte Maium Tudertinus, Donatus in Demetrio (nā in Alcibiade omiserat) Martium transtulit. Sacrum fuisse Apollini & Dianæ, vtpote natalem eorum, ac tum lustrari Athenas consueuisse, & Thargelia celebrata, quibus sacris primitiæ eorum fructuum quos iam terra à sole iterum elato calefacta (nam ἥρος calorem, γῆν terram significat: quæ videatur vocis origo fuisse) ediderit, consecrarentur in olla concoctæ, quæ θάρηλος dicatur: hæc inquam, & multa alia apud Laërtium in Socrate, Suidam, Hefychium, Varinum & alios, sunt in promptu. Scribit Plutarchus in Camillo, vbi de diebus nefastis disputat, Troiam captam fuisse circa xxiiii diem Thargelionis: autor èsq; huius historiæ laudat Ephorum, Callisthenem, Damasten, Phylarchum. Adscribam etiā Dionysij Halicarnassei verba, sed Latine, eandem rem continentia: Troia, inquit, capta est sub finem æstatis, septemdecim diebus ante solstitium æstiuum, vige sima tertia